

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 2 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 2 [1]

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 2 [1]

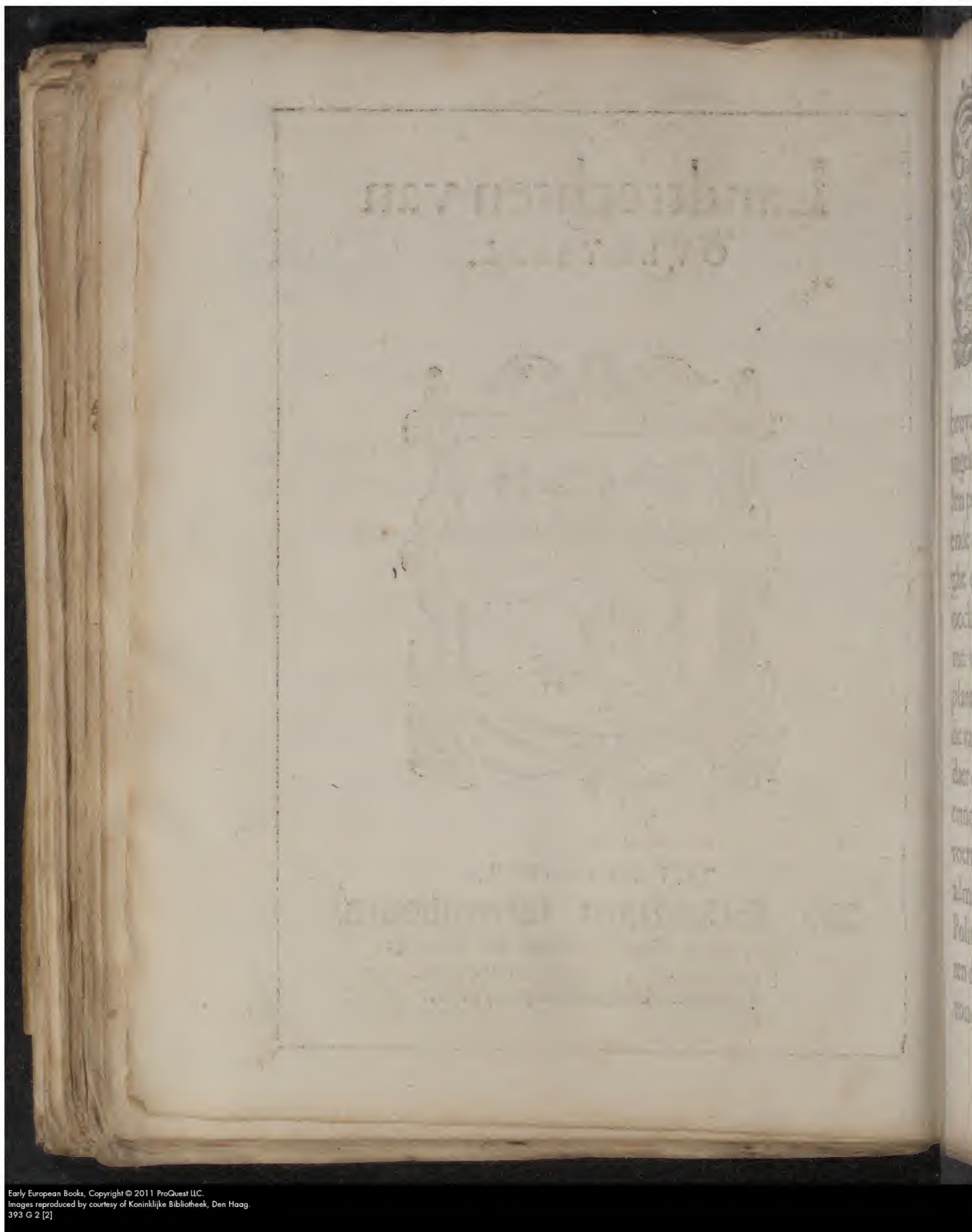

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 2 [1]

Landtrechten van OVER-YSSEL.

TOT DEVENTER,
By Sebastiaen Vermbouts/
Ordinaris Boeckdrucker der Landt-
schap van Ober- Yssel/ wonende op de
Poort inden Vergulden Wybel/ 1630.

Lfo door den

langduyrigen Oorlogh ende verloop van tijde, bevonden is, dat int' stuck vande Iustitie ten platten Lande deser Provincj van Over-Yssel, groote misbruycken ende disordren van langer hant sijn ingekropen, sulcx dat die Lant-rechten in veel pincten misduydet ende verdonckert sijn, ende daerom naerdere verklaringe vernieuwinghe ende ampliatic van nooden hebben, dat oock int' administreren vande Iustitie ende forme van procederen voor den Gherichten ten platten Lande geene ghelijcke eenderhande ende vaste voet ende ordre wort gheobserveert, daer door die goede inghesetenen duckwijls in onnodighe processen ende sware onkosten ghevoert worden: ende om hier inne tot beter administratie van Iustitie ende onderhout van Politie behoorlick te versien: Soo ist dat die Staten deser Provincj van Over-Yssel nodich gevonden hebben een Formulier van die Lant-

A ij

rech-

§. i. goudt in goudt / Cape de rebus immobilibus; nec suffragant mobilibus
actiones aut nomina. Quamvis alias redemptio habere bona cui eade
suppetunt. Argentor. in cons. Brit. tit. 1. art. 6. not. 3. n. 5. i.

Het eerste deel.

Van die Drost / Richters ofte Schul-
ten / Coornoten / Ghericht. schrijvers / Panders
ende Ghericht. dienaers.

Titulus I.

I den eersten / soo en sal nie-

mant in den Lande van Over-Ussel / tot
Drost / Richter / Schultes / ofte tot eenigh
ander minder Offici gekozen worden / by en
hy een Lantsate / echt ende recht ghebozen /
van goeden naem en faem / oock nae Staets
ghelegentheit wel ge-erbet ende gegoedet / der Landtrech-
ten redelick ervaren / ende vijsenwintich Jaren sijnes ol-
derdoms / ofte sulcke andere personen die by ons nutte en
de bequaem bekend weren / sijnde van de Gereformeerde Re-
ligie / doende elck den eedt daer toe staende.

Een jeder Drost / Richter / Schultes

en ander Officier / Pander / off Gerichts dienaer sal c' Offi-
ci daer toe hy beroepen is / tot bevoorderinghe van de
Heplighe Justitie selfs getrouwelicken bedienen / ende eenen
jegelicken goet onvertogen recht laten wedervaren; sonder
t' selve door een Stadtholder te laten bedienen / ten ware up
erheffelicke redenen / tot kennis van den Drosen / elck in
sijn Ampt.

A iiij Die

religiosus gladius potius non fecit
verum gladius d. lib. 9. d. pur. nov. c. 2. v. 2. v. 2. v. 2.
ambat. Burgund. ad consuet. Flandr. tit. 2. n. 5. v. 2. v. 2.

*vid. de i. l. i. ff. 2. offi. p. i. l. 2. c. cod. Wes. ff. cod. n. i. Speculat. late l. i. p. i. tit. 1.
offi. p. i. l. i. ff. 2. offi. p. i. l. 2. c. cod. Wes. ff. cod. n. i. Speculat. late l. i. p. i. tit. 1.
offi. p. i. l. i. ff. 2. offi. p. i. l. 2. c. cod. Wes. ff. cod. n. i. Speculat. late l. i. p. i. tit. 1.*

Die Richters ende Schulten sullen
geene inlepinghe of uytlepinghe / uytganck / noch oplatin-
ghe / vertichemisse / quijtscheldinghe / quitantien / of andere
Judiciele acten doen of ontfanghen / dan in bywesen van
twee Coornoten of Gerichts luyden / bequame onbesproke-
ne ende onpartydige personen.

*vid. de qualitatibz et offi. iur.
eccl. Specul. 2. loc. 5. debet au-
tem 2. n. i.*

4.

Die Schulten ende Richteren sullen
alles wat voor haer gerichtelick passeert / te rechte ende vly-
tig protochollieren / ende daerenboven elck / soo wel die te-
gghenwoordighe als toecomende Schulten binnen den tijt
van ses weecken aen haere respectie Lant-drosten ghes-
noechsaem verborzen dat t'eyndens haer doot / ontfettinge
of verlatinghe haeres Ampts / haere Gerichts boecken / als
oock die van haer Doozlaten / so sy weten ende onder heb-
ben / ongerancelleert / ongescheurt / ende wel bewaert / binnen
vierthien dagen daer nae in handen van haeren Lant-dro-
sten overgelevert te sullen worden / om den volgenden Schul-
ten ofte Richteren die weder te behandighen.

*vid. de ad. p. m.
Sac 30. C. 2. donat.
Judic. lib. 4. c.
ii. vers. infirmer.*

5.

Die Richters ofte Schulten sullen
haere Ordinaris Rechtdaghen holden daer sulckes bequa-
melick gheschieden kan / in die kleyne Steden in of voor op
die Stadts huyzen / of in een ander publicq huyz / ander-
sins in haere eyghene wooninghen / alware / ende oock ner-
gens anders in particuliere luyder behuyfinghen / die extra-
ordinaris Rechtdaghen gheholden / of die Banck ghespan-
nen

31
nen sal worden/ ende vooz al niet in eenige Wijn- of Bier-
Herbergen/ by poene dat die Acten alsoo in die Herberghe
ghepasseert/ vooz gheene Gerichts Acten ghehouden sullen
worden ende daer dooz onduchtygh zijn/ ende tot elcker mael
die Hoocheyt daer aen ghebreuckt sal worden twintigh ol-
de schilden.

*Judei. nisi sedeat
pro tribunali et in
loco iudicii, dicitur
interuenire tanq[ua]m
privatus, et eius
auctoritas interposita nihil operatur, nec in acti voluntario, nec in acti necessa-
rio, ubi auctoritas eius requiritur. Bursat. cons. 307. n. 17. arg. l. summing 27. v. off
et inter acta C. d. testam. 6.*

Geene onse Drostten/ der selver Se-
cretarisen of Schrijvers/ Schulden/ Richters/ noch Onder-
richters sullen die schryfturen of ander acten aen haerlynden
originelicken in't Gerichte overghegeven of andersins
toevertrout/ die Wederparthye of soo haer bedient zijn/
moghen behandighen / ende mede nae hups laten nemen/
by een poene van viif goltgulden/ boven reparatie van scha-
de aen die ge-interesseerde parthye / maer sullen die weder-
parthye tot sijn versoeck copien daer af geven/ ende vooz op't
hoofte van die gecopieerde schryfturen teeckenen den dach dat
die sijn ingebracht/ ende wanneer daer op weder geschreven
ende ingedient sal worden.

*De iur. rubr.
4. stat. van Kray-
bigg not.
idg. sub p. na
falsi. l. d. Fr.
Mar. deus. 20.
Quid si dependit
suerint quomodo
tenentur in-
teresse vid. Boer-
deus. 15. n. 5. et
seq. Thysius lib.
ii.*
*v. de Berlich. pr. concl. p. i. concl. 45. pr.
iure. n. 73.*

*De reg. 102. v. d. f. ier. v. 2. 2.
et tit. 9. 8. d. hie.*
Indien jemant den Drost / Richter
of Schultes/ daer vooz hy van eenen anderen in rechte bes-
trocken/ gecitiet/ of angesproken worde/ suspect ofte parthye-
dig hielde/ dat selve sal hy voozt int' begin an Ridderchap
ende Steden / of anden Drostten elck in sijn Ampt / nae ge-
legentheyt der saken/ by Requeste te kennen geven/ om daer
inne te versien naer behoozen.

*7. v. d. Gelegentheyt Gindelin. d. pr. n. v. l. q. c. 2. in fin
v. off. quod tertium, ubi quomodo quis iudex et q. bis ex
causis suspectus
daberi potest.
De recusatione ius-
tis. v. d. Rebus. ff.
de d. recusat. et
Marant. p. 6. d.
appell. n. 27. d. 1.
p. i. c. l. obij. 2.
De iudice suspecto v. d. notata in iudice ad d. 87. Tron-
sch. lit. 1. et d. 12. p. 12. ff. ii. lib. i. a. b. c.*

Wanneer jemant tot Richter/ in enes
ander

*Marant. d. plat. concl. 953. et seq. v. v. comm. concl. 357. et tot. Marant. 4. d. 2. et 59.
gail. i. d. 33. Haer Hartm. 2. obij. 18. 2. obij. ii et seq. Boer. deus. 269. p. tot.*

A. G. U. Vis de nuntio jurato inq. officio m. j. 9. 6. off. in. Gail. 1065 sq.
et deo A. 12. p. 1. c. 4. 065. 2.

10.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag
393 G 2 [2]

Richter ofte Schultes sijn residentie is hebbende.

II.

Ooc sal een jeder Schultes ofte Richt
ter van nu voort aen twee diverse boecken hebben / om in
t'een te trecken die contentieuse gerichtshandelingen / Ci-
tationen / In ende uytleydingen / Arresten / Sententien / appels-
latien ende t'vervolgh van dien / met dagh ende dato / In
t'ander Cessien / transporten / Testamenten / verschrjyvingen
van Renthen ende dergelycken.

Advocatus an possit contra dominum suum causas defendendas suscipere, et et contra patrem, vel patriam Agere. l. 1. §. 1.

Van Advocaten / Procureurs

*advocatus, procurator, etc.
orator, salaris, Agere
l. 1. §. 1. 665. 6.*

ende Volmachten.

*Qualis et debeat Advocatus, et de ipsorum
dignitate et privilegijs. Vid. Codic. de offi-
c. cum alleg. ibid. tit. d. advoc. divers. judic.*

Titulus II.

*Vnde in genere de eorum officio et dignitate
Aguac. et Bouru. in trad. d. advocat. Ber-
cus. i. concl. 9. p. tot. Tiracquist. d. nobilit.
c. 29. n. 5. Payon. s. ii. 22.*

*Adex quatuordecim in scriptum legationis, l. 1.
Agere. p. 1. c. 2. 665. 4.*

Causa. i. 1. def. 1. d.

De Advocaten sullen sijn vrome / wel-

*In nunciis
Caus. i. 1. d. 1. d.
Caus. i. 1. d. 1. d.
Caus. i. 1. d. 1. d.*

geleerde ende gegradueerde personen / der Rechten Doc-
toren / Licentiaten / ofte andere Rechts verstandigen vande
Staten deser Provincie om te mogen practiseren toegelaten /
Tot welcken eynde sy (soe wel die bereets in die practique
sijn / als die nae desen haer daer toe willen begeben:) an Ryds-
derschap ende Steden Requeste sullen presenteren ende by
haere admissie den behooftighen Eedt doen.

*Matth. 23. d. iudic. disp. ult.
t. 2. §. 55.*

*l. 1. c. 1. advocat. divers. leg. des. in
Caus. i. 1. d. 1. d. ante mediam. Gail. 1.
d. 1. §. 1. d. 1. d.*

2.

Het sal oock Barthven bystaen buy-
ten-landsche oft vzeembde Advocaten in haere saecken te ges-
bryp-

6.
bruycken / ende van die / haere Schyfturen te laten maken:
mits dat nochtans sodanighe Acten off Schyfturen van
Optheymische Advocaten / als oock van Inlandtschen ghe-
maecte / int' Gerichte niet angenomen sullen worden / bevo-
rens deselve van een geadmittierde Rechts ghepromoveerde
deser Provinci sullen wesen gerevidiert / en met onder handt
reekeninge geagnosceert / ende geapprobeert / soe als sy die
gedencken te verdedigen.

De procuratoribus vid. C. G. in d. R. Meel. i. art. 47. Dam. Land. p. civil. c. 15. et seq.

Die Procureurs sullen mede / alleer sy
tot sulcken beroep haer begeben daer toe van die Staten des-
ser Landtschap wesen geadmittleert / ende sijn vreedeliebende
bequame personen van tamelicke experientie / ende staen ter
goeden naem ende faem / mede wel ende cozzect schryven
kunnen.

4.
Item die Procureurs ordinaris booz
die Gerichtebanken den parthyen dienende / sullen gheene
schyfturen mogen formieren als in laeckē onder die hondert
guldens bedraghende / ende wat int' Capitael hooger mon-
teren magh / daerinne sy eenighe stucken maken / sal die pro-
cedure daeraff worden gecasseert / ende sullen haere schyftu-
ren ende Acten gelyckfals van haer selfs onderteeckent moe-
ten worden.

5.
Die Advocaten ende anderen / sullen

oock haere schyfturen ghehouden sijn by articulen te stellen /
*Secus iure Saxonicu Carp. 1. 2. 1. et 2. quem vide ad nec in causis onder-
Mercatorum.*

7-

VW. Sto Goris ad
Conf. Velav. tit. ic.
art. 9. et 12.

Car. 42. v. i. d.
19. n. d. T. S. S.
deus. p. d. e. m. i. d.
in p. m. e.

Wes. ad d. h. l. n.
Fulm. in l. reser.
non nov. C. p.
n. i. et feg. Spi
ad d. ad v. et. S.
obv. n. i.

உறு

*Quid mandatum continere debeat. Carpz. l. i. d. 27. et proceff. tit. 5. n. 20.
y. officio Subini. vid. Leon. cor. p. g. Stad. van Utrecht rubr. 1. d. 7.
x. officio praetoris vid. Stad. van Utrecht rubr. 1. d. 12. in not.*

onweerden sijn / ende niet aengenomen worden als die wet-
telick voor Schepenen in den Steden / of voor Schulken en-
de Richteren met haere Coornoten off ghetungen sinnen
niet gegaen. velav. tit. 16. art. 1. et 2. Rurem. p. 5. t. d. 5. g.

*Christin. tit. 1. art. 25. n. 20. Iure Curli procurator mandato cor-
tuit. mandatum q. consensu contrarij. l. i. l. d. 8. invitz ff. d. procurat.
l. i. ff. mandat. Alibi litera man 12. dat a publica persona recte conscri-
bunt. Instr. Cur. Holl. art. 53. Cur. Traject. d. procur. art. 7. Fri-
163. tit. 1. w. 11.*

Wt-genomen / dat onder haer eygen
handt ende Segel iemant volmachtigh maken mogen / al-
sulcke grote Personnagien die naer ghemiennen rechte daer
toe sijn geprivilegiert. v. ordonn. van Soort van Utrecht tit. d. procurat. n. d. et. g.

*quod vide omnino
7. Reform. Rurem. p. 5. tit. d. art. 11. Monst. 1. d. 69.
Instr. Cur. Holland. art. 53. Instr. tit. 16. art. d.*

Monst. d. art. 2. cons. 2. d. 113. Instr. 3. d. 2. n. 124. v.

*mantr. d. tant. et amb. 7. tit. 10. Post sigilla pleniusque audit. descriptio scribentium range
d. loc. n. 27. Berlij. i. cons. 14. n. 16. yled. d. 1. 39. n. 3. d. v. 5.*

Doek sal gheen Volmachtiger eenen
anderen moghen substitueren / ten sy dat hem sulcx by ex-
presse ende speciale clausule toeghestaen ende vergunnet
worde. v. Traject. 1. d. 27. g. 4. sec. 3. l. d. f. et not. ibid.

*Hurtm. Hartm.
tit. 7. d. procurat.*

*off. 3. n. 2. Ber-
lij. d. 2. 74. n.*

6. d. (S. d. 2. 2)

*ff. meese. tit. 1.
art. 25. n. d.*

*Si in procuraturis suis alium substituentis moriatz. non exarsat substitutio
Rayon. l. 6. tit. 4. v. 15. p. inter causas ff. mandat. l. mandatum C. de*

14. d. 8. d. v. d. d. 2. dec. 103. n. 3. d. v.

Goris ad cons. vel. tit. 16. d. 14. p. 1.

Een Advocaet / noch Procureur / en

sal die parthye soe hy anghenomen heeft te dienen / sonder
erheffelicke redenen niet verlaten / noch haer parthyen we-
derdeel in de selve sake dienen / noch eenige secreten angaens
de die sake openbaren off verhalen / by een poene van dertig
olde Schilden / halff voor den Richter off Schultes / ende
halff voor die parthye / die hy als voorsz. teghen ghedienet /
ende voorsz. by arbitrale correctie. v. de Carpz. tit. 5. art. 7. d. 2. in
proceff.

*An advocatus sit testis in causa de qua pro vel contra eum agitur
p. 1. d. 2. v. d. h. i. j. d. v. 13.*

B iij

Rie-

10. *Stadtr. van Utrecht.
Zabr. 25. 6. not*
15. *Worsh. 16. 1. 13.
Hijzer. 2. 1. 1. 065. 7. 2.*
Nirnant sal oock deel hebben in sa-
et des. 34.

Ken daerinne hy parthypen dient/ ^{40000 81.2.} ~~renighe actien mogen kopen~~
off Contracten daer o^{er} maken; dan sal een jeder niet sijn
^{40000 81.2.} ~~Salaris te breedten wesen / op poene van vijffentwintig olde~~
^{40000 81.2.} ~~schilden/ anden Schultes/ ende wederparthypen/ elck voor die~~
^{40000 81.2.} ~~helfte/ te verbeuren/ ende dat eventwel sulcke compacten on-~~
^{40000 81.2.} ~~duchtrigh ende van geener weerden sullen sijn.~~

16.
 1. 5. 2. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 8

Die Procuratie ofte Volmacht Staet
femant byz vooz die Litis Contestatie te revoceren / ende niet
daer nae / ten sy upt goede redenen tot kentnisse vant' Ges-
richte. Maer als die Constituent failleert / oft vluchtrigh wort /
daermede wort die macht ende constitutie eenes Volmachtig-
gers / oock nae die Litis Contestatie ge-eyndigt: Ende wan-
neer een Constituent komt te overlijden / sal t' Proces van die
erffgenamen geresumeert / en die Doozspacckie van nreutwes
met volmacht versien moeten worden.

Dan

Van up thepings Berichte ende

Borge te stellen.

Titulus III.

*lisdatio quando petenda
et prostanda furen. i. ii. i.
juramento Calumniae. i. ii. 2.
W. 1. 1. 92*

*Ador. quas teneatur dare cautionem. f. 1. 10. 1.
Satisdatis idonea q. f. 1. 10. 2.
Possor immobilium an relevet a satisfactio. i. 10. 3.
Possor rei sitae sit an relevet a satisfactio. i. 10. 5.
An habeat locum cautio juratoria. i. 10. 7.*

*V. 1. 1. 12. 1.
V. 1. 1. 12. 1.
V. 1. 1. 12. 1.*

1.

Nemant sal Berichte soecken buy-

ten landes in een ander Provinci/ alsoe dat d'eene Inge-
tene van dese Landtschap den anderen/off desselfs goederen/
daer niet en sal mogen antalen / anholden / arresteren noch
esettē / oock sulckes niet sal laten doen by eene poene van
serhondert olde Schilden half tot onsen behoef / ende half
ooc den geenē die alsoe gearresteert / angetaelt / off sijn ge-
ekomert were / boven alle vordere schade ende kosten daer
ooc ghedaen en geleeden / an die goederen des geenē soe dese
ordinantie te buyten gaet te verhalen / off an desselfs lijff / met
hem in die gevaucknisse te setten / te water ende broot nae ol-
der gewoonte.

*V. 1. 1. 12. 1.
V. 1. 1. 12. 1.
V. 1. 1. 12. 1.
V. 1. 1. 12. 1.
V. 1. 1. 12. 1.*

2.

Wie beruchtigt wort/ dat sulcken be-
spreck/bekommernisse of antalinghe/ off oock ver volg buyten
Landes op jemanths van onse Onderdanen off der se ver goe-
deren doer sijn bestellinge toequ'enne / die magh hem daer van
met eede / rades / dades ende van alles toedoens ontschuld-
ghen.

3.

Oock en sal niemants onser Onder-
saten sijn actien off Crediten hem van jemane in desen Lande
woonachtigh competerende/au eenen anderē Opthepmschen/

ten

... legales priuilegijs aliquem iure suo in defectu iuris ab ipso manifestum dicitur
... ab ay. An. d. R. abr. ad §. i. l. d. vi. Honor. capit. n. 3. et q.

12.
ten waere dan mede sijne wille/ die dat aengienghe/ verkopen/
overfetten/ noch cederen mogen in eenigerlen wisse/ by een poe-
ne van viertigh olde Schilden tot onsen behoefte / en verbeur-
te van sodane actien of Crediten ten prouisie vanden Debit-
teur ^{Directe hinc prohibetur indirecte non licet. vid. in Indrie meo cur.}
^{sup. titell. l. i. p. in notis meis verb. Prohibitionem}

v. coiffuimen van Antb. dy. Ad l. 3. art. 7. l. 4. q. 4. Merul. prax. civil. p. q. 14. a.
c. 2. n. 13. Mornac. m. l. 35. 3 ult. d. Jurat. An. Robert. rer. judic. l. 4. c. ii
Zij p. not. jur. l. 4. **Als een vzeimbde persoon / eenen In-**
gesetenen deser Prouinci / of oock jemants die upthepmsh
geens in reo. Corpis / vooz recht begeert an te spreken/ die sal schuldigh wesen sus-
fifante cautie off borge te stellen / t selve Gerichte onderworpe
sijnde/ vooz allen kosten schade ende Interesten / ende om der
selver saken willen nergens anders meer te sullen spreecken/ en
adl. meefst. t. Gewijsde vol te doen off nae te komen. Pech. d. jur. f. h. c. 37. n.
3. art. 7. n. 7. et. ^{Matth. Coler. d. pass. execut. p. 3. c. 6. n. ii. v. ord.}
tet. 7. art. 19. n. ^{van Atroeg rubr. in.}
q. 5. Wezem. f.
f. fatisd. cog.

Die geente soe met eenigh Erff-hups

recht begeert te spreken / ende Erff-hups goederen soecket/ als
een erff-gename mede in te winnen / sal alle wege soe wel bin-
uen Jaer ende dagh / als daernaer / schuldigh wesen by inganch
sulcker saken het Erff-hups te verborghen / ter plaetsen daer
t selve gheballen is / vooz Schulden / Lofren / Testamenten /
Legaten ende andere lasten / om die mede pro rata tot sijn an-
deel te dragen ende te betalen. Dan sal nochtans in cas van
onvermogenheyt/ mette cautie juratoir mogen volstaen / ter
tijt hy recht-rijcke wort / off in die saccke triumphceert. La-
tende in middels des Erff-hupses goederen off onder den Be-
sitter in Sequestratie verblijuen. ^{V. art. 15. d. Rubr. 23.}

^{Concord. art. d. Rubr. 23. van}
^{Oratio van}
^{Wittegh V. 3. m.}
^{Gerardus l. i. 556}
^{Coftal. ad l. 3. d. f. p. foc. d. ad l. 25. 3 pen. et l. 19. 5}
^{f. sam. excuse.}
X Cuius inquit in b. f. iudicis. receptum fit et a debitoribus p. debitis tam q. uen Wan
tibus q. in diem q. uen conditionibus exigi solutatio pot. l. in octo q. f. d. p. d. p. d.
et ibi Bartol. p. l. greg. 3. h. sub condition. f. d. pignor. Multo magis in Gerat
taxis causa ad admittendum est. q. bone fidei affinis d. l. in mitemm et ibi
gloss. C. in quib. caus. in m. rest. necess. non d.

De Zac materia Vid. y lene Ayer. 1.3.0852.

Vid. de stad. van West. A. rubr. p.
B.

Titulus IV

Titulus IV.

De sunt legitime Causae non comparandi,
excusandi vid. Bessian. ad consuet. 1. plur.
cap. 36. et seq.

Dein rus vocant. h. 13.

W. f. m. b.

Alen alle civile saken voorzghenomen worden met een ghe-
beurlicken Inganck van Rechte / als te weeten: met citatie
ofte dagh legginge / arrest / off besate / pandinge ende inlep-
dinge / ende met geen andere. *x q fundamentum 2 p d r i j gult*

Dinge, ende niet geen andere. *x* *q* *f*undamentum *z* *p*idicij *g*ult.
p. *z* *f*ern. *t*em. *l*ibry. *q*uade *f*iciente
*g*uiff *g*redit *u*rity *C*arp. 1. 2. 26.

Ein Sechseck mit 1 Maß 3/4. 2. 17. 30.

Met dagh-legginge worden an t' Ge-
richte gebracht in personele actien vā wegen schade / schuldt
ende loftenisse / die niet pandtbaer en sinnen allerley perso-
nen met malkanderen in een Gerichte geseten / die men ghe-
woonlick is metten Gerichts dienaer off Pander eenen se-
keren dagh ende tijt peremptorie te bestemmen / om t'erschij-
nen voor t' Gerichte ende die Ansprake t' anhooren.

richte gebracht in personele actien / vā wegen schade / schulde
ende loftenisse / die niet pandbaer en sinnen / allerley perso-
nen met malkanderen in een Gerichte geleten / die men ghe-
woonlick is metten Gerichts dienaer off Pander eenen se-
keren dagh ende tijt peremptorie te bestemmen / om t'erschi-
nen vooz t' Gerichte ende die Ansprake t'anhooren.

pygmaea lib. 5. c. 2. n. 111. *Polynebulosus* in Belgia fidei in Belgia conservatus, Alnus. praxine
 No. 9. tit. 29. c. 19. n. 12. *Pirene* ad libr. 2. c. 11. tit. 12. n. 9. *Cerithium* 2. c. 15. n. 11
gna 2. c. 53. n. 2. *Bygonia* 2. 3. *Callitroga* lib. 5. c. 15. 59. *Panorm.* *Kary* n. 71.
St. coter ad c. fin. *S. ferys*.

onen' voortz haer Huyl-vrouwen / Weduwen ende kinde-
ren. soe lange sy sich haeres standes gemces holden / worden
geladen off dagh geleg / met wasch-teeckens ofte dages brie-
ven ter hooger Bancke / Ten waer sy haer vryheit updruc-
zelicken hadden gerenucieert / ende vertegen off dat sy oock
voort' Gerichte / daer onder sy woonden ofte ghecontrahiert
hadden / dagh geleg worden / In welcken beyden vallen / sy

onen' voortz haer Huyf-vrouwen / Weduwen ende kinde-
ren. soe lange sy sich haeres standes gemees holden / worden
geladen off dagh geleg / met wasch-teeckens ofte dages brie-
ven ter hooger Bancke / Ten waer sy haer vryheit updruc-
zelicken hadden gerenucieert/ende vertegen off dat sy oock
voort Gerichte daer onder sy woonden ofte ghecontrahiert
hadden dagh geleg worden / In welcken beyden vallen / sy

*prol. partem ordinem (d. p. u.) - omnia p. d. Cl. hanc oblat et haec
nam q. d. p. u. iustit. ad verbum l. u. d. n. i.*

vol. 3. Bald. inc. d. 1. c. 1.
n. 26. d. offit. yad. d. 1. c. 1.

14.
haer eyghen willekeur ende t' Gerichte vande plaetse haer reer
wooninge volgen sullen.

4. Gach. 1. of 8. 11. n. i.

Alle Citatten/ ofte Weetebrieven sul-
len inhouden die redenen off oorsaecke vande antevangene
procedure.

Voorts sullen alle die geene/ die met
dagh legginge personelick voor de hooghe off leeghe Bancke
ghebracht worden / ter oorsaken van supbere obligatie off
Schult-brieven by haer selfs ghepasseert / op versoek van
den Citant ofte Crediteur / in den selven Gerichte gehouden
sijn / haer schijft oft handt-teecken te kennen / of te onken-
nen / sonder dat sy dagh of tijt van beraedt daerop sullen heb-
ben te genieten: Als oock een Weduwe ofte erf-ghesame / die
schuldt haer van dooder hant ankommende / doen sullen: ten
ware sy niet Ede verclaerden / t' handt-teecken niet te ken-
nen / noch vande schuldt te weeten.

Voort-bluchtige personen/ Item sup-
den die men niet en weet te vinden / off waer sy woonen / magh
men by Edicten an de dyppe naeste kerspels kercken van
t' Gerichte / daer die saecke dienen sal te rechte verdagen.

Alle conjuncte personen/ malkanderen
tot int vierde graedt van Bloet-verwantschap / ofte Swa-
gerschap

*Actio pistoria sic admissenda: quod non tang. d. accep. p. 2. c. d. n. 30. p. 4. et. et
i. allegat. ibi.
re. d. r. c. alium sic persona p. r. t. abq. mandaro: Quod sic. Peck. d. p. r. p. r. c. 3. n. 10. N. h.
i. r. t. l. s. f. r. q. f. r. t. l. e. mandatum requiritur. et quibz tang. p. r. d. c. c. p. 2. c. d. n. 30. p. 4. et.
p. r. t. l. s. f. r. q. f. r. t. l. e. mandatum requiritur. et quibz tang. p. r. d. c. c. p. 2. c. d. n. 30. p. 4. et.*

gerschap bestaende/sulle by gelegentheit / daer soe haest geene
volmacht solde konnen wpt. ghebracht worden / sonder hebbende last of procuratie / onder cautie de rato, vooz malkanderen in rechte mede toegelaten worden te agieren.

*in forma l. con. i. n. d. p. r. c. alium sic persona p. r. t. abq. mandaro: Quod sic. Peck. d. p. r. p. r. c. 3. n. 10. N. h.
i. r. t. l. s. f. r. q. f. r. t. l. e. mandatum requiritur. et quibz tang. p. r. d. c. c. p. 2. c. d. n. 30. p. 4. et.*

Soe wie vooz cen ander wilde inter-
venieren / salc selve mogen doen / mits stellende cautie vooz
t'gewysde / Ende soe hy dan by Sententie quame te succum-
beren / sal die Triumphant hem soe wel an den Principael /
als an den Interveniënt mogen verhalen.

*Interveniens tertij ad effectum ut altera pars remaneat a processu ante litem contestatam fr-
tus debet. Gail. l. 1. off. 70. n. 1. q. 19. 25. Hartm. s. off. 50. Martel. q. h. 47. c. 1. Danc. Gail.
p. r. t. l. s. f. r. q. f. r. t. l. e. mandatum requiritur. et quibz tang. p. r. d. c. c. p. 2. c. d. n. 30. p. 4. et.*

Die volmachten van Kerspelen sul-
len in saken haer Gemeente angaende/gheconvenieert ende
daer vooz angesproken mogen worden.

Van Arrest ofte Besate.

Titulus V.

*In persona lib. q. lib. n. non realitog aut mixtis adrombq. Peck. c. 5.
n. 21. d. p. r. p. r. c. 3. n. 10. N. h.
i. r. t. l. s. f. r. q. f. r. t. l. e. mandatum requiritur. et quibz tang. p. r. d. c. c. p. 2. c. d. n. 30. p. 4. et.*

Met besate ofte Arrest sal men mo-

gen procederen tegens wpt. heymische personen/ ende op
derselver goederen/en niet tegen Inheymischen / Te verstaen

die in een Kerspel ende onder een Gerichte geseten ofte woon-
achtigh sijn / Ten ware dat de selve latiteerden / ende sy of

haere goederen bluchtende ofte drijvende waren / ende daer
mede in een ander Gerichte wilden vertrecken.

En

Die

*per cautionem iudicio facta; vel iudicium solvi; arrestatq in iudicio confensisse, et per
legis fore remissionem cessante; Quod non: Bart. in l. id. ff. de iur. iud. et in aut. off. iud. et
de his contr. n. 2. Bald. in l. 2. C. de con. aut. iud. poss. stant. van. Utrecht. rubr. 19. §. 5. not.
17.*

**Richter ontfangende eenen olden schilde / sal ghehouden wesen
den Gearresteerden daer vooz te bewaren / off by verwaerloos-
inghe den Aalegger ende Arrestant sijnen bewijslicken hin-
der ende schade vergoeden / daer toe hy oock ghehouden ende
verplichtet sijn sal / soe hy des versocht wesende eenighen per-
soon ofte goet vooz oogen siende verweygerde te besetten.**

*§. 7. ff. De iur. an. re. i. quia Sodie litem suam non sinit
7. iudex 2. p. not. iur. Belg. 2. appell. vers. aliqui Suij.
Argent. ad wif. Britann. art. 33. not. 4. p. 4. 5.*

Als den Richter jemant vanden ar-

**reste ontslaet / mits borze daer vooz nemende / sonder weeten
ende consent des Arrestants / ende die Gearresteerde ten dage
dienende niet en comparceert / sal die Richter schuldigh zijn die
schade bewijslicken daer doer gheleden binnen den tijt van ses
weecken anden Arrestant te betalen.**

*egriti. Rebuff. ad const. reg. 2. gent. ex. t.
art. 7. gl. 15. n. 2. Loich. l. 1. art. 19. Adde quod cautiones Sodie iudici sunt ar
8. Intrinseca, Et cautio de iudicio facta exolverit,
2. p. 2. tract. tit. 2. iudic. Rebuff. 2. tract. in pre
l. 1. n. 20.*

Alle Arresten an ghereede goederen

**maghmen by provisie affdoen onder ghenoechlysame verboz-
ginghe / ende een upthepinsche Gearresteerde sal voortaen niet
schuldigh zijn / andere ende wijdere borzge te stellen / als vooz
t'geene hy gearresteert is / sonder dat men hem sal kunnen ver-
binden by reconventie / vooz geen ander gerichte te sullen spre-
ken ofte agieren.**

*process. ex. t. p. 2. t. 1. n. 97. Et p. 3. t. 11. n. 94. et seq. Et
p. 1. t. 7. n. 19. V. d. Zup. 5. t. 5. 14. Corp. 1. 29. 2. que
omnes vix. qui idem
arrestum putat in cau-
sis liquens.*

Die in eenigh Gerichte vooz binnen

**Zaersche pachten / Hagen. aes / ofte verdient loon ghepandec
heeft sal van die gepandede niet moghen weder arresteert ofte
besettet worden / alleer hy eerst wederom in sijn ghewaetsam
gekomen is / Ten ware dat hy een upthepinsche bupten die
Provinci woonachtigh sijn moghte. Ghelijck dan oock een**

C iij

Gears

*procurator n. 23. et seq. Berleu.
2. const. 20. n. 96.*

*Quid si iudex quis sit arrestatus? An p[er] denio arrestari vel reuocari, sed ante o[mn]i
rebusq[ue] et p[ro]p[ri]a libertati restitui. Lud. Pegner. Dec. 133 p[er] fol. 24. m. 6. c. 1
ing. H. 2. rel. cust. p[ro]p[ri]a. Farin. de carcer. et iur. al. q. 27. lib. 1. tit. 2. n. 152. et sq.*

18. Gearresteerde/ ofte ghearresteert goet doer Sententie ontsla-
ghen sijnde / vant Arrest v[er] sal zijn den tijt van 24. uren nae
t'ontslaghe alleer die bozige Arrestant daer an van nreus besate
sal mogen doen. *Adde Stadrecht S. 4. art. 19.*

10.

Peck. d. iur. h. 1. c. 2. n. 1. 2. ubi q[ue]d. Soe p[er]m[itt]it iure m[un]do gravior.

Soe verre jemant upt den Arreste ont-
wijckt / die sal verbeurt hebben d[ie]pe olde schilden.

11.

Peck. d. iur. h. 1. c. 2. n. 1. 2. ubi q[ue]d. Soe p[er]m[itt]it iure m[un]do gravior.

Daer eenige arresten gheschieden an
personen in andere Provincien residerende / daer hooger ende
meerder bzeucke van die ontwinckinge betaelt worde / Sullen
deselve oock in dese Provinci tot sodane gelijcke bzeucke ghe-
holden sijn.

12.

Soe wie ten tweedemaal / het ware
dan wegghen derselver off ander actie wederom ghearresteert/
upt die Besate ende Arrest ontgienghe / sulckes sal vooz ghes-
walt gerekent/ende arbitralicken gestraffet worden.

13. *vid. Sued. cons. 97.*

Die Arrestant sal ghehouden sijn soe
haest doenlick/ende ten langsten binnen vierentwintigh uren/
tegens den Gearresteerden (den welcken hy met / off oock
sonder eenige b[er]p[er] hebbende beweeghlicke goederen / in persone
heeft ghearresteert) sijn ansprake vooz den Gerichte te doen/
b[er]p[er] poene dat anders t'arrest sal wesen desert.

*An ipso iure, an vero
p[er] iudicem? p[er] iudicem, ut dicitur in arrestum esse desertum? Lud. Peck.
d. iur. h. 1. c. 2. n. 1. 2. ubi q[ue]d. Soe p[er]m[itt]it iure m[un]do gravior.*

Peck. d. iur. h. 1. c. 4. num. 11.

In saecken / Daer een Man met sijn
goet

*Sec. arrestum vel captivum defitoris non admittit facultas petendi remissionem in
jusdem bona. Dan. Moller. 3. Semestr. 36. n. 2. 3. Coler. 2. pag. excc. p. 1. c. d. n. 32
et seq.*

19.

goet doer Besate toe Rechte ghebracht wort / sal die Besate
oppet goet tot dyne viertchien daghen vervolght worden / en
daer na binnen viertchien dagen an den eyghenaers een ofte
meer / daer van die weete uptgesonden / of anders die Besate
voor verlaten / ende als niet ghehouden worden.

*Bona arredata post factam denunciationem alienata, creditor a tercio
posse bona vindicare p. Corp. 2. 1. 29. 4.*

15.

*Post impetratum arrestum creditores p
judicatum ita deum en bona arredata
admittunt, si alio modo non sit vel neque
defitor eis satisfit
Corp. Corp. 2. 1. 29.
95.*

Daert' gebeurde / dattet besatede goet

worde verwonnen / ende executabel verclaert ; soe sal sulckes
nae den tijt van ses weecken / binnen Jaer ende dagh mogen
worden gheexecuteert ende verkost / mits voorgaende dyne
kerckenspraken in die dyne naeste kerckspels kercken / van achte
dagen tot acht dagen te doene / Met anpleckinge der Billiet
ten van dien / Inholdende mede den dagh ende plaetse / wan
neer / ende waer dat goet verkost sal worden.

16.

Ende sal die Verkopinge geschieden

gerichtelicken / by barnender keersen upganck / met Insate
ende verhooghen ; alles sonder prejudici vanden uphebbens
den Rentheniers. Want die alsoe een goet verwint / kan
daer aen niet meer winnen als die beterschap van dien. Des
sullen alle Rentheniers daer toe ghevoordert sijnde / die In
heymischen binnen ses maenden / ende die upheymischen bin
nen Jaer ende dagh ghehouden sijn haere Renthe-brieven / of
ander behoorzlick bescheit / daer af te vertoonen / ende die Ver
kopers daer van te insinueren. Doorbehoelick den eygenaer
die losse der onbeweeghlicken goederen binnen gelijcken tijt
als in die Achmalinge wort gestatueert.

Want

Omnia bona indifferenter arretant pnt, et annua pstatuunt
cap. 1. 29. oct. 29.

20.

Qualia pnt q servando servari n pnt Angel
p. i. c. si ad vers. ufuap. dicitur et q triam
non sunt duntaxat, Pross in loc q sub
penn matuua.

zittre. verba aliena
tit. 4.

verba aliena
tit. 19.

A.
et

omn

van

sta

An

par

ra

vd

c. 3

tit.

54

ter

vd. Dech. d. pnt. fust. c. 31. 32. Fab
c. d. injur. d. def. 9. Et quod. hic. unic. fin. pnt. d. def. unic. Et tit. d. exc. rei pnt.
def. 15. et tit. d. injur. def. 6.

Van Pandinghe.

Titulus VI.

1.

Rebuff. tom. 1. d.
tit. d. lig. art. 6.
gl. 3. m. 31.

Met pandinghe worden an het Ge-
richte ghebracht/alle personen/soe wel Riddermatighe
als andere/in saken die pandtbaer sijn / als binnen ende buy-
ten Jaersche verscheenen Renthen/ gherichtelick gheconsti-
tueert en versegelt wpt eenigh goet vooz den Richter / daer
dat

27.

2.

607x: 1. 29. 20.

3.

4.

1. The first is the
 2. the second is the
 3. the third is the
 4. the fourth is the
 5. the fifth is the
 6. the sixth is the
 7. the seventh is the
 8. the eighth is the
 9. the ninth is the
 10. the tenth is the

Want Chryslon. d. 22 March 1840. art. 32 no 1. re
Cure. 22 March 1840. Conf. at Defunct 16. Debuffed Conf. at 21.
from 1. Want De lita obligat. ar 1. p. g. num 32. & 1 under 11.

*In modum verum est, ut si Exceptiones altioris indagatis singulis
quibus prius solvere debet, ac tum postea per conditionem inter
duam repetere, ut docent Gorus ad Conf. Velav Cap. II art. 5. n. 1.*

*3. Verlich
tract Concl
part. concl
174 n. 106*

te vreden is. Ende soe hy sulckes niet en dede sal den Rich-
ter den Clager andermael eenen pander gunnen ende desge-
lijc sal men ten derdenmael oock doen: Ende hiereuoben
sal men geene oordeelen laten dingen / Ende ten vierdemael
mag die Clager panden ten ahme toe / Ende dan sal die
Richter den pander stercken dat hy panden bekomme / ende
die vervolgen als recht is. Ende die pandinge doet ter ahme
toe / die sal moghen tweemaal panden op eenen dag / soe hy
wil / ende dan noch eens / ende noch eens ten vierdemael:
Doet dan eener alint pantkeeringhe / ende worde in den on-
rechte bevonden / dat sal hem staen op sijn liif / ende sal als
ten geweldenaer ghestraft worden / Ende doet hy maer drie
pantkeeringen breekt hy drie oude schilden: Ende die ghe-
pandet heeft wort hy in den onrechte bevonde / breekt niet /
dan hy verliest sijn pandegelt: Naer voor verjaerde pacht
magh men neen seggen / indien die betaelt is / d'welck die ver-
weerder bewijsen / off hy ghebreck van ander bewijs met sijn
nen Eede sal mogen behouden.

5.

Die Schultes off Richter / sal t'allen

tijden als hy des versocht wort / binnen Jaer ende dagh / nae
die pandinge / soe veel een binnen ende buuten Jaer Rente
off pacht / ende andere voorsz pandbare schulden aengaet /
Indien die betalinghe by sittenden Gerichte niet bewesen
wort / ende beroerende die vordere verjaerde Rente ende
pacht / wanneer die Rentgeber off huypder / oock by gebreck
van bewijs / den eede daer voor niet doen wilde / datse be-
taelt were / den geenen / welck die pandinge ghedaen heeft /
executie verleenen / ende hem een pander gunnen / om datelick
panden te halen en te doen sijten voor die onbetaelde pand-
bare

23.
bare schult/ renthe ende pacht/ verjaert ende onverjaert/ als
mede voor die onkosten nae Landt. Rechte.

6.

Alsoe / dat nochtans die voorsz. ze-
ven pandhalinge ende pandstuitinghe niet eer ghedaen sal
worden / (daer gheschiede quade pandtkeeringhe off oock
gantsch gene/) alsopten vierthienden dagh na opbadinge
ende anspgeninge / de welcke te gelijcke opten derden dag/
off binnen vierthien dagen / off oock noch opten vierthien-
den dag nae die pandinge sal mogen gheschieden / ende den
Schuldinac gesinsineert moeten worden.

7.

Een Kentheffer ende Verpachter
magh panden/ ende die pandinge vervolgen / voor alle ach-
terstedige renthen ende pachten an die levendige have / ge-
was ende ander gereet goet/ dat op sijn onderpant bevondē
wort / oock voor het onverscheenen lopende Jaer renthe/ ofte
pacht / mede an het fluys ofte Schoef daer op staende be-
spreck doen / Mits doende daer van die weete/ als voorsz. an-
den eygenaer vanden / ende sal alldan die pachter voor die
betalinge en daer doer geleedenen schaden moghen genieten
ende inhouden des Landheeren vruchten ende pachten/ Oock
soe langhe in die pachtingh blijven sitten / tot dat hy voldae
n sy/ al schoon die pachtinge moghte wesen ghe-eyndicht.

8.

Heeren pachten/ Heere Schattingen/
ende andere Heeren gelden/ als oock Bargengelden / **Sul-**
D 2. gelden/

24.

gelden / kribbegelden ende dergelijcke over die Landen be-
hoorlicken uptghesat / sullen met parate erecutie / sonder die
voorschrevene procedure van pandinghe geinnet ende geboz-
dert mogen worden. *Cravell. cons. iii n. i. Nov. 17. c. 1. et. i. d. d. d.*
Went. 2. d. 4. 3. 48. 5. in not. in fin.

Van Athmalinghe ofte Pandinghe anden grondt.

Titulus VII.

1.

Soe die beweeglicke goederen / hae-
ve / Item het flups off die Schoeff op eenigh onder-
pant voor die verscheenen Rentten niet genoegh sijn / sal an-
den grondt ghepandet / ende die Pandinghe te boecke ofte
Signaet ghebragt / ende daer van den eygenaer off sijn ge-
qualificeerde / voort die weete gedaen worden.

2.

Van sulcke pandinghe sal men over
ses weecken opbadinghe doen / ende sal alsdan die Schultes
ofte Richter daer van an den eyghenaer een ofte meer / die
schriftelicke weete doen / daerinne verhalende die oorsake
vande pandinge / met intimatie om de selve af te maken.

3.

Indien die Gedaeghde op off binnert
den ses weckensten dag daer nae / die pandinge niet aff doet /
met gelt of met rechte / sal die geene die also gepandet hadde /
an den

an den grondt ge-engeniet worden / ende die Schultes sal van
den dag noch eene weete laten upgaen an alle die geene die
doek renthen upt sulcken goet hebben / te verstaene / die men
weet an haere personen / ende die men niet en weet met *Edic-
ten ande drie naeste kerspels kercken / Ende sal die voozsz.*
weete dienen over ses wecken nae dato der selver. Ten eynde
die uphebben alsdan in den Gerichte erscheinen en maken
eenen Heer desselven goedes / beginnende vande jongsten upt-
hebber / tot dat daer eene *Mijnet* : de welcke den olsten voozsz.
hem gaende uphebben moet voldoen / ende betalen twee Ja-
ren renthe / een verjaert ende een binnen Jaers / mettet lopende
Jaer / ende niet meer ; al schoon dat zy meer Jaren mogten
ten achteren sijn : Blijvende nochtans den jongeren upheb-
beren / een ofte meer / die haer recht also moghen hebben verla-
ten / haer wederlosse voozbeholden ende onverkocht / den In-
heymischen binnen twee Jaren / ende den uptlandischen binnen
vier Jaren ; Welck oock also van den Eyghenaer sal wor-
den verstaen / die binnen den voozsz. tijt / nae dat hy inheymisch
ofte uptheymisch is / sijn vercofte goet sal moghen vopen ende
lossen / Mits betalende alle verscheenen ende onbetaelde ren-
ten / mitsgaders die gedaene onkosten / tot gerichtelicke tarax-
tie : Sonder dat sodanigh recht van Redemptie an een ander
gecedeert off overgedragen sal mogen worden.

4.

Geduyzende die voozschzeben twee of
vier Jaren respectie / sal die Inwinner ofte *Mijner* van sul-
cken verwonnen goet / dat selve niet moghen verargeren : Off
hy sal sulcx ten tijde vande losse moeten beteren ende vergoe-
den.

D iij

Ende

rem actio iure civili institui potest, vel ubi domicilium eius habet, vel ubi res sita est, vel ubi in rem actio locum habet, vel ubi prodest, (C.) Per long. temp. l. in §. 3. R. v. l. 30. §. 2. iudic. Hodie ubi duntaxat adiguntur in rem vel de possessione intendit, ubi res sita est, §. 1. iudic. 26. W. 4. c. 2. Sant. d. feud. 3. c. 1. §. 3. Velav. tit. 7. tit. 19. art. 2. et 19. Tutel. tit. 3. art. 1. Rurem. p. 5. tit. 2. art. 2. (Eruim. tit. 6. art. 3. Burg. tit. 3. n. 1. §. 2. Imbert. 1. inst. for. 22. §.)

A-
et

17
18
19
20

Historiam cum p. Socio cumulatim parat, v. w. maff & d. iudi.
 disput. ult. f. 93. 94. **Van Inleydinghe.** ^{Inductio}
^{eductio.}

Neres vindice, et ad obsequium huiusmodi

Met Inleydinge sal worden gepro-
cedert in Reale Actien / dergestalt / dat / iemant ver-
meene[n]de toltten eygendom teniges goedes / Chendens of
Chinses gereche[n]ght te sijn / sich sal laten inleyden ende spe-
cificeeren die eyghentlicke bepalinge en gedeelte des goedes /
voor t'welcke hy d'Inleydinghe laet doen : Sonder dattet
nodigh sy t'erschi[n]e metter Gerichte ter plaetsen daer t'goet
gelegen is.

R.
i.
g.

27.
brieff t'insinueren/onde te verwittighen van de selve inleydinghe : hem daer by wianders ordinerende / indien hy binnen landes is / binnen den tijt van ses weecken / nae insinuatie/ gerichtelicke uytleydinghe te doen ofte laten doen: Ende soe verre hy uythepmisch is in den tijt van twaelf weecken/ Off dat hy anders vande possessie desselven goedes versteeken sal wesen/ Voorbeholden sijn recht ten petitoir.

Contr. tit. 9. art. 6. et tit. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

So uytleydinghe worde ghedaen/ sal die Schultes of Richter partypen een dag van Rechte leggen / op den welcken dag dienende partypen sullen schuldig sijn cautie of borge te stellen/ d' Anlegger voor die costen / en die verweerder voor die costen / vruchten / Schaden ende interesten.

mandati sententia contra ipsum principalem. lata sine novo processu vel libello, l. fin. et ibi gl. et ad. et Cyn. d. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

Hier onder worden mede begrepen en verstaen / alle Erff-huysses saken met den ancleeff van dien/ t'hy van Testamenten/ Erffuytringen/ erff-scheydinge/ cautie van Eviccie ende dergelijke. Welte verstaene / dat men in Erff-huysses saken met inleydinghe oock sal moeten procederen; Al ist / datter gheene onbeweeglike goederen in den Boedel of Erffhuyse worden bevonden.

ad verum vendendo quodammodo, 5.

Ende sal het Erffhuys niet den ghevolge van dien gehouden worden / niet ter plaetse / daer die val gheschiet / Maer daer die overledene sijn vaste woonplaetse ende domicilie gehad heeft. Doch onder Studenten/ Coop gesellen/ Soldaten/ knechten ende maeghden / sampt ande-

andere personen geen seker domicilie hebbende / ende in dese Provincie stervende / sal die val het Erffhuys maken.

A quo domus mortuaria tam concernit petitori an-
tiqui possessorum, prout iudicatum coram Cols. G. 6. Legere Cuius possessio tradat, coram
iudice rei sitae, hinc ubi de poss. ag. v. p.

Alle Erf-huys saken moeten binnen

§ Taek Aijkoma Jaer ende dag / dat is / binnen een Jaer ses weecken en dzye
 coram scabinis dagen / geïnstituert ofte aangehanghen worden / voor t' Ge-
 richt daer onder het Sterf-hups is gevallen / sonder respect
 vande ghelegentheit ofte nature der goederen / ende dat die
 onder een ander Gerichte resorteren : Van daerinne sal er-
 kant ende gheoordeelt worden / niet na t'recht ofte coustume
 der plaetsen daer het erf-hups gevallen is / Maer nae nature
 ende eygenschap eenes jederen goedes / ende na t'recht van
 de plaetse daer de selve goederen gelegen sijn.

Enquestione fam. erigenda quozz. dendum et rei, et autoris partes sunt, ut, 1. 2. 3. in fam. p. 3. 1. 4. 5. qui fam. lue q. 8. fam. erig. sic in 7. dendum in tra. librorum de R. 1. 2. 3. tot. 1. 2. 3. coram. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820.

In val verscheiden Partyen vernice-
nen tot een Erffhuys gerechtigd te wesen; sullen sy / d'rene
soe wel als d'ander/haer daer laten inleyden / ende die Erff-
huys goedereu by onpartydigen ghelequestreert worden tot
uytdraght vande saecke / en voorts op haer wijsder anhouden/
vart' Gerichte eenen sekeren dag anghesteint worden/
om haer eytsch ende conclusie tegen malkanderen simultanie
in te byenghen.

So wie met sulcken Erf-huys recht
binnen die voorsz. tijt niet en spreekt als oock die na die ont-
fangene weete vande Inleydinge / binnen behoorzicken tijt
geen uptlepdinge doet: Die sal vande possessie der selver goe-
deren verstecken wesen / ende dannoch evenwel deselve met
recht/

29.
recht / ten petitoir / ter plaetsen ende vooz den Gerichte / daer
onder de selve gelegen sijn / off nae haere nature behooren / int'
besonder mogen vervolgen / mits stellende cautie / als in het
derde Capittel hier boven is gesept.

Hoe ende op wat tijt men die Wancke
sal spannen ende Recht sitten.

*Index qualiter se gerere debet in iudiciis
causis, Auzer. 1. d. 3.
non imparitiz suum officium nisi rogatus. 1. 10. 7.*
Titulus I X.

1.

Die Schulten ende Richters sullen
elck in haer Gerichts Ampten holdē na older gewoon-
te die ordinaris Rechedagen / om eenen jeden recht te laten
wederbaren. En sullen op deselve dagen niet meer mogen
nemen dan twaelf stuy: gericht's geldt. Maer op Extraor-
dinaris dagen die partjen begeeren / vol Sittelgeldt / te we-
ten achten stuy: / volgens die taratie hier na gestelt.

2.

Het Gerichte heeft macht / tusschen die
twistende partjen / by een poene vrede te bieden / en den gee-
nen die vrede breecken / ende sich ongeregelt holden / vooz die
Wancke t'arresteren.

3.

Ende sullen die Richters off Schul-
ten / t' Gerichte over contentieuse saken niet mogen heegen /
als ten overstaen van twee onpartijdige. Coorputen. / geen
Gericht.

39.

Gerichtschrijvers / Wanders of Onderrichters siinde. Ende
sal sulr geschieden by klimmender Sonne ; Mits dat d' mpt-
heymliche Verweerders / maer niet die onder den selven
Schulten Gerichte geseten die Sonne sullen mogen te bate
nemen Betalende / soe verre sy komen t' Gerichte opgestaē
siinde die onkosten van t' Gerichte / ende die verteeringe der
Aleggeren tot gerichtelike taxacie.

Waert' sake / dat d' angestelde Rechts
dag op eenen heyligen dag off in die Vacantie viele ; so sal de
selve gecontinueert ende gehouden worden / op den naest vol-
genden Werkeldag / off na die Vacantie op den eersten
Rechtsdag.

De serijs vid. late tit. C. d. ferijs, Guid. pap. qu. 2. is. Capell. Solos. deus. 150. et 159
Felin. ad c. fin. X. d. iudic.

Woozts sullen vooz Feest ende Vier-
dagen gehouden ende gecelebreert worden / die Sondagen / die
drie hoge Feesten van Paelschen / Pingsteren ende Kersmisse /
met elck een den naesten dag daer an / Item des Heeren He-
melvaerts dag ende Apenwe Jaers dag / Woozts alle Bede-
dagen van hoger Overicheit angestellt ende geboden. Op
welcke alle geene gerichtelike Acten sullen worden gepas-
seert / dan alleen die daer sijn vrywilliger Jurisdictionen / ende
Arresten.

Wooz Vacantien salmen holden / acht
dagen vooz ende acht dagen na die drie hooge Feesten / van
Paelschen / Pingsteren ende Kersmisse / Item die Wodw / die
vortaen in allen Gerichten sijnen anvanck sal nemen den 12.
Julij olden stijls / ende epndigen opten eersten Septembris
inclusys.

§. 6. Item de Boire / Exemptio feriarum et q̄s competit, qui non s̄t occupati in messib.
Carpz. 1. 3. 22.

inckups. In den welcken gelijkfals alle Gerichten / so wel^{31.}
in angevangene als antevangene procedurē; Gille sullē staen;
Onangeliē alle Coustumien desen ter contrarie voor renige
Gerichten ingedrongen ende onderhouden.

Ferj's publicis et rusticis omnium pt.
scilicet in honorem Dei, c. fin. ibid. Pa.
normit. n. 1. d. ferij.

7.

Wel-verstaende nochtans / dat in sa-
ken die haestige expeditie requireren / en̄ upt welcker vertog
schade ende achterdeel spruyten konde / als is : verbot eenes
nypenwen Gerimmerts ende angelegte arresten op uptheym-
sche personen ende mobile goederen / Item op verderflicke
wahren / ende so een partye alimentatie versochte : In sulcke
ende dergelike saken mag / onangeliē des Bouws en̄ der
Vacantien / op anholden vande clagende partye / naer rechte
behozen gehandelt ende getermineert worden.

Hyrcz. 1. 5. 6

Qualia Sac. finit

bona, vid. Angel.

in p. i. C. fradvent

in p. i. C. fradvent

in p. i. C. fradvent

in p. i. C. fradvent

Hoe men vorder voor den Gerichte pro-
cederen sal / ende Exceptien proponeren.

in loco a subiecta materia
Cum periculum ē in mora, purus ord.
non servat, Mascard. d. pbat. com. 1257. n.
19. Ever. d. loco

Titulus X.

vid. Guid. d. sur. noviss.
lib. 4. c. 7. § 404. Tang. trad. d. except.
Amil. Gall. et alios. Treutl. disp. d. except.
18. ult. et notat. ibid. sand. 1. 11. 1.

h.

Alle cleyne saken onder vijffentwin-
tig goltguldens / ende mede die by slechter clage op Ja
ende Neen voor schult / schade / loftenissen of Contracten tus-
schen partypen alleen / sonder getugen of geschyfte opterich-
ten gecelebreert ; Sullen ten spoedigsten afgehandelt wor-
den / na die maniere van oldes gewoonlick / te wreten : dat
die Verweerder d' Anspzake by Eede sijn mogen ontkennen /
ofte anden Anlegger den Eedt refereren ende weder inrup-

CS. r. d. d. de die
+ u. i. a. d. 26. n. 5.

E ij.

men / vide oio Stad
van Utrecht. za
10. §. 12. 1600
+ §. 14.

32. **men / Sonder dat men daer over enige procedure van 14 da-**
gen tot 14. dagen sal moghen uytvoeren : Dan voorts die
mondelinge gedingen in sitenden Gerichte protyocolleren
laten / tot Duplicq inclus / ende verder niet. Als dat die
Verweerder sal hebben acht dagen tijt / om het bewijs tot
sijn defensie nodig in te brengen / ende al dan die sake daerme-
de gesloten ende beleert worden.

In gewichtige saken salmen schrift-
 lick mogen procederen; met Ansprake / Antwoort / Replicq /
 Duplicq / ende voorts so nodig by Straffe ofte Triplicq /
 ende Contrastraffe ofte Quaduplicq. non ulterius Carpr. p.
 xxx per 22. fionem fit lris contentat, const. i. d. f. 7.
 wess. i. 104.

2. de libello, eiusque regis, Ayres. 1. 4. v.
Emendatio libelli, delationis mutatio quam
concessa, Ayres. 1. 9. 20.

X. Siliqua reg. fita
Carp. 2. 1. 2. 1. 2
F. 6. 1. 0. 8. 0. 0
Lunum fit
6. p tot. ar
1. et 2. in
Lun.

In gewichtige saken salmen schrift-
 lick mogen procederen; met Ansprake / Antwoort / Replicq /
Tupliq; ende voorts so nodig by Straffe ofte Triplycq /
 ende Contrastraffe ofte Quaduplycq. *non ulterius Capz. p. i.*
 xxx *per resolutionem fit liti arrestatio, const. i. def. 7.*
 wass. i. 104. *Indelictis in 8da Positivaria. Errata.*

3. *Algho* vs *Soire Arbitraria*, & *pratorien* X
 & *disputation*.

Om welke Schrifture in te dienē/ heeft
 een partje viertien dagen / die doch ter noot tot ses weecken/
 Oock langer by willekeur van partjen / oft uyt erheffelicke
 redenen tot erkentenis des Gerichts mogen geprozeert of
 uytghestekt worden. Ende sulckes so wel in saken vooz die
 Drossen/ als vooz die Neder Gerctshren dienende.

Danſpzaake ende antwoort ſullen ge-
fourniert ende becleedet worden / met alle Documenten ende
bewijs ſtucken / dienende tot verificatie derſelver : Gheluck
doock het Replycq ende Duplycq met alle wyder bewijsdom-
men ende probaen.

322

Het Triplijc / ende Quadruplijc /
 sullen nide ende bloot sonder eenige bylage van bewijs inge-
 bragt worden : Ten ware / dat uptet Duplijc gebleecke
 dat eenig Document ofte bewijs daer by gelegd / malitieu-
 selyck achtergeholden ende gesappymeert were / ende meer
 directe tot nyenwe seften / ofte positien / als tot straffe der
 attestatien ofte Instrumenten ten Replijc anmer. In wel-
 ken geballe / by aldien sulx by erkentnisse van Rechtsgeleer-
 den also mogte worden verstaen / evenwel geene andere pro-
 batione geproduceert / of ingedient sullen worden / als die tot
 wederlegginge of reprochen van sodane nyenwe minimen-
 ten / dienlick sijn / Gelyck dan oock sodanig bewijs alleen by
 het Quadruplijc met nyew bewijs gestraft sal mogen wor-
 den / ende daermede gelycke wel in die sake wesen geconclu-
 deert.

6.

Ende also na d'Ordinantie in den
 Jare 1614. beraemt over het Reglement der Processtukken /
 d'Ansprake ende t'Antwoort elck maer van twee bladeren
 moeten sijn / ende die bydere schriften eens so groot / Ende
 dat by dagelike ervarentheit wort bevonden / dat sulx qua-
 lick / ja oock dickmaels / t'eenemael niet doenlick is maer te
 komen / Overmits die menigerhande Capittelen / seften en
 allegatien in die Processen voortvallende / die nootwendig int
 byede moeten wederlegt / ende beantwoort worden ; Waer
 doer die Schriften veel tijt al te compres / dupster ende
 onleesbaer vallen. Soe ist dat van nu voortan alle materien
 van rechten grondelick ende klaar met duydelicke ende lees-
 bare woorden op ordinaris papier sullen geschreven ende na-
 gele-

E u.

gele-

Exceptiones peremptoria quando opponenda? Carpz. 1. 3. 13. 14. 15.

Differunt, Absoluti ab instantia, absoluti ab instituta actione, et non tenent respondere ad actionem, Carpzov. 1. 3. 10.

34.

gelegenheit van saken geertendeert mogen worden. Mits dat evenwel onnodige verhalingen ende redicten nagelaten sullen worden: Ende so verre ter contrarien geschiede / sal die overtredende partpe in Claringe daer voor gemulcteert worden.

Exceptiones, quatenus, et a quo probari debent, Ayrer. 1. 6. 1. Matt. 22. 3. iudic. 14. p. ult. 18. 52. 23.

A. et.

Cor.

Van.

St.

Ten eynde oock voortaan alle confusien int' beschrijven vande Processen te meer vermijdet mogen worden / So en sal niemant opte Ansprake eenige exceptien declinatoir off dilatoir mogen voortbrengen / en daer beneffens te ghelijcke in de selve Schryfturen ten principale mede antwoorden: Wanneer hy over de selve exceptien Decisie gedenct te verwachten. *Vd. myn. 1. 14. Vd. de. myn. 1. 14. 27.*

Reus citatus non comparens, ocs exceptioes pendet, 8. Carpz. 1. 3. 6. nisi ei iudex eas rogaraverit, vel contumaciam reus purgaverit deff. 149.

pa.

sa.

va.

la.

sa.

pa.

7.

Daer in eenige saken / Exceptien niet ten principale dienende / geproponeert ende voorgehouden worden: Sal die Excipierende partpe anlegget wesen / ende voort gehouden sijn alle sine hebbende exceptien so dilatoir als declinatoir / by verstek derselver / ten eenemaal in te brengen / met alsulcken schijn ende bescheit / als hy tot verborderinge der selver is hebbende: Wtgesondert die Exceptie Recusatioir, de welke d' Excipient alleen sal mogen proponeren.

De recusatione iudicis vide deo Ayrer. 1. 1. 2. 65. 2.

9.

Arty. 27.

Vande objicteerde exceptien sal die wederpartpe / wesende d' Originael Anlegger ende deser gestalt Verweerder / copie mogen genieten / Om sijn antwoort ende Contrabewijs ten eenemaal daer tegen in te brengen. Waer op partpen voort sal sijn geoorloft inde ende sonder eenigen ant-

*Si reus in exceptionibus gubandis morosus, et se ipsi fuerint denegatio, condemnatus in
expensas termini, et recondatum possum, nisi exceptiones fuerint probabiles. Cap. 1.3.2*

35.
anleeff van Documenten / te Repliceren / ende te Dupliceren.
Het welcke terminen t' Proces van Excepcionen sal worden ges-
loten ende beleert als die principale sake: Ten ware dat by
t'antwoort Exceptionael eenighe Documenten van nreuwe
positien geerhibeert / ende ten voorschijn gebracht sijn mogten /
Tot welker debat alsdan alleene / ende op geene andere vooz-
gaende bewijsdomme / tot erkennenisse van Rechtsgeleerden /
vergunt sal worden contrarie verificatien by Keplijcq ober te
leggen; Als oock wederom tegen t'selve Keplijcq by het Du-
plijcq / In manieren als hier vooz in den vijffden articul van
de Processen ten principale is gestatueert.

10.

Die Gerichts gelden sullen elckemaël
van die partpen / wiens termijn dient / by provisie uptgeleg-
worden / Maer d' Originael anlegger sal die costen van inven-
tarisatie / ende t'slupen des Processes / so wel int' point van
Excepcionen / als in die principale sake provisionelicken alleene
verschieten. Van so jemant weigerig were / an sijner sijden
het volle ordelgeldt vooz t'openen vant proces te erleggen;
In sulcken val sal oppet anholden van die eenige willige par-
te alleene / by erlegginge van die geheele advijs penningen /
het proces geopent worden oock die sententie uptgelesen / ende
die onwillige gecondemneert sijn tot refusie van het gantsche
Ordelgelt / schoon daer van anders by die sententie mogte
wesen erkant.

**Van Reconventie ende Com-
pensatie.**

Titu.

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 2 [2]

39.
niet alleen van die Instantie / maer oock van sijn recht ver-
trecken wesen / ghehijk hy oock wort verstaen daer van
verstecken te sijn / want heer hy binnen den tijt van twee
Jaren / te rekenen van den laesten rechte dag / geen verbolg
n doet / alhoewel datter geen Contumacie bedongen / ofte
thouden sijn mogte.

8.

So verre d'anlegger ofte die herweer-
ter / na indienen vant' Antwoort / of oock van d' Excepie /
versuymen eenighe van die nabolgende terminen te respice-
en / So sal oppet versoek van die erschijnende partne /
uutblijvende van alle bozder schrijven verstrecken wesen /
nde op beyder sijts ingediende Acten recht gedaen worden /
Ten ware sodane defaillant genoegsame purge binnen den
tijt van een maent daer nae doen konde ende by bragte / tot
sententisse vant' Gerichte / ende des vozigen siechdaegs co-
en betaelde.

9.

Dam. Ind. pr. tit. c. 75. n. 9.

Die Contumacie wort gesupbert en
epurgeert doer noot sinnen / als te weten / doer lijfs noot /
waters noot / Heeren gebot / gevanckenisse / onbeplicheit der
laetse / off als die Gerichte geen gelejde off sekerheit
ceft / Item so een gedaegde Vrouw swanger sijn mogte /
so jenant verhindert worde doer een lijck van sijnen huy-
/ ende voorts als jenant / sonder fraude ofte versmadinge
ant' Gerichte / doer eenige andere boozball ende probable
ozaken niet en is gecompereert.

Ij

Van

Van Condschappen te beleyden.

De iudice et examinatore Vd. Hydr. p. i. c. 2. §. 5. p. 107.

Testes duo quatenus sit
ant, et in qbg causis, Hydr.
i. c. 2. §. 5.

Titulus XIII.

Examinandi: testes q forma V. Wes.
n. 8. Sic. n. 5. Menoch. 2. arbitr. iud. lib. i. c. 29.

De positionibus earumque responsionibus 1.

Hydr. i. 12. 2.

Die Schulten ofte Richteren worde ernstelick gelastet/ in het verhooren der getugen goede toeberechtig te dragen/ ende alle neersticheit antewenden/ dat selve richtelick toegae/ ende dat alsulck verhoor der getugen gedaen werde in bequame plaetsen / in geene herbergen/ sijnde oock die getugen onbeschoncken/ by poene als in den titul van Drostten ende Schulten is verhaelt.

2.

Een jeder die Kondtschappen wil beleyden/ sal an den Schultes ofte Richter overgeven by geschrifte die namen der getugen/ ende die articulen daerop hy begeert dat die getugen haer wetenschap sullen seggen / bestaende de selve articulen in clare ghewoontlicke Duytsche woorden.

Quid si quis alio
modo 2 Per interpretum agi debet
Hydr. c. 2. §. 5. p. 107. ubi late.

Nov. 90. c. 1. §. 1. Fab. C. q. 15. de 13. et 6. Gail. i. 108. p. 1. n. 4. §. 8. c. 1. §. 9. 6. n. 5. 6. 11.

Van sullen die Schulten ende Richters die getugen by poene tegens sekeren dag laten citeren/ ende verbaden/ insgelijcks oock die wederpartye / al schoon die onder een ander gerichte resideerde / of desselven Volmachtigen/ soe jemant eenen anden Gerichte hadde/ neffens toelendinge der getugen namen ende articulen/ by den Pro- ducent ingebracht/ laten verkundigen ende inthunieren/ Om opten achten dag nae d' Insnuatie / te komen ende sien die

De testibus et de iudice et examinatore
Admittuntur testes elapsi terminis donec decretum
iudicis exclusivum fuerit interpositum, Vw. dec. 127. n. 8. 9. et dec. 170. C. 1. §. 1. c. 1. §. 1.
67. Marfil. sing. 203. Potest et iudex ex officio parte requirente post terminum iter-
um examinare ut declarent dicta sua obfura, Vw. dec. 524. n. 6. et seqq. Mij. §. 6. §. 5.

57. n. 2. in not. Et defin. 10. cod.

Minor as et quatenus post et testis, et quomodo probet minoritas, Hyer. 1.7.1.
Idem an et quatenus est post testis, et quomodo probet minoritas, Hyer. 1.7.2.
Composita, 42 inimicis, fustulens, perjuris, homicida, mendax, parentes in causa libe-
vagabundis, an post et testis, Hyer. 1.7.3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. Item libe-

V.A.
loc.
et de
Reco
Gile
darp.

de p.
recom
E. 22
V. 701

A
et

Con

Carpe
et de

In
tit.

et

pa

fo

vi

in

5.

11.

7

Compe
et de
p. 4. d.

Eer ende bebozens den eedt affgeno-
men ende gedaen wort / sal die Richter dese navolgende ver-
maninge den getugen bescheydentlick en scherpelick booz-
houden / sonder aensien van personen / ende sulkes by poene
van nullitrit der depositien. Dat / indien sy valsche ende meyn-
cedig sweren , sy niet alleene die partye , tegens de vveleke sy
qualick tuygen , schuldig vvorden allen schaden ende interesse
te repareren ende t'erstaden ; Maer dat sy daerenboven Godt
den Heere grotelick lasteren , ende doer Godes toorn een sware
straffe , op den hals laden , ende dat sy sich over sulx rijpsinnig
sullen bedencken. Welcke crinneringe als voorsz. oock in
anderen saken daer jenant een eedt te doen schuldig is / ge-
daen sal worden.

Testis, quid, qualiter, et quando
urare debet, Hyer. 1. 8. 4. et 5.
De iuramento iudici, eiusque re-
de iurandi forma, quibus, Hyer. 2. 5. 1.
Hyer. 1. 6. 5.

Iuramentum testium auctoritate de iustitia
testimonij, et quatenus testes potius de
aut, Hyer. 1. 8. 3.
De iuramento testium, et testis, p. iuramentum

Na welcke boozgaende crinneringe
des Meyneedts / die getugen die twee boozste vingeren sul-
len opstecken ende bloothoofds sweeren / ende den Schul-
tes ofte Richte int' Gerichte naeseggen als volgt. Ick getu-
ge belove ende swere eenen eedt tot Godt Almachtig , dat ick
in die sake ende articulen daer over ick gevraegt vvorde , die ge-
rechte vvaerheit volcomelick vvil seggen , so my daervan be-
vyuft, ende niet versvuijen om lief of leedt, vreesse, maegtschap,
vrientschap of viantschap, nuttsicheit, gunst, noch om eenig
dinck ter VVerlt , hoe dat menschen sinen mochten bedenc-
ken, So vvaerlick helpe my Godt.

am boud. p. 10.
w. c. 170. x. 10.
si quando c. 1.
et lib. l. prima
eod.

Hyer. 1. 8. 2.

9.

Van welcken eedt te leisten / niemant
vrij

Testes contrarij aut varij an pbeant, Et an Domestici, an Singulares. in m. Sabiles fig. 2. i. y. 2.
57. Dura testium qualiter interpretanda, l. 9. 4.

43.

Sal sin/ hy sy geestelick of werltlick / edel of onedel / ten
ure beyde portpen den getugen des eedes ontsloegen.

l. pen. c. d. part. m. j. f. 3.
obs. do. n. 6. Et obs. 33.
Caryza. 1. 16. def. 31. n. d. 9.

10.

Sal oock booztan niemant bestaen

ingen / leggende: Ick wil dat behouden byden eedt die ick
in Heeren der Vantschap of der Stadt int' stuck van mijn
icie of by mijne promotie gedaen hebbe.

Gal. 1. obs. 101. n. 14. m. j. f. 2. obs.

Testes testimonium ferant jurare de veritate dicenda debent, l. 9. pr. c. 2. l. 6. sed et
etum testimonium jurare pnt, l. 1. d. m. modo in fiat in continenti Gal. 1. obs. 101. n. 9.
4. obs. 77. Sand. d. feud. c. 4. n. 29. Tuden. c. d. testib. n. 8. Gor. 9. adv. f. 22.

Die getugen boozberhaelter gestalt

cedet sijnde / sal men den Producent als oock die Weder=
rtpe/so die tegenwoozdig sijn mogte/hieten affgaen/ ende

Schultes met sijn Ooornoten ofte Afsettozen sal een je=
getuge alleen ende int' besonder / sonder der anderen ge=
gen tegenwoozdichheit op eenen jegelicken articul / inlge=
op des Verweerders braegstucken / onderscheidentlick

oe met goeden verstande braegen/Oock die oorsaken van=
getugen wetenschap ende die depositien/ recht teeckenen

de schryven laten: ende eenen jederen het sijne weder booz
en / om daer aff ofte by te doen / sonder dat d'eene getuge

hoozen ofte booz gelesen worden / wat die ander mogte
cuygt hebben.

Testis quando dicti sui, et qualem rationem reddere teneat, fig. 2. 10.
obs. 2.

12.

Die Schulten ende Richters sullen

staen goede oplicht ende regard nemen / dat die Gerichte=
ijvers den geheelen teneur der depositien met alle braeg

aculen afschryven / en overlangen/ sonder oppet versoeck
anholden des Producents / ietwes daer aff of uyt te la=
t welck hem hinderlick sijn mogte/by poene van bijffen=
twin

44.
twintig olde Schilden an die Lantschap te verbeuren.

13.

Daert' oock gebeuren mogte/dat den
Producent dese twee navolgende vragstucken niet gestelt
hadde: Sal die Schultes de selve evenwel voozstellen/ ende
den getunge daer over examineren/ als namentlick / hoe olte
die getunge is/ ende ten tweeden / off hy d'eene ofte d'andere
partye oock verwantet of beswagert sy/ ende hoe nae? *Waffen 1.1.151*

14.

Die verclaringe der getugen/ sal oock
onder elck articul / mit ^{lange} ~~lange~~ ^{geschreeven} ~~geschreeven~~ ende angeteekent
worden. Ende wort verboden te schryben den tweeden en
derden articul waer te sijn / sonder verhael wat die getuge
verclaert waer te sijn / By poene dat anders sodane deposi-
tie vooz mul ende van omweerden gehouden sal worden. En
worden die Schulten of Richters wel ernstelick vermaent
alle kondtschappen pertinentlick te boecke te stellen by poe-
ne van drie olde schulden tot proufijt vande Lantschap.

15.

**Hierenboven sal niemant met onge-
richtelike kondtschappen / hier / of in andere Provincien/
vooz Notaris ende getuggen geexamineert / in desen lande
mogen bestaen.**

**Van bewijs doer brieven/boecken/
Registers / Extracten / ende Copien.**

Titu.

Titulus XIV:

Bewijse een Anlegger na Rechte sijn
 aansprake moet verifiseren / so sal die Verweerder niet
 drongen worden / sijn eijgen segel ende brieven of ander
 rijstelick bewijs / tot beweeringe vandes anleggers inten-
 boortebrenge: Maer verzegelde brieven over scheidun-
 ende deulinge / van Testamenten of van andere saken ge-
 aect / Item Registers / boecken ende schyfturen / die par-
 ten int' gemeen of gelijckerhant toebehooren en angaen /
 ullen ten versoecke der partpen / tot kentenisse des Ge-
 chtes ediert / ende voort gebragt worden: Edoch so die
 wozsz. instrumenten ende boecken wijtlopig waren / ende
 andere heimelicke of nodelose dingen / oock vrenbde luyden
 gaende / begrepen: Sullen alsdan die gemeene poincten
 de articulen betreffende die sake / alleen gecommuniceert /
 inden Gerichte bligtig geertrahert / ende tegens haer Qu-
 aael geausculteert worden. Hoedanige extracten so lof-
 werdig wesen sullen als het Originael.

Sal oock geen recht gedaen worden /
 en op originale brieven of copien voor den Richter / Schul-
 of Secretaris geausculteert: Hoedanige auscultatie ofte
 allatie op alle termen sal mogen geschieden / Oock noch
 in het cluyten ende inventariseren vanden Processe.

Die boecken en registers van Coop-
 luyden

lupden ende anderen / in haer handelinghe voor broom ende
oprecht bekent sijnde / in saken van haer dagelicksche Coop-
handel of neringe / ende niet vorder / Maken voor haer half
bewijs / so dat sy het selfde met haren eedt sulken mogen sup-
pleren.

Obligatien ende Schultbyieven ge-

nichtelicken bekant strecken oock voor bewijs / also dat die
prauingen daer af int Gerichte sulken worden genampti-
leert / ende byden Crediteur daer upt onder cautie mogen
worden gelichtet / Sulx dat indien die gedaegde daerna
bewijzen konde die schult betaelt te wesen / d'impetrant int
eynde vande sake gecondemneert sal worden in alle schaden
ende interessen vande partye / ende daerenboven arbitrair-
ken gestraft na eysch vande saken.

Van Possessoir saken.

Titulus XV.

Wat die saken ende rechtsplegin-
gen ten possessoir / ende in den eersten het interd-
ictum adipiscendae possessionis angaet / Sullen die Dosten
niemant stellen in die erffennisse ofte goederen / alreede by an-
deren rechtelick beseten / om den selven eersten besitter / al
schoon hy daerin geen Jaer ende dag geweest hadde / daer
upt te setten / onder wat decksel sulckes voorgenomen / of
gedaen solde mogen worden : het ware dan van Coop / per-
mutatie / Pantstellinge / van Versterk of anders. Dan par-
tyen

*Quid sit Summarie p. procedendi, Doct. Carpz. p. 2. 17. n. 2. Goris
l. 2. gl. 9.*

47.
pen sullen in val van oppositie eerst gerenbopert worden
er plaetse/of an t' Gerichte/ daer dat na aert / ende bescha-
enheit der actien/ bevonden sal worden te behooren.

2. *Actio interdicti. ret. poss. Sc. Snad. s. retinend.
l. d. interdict.*

In interdicto retinendæ, sal insgelijcks
niemant voortaan tot sijn versoek in die possessie worden ge-
ainteneert. Ten ware dat hy Jaer ende dag / als enge-
aer ende proprietaris / sonder gerichtelicke interpellatie
aerinne gewest were / ofte alsulcke possessie doer eenen an-
eren in gehad hadde/ter goeder trouwen / middels titul of
ganck/ tot overdracht des eygendoms nae Lantrechte bez-
aam sijnde.

3. *Quod de qua possessione Goris c. d. 3. gl. 9. n. 4. s. 6.*

In interdicto recuperandæ sal die Clager
wysen het gebruik van Jaer en dag/ ende daerenboven
in brengen sijnen titul ende goede trouwe. Sonder dat
annoeh nodig sy hierinne te considereren die qualiteit des
allegeerden besits / ende of den titul vanden bestendig is/
te niet/ also sulckes ten petitoeir gehoozt.

4. *Omnis possessor causa Summaria d. Doct. in c. p. l.
d. C. unde vi. l. 3. C. d. interdict. l. 13. C. d. R. v. l. 1. ult.*

In desen dyen possessoris sal summarie
procedeert wordē/ op alsulcke dagē en redelicke terminen/
die Drossen sullen goetbinden/ simultanie mit wisselinge
van schriften/ende bewijsstucken/off oock successivē met
sprake/ Antwoort / ende so voort nae vereplich der sa-
n/ tot Quadruplicq inclups: Ten ware dat d'een of d'an-
partne van Triplicq of Quadruplicq / of oock eerder
wider inbrengen quame te renancierē / In hoedanen
metter laeste inbrengen sal worden gesloten.

G ij.

Die

*Vd. no Goris
d. 3. 2. gl. 5.*

Die terminen van inbrenghen by die
Drosten angeſtelt / ſullē welen peremptoir / Sulc dat iemant
op ten dag hem angeſtemt / niet comparerende / noch inbren-
gende / ten ſelven dage van Contumacie geaccuſeert / ende
daermede voorts geprocedeert ſal worden / als in den Titul
van Contumacie of Verſteek geſtatueert is / ſo wel den A-
legger als den Verweerder angaende.

Het ſal nochtans den Drosten byp-
laen / die angeſtelde terminen op verſoek vande parteyen /
ende na het gelegen is / ex officio upreſtellen. Mits dat tot
koſten vande verſoekende partey / die prorogatie des ter-
mins an wederdeel in rijts ſal worden verwittigt / en wan-
neer het ſelve termijn daerna dienē ſal.

Die Proceſſen in poſſeſſoir ſaken met
requeſte / of oock anders met citatie angevangen / ten vollen
beſchreven / geïnſtrueert ende darin geconcludeert ſijnde: Sal
met deſelbe te viſiteren / te inventariſeren ende voorts te la-
ten beleeren / geobſerveert worden alle t'geene / daer af / vande
Proceſſen ter Leeger Bancken dienende / is geordineert.

Van Reſcripten ende Atten-
ſaten.

Titu-

49.

I.

• ubi acceptum
H. 7. indic.

20

• 22 exceptione
• 23 v. d. d. d.
• 24 v. d. d. d.
• 25 v. d. d. d.
• 26 v. d. d. d.
• 27 v. d. d. d.
• 28 v. d. d. d.
• 29 v. d. d. d.
• 30 v. d. d. d.
• 31 v. d. d. d.
• 32 v. d. d. d.
• 33 v. d. d. d.
• 34 v. d. d. d.
• 35 v. d. d. d.
• 36 v. d. d. d.
• 37 v. d. d. d.
• 38 v. d. d. d.
• 39 v. d. d. d.
• 40 v. d. d. d.
• 41 v. d. d. d.
• 42 v. d. d. d.
• 43 v. d. d. d.
• 44 v. d. d. d.
• 45 v. d. d. d.
• 46 v. d. d. d.
• 47 v. d. d. d.
• 48 v. d. d. d.
• 49 v. d. d. d.
• 50 v. d. d. d.
• 51 v. d. d. d.
• 52 v. d. d. d.
• 53 v. d. d. d.
• 54 v. d. d. d.
• 55 v. d. d. d.
• 56 v. d. d. d.
• 57 v. d. d. d.
• 58 v. d. d. d.
• 59 v. d. d. d.
• 60 v. d. d. d.
• 61 v. d. d. d.
• 62 v. d. d. d.
• 63 v. d. d. d.
• 64 v. d. d. d.
• 65 v. d. d. d.
• 66 v. d. d. d.
• 67 v. d. d. d.
• 68 v. d. d. d.
• 69 v. d. d. d.
• 70 v. d. d. d.
• 71 v. d. d. d.
• 72 v. d. d. d.
• 73 v. d. d. d.
• 74 v. d. d. d.
• 75 v. d. d. d.
• 76 v. d. d. d.
• 77 v. d. d. d.
• 78 v. d. d. d.
• 79 v. d. d. d.
• 80 v. d. d. d.
• 81 v. d. d. d.
• 82 v. d. d. d.
• 83 v. d. d. d.
• 84 v. d. d. d.
• 85 v. d. d. d.
• 86 v. d. d. d.
• 87 v. d. d. d.
• 88 v. d. d. d.
• 89 v. d. d. d.
• 90 v. d. d. d.
• 91 v. d. d. d.
• 92 v. d. d. d.
• 93 v. d. d. d.
• 94 v. d. d. d.
• 95 v. d. d. d.
• 96 v. d. d. d.
• 97 v. d. d. d.
• 98 v. d. d. d.
• 99 v. d. d. d.
• 100 v. d. d. d.

30

6 ii.

0000

50.

overstaen van beyde partypen / of van haere Volmachtigers
worden gevisiteert of bekant / ende voorts gembentariseert.
Ende sal men sodanen Inventaris ten wederlijden neffens
den Richter onder teeckenen / en mette stucken van het Pro-
ces datelick by een sluyten / ende verzegelen / sonder eenige
wijdere dictamina, of andere pappren daerby te voegen.

2.

Ende of d'eene of d'andere partype / ten
dage tottet sluyten dienende sonder erheffelicke redenen / tot
erkentenis des Gerichtes / onwillig was te concluderen / ofte
oock contumaciter uptbleve ; Sal t' Gerichte oppet begeren
vande tegenwoordige partype / die uptblijvende ten tweede-
mael citeren / ende so die dan noch niet compareerde / mettet
sluyten voortgaen als vooz verhaelt. Ende sal die uptgeble-
vene dragen die costen des eersten termijns / en tweeder weete
ofte citatie.

3.

Die Proccessen in maten als vooz.
volschreven / ende die stucken geagnosceert / gembentariseert /
ende verzegelt sijnde / Sullen met een geswozen Pander en
Gerichtsdienaer / off met een ander onpartijdig ingeseten ge-
trouw ende secretlick ter bekeeringe versonden worden / an
onpartijdige ende gheadmitteerde Rechtsgepromoveerden /
in dese Provinci geseten : Die in hare adviisen ende senten-
tien sullen verhalen die voornaemste redenen van haer wij-
singe / ende die t'samen met haer eygen namen selfs onder-
teekenen : Sonder doer die Ordeeldragers int' een of t'an-
der / van haer doen an die partypen of jemant anders / int' ge-
ringhet openbaren / of oock eenige bysondere instructie van
jemant

niemant der partypen t'ontfangen : Gelyck oock die Referen-
en selfs niet doen sullen.

4.

Item sullen geene saken voorttaen buy-
en landes beleert worden / by poene van nulliteit der Sen-
tentien / Ten ware dat beyde partypen darinne consenteer-
en. Doch sal evenwel in sulcken val / op costen van die het
egeert / een ofte meer onpartidige wel gecoustumeerde toe-
relatene Rechtsgeleerde deses Landes den upthepmischen
nogen bygevoegt worden / Ten eynde niemant doer igno-
rantie tegen Vantrecht mag worden beswaert.

5.

Totte beleeringe / off om te adviseren
ende sententieren / sullen geene vande geadmitteerde Rechts-
promoveerden gesuspecteert / noch gewacket worden / als
die sake selfs mede mag angaen / ende daerby hebben te
vinnen of te verliesen / die een gelijcke sake hebben in recht-
ingen ende bedienen / die gene de welke met jemant van
de partypen in merckelicke twist / haet of vianschap leeft / en
de een van die partypen int' vierde lide van consanguinitet
affiniteit bestaet nade computatie der graden / volgens
de Keyserlike Rechten.

6.

Van welke redenen van suspicie /
Gerichte claerlicken by het sluyten vant' Proces sal blijc-
en alcer deselve eenigling te mogen annemen : Alsoe dat
de generale suspicien van Steden of ander plaetsen / ende
upt

32.
uyt andere geringere oorzaken voort te brengen / als voorsz /
niet sullen gelden / So dat daerop by die Drossen en Gerich-
ten niet sal behoeven worden gelet.

7.

Die Advocaten voorsz desen hier niet
gepractiseert hebbende / ende om te mogen practiseren gead-
mittceert / Sullen in drie Jaren tijts / vanden dag haerer ad-
missie af te rekenen / geen sententie interlocutoir / noch defini-
tief in eenige saken te geven versocht worden. Ende daer an-
ders geschiede / sal sulck ordel nul ende krachteloos sijn / ende
die Schultes gehouden den partypen te refunderen die kosten
ende schade daer over gehat ende gedaen.

8.

Die Processen na behoorsz beleert / ende
weder ingekomen sijnde / settet t' Gerichte partypen eenen se-
keren dag / opten welcken na dattet Spoztelgelt is betaelt
ende erlegt / t' Proces geopent wort / ende die stucken oppet
nieuw overgesien sijnde / wort t' gescheypte advijs van woort
tot woort ten eynde toe uitgelesen ofte gepronuncieert.

An compromissa novum requirant mandatum, stiper. 3. 2. i

An amicabilem compositionem iudex partes compellere.
post. sub distincta, cap. 1.
const. i. de i. v. de off. stiper. p. i.
c. 2. de off. 3. 4. tot.
Van Compromissen.

*Vid. Matt. 3. iudex
stiper. ult. p. 3. 4. 1. 2.*

Titulus XVIII.

De quibus rebus compromitti potest vel non stiper. 3. 4. 2.
Delegatus iudex an possit et arbit. 3. 4. 1.
I.

So wanneer partypen haer sake / t'sp
aleert haer sake voorsz t' Gerichte anhangig is gemaect /
off

*in iudicio coram compromissarijs sine arbitris non opponuntur exceptiones dilatorie,
art. 1. 3. 19. nisi ijs expresse fuerit renuntiatum. dofin. 20. Zanger. 2. 1. 9.*

53
off oock dar nae/ aleer darinne met recht wort gesententiceert/
omprömitteren/ ende stellen in't seggen van goede Mannen/
ullen sy nemen een angelyck getal.

Die Compromissarien een sake eens
inghenomen hebben/ ende acten van Compromis geseck-
ent/ sullen voor al in acht nemen/ dat sy die luyten van't
Compromis niet te buyten gaen/ en daerna die uytspake te
oen niet verweygeren/ of sullen in sulcken gevalle door den
Drost/ in wiens district die sake behoort gedysputeert te wor-
en/ of daerse gereets anhangig gemaect is/ niet statgripen
e peenen/ by anholden/ oock van d'ene partye alleene/ daer
de worden gedzongen.

*Car. 1. c. 1.
- 12. n. d.
Gail. 1. c. 1.
35. n. 2. 3. 4.
art. 2. c. 12.*

*Et durante commissione n. 2 lis agitur
coram iudice ordinario, Car. 1. c. 1. d. 12.*
Die partpen sullen in tijt/ byt' Com-
promis angesteint/ ofte anderfins vande Compromissarien
n testennen/ haer schijn ende bescheit te gelijcke inbrengen/
nde oock haer redenen successive mondeling voorstellen/ als
te rade vinden/ ende haer in alles dragen na die opgerich-
de Acte des Compromisses/ of by gebreck van dien/ nae't
duys ende gevoelen vande Compromissarien.

Daer beyde partpen haer schijn ende
bescheit ter goeder tijt niet inbrachten/ noch haer redenen by
monde voorstelden/ Sal van die Compromissarien erkent
nde uytgesproken wordē/ oppet geene van d'ene partye al-
eins overgegeven. Ten ware/ dat uyt wichtige oorsaken
niet vergunt behoorde te worden.

D

Als

Als een of meer compromissarien af
 sterben of upt ander erheffliche redenen in die sake / ende on
 die uytspzake te doen niet vacieren kunnen / sullē die partpen
 gehouden wesen / in viertien dagen daernaē anderen in di
 plaetse te kiezen. Ende in cas van verweggeringe / sal di
 Drost als voorsz. sulx doen / oppet versoek van d'eene vze
 kige partpe.

Die Compromissarien met haer uyt
 spzake gezeet / en by geschrifte verbatet sijnde / sullen partpen
 op eenen sekeren dag ende plaetse verschrijven / om de selve te
 komen anhooren / met intymatie / si komen of komen niet /
 dat evenwel die uytspzake haer voortganck hebben sal / ende
 aldan die promunciatie seifs persoonlick doen / sonder daer
 toe jemants anders in haere plaetse te substitueren.

Die uytspzacken gedaen upt kracht
 vā Compromissen / si sijn gerichtelick of niet / oock verpeent
 of niet / sullen kraft hebben van sententie definitief / in't Ge
 richte upt gesproken / ende oock also worden geerecuseert /
 Sonder datmen daervan appelleeren sal mogen / of oock re
 ductie genieten / alwaer het dat sulx in't Compromis niet
 was bedongen.

Van

De forma appellationis vide Titulum p. i. c. 4. c. 6. 1. Quando appellandum, et intra 35 temporis p. i. c. 16. 1.
Van Appel ende Beroep in des Lan-

Apellatio appellatio
des Claringe.

Titulus XIX.
Titulus XIX.

Alle Sententien ter leeger Bancke

in prima instantia uytgesproken / in saken die appellabel
in/ ende daer van na Lantrecht behoortlick is geappelleert/
llen des niettemin/ alnoch by deses tijts gelegentheit/ pro-
sionelick nageromen/ ende in cas van oppositie des Suc-
cumbents geexecuteert worden. Also dat alles / wat / so wel
reede/ als in personele actien/ booz die leege Gerichten wort
gekeant/ vanden Succumbent anden Triumphant vol-
ken/ of ingesmit sal worden: Wegesondert Sententien in
ken van Injurien/ ende anderen/ daer van eens volder
inge geschiet sijnde/ in die Claringe geen reparatie kan ge-
gieden.

Et si duo 35. v. d. matth. 2. iudic. d. 17. ult. 12. 7. 1.
in iudicatum in causa Franchi 4. 5. 1. contra Henrich Wye & Rye:
in, coram prelatore Volkebouich 3. martij 1530

• Edoch sal die Triumphant eerst / en
bevozens hy iet van het toe-erkande goet sich mag anna-
gen/ gehouden sijn genoegsame cautie te stellen/ niet boze
de goederen onder 't selve Gerichte / booz het capitael/
steltie/ en het genot van het toe-erkande goet/ mede booz
spoytulen/ nutsgaders booz allen Interessen/ costen/ ende
vaden/ so den Appellant wederom in die Claringe geadju-
seert solde mogen worden.

Ende daer jemant / het were dan An-
h ij legger

legger of oock Verweerder / so voor hen die possessie des toe-
gekanden goedes al heeft gehad / in ~~rechts~~ / geene ver-
keringe ofte cautie / als verhoelt / stellen en wilde / of oock niet
konde stellen : So sal die possessie van het toe-erkande goet
by 't Gerichte blijven. ~~gelequestreden~~ / ter tijt toe daer over in
Claringe naerder is gewesens / of dat partjen beyde met
malkanderen anders darinne haer vereenigen.

Van Sententien ter leeger Bancke

in prima instantia gewesens / in saken geen hondert goltgulden
van 28. stuyt stuck / in gelt noch in waerdye / tot onpartydig
ge erkentnisse van het Gerichte / bedragende / en sal niet ge-
appelleert worden. Heeren breucken uptgelondert / daer van
men appelleren sal mogen / hoe geringe die oock zijn / sonder
erlegginge van eenige spoytulen. *v. s. coges in stat. 7. mand. a.
prinap. Cravell. conf. 113 n. i.*

Insghelijc wort niet geappelleert van

Sententien / utgesproken in saken van possessie. *prin. C. B. de
moment. poss. 2. f. 1.*

Item niet van Sententien of ordeelen

gegeven over die eygene confessie van partje.

Noch niet van saken daer d'ene par-

te die andere den eedt Liris-decisioit heeft ingernimt.

Oock

**Oock niet van Sententien over op-
lichtinge eines nieuwen getimmers geweest.**

9 ad 2. §. v. d. o. v. A. r. v. 1. 6. 4.

**Van Interlocution of By-Oordelen/
ebhende geen kracht van definitive Sententie.**
12. d. app. l. rec. 2. v. 1. r. o. w. 1. 7. C. quor. appell. non recip. 129. §. 7. 12. d. dec. 37. 12. d. 43. 12. d. 129. §. 7. C. 4. app. n. rec. l. 2. C. Episc. audient.

**Van oordelen in saken van Wages /
ende cledinge ter dagelij lijfs noodrust.**

Noch van verdient loon.

**Van geen executie / ten sy die mate
aerin wort te buyten gegaen / ende't Lantrecht darin niet
observeert.**
13. d. 129. §. 7. C. 1. appell. l. 2. C. si pondent. appell. mors intervan. 2. ut 12. §. 8.

**Welck dan oock geen appellatie valt
an Sententien in criminele saken / niedebrengende corpo-
le of capitale straffe en in andere meer saken / in desen en die
emeene Rechten uytgedrukt / alles tot erkentenis van't
Berichte: Voor'twelcke vallende eenige questie over Sen-
ntien/of die appellabel sin of niet/ sal in den tijt van 14. da-
en na pronunciatie / ten wederlijden simultanië schrifte-
ck van Intendit of Summier bewijs gediend worden / en
elck**

V i j

elck van sijn wederdeels inbrengen vifse geniefen / oock tē
 pie tot sijn verfoeck / Om daer tegens weder te dienen in ge-
 lijcken tijt van 14. dagen / mede pari passu van straffe / ende
 't selve geschiet sijnde / voozts gesloten ende erkant te wor-
 den als in anderen saken.

**Die gene / so hem verneemt by een sen-
 tentie beswaert te sijn / ende daer van gedenckt te appelleren /**
 sal sulc doen binnen thien dagen na dato vande provincia-
 tie. Ende sal d'Appellant sijn grieben ofte beswaernisse /
 waerom hy verneemt totte appellatie berechtigt te sijn / bin-
 nen thien dagen daernaer dubbelt hy geschijft leveren in't
 Gerichte / Om daervan het eene gegeven off gelevert te wor-
 den anden Appellant / met insinuatie of onsegginge / om dar-
 op binnen den tijt van een waent daernaer / peremtoirlick te
 dienen van straffe of Contrabericht / alles bloot / ende son-
 der eenige bewijs stucken.

**Indien d'Appellant geene Gravamina
 in den voozts. tijt inbrachte / ende nochtans appelleerde / of**
 hy 't Appel / dat hy daer te vozens gedaen hadde / verblijven
 wilde / so sal hy evenwel op den selven dag gehouden sijn / sulc-
 ken vervolg 't Gerichte aentegeven / ende d'Insinuatie die
 wederpartye en geappelleerde / als boven te doen / om hem
 Daernaer te richten.

**Die Appellant / het sy dan Anlegger
 of Verwerder / sal by die Appellatie leggen pro sportulis en
 tog**

*Wijten van Sportulen raecht niet partijen contraderen, maar alleen d'Appellantszang.
1. 68. 129. 167. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.*

59

te verballinge van die onkosten in die Claringe / nae adve-
sant 'tgeene daer over gepleytet / is bedragende / te weeten
in hondert goltgul: vijff der selver guldens / ende daren-
oben van elcke hondert goltgul: drie gelijcke goltgul: toe
mede erkenenisse van 't Gerichte.

*Ende sullen alle voorschreven poine-
en wel ende te rechte voldoen ende achtervolgt worden / op
neue daer anders geschiede / 't Appel kal wesen desert / ende
s / off 't selve nyemals was interponeert. Also dat oock
staen geelic nulliteiten / het sy alleen / of niet die grieven
in 't Appel te kinnen / sullen worden gededucert / noch toe
laten anders / als by maniere van Appel / waer door oock
te afgegebene Ssententie ende executie van dien niet sullen
worden gesuspenderet.*

Ende sullen alle voorschreven poine-

en wel ende te rechte voldoen ende achtervolgt worden / op
neue daer anders geschiede / 't Appel kal wesen desert / ende
s / off 't selve nyemals was interponeert. Also dat oock
staen geelic nulliteiten / het sy alleen / of niet die grieven
in 't Appel te kinnen / sullen worden gededucert / noch toe
laten anders / als by maniere van Appel / waer door oock
te afgegebene Ssententie ende executie van dien niet sullen
worden gesuspenderet.

18.

Wanneer nu also / als verhaelt / d'Ap-
ellatie haer voortganck heeft / sal 't Gerichte ten dage / die
ende van 't Contrabericht / off op eenen anderen dag kort
ernaer te ptefigeren / partypen haer stucken laten rebideren /
de deselve mette Ssententie / als oock die deduceerde grie-
en ende redenen van beswaernis off van nulliteit / mettet
contrabericht / indien daer over eenige ingedient sijn / in te-
nwoozdicheit van partypen wederom versegelen / ende als
in an handen des Bzifiers mette sportulen overleveren
nien vier weecken daernaer / by een poene van tien olde
schilden / half tot pteufyt vande Lantschap / half vande
irte die heeft geappelleert: Sullende evenwel die Schul-
s ofte Richter gehouden wesen metten eersten daernaer / het
proces

proces neffens die sportulen / als boorz / noch ober te senden.

19.

Die in de Claringe bebonden wor-
den qualick geappelleert te hebben / tsh Anlegger of Vera-
weerder / sal daeran verbzeecken / boven die costen des proces-
ses ter hooger of leeger. Vancke angewent / in saken van
tweehondert goltgul: ende daeronder / ses goltgul: Ende
wat boven die tweehondert goltgul: is / thien goltgul: Ende
van andere wichtige saken van injurien / ende dergelijke / tot
kentenisse van Ridderchap ende Steden. Ende deselve poe-
ne of boete sal mede in die Sententie ter Claringe gewee-
sen uytdruckelick begrepen worden.

Van de hooge Vancke / wie daer booz
geladet of verdachvaert worden / ende
vande Claringe.

Titulus XX.

TEn tijde / als vā Stadtholder / Rid-
derchap ende Steden / Claringe gehouden wort / span-
net die Dinckweerder / met twee Coornoten / die hooge
Vancke na older gewoonte.

2.

Wooz de hoge bancke worden alleen
verdagvaert of geciteert met wafteekenen of Dagesbrie-
ven / Riddermatige personen of Dienstknapden / so lange sy
sich haeres standes geniees holden / haer huysvrouwen ende
kinderen / in personele actien en saken so na den Vantrecht
niet

61
niet pantbaer sijn/ van Schult / schade / loftenisse ende der-
gelijcken.

3.

Voozts so en sal niet meer / als een
wasteecken uytgenomen ende gezocht worden / ende daer-
nne summarie verclaert of uytgedrukt die ansprake ende
Actie of oorzake / waeromme die citatie geschiet. Daerte-
gens die gedaegde sal schuldig sijn / opten bestemden Recht-
dag te antwoorden / sonder eenige exceptien van uytblucht
clanger vertog te genieten.

4.

Die dagen in die Wasteeckens ange-
kenit / sullen peremtoir sijn / of by versterck vande sake die-
nen. Oock deselve dagesbrieven ten minsten vier wecken
dooz de Claringe/ wel eerder/ maer niet later / dooz de Pan-
der van Zallant / of by tijde van Oorloge dooz desselven
substitueerden/ geerploicteert / ende gebracht worden op die
Saellstede / daer een jeder Geciteerde woont.

5.

Die Pander sal/ doende 't exploirt/ of
overleveringe van 't wastecken / by hem nemen twee dienst-
mannen / of twee andere tug-weerdige brome mannen in
t selve kerspel/ daer die gedaegde woont/ die daer sullē doen
uyten haer kosten / na older gewoonte / ende niet weigeren
op poene van een olde Schult / jeder vooz sijn hooft te ver-
leuren.

6.

Het wastecken/ of die dagesbrieven als
doozsz. overgelevert hebbende / sal die pander op de copie vā
ien: (so by mettet principael tegelijck vorderen sal:) voozts
3 schijfs

62

schrijven/ die maent/ dag ende tijt vanden dag/ die plaetse/ ende an wien/ in wiens bywesen hy dat selve waſteecken ge- laten heeft/ mettet antwoort daerop gegeven/ ende dat also van hem onderteeckent den Griffier ende den Anlegger tot ſijn nootdruſt vooz die gebeur overgeven.

7.

Vepde partypen ſullen ſchuldig weſen

opten geprefigeerden dag vooz de hoge Bancke in Clarin- ge t' erſchijnen/ Anſprake/ Antwoort/ ende voozts vorderin- ge na rechten/ behoorlicken te doene/ by poene dat die defail- lant ende moetwillig uytblijvende/ vellig erkanit/ ende ſulx in 't Register angeteeckent ſal worden.

8.

Vooz de hoge bancke een ſake in ſtaet

van wiſſen gebracht ſijnde/ ſal 't Oꝛdel beſtadet worden an een uyt die Ridderſchap/ die ſchuldig ſal weſen te wiſſen: (ne- mende daer over advijs van Rechtsgeleerden/ indien hy wil:) des tweeden daegs daerna/ als 't oꝛdel an hem beſtadet is/ Ten waer ſake een ſodanig Oꝛdelwiſſer om die wichtic- heits wille van ons een tijt langer ſijn verſt of uytſelnam/ 't welck oock tot anden naeſten Vantdag ſal moghen ghe- ſchieden.

9.

Het Appel van 't hoge Dingweerderſ

Gerichte/ geſchiet an de volle vergaderinge van Stadthol- der/ Ridderſchap ende Steden. Ende ſal d' Appellant moe- ten gedaen worden vooz 't ſittende Gerichte/ ſtandes of on- verwantes voets/ ſonder eenig beract tot na 't Gerichte is opgeſtaen.

Wat

II.

van Zieven Requisitozial. 1. 15. 9. Jentuarium 1. 6. 3. 7. 8. 9.

I

2.

Die Prosten / Schulden of Richters
 allen / oppet versoek vanden Triumphant / nae omganc
 an viertien dagen nade pronanciatie / die sententien doen
 executie stellen / so wel die voor de leege als voor de hoge
 A ij Bantz

24

Wancken / ende in die Claringe sijn geweest / sonder suke te
mogen weigeren / by verlies van haer ampt / ende die pen-
ningen / so sy daerop hebben staen.

3.

In re-ele sake / sal die Drostte of Rich-
ter vande plaetse / daer 't goet gelegē is / den Gecondemneerde
den door sijn Pander of dienaer anleggē laten / binnen vier-
tien dagen na deselve anlegginge / die besproken ende toege-
weesen goederen 't ontruimen / sijn handen daer af te holden
ende den Triumphant daermede te laten geworden. In
dien 't selve niet en geschiede / sal die Gecondemneerde of
Occupateur een ofte meer van 't Gerichte metter daet daer
worden uytgesteld / ende die Triumphant wederom daerut
gesteld. Ende so hiertegens eenige indracht daerna vande
Gecondemneerde geschiede / directelick of indirectelick / sulx
sal voor gewalt geacht ende gebetert worden / nae exigentie
der saken.

4.

In personele saken en actien / sal men
tegen den ondergeclaerden ende gecondemneerden procede-
ren / met pandinge op sijn goet / als in den titul van Pandin-
ge hier vozen geordneert is : Darentegen oock niemant /
hy sy wie hy wil / eenige pautkeeringe of wederstant doen
sal / by poene van gewelt / ende als een gewaldener ende we-
derstrever der H. Justitie / arbitralicken gestraft te worden.
Ende sal die Pander die gereetste goederen die hy bekomen
kan / den gecondemneerden / of onder geclaerden eerst af-
panden.

5.

So verre die gereetste goederen voor
de

voor Ridderſchap ende Steden door den dageliken pandeſ
geciteert worde/ om purge te doen ſijnes uytblijvens/ op den
dag/ als hy voor die hoge Bancker eſchijnen/ mettet waſ
teecken verdagbaert is geweest.

9.

Welcke purge of onſchult / ſo dan gea-
fundeert bevonden ende verclaert worde / Sullen partpen
ten wederſijden ſucceſſive haer Ausprake en Antwoort met
alle ſchijn ende beſcheit daertoe dienende/ voor Ridderſchap
en Steden inlangt/ Oock voortſ procederen/ en tot ordel en
recht dingen / gelijk of die Verweerder met een waſteecten
geciteert ende vervolgt were. Sullende mede in die ſake als
dan erkent worde/ als of die voor hen ter Claringe beroepen
was/ Mits dat nochtans vanden Verweerder of Beclaegde
anden Anlegger of Clager reſtitueert ſullen worden die coſte
over die contumacie an deſſelſ Clagers lyde gedaen.

10.

Indien d' onſchult of purge der Con-
tumacie voortſ. dan is ongefundeert / en alſo erkant wort/
ſal men mette executie ende pandinge voortſ. voortbaren / als
inden titul van Pandinge hier boven is geſtatueert. Behal-
ven dat ſodanige verwormen partpe in die poene van thien
olde Schilden der Lantſchap vervallen ſal ſijn / ende an die
partpe aduers gelijkſals gehouden/ te betalen de coſten daer
over gedaen/ tot billicke taratie.

11.

Wanneer goet by Executie vercoſt
wort/ ende datter veele Creditozen ſijn / ſal men die penning-
gen van 't vercoſte goet komende/ betalen an het Gerichte of
anden

nden Schultes / die d'executie heeft gebaē so lange dat ober
ie preferentie sal sijn gedisputeert / sonder dat jemant / oock
een medecrediteur / van 't geexecuteerde goet gekoft hebben
e / die cooppenningen sal mogen onderhouden / ten eynde al
s oꝛdentlicken ende nae behozen mag geschieden.

12.

Oock sullen die Creditoren opentlick /
u Kerckensprake / ende anpleckinge van billietten / eens in
e dꝛie naeste Kerspels Kercken / als oock in 't Kerspel daer
Executie ende vercopinge geschiet is / te doene / op eenē be
melicken Rechterdag vooꝛ 't Gerichte te komen / geciteert
oꝛden / om een jegelick die schult in te brengen / ende van sijn
cht te vertonen 't sy van preferentie of concurrentie / dat ee
ge solden willen sustineren vooꝛ d'andere Creditoren / vooꝛ
betaelt te moeten worden : Of datse gelijckelick allega
r / nae advenant van haere schulden van de penningen be
zen betaelt te sijn. Welcke sustenire een jeder van die Cre
tozen / op den selven angestelden Rechterdag / schriftelick / met
e verificatien daertoe dienende sal in brengen.

13.

Op 't vooꝛs: schriftlick in brengen /
de die verificatien / sal / die vande interesseerde Creditoren
al / copie mogen lichten / ende daerop wederom by Debat
rijven / ende in brengen op den vierthienden dag daerna
versteck. Also dat oock darmede sonder wijder schrijven /
die saken gesloten sal worden / ende deselve bekeert. Alles by
ene / ende so als van andere processen is geordineert.

14.

Vooꝛts sal 't Gerichte of Schultes /
onder

onder wien die penningen vande geexecuteerde goederen be-
rusten / achtervolgende die sententien daer af geweest / aen
reinen jegelicken der Creditozen daer af voldoen / op cautie
gerichtelick te stellen / om te restitueren 't geene hy ontfange
sal hebben / indien iemant nae dato des angestenden siecht
dages in tijts quame binnen ses weecken / ofte een upt-
heimsch binnen twaelf weecken / ende sijn uptblijvent be-
hoorlick purgeerde / ende van beter recht dede blicken / of niet
hem te deelen / na advenant als boven / indien hy van gelijk
recht conde bewijzen. Ende indien 't Gerichte of Schultes
anders deden / of die penningen weerloos wierden / sullen sy
daer voor responderen / ter summa toe vande penningen /
anders dan voorsz. staet uptgedeelt ende betaelt.

Ende sullen voorsz alle schulden vrese-
rentie gemeten. Eerst / die dootschulden ter goeder trouwen /
en na qualiteit vande persone mede in sijne krancke tot noot-
druct gemaect. Ten tweeden die penningen tot reparatie
van dycken / hoofden / kribben / zijlen / slupsen / en dergelijcke
over het geexecuteerde goet uptgeset en onbetaelt. Ten der-
den / binnenjaersche en naestcomende pachten ende renten /
mette capitalen van dien hy richtersbrieven / hyrvoor was-
den ende Maegscheidingen behoorlick darop gelegt / beloof-
ten mede gegeven. Item binnē Jaersche gerichtelicke schult-
bekenningen / voorsz de welcke het goet expresselick / mede ge-
hypothequeert / en ten onderpande gestelt is; Also dat in die
voorszeyde graden van schult d' een na d' ander / d' olste Credi-
teur / naden tijt / den jongsten sal worden geprefereert. Ten
vierden / alle andere schulden na Vantrechte pantbaer sijnde.
Ten vijften / die geene / welckē eenig stilswijgent hypotheek /
re-el / of personel privilegie voorsz haer schulden nae gemeene
beschreyene Keyserlicke rechten competeert. Ten seften / die

49
door haer achterwelen arrest hebben laten doen. Ende sul-
len aldan eerst t'samen concurreren/ indien daer noch eenige
sentencingen meer van't geexecuteerde goet overig sijn/ alle an-
dere personele Creditozen met hare Crediten of schulden/ in
echte ongeprivilegeert sijnde/ Omme daer van quota quotis,
gelijcke ende na advenant haeres achterwelen te genieten/
doek sonder anshonw te nemen wiens schijn older of jon-
ger sy.

16.

Een bozge van te rechte te staen/ ende
gewijsde te voldoen/ mag sonder voorgaende pandinge-
banden verborgde Schuldenaer/ upt krachte van sententie/
tegens denselven Schuldenaer geexecuteert ende gepand-
worden. Niet tegenstaende/ dat die bozge beweese den prin-
cipael Schuldenaer/ met goederen totte executie ende voldoe-
ninge genoeg/ in den Gerichte versien te sijn.

17.

Executeurs van Testamentē/ Bon-
aren/ Curateurs/ Gentmeesters/ Verwalters of Bewint-
hebbers van ander luden goederen sijn executabel/ upt
kracht van vonnissen of sententien tegens haerluyder per-
sonen/ in die qualiteit geweest/ tot dat sy goederen anwisen/
aren Weesen of meesters toebehozende/ daerop men 'von-
nis solde mogen executeren/ of anders rechtehick presenteren/
ende doen rekeninge/ bewijs ende reliqua van derselver harer
principalen/ pupillen ende minder-jarigen goederen.

18.

Gebeurde het oock/ dat die gecondem-
nerde in't Gerichte / daer die condemnatie geschiet is / geen
goederen hadde/ totte executie genoeg sijnde/ Maer wel in an-
der

k

der

70

der gerichtten. So sal (desselfs gecondenmeerden goederen aldaer/ mobile ende immobile/ actien ende crediten eerst als voorsz. vercoft sijnde.) Dat selbe Gerichte/ op anhouden van den Triumphant/ doer brieven requistorael versoeken den Schultes of Richter/ daer onder sulcke andere goederen gelegen of berustende sijn / om voorts die Sententie daeran ter executie te willen stellen/ ende allen achterwelsen mette costen te verhalen. Op welcke requisitie vande Inheymische Gerichten / Schulten of Richteren / alle Officiren deser Lantschap/ die executie voortaen te doen/ gehouden sullen sijn

Van Gerichts Costen/ Declaratie/ dimi-
nutie/ ende Caratie/ Item van ander Salaris/
Vacatien/ &c.

Titulus XXII.

Wanneer by sententie/ die eene vā-
de partypen an die aendere wort gecondenmeert in die costen / so sal die Triumphant sijn declaratie dubbelt by geschrifte an't Gerichte overgeven/ om daer van d' eene an die verliesende partye doer den Gerichts dienaar te laten behandigen/ met last opte marge geteeckent / dat hy inden tijt van viertien dagen/ na d' Infirmatie/ sijn loquatures ende diminutie daertegens sal inbrengen.

Temmen. in nov. tr. De l. a. 2. expens. c. 5. n. 2.

Het Gerichte die declaratie mette di-
minutie beide in handen hebbende / sal na bebindinge van
saken/ ende als't Lantrecht vermog / die costen taxeren mo-
gen

Capit. 1. 31. 1. 1. 7. 17
in/Opleggende mede den Triumphant redt te doen/ of by
mannen waerheit / in eedes plaette / met hantastinge an
Gerichte te verclaren / dat hy derselber saken halven so veel
kosten / ende eer meer als min heeft aengewent.

3.

Indien 't Gerichte beswaert is die
ratie te doen / sal daer over advijs van Ghechts gepromo-
verden mogen versoeken; nits dat alsoan sodanigen Con-
sumenten neffens die declaratie ende diminutie / het gehele
proces mede in handen gestelt sal worden / om daerop na be-
zighen te letten.

4.

Die gecondemneerde / in die tijt hem
gestemt om te diminueren / 'tselbe niet doende / sonder nyt-
singe te versoeken ende te bekomen. Sal 't Gerichte op
houden vanden Triumphant of sijn Volmachtiger / ghe-
keuwel mette ratie op te overgegebene declaratie / als
voorschreven/voortbaren.

Wanneer partye die kosten / schaden
ende interessen geepfchet heeft / ende die gecondemneerde al-
ten in die kosten verdammet is / So wort verstaen deselve
vande schade ende interesse ontslagen te sijn.

6.

Die Gerichts ende andere kosten / so
an die Landtgerichten der drie groote Steden (doer spe-
ciale aanneminge ende approbatie) als an alle andere gerich-
ten sullen over eenen voet getareert worden / als volgt: **W**e-

K ij

geno

genomen dat/ wanneer Gemeenten / Steden / ofte Colles-
gien dingplichtig vallen/ het sy m't anleggen of verweeren/
die Schulten/ Richters ende Advocaten daer van dubbelt
gelt sullen nemen/ ende daer op in't tareren/ ende modereren
gelettet sal worden.

l. ult. c. 2. re
t. mil. ubi l. c.
d. penn. et l. c.
d. Plat.

Van een Citatie of daglegginge van een persone in die
Steden voor den Schultes of Richter — — — — — iij. stuy.
Voor den pander of gerichtshode — — — — — iij. stuy.
Voor den Schultes ten platten lande in die kirch-
len — — — — — iij. stuy.
Voor den pander of gerichtsdienaer vermits die distantie
van plaetsen — — — — — iij. stuy.
Van Arrest of Besate eenes goedes of eener persone voor
den Schultes of Richter — — — — — iij. stuy.
Voor den pander of dienaer die de boorschap doet — iij. stuy.
Van ontsatet te worden/ ofte t'Arrest onder cautie ende
anders aftedoen/ den Schultes of Richter metten die-
naer als voor t'samen — — — — — viij. stuy.
Vande Inventarisatie eeniger goederen die gearresteert of
verwonnen sijn/ den Richter of Schultes — — — — — viij. stuy.
Den Coornoten elck 2. stuyver/ is — — — — — iij. stuy.
Den Gerichtschrijver van het inventaris te maken ende te
prothocoller en — — — — — vi. stuy.
Den Richter of Schultes van sulcke goederen te be-
waren — — — — — xij. stuy.
Van in een Erffhuys/ of oock elders/ eenige goederen/ li-
sten/ kasten/ of dergelijcke te verzegelen/ sal die Schultes
of Richter hebben/ hoe veel daer oock verzegelt worden/
een olde Schilt facit — — — — — ij. gul. ij. stuy.
Die beyde Coornoten elck vier stuy. is — — — — — viij. stuy.
Die gerichtschrijver — — — — — viij. stuy.
Van een Anpandinge op mobil of gerees goet/ den Schul-
tes of Richter in die Steden — — — — — iij. stuy.
Den

Den gerichtsdienaer/pander of bode	—	—	iiij. stuy.
Ten platten lande den Schultes of Richter	—	—	iiij. stuy.
Den pander of dienaer.	—	—	iiij. stuy.
Banden Opbadinge der panden/ als banden Anpandinge.	—	—	—
Banden Anepgeminge / vernuts het Gerichte daer ober ge-	—	—	—
heget wort/ vooz den Schultes of Richter	—	—	viii. stuy.
Vooz die Coornoten t'samen	—	—	iiij. stuy.
Ende vooz den gerichtschryber	—	—	iiij. stuy.
Banden Panden te halen vooz den Schultes of Richt-	—	—	—
ter	—	—	iiij. stuy.
Den dienaer of pander vooz de selve te halen	—	—	iiij. stuy.
Den Assistent of hulpe / wanneer hy van nooden.	—	—	—
heeft	—	—	iiij. stuy.
Banden Slijtinge ende Vercoopinge der panden / vernuts	—	—	—
het gerichte daer ober geheget wort / vooz den Schul-	—	—	—
tes / Coornoten ende Gerichtschryber / te verdeelen als	—	—	—
vooz t'samen	—	—	xviii. stuy.
Van gepandede lebendige have in't voeder te bestaden / tot	—	—	—
te tijt van die losse / sonder meer te mogen nemē als twee-	—	—	—
der heeft gecostet / sal anden Schultes betaelt wor-	—	—	—
den	—	—	viii. stuy.
Van pandinge anden Schoef / als van pandinge an gereet	—	—	—
goet / ende van't vervolg vandien	—	—	—
Van Pandinge anden gront / off Athmalinge / vooz den	—	—	—
Richter of Schultes	—	—	viii. stuy.
Die Coornoten t'samen	—	—	viii. stuy.
Vooz sulx te protocolleren / den gerichtschryber	—	—	viii. stuy.
Den bode of pander van de boodtschap te doene	—	—	iiij. stuy.
Van Opbadinge ende Anepgeminge / wanneer die gront	—	—	—
beheeret / of anders gerichtelick verkoft wort / daer	—	—	—
ober 't Gerichte geheget sal worden / den Schultes of	—	—	—
Richter	—	—	xvi. stuy.
Den Coornoten t'samen	—	—	viii. stuy.

Den gerichtschrijver — — — — — vij. stup.
 Vooz die brieven die daervan gepasseert worden / den Rich-
 ter / ende gerichtschrijver / so veel als van andere Op-
 draughts brieven hiernaest gestelt is.

Inleidinge Van een Inleidinge een olde Schilt vooz den Schultes of
 Richter / tot — — — — — ij. gul. ij. stup.

Den Coornoten — — — — — vij. stup.

Den gerichtschrijver vande acte te protocolleren / ende ten
 signaet te brengen — — — — — vij. stup.

Uitleydinge Van een uitleydinge oock so veel. Ende waren daer meer
 personen als twee / sulcke acte in eene saecke / ende op re-
 nen tijt t'samen deden / of versochten / Sal betaelt worden
 dubbelt gelt.

Ordinair dach Van ordinairis Rechterdagen / om die menighe der saken die
 alsdan vooz komen / den Richter of Schultes — v. stup.

Den twee Coornoten t'samen — — — — — iij. stup.

Den gerichtschrijver — — — — — iij. stup.

Extraordinair dach Van extraordinairis versochte Rechterdagen den Schul-
 tes — — — — — vij. stup.

Den Coornoten — — — — — iij. stup.

Den gerichtschrijver — — — — — vi. stup.

Des sal die gerichtschrijver te boecke brengen / tegeene in den
 gerichtte passeert / thi dat jec mondelinge bedongen / of
 schriftelick in 't Gerichte ober gelegt worde.

Van jeder bladt te copieren — — — — — iij. stup.

Des sullen op jeder sijde niet minder als vierentwintig re-
 gulen / ende die woorden darinne tamelick compres ge-
 schreven staen / En sal mede van tlaeste blat / al ist maer
 half beschreven / vol betaelt worden. Daer tegens die
 Schultes of Richter sodanige schriften / extracten / en
 copien sal authenticeren ende met sijn naem onderteec-
 kenen / sonder daer van jet te nemen.

Weete of Citatie Van een Weete of Citatie te schrijven ende te protocolleren
 met

met die gicht van dien / den Schultes ende Gerichts-
schrijver t'saem — — — rij. stuy.
die te verzegelen — — — viij. stuy.
van een Weete te dragen / den pander of dienaar van 't Ge-
richte (dewelcke / ende geen ander man / t'selve doen sal / so
hy dat beplig bekomen kan) vooz jeder myle binnen Lan-
des hen ende weder — — — x. stuy.
Zuyten Landes — — — rij. stuy.
Ende daer een Citatie ter instantie van meer / als van een
persoon / an een alleenig wort ghedaen / sal dubbelt ende
met meer betaelt worden.
van een persoon / om kontschap te geven / dag te leggen / *Contfey*
als van andere dagleggingen.
van een persoon / om kontschap te geven / te arresteren / als
van andere arresten.
den Richter van 't Gerichte daer over te hegen / op een ordi-
naris of extraordinaris Rechtdag / als boven daer van is
geordineert. Ende is te verstaen / dat / al waren daer meer
als twee personen / die getuygen solden / evenwel niet meer
vanden Schultes / Coornoten ende gerichtschrijver ge-
noten sal worden / als van een extraordinaris Rechtdag /
te weten 18. stuy. te verdeelen als boven. — xvij. stuy.
van elckes getuygen kontschap te registreren — iij. stuy.
van die certificatie daer af te maken / van 't blat — iij. stuy.
van die kondschap te verzegelen den Schultes of Rich-
ter — — — viij. stuy.
vooz die maectijt van jeder getuyge een ure gaens van huys
lijnde — — — rij. stuy. *De sumptibus qd
producen tottes
saene et respo-*
daerder byde hant / of in loco wonende — — — viij. stuy. *ndes tractate
indigen. p. r.
c. 4. et 5. et 6.*
vooz de verteringe van die partpen van huys lijnde vooz
elcke maectijt — — — rij. stuy.
en siddermatige met sijn dienaar — — — j. gul.
en Advocaet in loco residentia, vooz cenen Gerichts-
ter *Advocaet
maet*

termijn te respicieren

1. gul.

3. Een Advocaet vacerende over een sacke van eenig moment
of gewichte by hups/ jemants dag darin te holden/ te
consuleren of anders daermine te besbigneren/ Daegs

ij. gul.

3. Van hups in die Provinci/ boven vracht ende verteeringe/
des daegs

ij. gul.

Buypen die Provinci voor Vacatie

ij. gul.

Procureur vacatie. Een Procureur of Doozprake voor zijn comparitie in tge-
richte/ ter plaetsen van zijn residentie/ alster eenig gerich-
telick beding valt/ ende geprothocolleert wort. — 1. stup.
Sonder meer te nemen/ al worde daer meer als eens ge-
dongen ofte gedichteert.

Van een sinpele annuancinge of exhibitie van eenige acten
of schyfturen in t gezichte

vj. stup.

Van hups meerder als een halve mijle weges/ by gelt voor
hare vacatie

1. gul. 1. stup.

Volmacht. Van een Procuratie of Volmacht te passeren/ den Richter
of schultes/ Coornoten ende gerichtsschryver/ oock op
een extraordinaris Rechtstag niet meer dan

xij. stup.

Van die onder het zegel te schryven ende expedie-
ren

viii. stup.

Het maken vande stucken der Processen/ als Anspraech/
Antwoort &c: tot redelicke erkentnisse ende na wichte-
heit der saken.

Van die stucken eenes Processes/ dat gesloten wort/ te in-
ventariseren

vii. stup.

Van een Proces te sluyten ende te verzegelen --

xvi. stup.

Van t dragen eenes Processes/ den Oordelzager of Bode
van jeder mijl henende weder

1. stup.

Vertoebende om t Proces wederom te rugge te brengen/ by
bertoninge van des Consulents hant of attestatie/ wan-
neer hy dat weder heeft ontfangen/ tullen dag ende nacht
op

Voor mobile goederen te vercoopen / ende die penningen daer
van te bevoorden / ende voor quade betalinge intestaen /
van iederen gulden / eenen braspenninck. — j. stuy. iij. p.

Voor die huyze van een Wagen / als men anders niet kan
voort geraken / van jeder miile weges — xviij. stuy.

Voor schuyte vracht / in bal als voor / van jeder
miile — — — — — rij. stuy.

Voor huyze van een peert in eenen dag — — — — — j. gul.

Ende dit alles met discretie also te tareren / Mede regard ne-
mende op te personen ende inportantie vande sake.

Van een Overdracht te doen van huysen / landen / renten /
voor 't Gerichte / anden Schultes / Coornoten en gericht-
schrijver tefamen — — — — — j. gul. iij. stuy.

Ende waren daer meer personen / als twee / die overdracht
doen of ontfangen van een stücke goedes / sal gerekent
worden dubbelt gelt.

Van een Testament / of andere dergelijke Acten / gericht-
licken uyttegaen / oock so veel / ende sal die gerichtschrij-
ver geen gelt meer nemen van sulcke acten te proto-
col-
leren.

Van een brief daer af te schrijven in franchijn / den gericht-
schrijver — — — — — xviij. stuy.

Den Schultes of Richter van die te verzegelen ende te on-
derteekenen een olde schilt — — — — — ij. gul. ij. stuy.

Voor het Byzegel daran / ter begeerte van die soo die over-
dracht doet / ofte ander dergelijke acte passeert / indien
hy selfs geen zegel en gebruyckede / off hy die hant
hadde — — — — — rij. stuy.

Welcke voorsz. costen van die opdracht ende verzegeling-
half ende half tusschen den Coper ende Vercooper betaelt
sullen worden / Ten waer dat anders was versproken.

Van andere acten die voor 't Gerichte gepasseert worden /
van Schult-bekenningen / Borg-stellingen &c. daervan
geen

geen verzegeling in brieven wort gemaect / twaelf of
achtien stuy: / na dat die op een ordinaris of op een extra-
ordinaris rechtstag gepasseert worden.

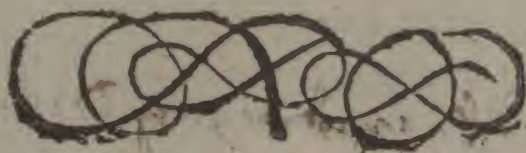
Van penningen die by kennisse des Gerichtes of Richters
worden genamptiseert / Item van Sequestrationen / ende
vrijwillige depositien of consignationen in handen van het
gerichte / sullen die Richters of Schulten proufiteren voor
haer bewaernisse van hondert golt gul. ende daer onder
den xlv. penninck / ende van 't geene daer boven is den
vijftigsten penninck.

Die gerichtschrijver van sodane penningen te registreren
ende specificeren ————— iij. stuy.

voor copie of extract van sulcke specificatie off registra-
tie ————— iij. stuy.

Item sal hier mede den Richteren verboden sijn / by uytel-
linge van sodane gelegeestreeerde of genamptiseerde pen-
ningen / den grootsten / ofte oock eeniger cleyner daer on-
der sich antematigen / noch ergens waer van den dubbel-
den / of den derden penninck meer genieten / by private
van haere officien / of anders na bebindinge der saken ar-
bitralicken gestraffet ende gecorrigiert te worden.

ende sal dit voorschreven al te samen verstaen worden van
den Ingesetenen deser Provincie. Sullende die Wthepni-
schen so veel te meer voor costen / breucken ende andersins
moeten betalen / als onse Ingesetenen solden moeten
doen / daer die uythepnischen woonachtig sijn.

Sponsalia moribus nris firmitatem obtinent instar contractus c. 5. Inusta igitur part
a sponsalibus recedere nemini licet, sed sponsalia adimplere tenet in vlt. vel car
cere ad hoc cogit. excommunicat. Perer. ad tit. C. sponsal. n. p. 10. Ever. conf. 17
n. 7. et seqq. (Cristin. 3. deus. 129. n. 44. Sams. d. matrim. lib. 1. disp. 29. n. 4
gustier. d. purum confirm. p. 1. c. si. n. 4.

Nihil agunt parentes, q. infantes despondent, nisi ipsi, potius, venerint ad annos
discretionis, consenserint, Saeid. p. 2. d. nupt. licet. n. 13. 14. C. accessit s. et c. ad
dissolvendum 13 X. d. spons. impub.

honoris nris nepotes in pote ari non st, sed in patris, Gudel. lib. 1. c. 13. Cristin.
4. dec. 10. n. 7. Grot. introd. lib. 1. p. 6. Ratio, quia filius contractis nuptijs
fit quasi dominus, princeps et caput tui uxoris, tui familiae. Exdes. s. in
pote patris sui amplius remanere neq. Petr. Gregor. 1. syntagm. 10. Julia
ad tit. 12. d. p. lib. 1. c. 2. Tamen debent reverentiam aro honoris ad. 4. s. 1.

Cor 4. 4.
1. 4.
Inter solus et pater unus vir Hodie nuptiae sine parentum consensu contrahi non possunt,
contracta tñ non solvunt. Carpz. 4. conf. 20. d. 15. Grot. i. manud. d. 8. 7. Suw. d. 1.
Matth. d. matrim. auctor. 12. id.

Inter solus et mater, Wel. d. rit. nupt. n. 3. in fin. et n. d. Grot. i. manud. s. 6.
van outs. Groenw. pr. 1. d. nupt. Moller. i. sem. 47. Coler. dec. 5. Secus pr. 1. d. nupt
exceptio in 4. id. et 20. C. d. nupt. Matth. d. matrim. auctor. 12. 19. Val. Cyprian
disp. ad infra. tit. 9. s. 2. et tit. 10. §. nupt. disp. 3.

Sponsa conditio vid. Cristin. diff. 1. a questione 9. usq. ad 1. d.

Het tweede deel.

Vanden Houwelicken

Staet:

Ticulus I.

I.

Die sich inden Houwelicken Staet willen begeven / comende tot belofte-
nisse ende ondertrouwe / sullen sulx doen in
tegenwoordicheit ende ten overstaen der Ol-
deren / Vrienden of getugen / na gelegentheit
der Contrahenten / sijnde te samen by en onbesproken / son-
der met jemant uptstaende te hebben / ende malcanderen in
graden van bloetverwantschap of swagerschap / daer in te
hyplicken verboden / als hier na vermeldt wort / niet bestaende.

2.

Die kinderen staende onder die macht
van haer Olderen ende Nombaren / sullen met believen en
wille derselver / Ende andere / nae dode haerer Olderen On-
der gene Nombaren noch ^{M. 1. c. 1. p. 20.} Chateurs langer staende / ten ^{Car. 2. p. 9.}
overstaen van twee haerer naester vrienden / en by gebreck ^{20. d. 7. Heig.}
derselver / twee byzoner ende eerlicker mannen daer toe ge- ^{qu. 22. Beu.}
roepen / per verba de praesenti; dat is / met woorden / die tegen ^{p. 1. c. 13. in fin.}
woordige belofte nisse / ^{In l. 4. c. 7. d.} sonder conditie ofte uptneminge / me- ^{fronsal. testat.}
debzingen / haer alleenlick verloben ende ondertrouwen ^{non requiritur}
mogen. ^{M. 48. 2. mat.}
^{außer 18. 2.}

M

Welche

Welcke ondertrouwe also wettelick

vis. sit. p. babilis. calyfa. Enim. and. Groncw. p. i. et s. c. d. spon. sal. Kitzel. c. d. 48. cor. 13. 5. sem. iure civil. l. i. c. et p. 10 ff. d. spon. sal.
 gedaen sijnde / oock door beyder parteyen bewilliginge niet weder gebrocken of te niere gedaen sal kunnen worden / al schoon sy waren vyve personen / ende sulcke beloftenisse van trouwe bekenden onder haer alleen in afwesen van getugen gedaen te hebben. *vid. nuy. ad. q. (en. n. s. xv. d. s. n. d. spon. p. m. in. id.*

4. *vid. mat. 8. 3. matrimon. aud. ar. 18. 3.*

En sullen haer alsodane ondertrouw-

alig. b. l. o. i. i. cap. p. m. l. g. a. t. i. o. n. i. s. Kitzel. 4. 48. cor. 6.
 de personen / eerst voegen by den Kerckendienaer of by de Overichept harrer residentie / ende van deselve versoeken op drie volgende Sondagen inde Kercken / of daerinnen gewoontlick is die proclamatie of Kercken spraken te laten geschieden / afgeroepen te mogen worden : Ten einde een jegelick die eenige beletselen ofte hindernissen / het ware van bloetverwantschap / vorige belofte of anders / waer door het houwelick geen en voortganck behoorde te gewinnen / wilde voortbrengen : het selve mogen doen. Ende daer geen wettelike verhinderinge voor en quame (: daer op wel dient in tijts gelet te worden :) sullen die ondertrouwde personen / volgens die ordeninge / so daer van wordt gehouden / t' samen getrouwt ende in den houwelicken Staet bevestiget worden.

5.

In geballe die Ouderen in die onder-

5. ar. 2. n. 3.
 trouwe der kinderen / 25. Jaren ende daer boven oft / verweigerden te consenteren / Sal na bevindinge der saken tot erkentnisse des Drossen / Officiers ofte Magistraets daerinne gedaen mogen worden.

oris 25. ar. 2. n. 3. 1. tractat. 3. ret. man. l. i. c. 5. nam. sal. l. i. c.

Woz.

*De iure civili scriptas virginum vel nuptiarum
pena partis dimittitur bonorum §. 4. l. 1. p. 1. iudic.
Zutp. tit. de florant. n. 1.*

Woorders / daer een Jonck geselle met
schone woorden van beloftemisse een Jonge dochter bedro-
gen ende beslapen hadde / sal deselvige / of sijn olderen (: in-
gevalle uytmerckelicke redenē worde gejudicieert ende ver-
staen / dat geen ehelike copulatie tusschen deselve volgen
mogte:) ande onschuldige ende geswackede persone / na haer
qualiteit / een eerlick bruytschat / tot erkentemisse des Gerich-
tes te geven / gehouden wesen / ende niettemin noch beyde /
als moerwillige verachters der eerbaerheit / anderen tot een
exempel gestraft worden. *Landr. 2. 19. 12.*

7.

Gelijck dan oock expzesselick wort ge-
statueert / dat niemant in concubinaetschap / of in oneerlike
bysittinge sich erholden sal: Maer die in sulcke gedaente sit-
ten / sullen malcanderen verlaten / of ordentlich ende opents-
lick trouwen.

8.

Maer daer sulx niet en geschiede / ende
sy luyden die concubinaetschap continueerden: Ingelijc
die gene so dze proclamatiē sonder wederroepinge gehat /
ende haer boort daerna niet en laten bestedigen / Sal ieder
persone / vooz die eerste maent / daran verbeuren thien golt-
gul. ende vooz die tweede maent vijfentwintig goltgul. half
tot proufijt vanden Officier / ende die andere helfte vooz den
armen. Ende daer sy boven den voorszreven tijt in sodane
ongeregeltheit moerwillig persevereerden / sullen na gelegen-
heit arbitralicken gestraft / ende die kinderen die sy in sulckē
staet procreeten / darin blijvende / niet als echte gehalten en-
de gerekent worden.

M ij

Ende

Ende alhoewel / de bant des houwe-

Van negen maenden / ende die Weduwen oſte mannen

wen/ op preene van byde competente Overicheit na gelegen-

Itemullen noch alle ondertrouwde

te/byflacp ende bywoninge onthouden / by verbeurte van

unt geprocreert / indien die Bruidsgom ooit de ridders-
ke solennisatieën adijwig worde / in des Vaders nalatenchap

1784-5 II.

ende Steden onderlinge te trouwen / die gene / die maecten
deren bestaen in graden door die Godtliche ende Keyserlic

licken / salmen niet als echte luyden / maer als bloetschender
holden / ende sonder eenige oogthuchtinge / na gelegentheit

... ..

Frater. licet tuus sit pater. de filio. & pater. sed non cognoscitur, und. my n
adyn 11 15.

12.

Eñ sullen inden eerste van nu voortaan
niet anden anderen mogen hylickken eenige ascendenteu met
haer descendenteu/te weeten/ die Oiders met haere kindere
op ende neder gaende in't oneyndelick. Medde geen stief va
der noch stiefmoeder met haer stiefkinders. Item geen broe
ders ends susters met malcanderen / so wel van halben als
van heelen bedde.

13.

Insgelyx sullen oock niet onder mal-
canderen hylickken / die Oomen met haer Nichten / noch die
Moepen met haer Neven / noch derselver kindere ende kints
kinderen in infinitum. Also Oomen ende Moepen ten res
pecte van haere Neven en Nichten staen in plaetse van Va
der ende Moeder.

Matth. 2. matrim. 14. 14.

Widers sullen van / nu voortaan / ont
die tucht ende eerbaerheits willen / niet anden anderen hylic
ken mogen / twee broeder / twee suster / ofte broeder ende su
ster kinderen / so wel van halben als van heelen bedde.

15.

Ende so veel aengaet die graden van
affiniteit ofte swagerschap / also den bant des houwelicken
staets sodanige gemeenschap medebrenghet / dat man en wijs
eene sijn; So mag insgelyx die mā niet hylickē met die bloet
verwanten van sijn verstorven huyfzoutwe / noch die Bron
we met die bloetverwanten van haeren verstorven man / in
deselve graden / nae rechten in consanguiniteit off bloetver
wantschap verboden. Welhalven geen man mag hylickken
ande Weduwe van sijnen Hebe / dat is / die Weduwe sijnes

M in

broe

16. Aufg. tit. Seilich n. 22. Sand. 4. v. D.

Wock sal die man niet mogen bylic.

ken met die Richte van sijn gewesene huysvrouw / dat is / met sijn huysvrouwen broeders of susters dochter / noch met enige haerer descendenten / noch oock die Vrouw met haer verstorven mans nebe / in mannierey als vooz verhaelt.

Geltick dan om der eerbaerheits wil.

le die man niet mag hylicken met die Weduwe synes neven

Noch die Vrouwe met den Weduwaer van haer verstor-

ben nichte. Distinguerem inter absentem ex iusta causa, et malevole deferentem.
priori casu, quantiscumq; maritus absit, mulier id facit, ut

3. c. 1. 2. in verbo. Semine, qu. i. Posteriori casu expectare septimum tempus

Item/ so wie om erheffelicke porza

Item om hem gescheften te verichten/ in verren lande ge-

ken/ ofte om hys genheelen te becrighen/ in varen omte ge-
togen inere/ende deselve een langen tijt/ door kranckheit/ ge-

toegen wete/ende beuiste een hangen oft/ zood nemmingen, ge-
handenisse ofte ander ongeval/ also uptbleve / dat men var

"heim niet conde vereyffchen: Sal die verlatene persone ge-

houden lijn / aftewachten den tijt van vijf jaren / volgens di

beschreven rechten / Sonder haer in middels te veranderen.

ten / ofte haer totte tweede Echte te begeben: Dan na er spi

ratie van gemelte tijt / sal sulx niet genomene informatie / by

den Officier na gebeur te doen/ mogen geschieden. *Quid si pter*

1. et 2. Camb. 39. qu. i. BeRa. 2. d. w. 19

noar't oock sake / dat die man sijn

Maer t' dock late / dat die man lijf

broutwe/ of die vrouwe haeren man, moetwillig ende trouw

1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 84

1852
No 33. 19. et 20. Vör. mätt. i. matimon. aukt. 18. 20

lofig verliete: So sal op't anholden bande verlatene endege-
interesseerde persone/ by de Drostten ofte Magistraten bande
plaetse/daer nune na gelegentheit van saken worden gedispos-
neert.

*CC. de horum et mensam solum separant cap. litem d. wort. c. litem. 2. p. 1. p. 1.
c. dicit doming. 32. qu. i. Redig. Statutum hoc ipsum coniugij vinculum diffidit. Snew. d.
20. d. wort. n. 44. Coker. decis. 176. n. 142. Kutsen in libr. d. coniug. Rivet. Semm. contr. n. 3. qu. 15.
Ames. lib. 5. cas. 30. qu. 2. Ritt. crissus. d. differ. pur. lib. 2. c. 9. Bez. d. wort.*

Als een getroude persoon / 't sy man

ofte Vrouw / in overlpeel leeft / mag die onschuldige persoon

anholden tot echtscheidinge/ en om in haeren vorige vrydom

gestelt te worden. Ende ingeballe daer hylyxvozwærdē sijn/

moet der ontschuldiger persoon uptgezeickt en gevolgt wor-

den / alle 't geen haer na d' aflijvicheit vande schuldige per-

soon/ uptkracht van deselve solde behozen : Maer / so daer

geen hylyxvozwærdē sijn / so sal 't niet die goederen worden

gehouden / niet anders / als of die schuldige persoon alreede

was overleden/ ende sal aldan d' onschuldige vrystaen weder

an een ander te trouwen / maer die schuldige niet.

Van hylyxvozwærdē ende Gemeen-

schap der goederen tusschen echte Lijnden.

Titulus II.

I.

Alle hylyxvozwærdē / moeten nes-

fens den Vrydigom ende Vrynt/ by beyderlijts hylyx-

vrienden ofte dedingstuyden/ ofte by 't merendeelende over

die helfte van deselve Vrienden / versegelt ofte onderteckent

wesen/ die aldan (gelijk Maegscheidingen ende Moetsoe-

nen) even so veel kracht hebben / als of sy vooz den Richter

bekent ende uptgegaen waren.

So

De fideiuss. scriptura. mat. 2. d. 34.

matrim. auctor. 18. 34.

Car. 2. 4. 20. 7. Heig. 1. 4. 27. 1. Beas. 1. c. 13. 1. fen. Dav. 3. 2. 1.

+ 402. advocat. tract. c. i. n. 20. Matthe. parocm. 2.
+ Welck Decon. con. Societat tr. i. cap. 5. 1. Sand. ad Conf.
8. Feud. Gels. fr. 2. tit. 2. cap. 3. num. 1.

2. Gon. adv. c. i.

+ **So wanneer by hylir vorwardē niet**
^{Matthe. 2. d. matrim. auctor. fr. 2. tit. 2. cap. 3. num. 1.}
^{Wassen. pract. iud. c. ii. §. 1.}
contrarie is gestipuleert ende bedongen: sal tusschen Mann
ende Vrouwē gemeenschap van goederen sijn/ uytgesondert
^{Wassen. pract. iud. c. ii. §. 1.}
in Een goederen ende hofthorige goederen/ die in der Echte
ende door gene hulders worden beseten. Ende sal sodane ge-
^{Wassen. pract. iud. c. ii. §. 1.}
meenschap plaetse hebben ende effect sorteren/ so haest/ als
die ondertrouwde luyden openbaerlick t' samen gegeven/ en
in den echten staet bevestigt sijn.

^{Wassen. pract. iud. c. ii. §. 1.}
^{Wassen. pract. iud. c. ii. §. 1.}
3. Groneweg. ad p. 6. et 7. d. v. tit. n. 1.

+ **So man/ ofte vrouwe/ goederen mog-**
^{Wassen. pract. iud. c. ii. §. 1.}
ten hebben in eenige Provinci/ daer sulcke gemeenschap niet
en were: In sulcken val sal die gene/ welck sodanige goederē
buyten die gemeenschap wil holden/ hier oock geen gemeen-
schap konnen genieten/ van goederen in dese Provinci ge-
legen.

^{Wassen. pract. iud. c. ii. §. 1.}
Abbock niet verlaft circa 14. tradunt Christen a.

Gene Ehteluyden / sy hebben dan
^{Wassen. pract. iud. c. ii. §. 1.}
kinderen by malcanderen verwozven / ofte niet/ sullen haer
huylen/ erven/ ofte hypothequeerde renten mogen vercoopen/
beswaeren/ ofte eenigsin weerloos worden/ dan by gemeene
gerichteliche bewilliginge en consent. Sulx dat de man voor
sijn Vrouwē/ in sulcke cessien ofte transporten/ niet sal mogen
caveren/ dan in haer absentie/ speciale gerichtliche procura-
tie/ ofte last daer toe moeten hebben. Chaffan. ad Confect
4. argundine dicitur appretia gens marier
5.

Een Vrouwē mag oock geen handel
van beweeglicke goederen / ofte anderen sonder voor weten
ende wille haeres mans drijven ofte negotieren. Sulx dat die
man

man niet schuldig is sodane contracten te holden ofte t'ach-
tervolgen / noch die schulden te betalen: Maer dat Coop-
vrouwen handelen / moet die man gestant doen / ende die
schulden betalen / die sy maect in haer coopmanschap ende
hanteringe / als mede die schulden van gecoften huystraet /
eetwahren / ende dergelijcke / ten dienst van de huysholdinge
geromen / Ende worden voor Coopvrouwen gehouden / die
dagelijc op haer name incopen ende uptcopen.

6.

Man ofte Vrouwe echte gheboorte
hebbende / ende na d' afflijvicheyt van haer Ehe-genote sich
veranderlaten willende / mogen haer toekomende Ehe-gade /
by hylir voorwaerden testament ofte donatie meer niet belo-
ven / ofte in eenigerley manieren / directelick ofte indirectelick
geven / als een van die voor kinderen namaels upt des heer-
lijckenden Vaders ofte Moeders goederen kan bekomen /
ofte solde gehat hebben / in geballe datter geen voorwaerden /
testament / gifte ofte andere dispositien gemaect waren.

7.

Die leetlevende der Eheluyden is niet
gehouden an des eerst verstorven erfgenaemen eenige schen-
dinge te gestaden / ofte van sijn goederen te laten genieten / ten
sy dat de man ofte vrouwe / ofte haer erfgenaem / die mede
genieten willen / eerst met allen Interesse ingebzacht hebben /
t gene die verstorvene by hylir-voorwaerden beloofte ende be-
proken is.

8.

By afsterbē ofte rechtelicke scheidinge
van een der Ehe-genoten / soo door contract van hylir
voor-

10
vozwaerden byten gemeenschap der goederen mogen ge-
seten hebben/sullen die melioratiën ofte timmeragien/ op des
anderen goet/staende 'thouwelick gedaen/ vergoedet en her-
stadet worden/ na de weerdijē/ so ten tijde der scheidinge sal
worden bevonden. *Waffen pr. judic. c. ii. §. 93. 94. 95. 96.*

9.
Daer geen communic in d' angebragte
goederen tusschen die Gheluyden sijn mogte/sullen die ange-
stozbene goederen vooz geen conquesten gereeckent ofte ge-
houden wordē In welckē val oock/by 't overlijden van eene
van beyden/ die pachten of renthen / vooz den sterfdage niet
verscheenen/ ofte die vruchtē/ op den gront ofte 't lant staende/
alleene komen ende vervallen anden eygenaer der selver ren-
ten ofte goederen : Sonder dat deselve tot vermindringhe van
allerhande cofusiē/na advenant van den verlopenen tijt des
jaers/in gemeenschap berekent sullen worden.

10.
Ghelijck dan oock/om allen twist en-
de misverstant te prevenieren ende te verhoeden/ Imboedel
ofte hupstraet na verloop van twee jaren/ na solennisatie des
houwelix / tusschen Man ende Vrouw genieen sullen we-
sen/al schoon by hylir-vozwaerden contrarie mochte sijn ge-
stipuleert: Ten ware dat eenige schriftelike annotatie daer
van was ghemaect/ende ten beyden syden van Man ende
Vrouw onderteekent.

11.
So het gebeurde/dat een man die goe-
deren onnuttelick doersloeg/of verquistede/ Mag de Vrou-
we/an sulcken man ghetrouwt zijnde/ na vooz gaende ken-
nisse

II
 nisse van de overicheit scheiden uytte gemeenschap van goe-
 deren. 'twelck also gedaen/sal sy onghelastet blijven van alle
 schulden/die haer man namaels maect ofte contrahceert. Des-
 gelijc oock so een Vrouw/die goederen toebachte/ die man
 wederom sal doen ende genieten mogen.

Land van Zuren p. 1. tot 2. 51 n 14. Afsch. tit. 41. art. 5.
van die p. 1. tot 2. art. 61. 12. van Vynen tit. 15. art. 17. Byt. Jodid
Maansee by hyliehoofseeds is her 12. p. 20

afscheidet ende overgekomen/ dat man ofte Vrouwe /sonder
wettige lijbes geboorte stervende/ die angebachte goederen
weder sullen vallen in den hofem daer die uyt ghekomen sijn/
sonder speciael ofte expres verbot van de selve niet te mogen
alienere. So sal daer door haer luyden niet verbodē sijn/ van
sodanige goederen te disponere. Also dat men nochtans nie-
mant in die Legitime portie sal mogen beswaren.

Die Ouderen / by uytsettinge van Je-
mant haerer kinderen ten houwelick / in hylirboozwaerden
haer verbonden hebbende ende belooft / deselbe haere kinderē
in haer Erfdeel by Testamēt ofte laeste wille niet te sullē ver-
minderē noch beswarē: Sal altoos bestēdig sijn / sonder dat
sy 'tselbe anders als uyt merckelicke redenen van ongehoor-
saemheyt ende quaden levens / vermogen te niette dedoen / ofte
te contrarieren.

met Fiebersalen/contrarie die hylivborwaerdē/tusschē vrien
den ende magen ten beyden syden opentlick opgericheet/ en-
de die sy van een van beyden hyliv-luyden alleen/ofte in 'tbe-
sonder hebben ontfangē: Maer sal evenwel een jeder tot vol-

treckinge van sijn belofte/ende voldoeninge der medegabe/in
hylyx-vozwuerden bedongen/sijn gehouden. *Lamb. hor. adv. par. sub.
c. 20. f. 90r.*

Item die langstlevende der Eheluyde
sal met te kinderen/by d' overledene geprocreert/in gemeen-
schap blyven sitten/tot dat behoorlike erfuytinge wort be-
wesen. Wtgenomen successien ondertusschen anvallende/die
in gene communie konien sullen/wijders/als voorde jaerlyxe
opkompsten ende nuttingen van dien.

Wanneer die Echtschap door dē doot
gescheyden ende gebroken is/ So sullen des mans clederē en
cleynodien/ende 't gene vorders tot sijnen lijve gehoozt/ ver-
blijven an desselven of sijner erfgenaemē sijde/ende der vrou-
wen clederen ende cleynodien mette trouwschat/indien die
dan noch vooz handen/ende 't gene tot haren lijve meer ge-
hoozt an haer of an haer erfgenamen sijde: Onangesien daer
gemeenschap van goederen tusschen deselve Ehe-lynden
mag sijn geweest/ Ten ware daer van anders by hylyxvozw-
waezden/of oock uysterste wille specialick mogte wesen ge-
ordincert.

Die langstlevende van beyde Eheluy-
den hebbende geseten in/of buyten gemeenschap van goe-
den/ien/mag die trouw-clederen/als ter eeren/ende na qualiteit
van deselve behoozt/copen of maken laten/om neffens die
dootschulden/van des overledens erfgenamen alleen betaelt
te worden. *Erren. cons. 19d. n. 19.*

*Christ. ad.
22. Muehl.
f. 16. v. 35.
Hijer do
Gom. cons.
part. 1. l. 5. num. 133 et seqq.*

*L. 2. d. 2. de leg. 4. Van
Sant-jur.*

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 2 [2]

14
quaet comportsment/ of van een suspect leven waer/ Sal het
Gerichte eenen Curateur ofte Voogt stellen / ober sulcke in
Tucht vergebene goederē/ Om den getuchtigden sijne tucht
daer van na behozen nuytereickē/ ende den eigenaer sijn goet
te conserveren. *Art. 2. off. 146. Menues 4. 95. 193*

4.

7. 8. 2. in fin. 146. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
Die Tuchtenaer sal alle thinsen / erf-
pachten/renten/schattingen/en alle andere lastē / opte goede-
ren liggende ofte staende/selvs dragen ende betalen/of sal die
eigenaer sulc an hem costeloos ende schadeloos mogen ver-
halen. En sal oock daer benevens schuldig wesen/ sijnes an-
teresseurs pacht/ofte huyz jaren te continuerē en nuyttholde.

5.

Item een Tuchtenaer vande alinge
goederen / moet toestaen ende lijden / dat des Constituentis
schulden/ als oock die Legaten daermide hy jemant na sijne
doot mag bedacht hebben/ tot verminderinge van de alinge
Tucht-goederen/ voldae ende betaelt wordē/ ende dat d' Eys-
genaer/ tot voldoeninge vande schulden / die goederen / ende
eerst die gerede laet vercopen. *Art. 2. off. 146. Menues 4. 95. 193*

6.

So jemant/niet in't geheele goet of erf-
nisse/maer in een deel alleene betuchtigt were / al is 'tselbe deel
over die helfte vande alinge goederē; In sulken geballe moet
die eygenaer die schulden alleene dragen/ende betalen/so veer
die goederen strecken.

7.

Onder de Tucht ofte dispositie van
alle mobile goederen/ Sullen gene obligatien/ hantschriften
ofte

ofte actien begrepen / noch verstaen worden / ten sy dat sulx
mede claerlicken is verhaelt.

8.

Item en mag de betuchtigde die prin-
cipale bezegelde brieuē/ en andere Instrumenten niet by sich
beholdē/ Maer moet deselve/ den eygenaer/ of so verre hy ab-
sent is/ an 't Gerichte/ binnen ses wecken tijts nae 't afsteruē
van den Constituent / neffens den Inventaris overleveren/
nemende daer vantot sijn wel gevallen authentique copi-
en op sijn costen.

9.

Wanneer een Tuchtenaer enig huys
of erve verhuurt of verpacht hadde/ ende/ lopende die huur
of pacht/ storve/ dan eindigt die huur ofte pacht mette Doot
vā dē selven Tuchtenaer/ ende moet dē huur- man of meyer/
op versoek des eygenaers/ ruymen ten naesten verbaer- tijt
vanden Jare daer in de Tuchtenaer is gestorven.

10.

So een Tuchtenaer aflijbig wort/ na *Reform. Velar tit. 2. l. 5. i.*
dat die vruchten vande lijftuchts goederen vanden gront ge-
separeert en gescheiden sijn. So volgen ende vervallen de-
selve sijnen erfgenamen/ sonder anschouw/ of sulcke goederen
van den Tuchtenaer selfs gebuyckt of verpacht sijn geweest/
Ende onangelsen die dag vande betalinge des pachtpen-
nincks noch niet was verschenen : Maer pachten van lant/
daer die Vruchten op den sterfdag vande Tuchtenaer noch
niet vanden gront sijn gesepareert/ als mede huur van wey-
de landen/ huysen ende andere goederen/ Voorts renten vooz
den sterfdag des lijftuchtenaers niet vervallen ofte versche-
nen/ comen tot profijt vanden eygenaer.

Maer

Maer/ so het gebeurde/ dat een tuchte/
naer het tuchtgoet selfs hadde gebout en geslaept/ ende/ voor
dat die Vrychte vande gront ware afgemaeyt of andersins
vanden gront afgesneden/ quame te overlijden/ aldan sullen
sijn erfgenamen dat jaer die vrychte genietē/ na meijers recht.

Daer het oock gebiele/ dat een rente of
andere penningen in Tucht besettē/ afgelostt wordē: So sal
den Eygenaer onder suffisante cautie die capitale penningē
na sich mogen nemen/ en gelijcke renthen of interessen betale.

Eycken heggen holt ober tien jaren/
ende niet daer onder / mag een Tuchtenaer op behoerlicken
tijt doen houwe. Maer so hy voor die thien jaren/ of oock an-
ders verstaamt holt hienwe/ dat is/ twelcke noyt gehouwe
is geweest: Sal sijn Tucht daer door verbeure en verwer-
ke an tselve erve of goet/ daer hy dat holt heeft afgehouwe/ en
daerenboven erstade den schade en interesse van t afghou-
wen holt. Dan tot nootdruftige reparatien des getuchtigde
goedē/ sal sodanig verstaamt holt / met voorweten des ey-
genaers/ of/ by sijn verweigeringe/ met toestaen des Gerich-
tes/ wel gehouwen mogen worden.

Item sal oock op gelijcke poen van
verval des Tuchts/ geen weeck holt/ als eschen/ elsen / bere-
ken/ ende sulck ander holt meer/ niet onder die ses jaren/ noch
oock weertholt/ willigē ende poppelē/ die knotbaer sijn/ t on-
tijde gehouwen mogen worden.

Van

emo. cens. 1
16. 11.

Matt. 2. titel
anctar. 18. 50.

der tijt/ en noch vooz de proclamatiën / niet andere momba-
ren worden vooz sien / ende an deselve mombaren bewijs en-
de bejoozliche erff-uptinge doen / van haerer kinderen ofte
kints kinderen anbestorben olderliche goet / van Vader ofte
Bestevader / Moeder of Bestemoeder respectie / ende an-
ders meer op haer gedevolbeert / by prene vā thien olde schil-
den : Blijvende evenwel tot sodane mombaren te stellen / en
bewijs te doene gehouden / in den tijt van ses wecken / na dat
die copulatie in die kercken sal weien geschiet / by dubbeldde
boete als verhaelt : also / dat sy oock daer na / tot sulx te doene
niet rechts middelen sullen wozden gedzongen.

2. fin. 1. 1. beg. D.

Carb. titel

Wesemb. titel

1. 5. in fin. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

Als by testament geene mombaren

gesteld sijn / sal de Drost / ofte de Richter by speciale anthozi-
satie des Drostten ofte Magistraets / daer onder die minder-
jarigen woonen / totte momberschap ordineren ende beroes-
pen / die naekte ende bequaemde van haer blget / ende by ge-
breck derselver / andere gequalificeerde personeit / des gericht-
tes onderhozige / ende deselve by inductie daer toe dispone-
ren / of andersins niet boeten compelleren.

Co

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

Die also by testamente / of anders tot

mombaren gelettet ende vercoren sijn / sullen binnen 14. da-
gen daer nae / ende vooz anbeerdinge der mombaerschap / by
handtalinge in den Gerichte beloven / haerer pleegkinderen
personen ende goederen / na haer beste vermogen voozte-
staen / te defenderen ende te administreren / als goede mom-
baren na rechte schuldig sijn te doen. En sullen volgens bin-
nen 14. dagen laten bechynnen een geloofweerdig Jnden-
tatis / van alle haer pleegkinderen goederen / roerende ende

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

2. 1. 1. 1. 2.

*magistratus municipalis aut non exegit de iussu, aut non donec a
cepta an subdiana auctoritate pupillis tenet, mat. d. tut. aut. 18
vominatary tutoris an penitus de si fidem sicut auctor ex str. 19
lati tenent. Mat. d. 18. 67. 17. 4.*

ontroerende/ hantschziften/ actien/ en crediten/ geene uptbe-
scheiden/ Ten waer dat haer desen tye na gelegentheit der sa-
ken geprolongeert worde. Van welcken Inventaris een
dubbelt geschreven/ ende beyde van die mombaren so wel/
als van 't Gerichte onderteekent sijnde/ dat eene daer af by
't Gerichte gelaten/ ende 't ander byden mombaren bewaert
sal worden.

6.

Daer sy/ Van sulck inventaris te ma-

kenen tijt voorschreven/ supmachtig bleven/ sal elcke mom-
baer verbeuren vijf olde schilden/ ende evenwel binnen 14.
dagen daraen/ 't selve gehalten sijn te volbrengen/ by ver-
dubbelinge der voorsz. peene. Edoch so sy wettelike rede-
nen mogten hebben haer vande mombaerschap te excuse-
ren/ ende deselve te ontslaen/ die sullen sy schuldig sijn binnen
die eerste 14. dagen/ na insinuatie/ vooz die beljoozliche Obe-
richheit/ ofte vooz 't Gerichte/ so haer tot mombaren gestelt
ofte geauthoziscert hebben/ te allegeren/ om daer over
summierlick te erkennen.

*lati sic exen subignum s. d. de arbitria sunt.
Grat. ad h. m. d. ex. tut. Grat. 2. m. n.
7. 5. v. d. m. d. v. d. m. d. 3. 3. 6.*

7.

Item sullen oock na gelegentheit/ der

kinder goederen een of meer mombaren verordent worden/
die gelijke macht sullen hebben/ hoewel een van beyden al-
leen/ der kinderen saken sal kunnen vertreden/ so wel in als
buiten 't Gerichte/ daer vooz sprecken ende deselve verdes-
digen.

8.

Wanneer by informacie ende met de-

creet ofte kentnisse der respectie Drossen ende Schulten/
ofte oock vande Magistraten in die cleyne Steden/ waer

O ij

ouder

²⁰ ^{in d. 8. pag. 52. n. 11.}
^{sneid. d. autor.} onder die onmondige sijn geseten / sulcke nootlicke sakē be-
^{tutor. §. ult. n.} vonden worden / waarom datmen tot nooddrift ende prou-
^{32.} sijt der kinderen haer ^{capit. tit. 1. 2. 3. n. 7. Cens. 1. 17. y. d. tutor. meubler. n.} immobile goederen vercoopen moete:
^{nath. d. titel} So sal alsulcke vercoopinge / ^{montan. l. r. c. 33. n. 6. 11.} die Sondaghen achter een by
^{auctor. t. 54.} kerkensprake in t'openbaer vercondigt worden. Ende des-
selve alsoan ten overstaen des Gerichtes / by barnender keer-
sen met insate ende verhogen geschieden / ende die laeste ver-
hoger met uytganck vande keerse / die immobile goederen
voorschreven in coop behouden. ^{statut. §. 4. §. 12.}

9.

Angaende die mobile ofte beweeglic-
ke goederen der minderjarigen / sullen by den Gerichte op't
versoeck der mombaren / ende ten overstaen van deselve / na
eene voorwaende publicatie ofte Kerckensprake / openlick
an diemeest biedende vercoft / ende gedistrahceert mogen
worden.

Voorts so en sullen oock gene minder-
rige in recht worden ontfangen / om haer selfs ansprake/
inwoort / of iet anders te doen / sonder consent ende autho-
satie van haer mombaers / noch oock buyten derselver wil-
eenige schulden mogen maken / ofte eenige betalinge van

MakEe. N. tit. f. angular. 1863. Said f. contrasts wth bare
 Ceris 19000000 for minority? MakEe. ibid. 1864. Carpsow.
 2. 10. ult.

haere Debiteurs annemen ende ontfangen: Twelck oock
plaetse sal hebben in den Kinderen/ ten respecte haerer olde-
ren. Ende geschiede jet desen ter contrarie t' selve sal van on-
weerden sijn/ ende gene betalinge mogen verstrecken. Ten
ware dan bewijslicken / dat sodanige penningen noch booz-
handen/ ofte anders proufitelick mogten angelegt sijn.

Ende om dat die seugt ofte onmondi

x. reddat tunc p. p. generalem quitasiam
ut liberat, nisi d. h. aut error intercesserit.
an. 2. 2. ii. d. 13.

Item/so lange ende ter tijt toe/dat die
 Weesen tot haeren Jaren gekomen / die rekeninge van die
 numbers niet en hebben gehat/om die na te sien/ ende te on-

OF iii

Der

derfoecken/ En mogen die mombaren wegen derselver rekeninge / noch van haere bedieninge ofte bewint ende mombaerschap met die Weesen onmondigen niet accorderen / noch van den selven afscheit ende ontlastinge nemen / Welck so geschieden mochte / sal nul ende krachteloos sijn.

15. An histor note pupilli donare post. Corp. 2. 11. 4 v.

Die Mombaren sullen die gereede

penningen haerer Pleegkinderen niet vruchteloos laten liggen / maer / binnen drie maenden na den ontfanck / deselve anleggen / in rente / op goede vaste onderpanden / ofte an landel ende erben te kopen / ten meesten of baer van die onmondigē / ofte oock op interesse by obligatien ofte hantschiften an suffisante luyden updoen / mits nemende daerby / tot versterkinge / genoegsame borggen / die haer als principalen mede verbinden: alles met goede kennisse der Overmombaren / als die Magistraten in die kleine Steden / ende Drostē ende Schulten in haer respectieve Ampten : Ende indien also die penningen niet of baerlick konden angelegt worden / sullen die voorsz. mombaren sulx den Overmombaren andienen / ende van hare neersticheyt protesteren / by verue / dat andersins die penningen van haer selfs sullen verrentet worden.

Statu et contraria actio intelligi leuw. cens. 1. 11. 17. 16. 2. 11. 35.

Oock sijn die mombaren / elck et voorsz

al / of in solidum verbonden / te verantwoorden / ende goet te doen / alle t gene geduzende den tijt haerder mombaerschap geschiet is / Ende hebben die Weesen den koer / wien sy van hant luyden willen aanspreecke: Ten waer dat die administratie doer die Ertateurs / ofte by t Gerichte gedeelt / ofte ten alleene bevolen was. In hoedaningen val / die gene / so het bewint alleene gehat / eerst sal angesproken ende geexecuteert worden / ende daerna in subsidium d' andere mede. Den

minor pater tutorem paterem in bonis eius q. protutore p. gessit, licet tutor non fuerit Rubr. pag. 57 d.

17

23

Den Stommen/ onsinningen / onnosse-
len / Opmakers / ende Verquisters van hare goederen / sal
men mede mombaren ofte Voogden stellen/ende hunlynden
dien angaende deselve Rechten ende privilegien genieten la-
ten/die den onmondigen personen toetsaen ende competeren.

Van Testamenten.

Inst. 2. t. 10. §. 20. t. 1. C. 6. t. 23. **Ticulus V.**

*de ad l. 4. C. 8. §. 1. ad comf.
Burg. tit. 1. de successione, Rubr. 7. d. 3.*

Etiam spuris, Matth. 2. auctar. 2. success. 4. §. 9. Etiam capite domatq. t. 10. ibid. 9. c.
En jeder mag van sijn goederen dis-
poneren / ende deselve geven / by Testamente / ofte Co-
dicille / den genen / die het hem beliest: Mits sijnde beyde ha-
bil ofte bequaem om testament te maken / ende die goederen
daer uyt te ontfangen / sonder dat een Testateur gehouden
sy sijne naeste bloets verwanten voor erfgenamen darinne
te kennen, alsene dat die Olders haere kinderen / ende die
kinderen wederom haere Olders / die Legitime portie, by ti-
tul van institutie, *Matth. 2. success. auctar. 4. §. 3. d. 3. 9. c.* by ende onbekommerd sullen nalaten: Te
ware dat sy uytduckelike ende bestendige redenen hadden
om die te onderben / ende dat die broeders ende susters mal-
canderen niet mogen verbugaen / stellende ouerlicke perso-
nen tot haer erfgenamen. *off dat dit te
stament van es
ne de de p. l. 1. d. 3.
an ten qualite
g. approb. t.
vid. in v. 5. 20.*

2.

Alle Testamenten / die by den ingese-
tenē deser Vantschap van haer bypurglicke / so wel beweeg-
heke als onbeweeglicke goederen / schulden ende obligatien /
voor eenig Vant of Stadt Gerichte / blyften dese Provinci-
Matth. 2. success. auctar. 4. §. 19.

*x. binnen 6. h. hi. Laet exemplar
impressum twaelfde ann. 1530.* **nade**

Reg. nat. m. c.
viii. fol. 2. 065.
123. 5. 2. 065.
124. 7. 17. 10.

na de observantien ende rechten derselver plaetsen / formelic-
ken gemaect sijn / ende by de uytheimschen vooz enig Stadt
ofte Landtgerichte binnen dese Provinci alleen / sullen over
al in dese Lantschap effect sozteren / als of sy vooz die respecti-
ve gerichtten / daer onder die goederen gelegen / uytgegaen
waren : Mits dat nochtans deselve Testamenten / binnen
den tijt van ses wercken / na het openen der selver / voozde ge-
richtten / daer onder die goederen resozteren / bekend gemaect
sullen worden. Waerumme / so die erfgenamen naltig mog-
ten sijn / sullen die Schulden ende Richteren vier elde schulden
tot breucke mogen vorderen op goederen vanden Testateur
onder haer gerichtten / Blijvende niettemin die Testamenten
in weerden.

3.

Lehen goederen / Things goederen en-
de Hoff horige goederen mag niemant by testament verma-
ken / als vooz den Leenheeren / Thingsheeren / ende Hoffrich-
ters / of met derselver voozgaende consent / of navolgende
approbatie / by dispositie daer over vooz een ander gerichte
gemaect.

4.

Item van mobile ofte beweeglicke /
ende gereede goederen / als oock van personele schulden / of
obligatien / mag men vooz twee geloofweerdige getugen en-
de mans personen / den selven gerichte onderhorig / by testa-
ment disponeren ofte giftinge doen : Ende dat sulx schriftlic
geschieden / en vande getuggen met haer engen hande onder-
teekent sal worden : Mits dat sodane gifte niet en excedere /
het vierde part vande mobile ofte beweeglicke ende gereede
goederen vanden Donateur.

Wte

5.

Wie gerichtelick wil telleren / ende be-
geert dat sijn uyterste wille in 't Signaet ofte Gerich-
ts boeck geteeckent sal worden / off wie anders oock by ge-
schifte sijn testament begeert upttegaen / die sal 't selve / doer
den geswozen schrijver / in anwesen des gericht / ordentlick
op eene tijt laten geschieden : Ende dat Testament ofte die
laetste wille geschreven / ofte ten prothocol gebracht sijnde / sal
der tellerende persoone bescheidentlick voorgelesen worden /
met blijtge onderbrage / off sy onbedwongen met voorge-
achten rijpen berade tot sulcke haer laetste wille gekomen
sijn. Welcke brage ende antwoort men mede inde disposi-
tie sal stellen / ende het testament vanden Schultes en Te-
stateur / ofte neffens den Schultes / van jemant anders / by
hem daer toe in 't Gerichte versocht / onderteeckent ende
versegelt worden.

6.

Daer oock jemant hem beswaert mog-
e binden / sijne laetste meyninge ende wille opentlicken in 't
Gerichte te verclaren / ende in des Gerichts boeck te laten
teeckenen : Die mag sijn testament ende uyterste wille selfs
beschrijven ende versegelen / ofte beschrijven ende versegelen
laten / ende dat dienvolgens voorenen onseren gerichte off
voore twee Schepenen in den Steden presenteren / ende ap-
probacie over 't selve versoecken : Sonder dat hy schuldig
in sal den inholt des besloten Testaments te verhalen. En-
de sal de Richter aldan sijn zegel daran hangen ofte opdru-
cken / in 't cozte teeckenende het jaer / dag / den naem des Te-
stateurs / Richters ende Coornoten / op welcke tijt / ende voore
sien 't selve testament geconfirmeert ende bestedigt sy. Ende
al daermede so huldig ende deugdelick sijn / als oft gericht-
telick

P

telick ten signate gebragt were: Welck Testament na dode vanden Testateur / niet geopent noch uytgelesen sal worden / voor dattet zegel bekent sy / ten averstaen vande naeste vriende / ofte in afwesen van die / by den gerichte / teekenen de daer op den dag ofte datum vande eropeninge / ende in wiens tegenwoordicheydt deselve geschiet is.

7.

Ende also gene **vrouws** personen / ofte minderjarigen sonder mombaren / gerichtelicke acten ofte handelingen moghen pasteren: So sullen sy oock sonder mombaer / geen Testament ofte andere uiterlike wille oprichten ofte maken mogen / uytgesondert in tijden van peste / sels daer van gemfecteert ofte kranck liggende / vermits men als dan qualick daertoe jemant can bekomen.

De jure civilis pubes post 14. annum sine curatore testari non potest. ff. de test. l. 1. §. 1.

Item mogen die minderjarige / als sy achtien jaren oft sijn / van alle haere goederen disponeren / ende van sestien jaren haers olderdoms alleene ober haer bewegelicke goederen / schulden ende obligatien: Mits datse dan noch in beyden gevallen voorschreven oock sullen geassisteert sijn van een haerer mombaren / ofte van een ander in desselben plaetse te verkiezen / Met toedoen vande welcke sy alleen gerichtelic testeren sullen mogen.

9.

Woorts so en sal na publicatie vant desen geen Testament voor bestendig ende dengdelick gesachtet worden / darinne die haeres, ofte erfgename niet uitspreckelick niet name by titul van Institucie ghestelt ende genoemd is: Als oock gene testamenten vande olderen ouder

27

100.

II.

12.

Di

tugen daertoe geroepen / sal worden opentlick uptgelesen /
volgens besloten / ende so haest doenlick / unimers binnen 24.
uren / nade aflijbicheit des Testateurs / anden Gerichte o
bergelevert: Alwaer danner noch beyde eerste getugen / indien de
Predicant daer niet an ende ober is geweest / sullen met eede
beholden ende verclaren het selve Testament ofte laetste wille
boor haerlynden also oprechtelick ende sonder alle arg of list
gemaect te sijn.

13. *Vol. l. c. m. Sic Stat. ff. d. donat. int.
vir. et ux.*

*Fideicommissum et
conventionaliter vi-
vis veling y constituit
matt. d. d. 12.
51. 76*

Wanneer semant sijn genomineerde
Erffgenamen / boven die drie vierdeparten vande geheele
nalatenschap / met Legaten ofte fideicommissen heeft be-
swaert: So sullen deselve erffgenamen / een ofte meer / die
Falcidia ofte Trebellianica, na gemeene beschreven rechten
mogen genieten / Ten sy dattet den Testateur anders heeft
geordineert / of datter geen behoorlick Inventaris vande he-
rediteit is genaect. Ende so het Erffgenamen sijn in neder-
gaendelinie / sullen die benefens haere Legitima, oock mo-
gen genieten die beneficien vande Falcidie ofte Trebelliani-
que portien. *Vol. m. p. ad v. l. n. 16 omnia.*

*matt. d. d. l. c. 12.
51. 76*

Van Successien ofte Verervingen

ab intestato. *In st. 3. t. i. Antz. zollat.
9. tit. 1. Nov. 110.*

Titulus VI.

1.

Wanneer die Ouderen sonder testa-
ment komen te overlijden / nalatende kinderen
ende kints kinderen: So sullen die kints kinderen in den
tweeden

29

tweeden derden/ofte veerdere graden altijt succederen in stirpes, dat is/ by representatie in den stammen / ende niet in capita of in hoofden.

2.

Onechte ofte natuurlijke kinderen/ gebozen van olderen/ die met malcanderen in rechten onverbodenen echtschap hadden mogen versamelen/ sullen haer Moeders alinge vrye eygelicke goederen erven/ als oock die goederen van hares Moeders bloetverwanten: Diewelcke Vrienden ende bloetsverwanten van gelijken sullen succederen ende komen tot alsulcker natuurlicker ende onechter kinderen nagelaten goederen/ indien hi sonder geboerte afkijvig worden.

3. Nov. 110. c. 3.

Als jemant versterft/ sonder kinderen ofte andere descendentes natelaten/ sullen de Vader ende Moeder eerst succederen in des overledens nalatenschap/ ende daer na voort opgaende/ die naeste in de grade ofte bloet/ sullen die naeste wesen tottet goet / sonder consideratie te nemen/ van waer 't selve goet heercoemt.

4. Nov. 110. c. 2.

Indien daer Olderen sijn / van beyde des Vaders ende Moeders sijde in die opgaende linie na het versterf van Vader ende Moeder in gelijken graden/ alhoewel in ongelijken getalle/ so sal men die erfnisse leggē in twee gelijke gedeelten/ ende die verdeelen in stirpes, maer niet in capita, namelick dat het eene deel op des Vaders sijde / ende het andere deel op de sijde vande Moeder sal vererpen.

5. Nov. 110. c. 2. Aukt. de 1. In jostinum p. 955 s. pagen
Fundus C. ad 55. Tortill. sum. ff. 3. in p. v. m.

Daer 't gebeurde / dat met de Olderen

P in

in den

*Deficientibus cognatis an coniux supplet filium excludat, Math. 2. loe
+2. 66. An bona vacantia filius solus occupet, 12. 60.
Adita hereditate dominum rerum hereditariam in nos transit, Sedan et possessionem
quid vulgare le mort fait le vif. Math. 16. 12. 70.*

ters ofte derselver kinderen geen plaetse hebben. Nademael:
dat in die sijdelinie/buyten den tweeden grade / dat is verder *Math. 16. 12.*
als broeders ofte susters/het recht van representatie/als oock *12. 64.*
de consideratie van halve ofte heele broeders ofte susters/
t' eenemaal comt te cesserem.

9.

Belangende die Cloosters binnen of-
te buyten dese Provinci gelegen/gelijck die in onsen Lande/
volgens die olde ordmantie/gene liggende erffenisse / Lehen/
Elyms/Hoffhorige/noch epgelicke goederen/ oock geen rea-
liscerde renten / erflick ancopen ofte in eeniger wylse anwer- *Math. 2. fidei.*
ven ende behouden mogen: So sullen alsulcke geederen oock *12. 60.*
op haer niet comen / om erflick in 't Clooster te blijven / niet *Math. 16. 12.*
giftingen/niet versterk of anders. *60.*

10

Ende waert sake / dat enig Lehen / of
Heerlick goet/jemant/in een Clooster geestelick wesende/an-
storf/ Sulcken goet ofte Lehen sal niet erven noch comen op *Math. 2. 12. 60.*
die geestelicke persone / noch in dat clooster. Daer hy inne is/
maer sal sonder middel erven ende vallen op dat naeste bloet-
werltlick wesende/na Aenrecht/ende na nature van 't Lehen
ofte heerlick goet voorszeyden.

So het oock gebeuren mogte/dat en-
ge geestelicke persone een epgelick goet of rente anstorbē/ dat
sal op haer mogen erven alst behoort / ende die persone of dat
Clooster daer hy in were/ sal dat ordbaren ende gebuycken in
maniere van luyfucht/ ende so lange die geestelicke persone in *Math. 2. loe.*
leven were. Ende nae desselven geestelicken doot/ sal dat er-
ven

32
ven op sijn erfgenamen / aldan die naeste int leven wesende /
so goet alst an die geestelicke persone eerst is angekomen.

Van beneficie van Inventaris. ^{vd hb. C. 1. jur. delict.}

Titulus VII. ^{C. 6. t. 30.}

I.
So wie sich beswaert bindet / se-
mants nalatenschap / uyt cracht van Testament of ab-
intestato te anveerde / ende sich pure erfgenaem te dragen en-
de te verclaren / die mag sodane nalatenschap onder 't middel
van Inventaris antasten / En sulx doende / is hy des verstor-
venen Creditozen niet wijsder verbonden / als de erfuisse ende
boedel can dragen.

2.
Maer niemant wort toegelaten / een-
ge nalatenschap / onder beneficie van Inventaris te erve / en-
de sich darinne te vermengen / so lange jemant vande geslach-
te in gelicken grade gebonden wort / die sich pure / ende sim-
pel erfgenaem vanden overledenen wil dragē / ende daer voor
verclaren.

3.
Ende sal tot sulckē einde die willige /
sich pure verclarende erfgenaem / een ofte meer der anderen
onwilligen / ofte stilswigenden / niet hem in eenen grade staen-
de / ten platten lande voor den Drossen / ende in de cleyne Ste-
den voor de Magistraet vande plaetse / daer 't erfhuys geval-
len is / doen verdagvaerden ende dagen / om haer oock pure
voor mede erfgenaem van 't Sterffhuys te verclare / of daer
van

53
van expresselick te renuncieren / by pene dat hy andersins
daervan verstecken sullen sijn.

4.

Wie sich eenmael pure, ende simpel erf-
gename heeft verclaert / die can naderhant / deselve erffenisse
niet weder repudieren noch verlaten: Gelijkewijse oock/
die eenmael vande successie ende erffenisse afstaet / ende ver-
tyet ofte renuncieert / en can daerna wederomme tot deselve
geen regres hebben / noch genieten / Ten ware upt rechtelike
redenen restitutie conde worden vergunnet. *Waken. pr. iudic. ii. §. 12. q. 21.*

Item wie sich erfgename onder In-

ventaris gedenct te dragen / moet sulx ter goeder tijt / tot ken-
nisse vanden Drost en ofte Gerichte / ende in de cleynne Ste-
den die Magistraet derselver plaetsen / angeben / ende ten sig-
naet laten brengen / Nemende copie van deselve acte / ende
stellen genoegsame cautie van die erfhuysles goederen niet
te sullen verdonckeren / verbrennen / of ter quader trouwen
daermede onnegaen / tot nadeel vande Creditoren / Ende
alsoan voortz het inventaris beginnen / ende volcypden bin-
nen den tijt van ses weecken / afterekenen vanden dag / dat
hy geweten heeft / dat hem die erffenisse / by testament of son-
der testament / is gedefreert ende vervallen. Ende sal d' erf-
gename onder inventaris / gehouden wesen die andere stil-
swijgende erfgenamen / met hem in gelijken grade sijnde
binnen deselve ses weecken te doen citeren / om haer over die
erffenisse te verclaren. *Matth. 19. 73.*

6.

Wijders sal hy oock het inventaris /

Q

sch

ten overstaen van het Gerichte/ by den Gerichtschrijver la-
ten beschrijven/ende darinne ter goeder trouwen stellen / alle
des Doden nagelatene reede ende onreede ofte andere goe-
deren/ niet zegel ende brieven / hantschrijften / in en uyt schul-
den / niet alle andere schijn ende bescheit / inden erfhuysse be-
vonden / ende daertoe gehozende / niet daervan uytbeson-
dert.

7.

*Matth. 3. succ. auct.
t. 2. 12.*

Item alles wat byden erfgenaem sub
beneficio inventarij, een ofte meer / opsettelick verbragt / of
verbozgen / ende uyt den Inventaris gelaten were / Daer van
sal die weerde dubbelt betaelt worden / doer denselven erfge-
namen tot proulijt vande Creditozen. *Matth. 3. succ. auct. t. 2. 16.*

8.

In geballe questie comt te ontsaen/
of eenige goederen tot den erfhuysse gehoren mogen / ofte
niet: So sullen deselve goederen evenwel geïnventariseert
worden / sonder prejudicie of nadeel des genen / die daer toe
berechtigt mag wesen.

9.

Den uytheuyschen/ buyten 't gerichte
van 't sterfhuyss woonachtig / die van 't overlijden des ver-
storvenen niet in tijts wetenschap gehat hebben / als oock al-
len anderen / die het wel geweten/ende nochtans uyt erheffe-
licke oorzaken niet hebben connen vaceren: Sal die voorz-
ijt van Inventaris te maken / tot erkennerisse des gerich-
tes worden gepzolongeert.

10.

Ende so die erfgenamen versuynden/
die

35
die goederen in die boorsz. tijt / te inventariseren / sijn sy luy-
den van dit beneficie verseecken. Wtbesondert by tijt van
contagieuse smettelicke siecten / als wanneer de tijt / van In-
ventaris te maken / eerst sijn loop sal nemen / ende beginnen
na omganck vande ses weecken / dat jemant is gestorven.

II.

Maer gedurende sulcken tijt van ses
weecken / en mogen gene des erfhuyses creditozen den erf- *Boez. 1. 10. n. 3*
genamen moepelick vallen / maer wel by provisie haer in-
ganck van rechte maken / ende die creditozen onder sich over
de preferentie ende concurrentie disputeren.

12.

Die sich / onder beneficie van Inben-
taris / erfgename verclaeret / mag vooz alle andere creditozen
ende legatarien / deduceren ende afreken die nodige ende
gewoonthlike dootschulden / wegen der begraffenisse des *Vid. tit. 21. § 15*
verstorvenen gemaect / die schult vande Medecijs en Chi- *part. 1.*
rurgijns mette medicamenten / Ende wat hy anders in re-
gard vande erffenisse / ende tot nootdructig onderholt van 't
erfhuyt / heeft uptgelegt ofte betaelt.

13.

Een sulcken erfgename / na oprichtin-
ge des Inventaris gerakende te sterben / comen desselven
erfgename te goede / die effecten van dit beneficie / Vermits
d' overledene ende sijn erfgenamen vooz een persone in rech-
ten worden gehouden.

Q ij

Van

Van Coop ende Verkoop / Opdrach-
ten / Waeringe / ende Maerkoop.

Titulus VIII.

1.

Wat men gekoft heeft op dag / dat
 is men vooz den dag niet schuldig te betalen.
 Van waer geen sekere tijt overcomen is / daer is de tijt die
 eerste dag!

2.

In alle cedulen ofte instrumenten o-
 ver koop ende verkoop opgerichtet / sal na desen / den prijs
 vande vercofte goederen klaerlick gestelt / ende uytgedruet
 moeten worden. Indien anders geschiede / sullen deselve
 cedulen crachteloos ende van onweerden wesen: Ten waer
 dat die contrahenten den prijs generalicken darinne gemel-
 det hadden / met dese nabolgende / ofte dergelijke woorden/
 vooz een summe van penningen den koper ter noege off te
 dancke ontrichtet ende betaelt / daermede die Verkoper ge-
 contenteert is. &c.

3.

Niemant sal in desen Lande / by for-
 me van contract / eenig immobel goet verkopen / beswaren/
 transporteren / of den eygendom daer van weer-loos wor-
 den konnen / anders als met brieven vanden Richter / onder
 welckers gericht die goederen sijn gelegen / gerichtlick uyt-
 gegaen. Wel te verstaen / dat sulc geschieden sal / na nature
 des goedes: Eygelicke goederen vooz den Richter derselver
 plaetse / Leengoederen / Chins goederen / hofthorize ende
 derge-

37
Dergelijke goederen/voor den genen/daer sulx na nature en
haves recht gebeurt. Beholtlick hierinne Moetsoen/Naeg=*Matt 2. ma*
scheidinge ende hyt/voorwaerden in haer vigeur en cracht.*in m. anst. 4*
Ende so veel die Leenen angaet / na het inhouden des eenen=*28. 33.*
tuintigsten articulis/in den titul bande Successie der Lehe-
nen.

4.

Die dagelike Richteren of Schulten/
sullen in alle Transporten ofte Overdragten / Gerichts-
brieven ende Verzegelde acten / van onroerliche goederen te
passeren / sodane Coornoten gebruycken ende beroepen / die
inde Kerspelen ge-erbet ende gegoedet sijn / ofte andere on-
besprokene luyden / by een peene van twee olde schilden / blij-
vende evenwel die opdragt in weerden. En daer d'opdragt
ofte enige ander dergelijke acte worde gepasseert op ver-
gunde aerde / of in een ander gerichte / als daer de goederen
liggen / So sullen daertoe aldaer ge-erfde / of oock anders
goede gequalificeerde gerichts luyden geroepen worden.

5.

**Bestolen / of met geweld genomē goe-
deren / mogen niet gecoft worden / wetentlick of onweten-
lick : Van / so wie die wetentlick coopt / is de heler gelijk
de steler / cenes loons weerdig. Die het onwetenlick coopt/
moet het gecofte goet restitueren / sijn vercooper soecken / ofte
sijn uptgelegt gelt verliesen.**

6.

**So enig Vercooper die Kente / Chins /
Chienden ende andere lasten / te bevozens upt sijn vercofte
goet geconstitueert / vercoft ofte versettet / ofte die nature des**

Q. in

ver.

vercoften goedes / wetende of onwetende verſwege / ende in die brieven niet uytdrucken liete: Sullen alsulcke zegel ende brieven / belangende die reale verbintenis darinne aengetogen / nul ende van ontweerden ſijn. Voorbeholtlick alleen die personele verbantenisse tegens den Vercoper ende ſijnen erfgenamen / die gehouden sullen wesen den Coper ſijn gelt / onkosten ende ſchaden weder te geven / ofte hem tot ſijn keur / sonder vertog ende uytſtel / sulcke verwiſſinge ende ſekerheit tedoen / daermede hy Coper genoeg ſal ſijn verwaert: Ende darenboven ſal de Vercoper sulcx wetentlick verſwegen hebende / daran verbzoeket hebben vier ende twintig olde ſchulden / 20. tot behoef vande Lantschap / ende 4. vooꝝ den Rychter of Schultes. Ende ſal den Coper van eenige huyſen / erpen ofte landen / toebehozen ende gevolgt worden alles / wat daeran / op / ofte in / aerdt pael / muyr / of nagelwaſte is / Wanneer ter contrarien niet is geconditioneert / noch bezongen.

Om t' ebiteren ende vooꝝ te comen alle miſverſtant ende ſchelinghe / die in of doer enige overdragt en verzegelinghe vallen mogte / ſal die competente Schultes of Rychter den brief van het Transport / vooꝝ hem gerichtlick geſchiet / verzegelen / ende met ſijn eygen hant onderſchrijven / Darenboven die Vercoper of transportant / denſelven Richters brief met ſijn eygen zegel en hantschrift oock noch beveltigen / En indien hy geen zegel heeft / noch ſchrijven of teeckenen can / dat ſelve van jemant anders in 't gerichte begeren ende doen laten / by peene / dat anders die brieven onduchtig erachtet ende verclaert sullen worden: D' opdragten en verſchrijvinge van en uyt of over Leengoederen / Thing of hofhorige goederen alleene uytgenomen / daervan die brieven / met des Leenheren of Hoffrichters zegel / ende on-
derz

berteeckeninge alleen bevestigt / als duchtig ende behoorlick
nptgegaen sullen bestaen. 39

8.

Ende nadien dus lange in den lande
van Vollenhoe/ over die Sanct Martens hofhorige goe-
den/die Schulten alleen/ buyten den hofrichter/ hebben ver-
zegelt/ als over andere eygelicke goederen / Ende 't selve is
streckende tot verdonckeringe vande nature derselver goe-
deren / ende also oock tot nadeet deser Tantschap : So wort
alhier noch expresse ende wel scherpelick geordineert / dat na
desen/die Schulten ende anderen / so daer over tot noch toe
alleen versegelt/ buyten den Hofrichter ober deselve goe-
den niet versegelen sullē mogen / ende alsulcke opdragts brie-
ven van ver copinge/versettinge ende ander alienation of bes-
waernissen niēde neffens haer ende den Transportant/als
hoben in 't naeste boozgaende articulis gestatneert/latē ver-
segelen vanden geboerlijcken hofrichter / by peene / dat an-
ders die brieven oock sullen nul ende crachteloos sijn.

9.

Indien die Vercooper weigerde den
Coper opdragt te doen/so mag die cooper den selven niet rechte
daertoe holden/ ende sich/ na bebindinge/by den gerichte op-
dragt ende transport doen laten/Mits dat hy den coop ende
betalinge volcomēntlick bewijse / ende dat die coopbozwaer-
den anders niet medebzingen.

10.

Waer 't oock sake / dat jemant sijn
goet an twee ofte meer personen op verscheiden tijden ver-
cofte/so sal die gene in den coop worden geprefereert/ende die
voor

voorzocht genieten / die eerst geboerlicken opdragt ende in pla-
ganch daervan vercrijget / Ten ware die eerste Coper / in't
krachte van coop / te vozen die actuele possessie hadde ange-
veerdet : In welken geval deselve voor den tweeden koper /
schoon hy daer na opdragt hadde vertregen / sal wesen ge-
prefereert / Als oock / hy aldient die laetste koper vanden eers-
ten coop kennisse gehat / ende also ter quader trouwen ge-
hantelt hadde. Voorbeholden den gefrustreerden koper /
en actie tot d' Interesse wegen die wanleveringe tegen den
Vercoper.

11.

So het mede gebeurde / dat semant een
erbe / huys ofte lant koste / ende sekere sammu van penninge
darop betaelde / sonder daervan alnoch opdragt ofte veste-
nisse te hebben / ende onder tusschen een derde op 't selve goet /
in't krachte van personele obligatie quame te procederen / die
sal daran niet meer kunnen winnen / als het gene hy den
Coper daer op noch resteren mogte te betalen.

12.

Maer so dat selve vercofte goet / als
oft des Copers were / ende denselven toequame / van semant
met recht angesproken worde / wegen enig personel verbaht /
ofte achterwelen vander voorschreven Coper / So sal die
Eyscher daran niet meer kunnen winnen of verhalen / als
die verbet erschap vanden koper / ende 't recht dat hy doer sijn
coop ende betalinghe daran heeft. Want het vercofte goet
blijft de vercoper gelyppothequeert voor de onbetaelde pen-
ningen / so lange hy geen gerichtelick traasport ende over-
dragt gedaen heeft / Onangelien hy oock borgen of cautie
voor de coop penningen in die cooptedule mogte hebben
ontfangen.

Die

1. Ser. d. h. 12.
ff. d. Ser. d. h. 12.
act. v. end.

Die vercoper moet sijn vercofte goet

wachten ende wahren vooz de Ebiectie / ende alle opspzake /
al schoon sulx byden coop ofte opdragts brief niet were be-
dungen: Des so sal die Coper / als hy wegen des goedes in
rechte wort betrocken / den Vercooper 't selve / by tijts ende
ante litem contestatam, al-er hy ten principael antwoozdet/
inthimeren / denuncieren / ofte te weten doen / dat hy come/
ende die sake helpe defenderen. Ende indien die copet also
met rechte 't goet niet conde beholden ende verweeren / so is
die Vercooper ('t sy dat hy vooz recht mede gecompareert
heeft / ende ge-interbenieert ofte niet) schuldig den copet sijn-
ne penningen cost ende schadeloos weder te geven / ten ware
hy redenen ter contrarien hadde.

14.

Maer hadde die copet versuynt / den

Vercooper sulx in tijts na behozen te verwittigen / ofte laten
ansleggen / ende also des vercoften goedes met rechte weer-
loos gewordē: So is die Vercooper tot die ebiectie ofte waer-
schap niet gehouden. Wie hy dan oock daertoe niet verbou-
den sijn sal / indien die Coper sijn sake met den Clager / ofte
Eyscher in compromis selde / off wanneer hy die sake ver-
suynt / in hem te laten contumacieren / ofte oock anders in
eenige wettelicke exceptien van præscriptie, of andere niet
t' objicieren ende voozstellen / daermede hy d' Actie ende op-
spzake deugdelick hadde konnen elideren of afweeren.

15.

Item als jenant in coop en vercoop/
bewyslicken / over die helfte bediepet ofte bedrogen is / in roe-
rende of gereede goederen / die sal na desen binnen een jaer

h

(af te=

42.

(afterrekenē van den dag des Coop-contracts) gerestitueert mogen worden. En in ongereede / vaste ofte immobile goederen bedrogen sijnde over de helfte / daer af restitutie mogen versoeken binnen den tijt van vier jaren / vanden dage afterrekenen als boozschreben.

16.

Als een copper over de helfte bediepet

Carpz. 1. 2. §. 23. Wassen. p. 1. c. 2. §. 23.
is / staet het in des Vercopers koer / 't goet weder tot sich te nemen / of dat den copper te laten holden vooz den behoorziken prijs / tot kennisse ende uytspzake van onpartijdigen / die den beloofden coop-penninck daerop dan sullen reduce ren. Maer als de Vercoper over die helfte bedrogen is / staet het in des kopers koer het goet weder over te geven / of dat selve onder suppletie der rechten weerdyen an sich te behol den / tot kennisse van onpartijdige mannen / alle beyde we gen van 't Gerichte / op 't versoek vande bedrogene partye / daertoe te stellen / d' andere nochtans eerst daer op gehoozt.

Wassen. p. 1. c. 2. §. 23. &c.

17.

Een copper is over die helfte bediepet

ofte bedrogen / wanneer hy meer / als tweemaal so veel / vooz een goet in coop belooft / of gegeven heeft / alst eenmaal weer dig is. Een Vercoper is over die helfte bediept / als hy vooz sijn vercofte goet niet eenmaal so veel bedongen ofte ontfan gen heeft / als het tweemaal weerdig is: Te verstaen na de gemeene prijs ende weerdye / in die tijt / als sodane handelin ge ofte contract is gecelchzeert ofte gehouden. *Wassen. p. 1. c. 2. §. 24.*

18.

Woozts so sal in desen Lande Raer-
coop alleen geobserveert worden / wanneer die geconditio neert

neert ende bedongen is/ t sy tusschen vzienden ende verwanten / of oock tusschen andere luyden : Also oock / dat alser geen tijt noch graedt versproken ofte gestelt is/ daermede die Raer-coop te nemen cesseren sal / deselve dan comt opteholden ende evanescceert in den derden graedt incluyt.

19.

Wie die Raercoop begeert te nemen/ moet sulx doen binnen jaer ende dag / te rekenen van den tijt dat hem de koop is te weten gedaen / ende die Raercoop gepresenteert ofte aangebode / off vanden dag / dat hy eerst kennisse vande coop gehadt heeft : Na welcke tijt die Raercoop niet genomen noch vergunt sal worden / als niet wille van den Coper. Ende die de Raercoop neemt / is schuldig alles natekomen / dat de Coper belooft heeft / desselfs hant schadeloos te holden / ende den Vercoper voltedoen / stellende daer vooz oock genoegsame versekeringe / ofte bozge so nodig.

Van Huysinge ofte Pachtinge. *1. fl. 3. l. 25. C. 11. t. 7. C. 4. t. 65. fl. 19. t. 2.*

Titulus IX.

I.

Huysinge ofte pacht wort beweesen / ende verdedigt met geloofweerdige huys ofte pachtscudulen / by partypen ofte iemant anders / van harentwegen onderschreiben ofte onderteekent / Item met gerichtlicke bekentemisse / als oock met kondtschappen der genen / so daer over ende an geweest sijn. *vid. stadtr. van Utrecht rubr. 7. art. 13. wassen. i. 7. 3. 24. C. 11. t. 7. C. 4. t. 65. fl. 19. t. 2.*

K i j E n

Supra 3. D. For. part 2. conf. 37. de 9. 2. Val. l. excepto C. de locat. conduct.

Een huyzman of meyer / sonder nleu-
we huyze gemaect te hebben / over sijn jarē uytstittende / son-
der dat hem die Lantheer ofte epgener de pacht ofte huyze
heeft opgesegt / Wort verstaen het naestvolgende jaer booz
de olde jaerlixe pacht gecontinueert te sijn / ende so volgens
van jaer tot jaer by verloop van meer andere jaren.

Wass. 17. 22.
l. 13 s. 11.

Loc. part 10.
l. 10 s. 10.

Gronow. 2. 16.

Simon van Leu.

Med. Indus. l. 16.

Wass. 17. 23.

l. 13 s. 11.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

Coop / ofte eenige andere alienatie en

breekt geen huyze / ooc also / dat een huyzmans erfgenamen
die bedongene pacht-jaren uytgehouden moeten worden /
mits stellende ande epgenaer / tot sijn versoek / genoegsame
cautie of bozgen booz de jaerlixe pachtpenninge / ende 't goet /
als een goet Meyerman toestaet / te sullen gebruycken / ende
so als haer antecessieur gedaen heeft / te bewoonen.

4.

Maer gebeurde het / dat een verhuypzt

goet by executie vercoft worde / so gaet coop booz huyze / Also
dat in sulckē val die copen 't goet opte eerstcomende verbaer-
tijt / ende als men een goet / uytte huyze sijnde / te verlaten ge-
woontlick is / mag antasten / ende die huyzman of meyer dat
selve te ruppen / ofte afstrecken schuldig is : Boozbeholden
hem sijn actie tegens de Verhuypzder of Verpachter / van dat
hy sijn huyzjaren niet heeft mogen uythouden ofte gebruyc-
ken.

*Jure Civili conduct. et Franch. conduct. in
alteri locare, nisi aliter conventum sit l.
5. nemo pro alio C. 2. t.*

Wass. 17. 10.

l. 13 s. 11.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

l. 10 s. 10.

l. 16.

Een huyzman of pachter en mag /
huyten consent vanden epgenaer / ofte grontheer / geen pach-
ter ofte huyzman setten / in 't geheel noch deel / 't sy van huys /
erbe

erbe of lant/hy versteck bande huyze ofte pacht / tot koer en
believen des verhuypzders. Gelijckvals so en mag oock geen
huypman off pachter / sonder bewilliginge des verpachters/
sijn gehuyzde huys/ erbe ofte lant/voor uytganc bande huie
jaren niet verlaten/ Ende daer hy sulx dede / is hy schuldig
anden Verhuypzder / boven die jaerlyxe pacht tot eyntschap
bande huyp-jaren / oock noch te resunderen allen schaden/
hinder ende interesse/ die de verpachter of eygenaer / ter cau-
se van dien comt te lijden. Ende wanneer des huypmans
huyp jaren verbloten sijn/sal hy / op het anleggen des eyge-
naers / ofte des last hebbende/gehouden wesen te ontruyne/
Ende so hy sulckx te doene wepgerde/sal hy opte clachte des
Eygenaers/daertoe banden Dosten gehouden / ende als een
gewaldener gestraft worden.

6.

Insgelijc die eenen anderen wat ver-
huypz of verpachtet / is schuldig die verhuypzinge ofte ver-
pachtinge te holden / te presteren / ende te waren. Vermogte
hy sulx niet / so sal hy den pachter ofte huypman geven ende
genieten laten een jaer huypz/ ende hem daerenboven erstaede
sijn nootlicke expensen tot bewaernisse desselven goedes ge-
daen: Ende so hy 't goet niet in huypz / noch pacht hadde be-
woont/noch genieten konnen/anden huypzder geven een jaer
huypz als voorsz. boven alle costen van wijncoop ende an-
ders/om die huypz te maken/ angewendet.

7.

Wanneer jemant verhuypz ofte ver-
pachtet Mandegoot / ofte gemeen goet/ sonder consent des
genen die dat mede toe behoort/ So sal sulcken verhuypzder
of verpachter schuldig sijn/dat selve sinen mede-eygenaers/

hi ij

cen

een ofte meer / met een gericht's dienaer te laten ancondigen:
Die alldan binnen 14. dagen daerna koer hebben / die huyze
an haer te nemen ende te holden / vooz denselven prijs / onder
sufficiente cautie.

8. Rut. 8. 8. Aug. n. 24.

Een Huyzman en is niet schuldig / een
huyz / wandt / of dac dicht te onderhouden / noch met venste-
ren ofte glazen te verhiē / ten sy dattet expresse gestipuleert en-
de bedongen is. Ende daer een verhuysder weigerde / noot-
wendige reparatie in der goede te doen / sal hem sulx eenmael
metten gericht's dienaer wordē angelegt / En so hy dan noch
daer na / in die voozschreven verbeteringe te doe supmachtig
were / mag die huyzman dat / by erkentenisse ende goetbindē
des gericht's / selfs doen laten / ende d' oncostē so wel van 't een /
als van 't ander betalen / ende ande huyzpenningen cozten.

9.

Item en mogen geen Meijers / sonder
bewilliginge haer Vantheeren / enige eeckenboomē / ofte toe-
gen daer van afhouwē / in 't klein of groot / al waer het dat die
oock tot reparatie haerer huysen nodig waren / sy staen dan
mede opte Hofsteden / Katersteden / om de campen / of elders
waer / op haer Vantheeren goet / by poene dat sy van jeder
toeg / telge / ofte boom / die anders van haer gehouwen wort /
verbeuren sullen vijf olde schilden / half vooz den Drost / half
vooz den eygenaer ofte Vantheer / bovē dieangedane schade.

10.

Oock en sal niemant een gehuyzt
huys / ofte woninge / tot sijn ambacht / neringe / of ander be-
drijf / verstellen / of bequaem mogen maken / van yet dat in 't
huys

47

hups vaste is/ of sal het t'epndens sijn hupze/ also goet weder
maken/ alst vooz hen geweest is.

11.

Indien een Hupzman of Meijer / het
eene jaer pachts niet holdet uyt tet ander / te weten / eer het
tweede jaer verschijnet/ niet een jaer vol af betaelt / sal hy tot
koer des verhuypders / vande hupze verstecken wesen / al
schoon dat anders by die verhuypinge mogte wese versprokē
ofte geconditioneert.
lure civile conditio sine dilacione tenet, so were pension
et si furas ex mora, si pneses provincie C. 3. t.

12.

Woozts so sullen na desen tijt / gene
Sanct Martens Hofhorige landerijen ende goederen/ in den
lande van Vollenhoe/ ende elders daer omtrent gelegen / lan-
ger als vooz den tijt van vierentwintig jarē / in pantschap of
versettinge an jemant uytgedaē noch verpachtet mogē wor-
den/ ten eynde den eygendomende nature van de selbe goede-
ren/ vooz anderen niet verdonckert / ende andere misbruyckē
daer doer voozcomen mogen worden.

in l. h. p. C. 3. t. 13.

Alle behe / ofte levendige have / ende
die gereede goederen vanden hupzman ofte pachter/ bebonde
in een gehupzde hups/ ofte op eē gepachtet erve ofte lant/ sijn
vooz de hupz ofte pachtpenningen geobligcert: Also dat die
pachter ofte hupzman sijn beloofde pacht an den Verpach-
ter te betalen schuldig is / aleer hem die voozschreven bestia-
len ende goederen gevolget / ende daer uyt of van te nemen
ende te brengen by staet. Ende dede hy daerentegen/ so sul-
len gelijkewel sulcke have en goederen op des verhuypders
versoek / weder binnen den hupse ofte op het erve gelever-
t wordē/ om die hupze ofte pacht daeran te verhalen niette cos-
ten. In so verre/ dat wanneer oock sodane have ende goederē
an ander

et hup talen
conditio pr
anre d. m. l. p.
1. 30. u.

an anderen versettet ofte vercoft mochten sijn/ men deselvige
des niet te weyniger vooz de achterstedige onbetaelde huyze/
met recht van pandinge antalen/ verbolgen/ ende executeren
sal mogen.

14.

Waer 't oock sake/ dat die verhuypder
beduchtet were vooz sijn toecomende pacht/ so mag hy/ geen
suffisante cautie noch bozge hebbēde / op des huypmans goet
indē huysle ofte op 't erve staende/ bespreck doe/ 't selve becom-
merē ende besettē/ oock an het koozn gewas noch gront vas-
te sijnde / Tot so lange dat wort verbozget / of panden daer
vooz geleverd: Gestalt dat oock hy gebreck van dien die eyge-
naer ofte Lantheer hem mettet Gerichte daervan mag laten
versekeren.

15.

Een pachter/ als oock een tuchtenaer
en mag doer conniventie/verslupm ofte achtelositheyt / noch
anderlins/ den eygenaer des goedes/ in sijn possessie ende ey-
gendomlike gerechticheyt niet vercoztē/ noch daer wt bren-
gen/ buyten desselfs eygenaers weten ende wille.

16.

Item een Erffpachter sal sijn Cano-
nem, ofte Thins/ sonder enige coztinge van schattinge/ of an-
ders/ tē hysse van sijn erffpachts heere/ ofte an desselvē Ver-
walter in die Provincie van Ober-**N**assel/ brengen ende beta-
len/ of sal daer vooz die erffpachts Heer of sijn Verwalter mo-
gen panden/ ende anderlins procederen na rechte.

17.

Dienstboden/ die den **M**ede of **G**odts
pennunck

49
enninck ontfangen hebben/lijn verbonden haer byde heer-
chappen/meisters of vrouwen instellen/ende deselve te die-
nen/ by verbeurte van so veel / als haer verdiende loon in 't
Jaar/voor een derde part solde hebben bedragen.

18.

Oock en sal niemant eenes anderen
dienstbode met schone woorden ofte beloften verschynnen/
ste verleyden / ende den selven also daer af trecken / om hem
ste eenen anderen te dienen / ende daer by te verhuysen / by
verbeurte van so veel / als sodanige dienstbode in een half
jaer verdient solde hebben. Ende sal oock die dienstknecht
ste dienstmaegt haer in sulcken dienst ofte huys niet mogē
geven / by verbeurte van een gelijk halff jaer loon / halff
voor den Richter ende Schultes/halff voor den Armen.

19.

Niemant mag oock sijn dienstboden
uyten tijts verdrijven/sonder wettelike oorzaken/ tot ken-
nisse des Gerichtes: Ten waer sake dat hy den selven t'volle
loon betaelde/dat die dienstbode/ knecht ofte maegt noch ver-
dient solde hebben.

20.

Hierentegens/ so oock een dienstbode/
ander oorlake buyten tijts uytte dienst gienge? So en is die
heerschap of vrouwe wederom niet schuldig enig loon te be-
halen/van 't gene hy in dat lopende jaer bereets mogte heb-
ben verdient. Ende sullen de heerschappen of dienstboden
houden sijn/den dienst ses wecken voor Passchen/of voor
St. Michiel op te seggen.

D.

Van

Van Præscriptie ofte verjaringe.

C. 7. t. 30. 33. Inst.
2. t. 6. ff. 41. t. 3.

Titulus X.

x. concurrenste titulo et Gonna
fide, Balb. 2. Q. script. pag. 173
n. 2 et seq.

vid. Grot. in
introd. pag. 21.
Lamb. Gor. ad
l. 24. n. 13.

et in impub.
etale aut 50.
etale v. Lamb.
Gor. ibid. n. 14.
etale 1. 2. 32.
vid. inq. auq.
n. 39.

Alle personele ende re-
ele actien van
Lant ende Renten / sullen met verloop ende verwoylinge
van een derde deel van hondert Jarē expirerē ende verjaert
wesen: Ten waer sake / dat deselve binnen die voorsz. tijt
doer gerichtelicke interpellatie / gebroken mogte sijn / ofte lo-
pende dat voorsz. derdendeel van hondert jaren / enigen tijt /
van jaren hadde gellapen / so dat dese verjaringe daer doer
geen voortgancck gewonnen hadde / als in præscriptien tegen
minderjarigen / ende by tijt van oorlog sich toedraegt / wan-
neer die gerichten stille staen / ende men sijn saken met recht
niet in 't werck stellen noch vorderen kan.

20.

Alle lant- van 7. t. 8.
tit. 12. art. 2. Van verj.
tit. 15. art. 3. Grot. lib. 3.
c. 46.

Volgents het olde Lantrecht / salmen

oock noch voortaan alle hantschriften so wel bezegelt als on-
derteeckent / van verstreckte penningen / oock van schulden
ende geborgde waren / uyt rekenboecken ofte annotatien ge-
maect / Item schulden met getuygen beweesen / immanen
ende verborderen met recht / die Inheymischen binnen thien
Jaren / ende die Wt heymischen / binnen dese Provinci haer
ontholdende ofte woonachtig / binnen twintich jaren: En-
de so daer inne jemant versumpich were / die sal vander an-
sprake versteken wesen: Wtgenomē so wanneer die bespro-
ken ende gedaechde schuldenaer het hantschrift selfs onder-
teeckent heeft. In welcken cas dat selvige niet eer als na
verloop van 't derdendeel van hondert Jaren sal wese gepre-
scribeert.

Item

Item sal den eygendom van mobile
of beweeglicke goederen / na verloop van drie achter een
volgende Jaeren / dat die jemant ter goeder trouwen als sijn
eygen heeft gehat ende beleten ofte gebruyct / worden geac-
quireert / ende een jegelick ander daer van uytgesloten wor-
den.

*Sic et de jure in
in li. Inst. l. 6. 2.
et. 6.
in li. u. f. 1. 1.
in li. d. 1. 1. 1.
in li. d. 1. 1. 1.*

4.
Advocaten / Richters / Secretarien /
Notarissen / Gerichtschryvers / Procureurs ende Clercken /
sullen gehouden wesen haer salaris / verdient loon / ende ver-
schoten penningen te eysschen / binnen den tijt van twee ja-
ren / nae dat die sake gevallen sal wesen interrupt / ofte nae
die pronuntiatio vande sententie / by peene dat anders die
schuld voer verjaert gehouden / ende erkant sal werden : ten
ware danner datter blyckelicke afrekeninge geschiet / en
obligatie van gheschreven mogte zijn : upt kracht vande
welcke men sal mogen ageren / en die schuld vervolgen bin-
nen den tijt hier voer in t' tweede articul uytgedruet.

5.
Desgelijc sullen oock voerstaen alle
Winckeliers / Herbergiers / ende andere gehouden zijn inden
tijt van vier Jaeren haer boeckschulden intevoerden / ofte
hantschrijften daer van te nemen / by versteck sodaner schul-
den / nae den selven tijt.

6.
Actien / competerende so wel over
schriftelicke als verbale / ende oock reale injurien / worden
geprescribeert met verloop van Jaer ende dag / te rekenen

D u

*i. anni et 6.
herdoman
van t. 3. 53. 2c
form. Zittsan.
et t. 33. 5. 1. 2c
velar.*

vanden dag dat deselve geschapen zijn / ende sulx tot kennis
van die geïnjureerde gecomen is. *Cap. 70 pr. cum p. 2. q. 47. n. 55 de*

7.

Indien oock semant ter goeder trou-
wen een hantschrift hadde gepasseert / darinne hy bekande
een sekere summa geldes ontfangen te hebben / sonder dat
nochtans die effectuele uptellinge was geschiet / so moet die
exceptie daer over / by den recognoscent / binnen twee jaren
vanden dag ende dato des hantschrifts / geproponeert ende
in 't werck gestelt worden / ende kan hem dieselbe daerna
niet te bate comen. *V. tit. 1. 2. lib. 4. leg. p. 4. d. 9. io. 14. C. d. in n. m. p. 1. 6. 19. Wes. ad 2. 9. 1. n. 2.*

8.

Gelijckbals / so een Crediteur quitan-
tie hadde gepasseert / op hope van datelick betaelt te sullen
wordē / sonder dat daer op die re- ele betalinge was gevolgt:
So moet alsulcke exceptie inden tijt van drie maanden / nae
dato der gegebener quitantie / gepbvertē voorgestelt wor-
den / of is daerna van sulcke exceptie oock verstecken.

Van Redemptie ende afflossinge van
Botter / Koozn / Turck / Genthen / &c.

Titulus XI.

11.

Achtervolgende die ordinantie van
den jare 1575. mag alnoch een vat botter Jaerlijx on-
losbaer renten afgelost en quijt gecoft worden met driehon-
dert goltgulden hoofsumma / den goltgul. tot 28. stuiver
gere

terekent/ die halve/ vierendeelen/ achtendeelen ende anderen
naer advenant.

2.

Item vijff mudden rogge / onlosbaer
aerliker renten / met een hondert goltgulden / die derdehalf
mudde met vijftig goltgulden wat daer onder / off boven
3/naer advenant.

3.

Item vier mudden weyte sullen los-
naer wesen met een hondert goltgulden / minder off meerder
naer advenant.

4.

Item ses mudden Barste met hon-
dert goltgulden/meer off minder naer advenant.

5.

Item een last Turcks sal losbaer we-
sen met tachtentig goltgulden / meer off minder gelijkfals
naer advenant/ den goltgul. ten prijse als vooz.

6.

Wel verstaende/ dat die losse den Kent-
jeffer / een halff jaer vooz den verschijndag / behoortlick an-
recondigt ofte angelegt sal worden / endeijnen Verwalter
of Volmachtiger/so hy absent ware.

7.

Item sal die Kentgeber ofte Schul-
denaer / die vooz den jare 1575. voozs. in specie heeft moe-

S ij

ten

ten betalen/voortaan alnoch sulcke botter / coorn / ende der-
gelijcke renten / jaerlix mogen betalen met gelde / tegens ses-
tien penningen eenen penninck / ofte van een hondert golt-
gulden hooftpenningen ses goltgulden ende een oort / der
selver weerde/ende so voort naer advenant/ter tijt der losse.

8.

Item sullen oock alle onlosbaer gelt-
renten/daer van in die brieven geen hoofsummen om afte-
lossen sijn uytgedruet / voortaan alnoch quijtgecoft mogen
worden / gebende tot aflosse van eenen penninck / voort het
jaer 1550. belegt/bijffen-twintig/ en tot redemptie ofte quijt-
koop van eenen penninck/ nae het jaer 1550. belegt / twintig
gelijcke penningen/ met alle achterstedige / ende onbetaelde
renten / wanneer oock die losse een half jaer te vooren opge-
secht salzijn.

9.

Welverstaende dannoch/ dat/ daer in
de Gientebrieven die summe ende penningen / waermede die
renten belegt sijn / gespecificceert worden bevonden / men in
sulcken val gehouden sal sal wesen die redemptie ofte losse te
doen/ met sulcke penningen ende summe in specie, als die te-
neur der brieven medebzengt.

10.

Woortbeholtlick oock/ dat hierinne niet
begrepen sullen sijn/ heerliche renten/ Thinsen / erffpachten/
Genten van olde fundatien tot den dienst Godes / tot hospi-
talen of gasthuylen / of tot profijt van die kercken ende den
Armen byden Fundateur ofte Testateur originalicken be-
settet / gelegateert ofte geconstitueert: Oock geene renten/
procederende npt saken van erffschepdinge / tusschen kinde-
ren

en ofte oock andere Erfgenamen. Item die in hylirvoorz-
waerden oorspronckelick medegegeven en angebracht zijn/
ende voorts alle renten so doer andere middelen / als doer
nop of niet penninge belegt / of geconstitueert zijn / diewelc-
ke voorsz. uytgenomene renten / onlosbaer / ende by haer ey-
gen cracht sullen verblijven / nae uytwijfinge van zegel ende
brieven / Alwaer t' oock / dat deselve Renten an anderen
overgegeven ende getransporeert zijn mogten.

II.

Ende also voorsz desen dickmaels que-
re is erresen / Als niet en blyct / dat een rente uyt olde funda-
ten / hylirvoorzwaerden off maegscheppinge haer oorspronck
kent / ofte niet / welke van beyden / die Rentheffer ofte die
Rentgeber behoort te bewysen : So wort / tot verskeringe
ende vermydinge van alle vordere proceduren hiermede ge-
statueert / dat van nu voortaan die Rentheffer of uythebber /
ingen die Rentgeber begerende te lossen / sal moeten verifice-
ren / dat sijne Rente by fundatie / hylirvoorzwaerden / maeg-
sheppingen of andere voorsz verhaelde maniere / originalis-
sen zy besat of geconstitueert / blyvende ondertusschen / han-
dende die procedure daer over / die Rentheffer in sijne posses-
ie / ter tijt by Sententie ende volcomene decisie daer van sal
in gebleecken / in wat gestalt die Rente betaelt behoort te
worden : Ende in cas die originele brieven van die constitu-
e niet voorszhanden zijn mochten / of niet te voorszijn ge-
macht condon worden / sal na die circumstantie van die sake
die personen / den Eedt daerover gedefereert en ingerupint
worden van ter goeder trouwen darin te verseren / ende niet
anders te weten / als dat die Rente onlosbaer zy / ende nae
ermogen van die voorszchreven ordinantie des jaers 1575.
privilegeert.

Voorts

Woozts wozt alnoch geordineert/dat
 men in desen Lande van nu voortan geen botter / coorn/
 turck / ofte ander diergelycke Renten in specie, anders dan in
 gelde / ende van 't genot niet meer als van hondert goltgul-
 den ses goltgulde ende een oort Jaerlix/beleggen / noch nemen
 sal mogen : Lijffrenten dannoch uptgenomen / Ende so
 eenige Richters of Schulten ober andere belegginge / en tol
 hoger Jaer renten / als van hondert ses goltgulden ende een
 oort mogten verzegelen / sal daerop geen executie geschieden
 maer an hem selfs crachteloos ende van onweerden zijn.

Item en mag geen Pantholder be-
 dingen / dat een verpander sijne goederen binnen sekeren tijt
 sal bypen / ende noch minder / dat by gebreck van sulx / opter
 gesetten tijt den eygendom daervan an hem solde vervallen
 ofte oock een Rente daernaer niet te lossen staen / also dat eer
 Jaer losse / sal wesen hondert Jaer losse / ende altoos blijven

Item als die losse bande pandtpen
 ningen / ofte van eenige verscreven Renten / een half Jaer
 vooz de verschijndag angecondigt is / ende die Pantholder
 ofte Rentheffer deselve losse niet welde annemen: So sal die
 voozschreven Pantholder ende Rentenier / viertien dagen
 vooz den selven verschijndag / geciteert worden / om alnoch
 op den voozschreven dag vooz 't gericht te-erschiinen / die
 penningen te sien tellen / ende aldaer consigneren: By quam
 dan / ofte quame oock niet / so is in allen gevalle die Rentge-
 ber na sodane consignatie bypende onbelast van allen vooz-
 deren cours ende verloop van Rente / sulx / dat die penningen
 by

57
by 't Gerichte sullen verblijven/tot boozdeel ende verlies van
die gene / so in onrecht bevonden wort. En blijft die Pant-
holder inmiddels in t' besit van t' goet/ende by condenmatione
subject te restitueren alle vruchten ende emolumenten / so hy
na datum vande consignatie der pantpenningen heeft ge-
noten of genieten kunnen.

15.
Oock en sal die Kentheffer ofte Co-
per / in realiseerde ofte gerichtelick verzegelde Renten / geen
losse mogen bedingen/ ofte boozbeholden : Ende indien dat
selve booz dese tijt was overkomen / sal t' gelickewel den
Rentgeber geene veranderinge doen / noch daer doer tot die
losse be-enget mogen worden. Staende niettemin in des
Rentgevers koer/ende dispositie/afcelossen/ wanneer hy wil/
als voorsz. is. Edoch in obligatien ende hantschriften staet
een Crediteur by / te conditioneren / dat die Debitur / tot
sijn ansegginge/een tijt boozhen te doen/ tot die aflossinge sal
wesen gehouden/ met erlegginge van die interesse darinne ge-
stipuleert. Ende / so daer by die obligatien geen interessen
zijn beloofd/sal eben seer die interesse betaelt worden / vanden
tijt af/dat daer over sal zijn booz recht gelitiscontesteert.

16. *Contra Act. H. de delict. C. 2.*
ignomin et pignus

Als een onderpant / met Renten be-
waert / an verscheiden personen verkocht ende verdeelt wort/
so sal daermede / die Rente daer op liggende / niet gesplitteert
noch verdeelt worden / of den uythebber en Rentemier geen
prejudicie kunnen genereren : Maer sal eben wel sijn achter-
stedige onbetaelde Renten verhalen mogen / in t' geheel / op
sijn onderpant / als wanneer dat noch was onverdeelt / ofte
oock op alsulcken parceel ofte stuck Landes / daer van ge-
scheiden sijnde/alst hem geraden sal duncken.

E

Een

Een Kentheffer die hem sijn rente uyt
 enig onderpant heeft laten verschijven / ende verscekeren
 mettet gerichte / competeert daer boven geen personele actie/
 maer moet sijn hypoteecq alleen aanspreken ende vervolgen
 vooz sijn verschenen onbetaelde Rente. Ten ware dat die
 brieft inhieldt die clausule / van betere vestenisse te willen doe/
 als het onderpant / t' eeniger tijt vooz die Rente niet suftisang
 ware. *vde mijn d. 27. n. 4.*

*Inst. 3. t. 21. ff.
 46. t. 1. C. d. t. 41.*

Van Borgtocht. *Fideiussor quatenus in
 ius dicitur fieri. l. 1. ite.*

Titulus XII.

Wanneer jemant / tot sijn meerder
 sekerheit / vooz die betalinge borze heeft geno-
 men / so moet deselve eerst den principalen schuldnaer met
 recht aanspreken / vervolgen ende uytstuten / dergestalt dat
 oock een borze vooz den Debiteur angesproken / het benefi-
 cium ordinis, by maniere van exceptie ante litem contestatam
 mag proponeren / ende daermede / tot dat des principalen
 goederen sijn geexecuteert / vuy sijn.

2. Similitudo prima s. precedentis

Daer nochtans die principale een
 vzeembdeling of uytheymsch ware / ende in den gerichte/
 daer hy borze gestelt hadde / metter wooninge niet geseten/
 aldaer oock niet ge-erbet ende gegoedet : In den val mach
 een Crediteur / nae onnueganck des termijns tot betalinge
 angestelt / ofte als een sake met recht angebangen / daer vooz
 die

59
die borge gericheclick gestelt / is ge-eyndigt : dieselbe borge
er eerster instantie vervolgen / ofte sich oock aen desselven
borgen erfgenamen moghen verhalen / sonder dat hy den
principalen eerst behoef antespreken.

Limitatio 2.

3.

Item wanneer hem jennāt verschijft/
ofte verbindet als borge ende als principael schuldenaer / of
dat hy belooft / in cas van des principalen wanbetalinge / op
en bestemden dag die schult als sijn eygen te betalen / sodane
borge sal men mogen aanspreken gelijk die principale / niet
egenstaende dat deselve principale schuldenaer present ende
affsant zijn mochte.

4.

Item wanneer haer meer personen/
als een / simplick tot borgen ingelaten hebben / so mogen des-
elve niet hoger / als elck ^{text. in present. vel in C. d. duob. vel.} pro quota angesproken worden: Ten
jaer dat sy het beneficium / vande divisie vande schult / haer ex
pistola Divi Adriani competerende / hadden gerenuncieert/
ofte haer sampt ende besonder / ofte elck een vooz al / vooz de
eel verbonden. In welcken val / oock een alleen / vooz de
eheel schult angesproken sal mogen worden: Vooz behol-
en haerlynden dannoch het ^{vel in present. C. d. part.} beneficium ordinis, in so verre
lynden daer van / al mede niet uytduchelicken hadden
renuncieert / ende oock elck een vooz al in solidum, oft int
eheel / vooz die schult als haer eygen / ende als die principale
verbonden.

Limitatio 3.

5.

Welteverstaen / dat die beneficien ^{quando sex excep.} dis-
fessionis & divisionis mede niet genieten sullen / die haer an ^{one, offronem. e.}
^{ind. C. d. 1. 3. 17.}

C ij

dele

deſe Lantſchap vooꝛ die pachten van eenige Domainen ofte andere gemeene Landes middelen / ten verſoecke van enig Pachter ofte Mijner / tot borzen geſtelt hebben. Van ſal jeder een als principale pachter tot koer vanden Gentmeyster of Ontfanger / vooꝛ die pacht ofte ſchult angeſproken / ende realicken geexecuteert worden / alſchoon ſulx niet was bedongen.

6.

Item als een borze hem blotelick inlaet vooꝛ die hoofſomme / ſonder meldinge van Gente / intereſſe / of van eenige coſten / ſo en is deſelbe borze oock niet hoger als vooꝛ t'capitael alleen geobligeert noch conuenibel.

7.

Wanneer oock een Crediteur / ſijnent Debitur dē termijn vā betalinge verlenget / of nieuwe hantſchriften / ofte borzwaerden met hem opricht / ſonder ſpeciale ende erpreſſe bewilliginge vande borze / ſo is deſelbe daer mede van ſijn angenomen borztocht / ontlagen.

8.

Indien jemant vooꝛ ſijn ſchult / een onderpant / ende borze te gelijcke / genomen hadde: So is die borze daermede niet bevrjzt / dat die Crediteur ſpreect op het onderpant / ten ware hy ſijne betalinge daer van hadde becomen.

9.

Droſten / Richters / Advocaten / Procureurs / Gerichtsdienaers / ſullen haer van nu voortan / als borzen / niet mogen verbinden / in ſaken vooꝛ ende by deſelbe bedient ende gedifputteert.

Die

*pro rectori litem debet denuntiare, nisi velit probare iustitiam evincens. sine qua
re et pedit in alys tractatibz. Non vero in re q ex causa transactionis dimittit. Ne cum
feste constat denuntiantem frivole conveniri. et sabet locum quovis tem 68 pro pedit
sententiam. Effectus Supra denunciationis q, ut stare cogat, denuntiaty coram iustice causa
palis. Carp 2. i. 3. de fin. 23. 24. 25. 26. 10. 27. 28. 29.*

Die Vercooper is nae Zantrechte niet
schuldig / eenige re-cle cautie / of bozgen te stellen vooz die
victie / maer mag met sijn blote belofte inde Transport-
rief / nae older gewoonte / bestaen / als van t' goet te sullen
vachten ende wahren vooz aller menschen ansprake / wan- *Carp 2. i. 4. 1.*
neer anders vooz hen niet is bedongen noch versproken / en *2. 3. et de fin.*
ich geë merckelicke swaricheit in limine contractus, of noch *seyg.*
vooz die vollencomene betalinge der cooppenningen/open-
maerde. *vid. Sneyd. 2. locat. cond. pr. n. 2. Carp 2. i. 4.*

Van Depost ofte gebinge in bewaer /
ende Maetschappie. *ff. 16. t. 3. C. 4. 34. Senetate Inst. 3.*
4. 26. ff. 17. t. 2. C. 4. t. 37.

Titulus XIII.

I.

Daer eenige habe / gelt / ofte goederen
jemant vertrouwt / ende te bewaren gegeven worden /
moet die gene / die sulcke goederen te bewaren angenommen
hadde / vooz die bewaringe derselver / goede sorge dragen:
Want indien sulcke goederen dooz onachtsamheit / versuym
ofte schult des depositarij, ofte annemers / beschadigt ende
verargert / ofte verlozen worden / moet die annemer den
schaden boeten ende versetten.

2.

Des is den deponent verplicht ende
geholden / alle nootsakelicke ende nuttelicke kosten / an het
gedeponeerde goet by den Depositaris angewent / te ersta-
den.

C iii

Wan

Wanneer jemant flechtelick een dinck
legt in des anderen huys ofte schip / ende die / by wien t' selve
gelegt / niet annamie sulx expresselick te bewaren / ende na-
derhant t' selve beschadigt / verderben ofte verloren worde /
sonder schult / arg ofte bedrog van den geminen / by wien
t' selve gelegd ware / die sal daer voer niet behoeven intestaen
noch responderen.

4.

Indien nu die Deponent allegeren
wilde / dat die depositarius die voorzorge / ende bewaringe an-
genomen hadde / dat is hy plichtig te bewyzen : kan hy sulx
niet / ende ebenwel tegens den depositaris eenige vermoedin-
ge ontsonde / so sal hy sich niet Eede daer van mogen byen /
dat hy geene toelage gedaen hadde / alsmede dat hy geen
schult of kennis heeft vanden schaden ofte verlies des gede-
poneerden goedes.

5.

Indien yet in een vat / kiste / ofte wess-
cher by jemandt gelegd / ende die deponent den depositario
die gedeponeerde stucken niet sonderling voer telde ofte ver-
toonde? So is die selve oock niet geholde voer elck stuck be-
sonder redenen ende antwoort te geven / konnende daer mede
bestaen / dat hy dat vat / kiste ofte wesscher verteeckent ende
besloten / gelijk hy dat heeft becomen / restituere. Maer so
die kiste / vat / ofte wesscher geopent zijn mogte / ende daer uyt
wat verandert ofte verbrembdet / ende die deponent niet be-
weren en mogte wat daer in geweest / maer bewijst dat sulc-
ken vat / &c geopent / ende het zegel ofte teyken afgeschort
ofte verruckt were / by dien die t' selve in sijn bewaersant ge-
hat

63
hadt hadde; So mag den deponent by sinen eede behouden/
wat daer in zy geweest. Kan hy den depositario des bedrochs
geenen averganck doen / ende die depositarius een mensche
was van goeden naem ende faem / sich niet eede oock pur-
geerde dat hy sulcken vat / &c. niet geopent / van die openinge
oock geen wetenschap of schult / maer altyt gorde voorszoge
daer euer hadde gedragen / so sal hy daer van geabsolveert en
edig verslaert worden.

6.

Die sijn goet ofte habe by jemant ge-
deponeert ofte geleent hebbende / ageert tot restitutie; die en
mag niet worden voorszogen / dattet sijne niet en sy / noch
hem niet toebehoere / ende is den leener of deponent niet schul-
dig sinen eygendom daer an te bewijzen / maer is genoeg/
dat hy bewijst / sulcke habe ofte goet geleent of in bewaringe
gedaen te hebben.

7.

Die 't samen staen in Masschappie/
sijn een voorsz al gehouden ende gemechtygt / voorsz die in - ende
uytschulden / ende andere saken derselver masschappie / in t'
seheel angesproken te worden / ofte selfs te ageren, ende in of
uyten rechte te spreken.

8.

Die goederen van enige compagnie
n mogen niet gearresteert / uytgewonnen noch geerecuteert
vorden / voorsz die particuliere schulden van eenen van die
masschappie: Maer voorsz alsulcke particuliere schulden mag
wrest of onspreeck gedaen worden / op sulcken gedeelte / als
nen namaels solde mogen bevinden overig te zijn / ten oorz-
baer

64
ins het Gerichte ofte den Drost te kennen gegeven worde/
en darin / nae verhoor van beyde / so willige als onwillige
parteyen / summierlick sonder eenige rechts procedure te o
neren. *Waffen pr. 2. 11 4. 125.*

3.

Woozts sal een jegelick van sijn toe
vallen lot die principael brieven ontfangen. Ende daer
enige erfgenamen t' samen vielen / sal die olste die orig. nale/
de d' ander die authentique copien daer van mogen heb
ben. Desgelijx oock die olste manspersone / van die sijt daer
het heercomt/die brieven het gemeene Erfhuys angaende/
noe jemants/in bewahr sal mogen nemen. *Waffen 4. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.*

4.

Item niemant sal niet enig goet/huy
shoven / erven ofte Landen langer gemeen blijven als hy
il/het welcke nochtans tot geene Essen/ Encken of Weers
en / veel ende menigerhande particuliere eygenaers toeco
ende/om die aftegraven ofte aftefloten/ daer noyt graben/
allen of floten geweest zijn/getrocken sal worden.

5.

En wie vanden anderen wil graben/
en sullen sijn Nabers aen hem naest gelandet/wederwerck
den/also verre haer lant drie roeden breeet is.

6.

Item wie graben wil/die sal die gene
et hem ingraven diet sijne min dan drie roeden breeet is/
dien die meeste wil: Ende sal in den val de minste den gra
n mede gelden nae margin sal/ Ende so die meeste den ge
n die sijn lant minder als drie roeden breeet is / niet mede

D

begra

begraven wolde/sal deselve aldan op sijn eygen gront alleen
graven/ende denselven graven oock alleen becofigen.

7.

Item wie van een ander begeert af-
tegraven/sal sulx sijn Rabers/binnen een bequame tijt voor-
hen/mettet gericht laten anseggen/om daer toe by een te co-
men/ende malcanderen wederwerck te doen/ ende so darinne
gebreck mogte vallen / sal die Schultes of Richter / daertoe
versocht worden/ende doen alst behoort.

8.

Wanneer oock eenige huysen / erven
ofte Landen/so met malcander gemeen en ongescheiden zijn/
datmē die/ sonder merckelicke schade van die onwillige par-
tye niet can scheyden / tot kenteusse des gerichtes : Sal die
gene/ die scheyden wil / het sijne op esnen penningk setten/
daer voor hy t ander naer advenant/indien dat min of meer
ware / sal begeren te nemen of het sijne te geven. Ende heeft
aldan die het gesettet is / viertien dagen sijn koer / om te ne-
men of te geven.

9.

En die een goet settet / ofte neemt / sal
dat voor hem selfs doen: Die setter/indien het goet hem wort
toegestaen off toegeslagen/sal die penningen in t gereede be-
talen/ende die het aanneemt / sal deselve penningen verrenten
mogen ende verzegelen upt een gewisse onderpant / tot ken-
nis van t gericht/ betalende jaerlijx van sesten penningen
enen penning totte afflosse toe.

10.

So wanneer oock meer consozten ofte
erfge-

genamen enig goet ofte erfenisse hadden te schepden / ende
 nant van deselve buyten landes ofte niet te binden ware/
 eck niemant daertoe gevolmachtigt / sal die gene / die schei-
 nge begeert / den afwesenden laten citeren / als Landtrecht
 : Ende so deselve dan niet en quame / selfs / of doer eenen
 ideren daertoe gequalificeert / of comende / geen redenen ter
 contrarien wulste hy te brengen: So sal 't gericht sekeren per-
 sonen daertoe authoziseren / die alsdan / neffens den Schul-
 ds of Richter / des absenten stede in die scheidinge sullen ver-
 reden / welcke scheidinge ende deilunge / also geschiet / stedig
 de vaste sal gehouden worden.

Van een onrechten anvanck / ende

van Verbijsert goet.

Titulus XV.

1.

Die Drossen / Richters noch Schul-
 ten en sullen niemant verclagen noch belacken / van iets
 rechtelick angeveerdigt / angevangen ofte angehouden te
 hebben / des niemant (doen hy dat creeg / antastede / of an-
 nam) meer in sijn bewahr noch beholt en hadde / wanneer
 dat voort van stondes an tegen twee van sijne Naberen
 andere goede mannen heeft bekent / ende sulcken verbijs-
 erden ende drijsachtigen goet in drie dagen daer nae brengt
 in 't gericht.

2.

Niemant sal oock sijn goet voort ver-
 bijsert goet mogen verslupmen / ten waze dat die Drost of
 ichter / daervan eerst drie kerckenspraken op drie Sonda-
 gen

D y

gen

gen inde drie naeste kerstels kercken van t' gerichte / daer t' onbekende bijskere goet is gekregen / nae S^t. Martens dag inden Winter hadde laten doen.

3.

So niemant dat verbijskerde goet/ doer schipbreuck / of oock anders verlozen / in vier weken tijts nae die laeste publicatie comt bekennen / met behoorlickien schijn ende bewijs / van dattet sijn is / Dan is dat selve goet den Heer vervallen. Ende daer jemant in tijt voorsz. quame / mag die t' verbijskerde goet wederomme nemen / by erlegginge van die costen daerop gelopen / en vanden twintigsten penninck desselven goedes. Daervan die twee derdendeelen die het gebonden heeft / ende t' eene derdendeel die Drost genieten sal.

4.

Gebeurde het oock / dat jemant by on- geval verdroncke / of anderlins doot gebonden worde / eenig goet of gelt by sich hebbende : Daermede sal hem die Heer / of t' gerichte / niet mogen berijcken / maer den rechten erfgenamen sal t' selve gevolgt worden / so daer eenige nae quamen: Meinende daer van alleen / boven die onkosten / eenen olden Schilt voorsz die gerechtricheit / als van oldes.

5.

Item als een dieff off Roever gevan- gen wort / ende eenig gestolen goet by hem heeft / of op andere plaetsen liggen / So sal t' selve oock sinen rechten Heeren / indien hy daer om comt / wedergegeven worden : Want elck ^{Goris 6. 2. 4. 1.} ~~hy~~ ontfolen goet / daer hy dat kan antreffen / ^{Goris 6. 2. 4. 3.} niet kennis des Richters weder tot sich mag nemen / al schoon het tot ^{Goris 6. 2. 4. 4.} meermalen / ende op een byre merct vercoft was.

Wie

Wie een yme eerst vindet/die mag hem
behouden / in so verre die gene dien sulcken yme toebehoort/
niet nabolgt/ ende so haest als jemant die yme witten oogen
is/so is hy die yme quijt.

7.

Maer so die yme verbloog op eenes
anderen gront/sal die verbolger die yme daer scheppen/ mits
dat die eygenaer des grondes daer van die helfte sal genie-
zen/so hy wil.

Van Rootwegen/Cupnen/Bredingen/
Veltschade/ende Lantschepdinge.

Titulus X V I.

1.

Aldien daer geen Lant sonder weg
can sijn / van ende wederom op den genieenen Heeren
weg / So isstet / dat wanneer sulcken uytweg van ende oock
tot een lant verwildert is / en niet angewesen kan worden:
t gericht sal vyzstaen ende macht hebben sodanigen weg
daer toe te wijsen/ den naesten tot den Heeren weg / ten min-
sten schade van een ander.

2.

Oock en sal niemant ober eenes an-
deren mans erbe / lant / of goet eenigen eygendom ofte ser-
vituit bestendiglick in possessie ofte besittinge cruygen / hy
hebbe dan twee diversche malen binnen Jaer ende dag so-

D iij

dant

76
danigen recht van eygendori / met kennis en patientie van
den eygenaer des goedes / daer ober bewyslick gepleegt.

3.

Tuynen ende graben tusschen twee
naberen sullen tot gelijcke costen / ofte rechte bepalinge van
beyderlijts erven / worden gemaect / ende onderhouden. Ende
daer jemant verweygerde sijn naber tegenvredinge te doen /
in een tijt niettet gericht angefelt / die is schuldig te vergoe-
den alle schade bewyslick daer doer geleden.

4.

Item als jemant ten tweeden / om
wederwerck te doen / van 't gericht is angelegt / ende even-
wel blijft in gebreck van sulx te doen / sal die Richter op wij-
der anholden / die tegen vredinge gerichtelick bestaden ende
maken laten / nemende daer vooz den vierden penninck meer:
Daer vooz ende alle andere costen an des onwilligen goet
gepandtet sal mogen worden.

5.

Wie dan eenen anderen wetende met
sijn beesten / of oock anders / in gras ofte coorn afte weyden /
afte schereren / snijden of afte maeyen / schade doet / sal dat dub-
belt vergelden vooz die eerste reyse / ende vooz die tweede reys-
se / boven die dubbelde vergeldinge / arbitralick gestraft wor-
den / nae eylich van de sake. Ende wie berechtigt is te wegen /
ofte te dryven ober eenes andermans acker ofte lant / sal dat
doen ten naesten velde / ten minsten schade / off die schade
dubbelt boeten.

6.

So jemant schade toegevoegt worde /
dooz

71
ooc sijn eygen selfs quade afvredinge / die heeft deswegen
een ansprake te genieten : En hoenderen / gansen / eynden /
peenes anderen mans lant comende / zijn vzedeloos / doch
niemant sal die tot sijn eygen nuttinge mogen keeren / maer
men sal die overwerpen ofte aen een staecke ofte tuyn op-
angen.

7.

Item wanneer men vzemibder luyden
veesten / peerden / koepen / verkens / schapen / jonck ende olt /
wil schuttē : Sal sulx in behoorlike maniere gedaen wordē /
inder die van sijn lant aftejagen / te stoten / of te slaen / dat sy
er af eenig gebreck crigen : Ende geschiede daer tegens /
allen die Ouderen ofte Meyster des genen / die deschuttinge /
elijck vooz / also onbehoerlicker wijze gedaen hadde / sulc-
en beest moeten aen haer holden ende betalen / tot gericht-
elcke erkentenisse / sonder eenig proces daerom upttestaen / of
hoeven antevangen.

8.

Item wie een geschuttet beest tegen
aenck des schutters ontweldigde / of oock die schuttinge be-
inderde / sal gelijkewel den schaden beteren / ende gewelt
egaen hebben / tot arbitrale straffe.

9.

Een Heer of eygenaer salmen / nae ge-
ane gerichtelicke verhozginge vande schade / die geschutte-
e beesten weder volgen laten / en die schade / doen begroten /
u twee van die naeste Nabers / of by 't gerichte / so partpen
fte Naberen daer over niet konden accorderen : Maer wie
in geschuttet beest niet begeert te lossen / ende het dan sterft
inde

72
inde schuttinge / so is die schade oft verlies des genen / die
dat heeft occourt.

10.

Iemant die bomen / palen / Steenen / of
andere scheidingen / daermede het eene lant van het ander
gescheiden is / wetentlick vertrect / verwerpt / verset ofte ver-
dupstert / ende daer by een ander schade hadde / die wort daer
mede datelick eerloos / ende verbalt in een boete van tacht-
tentig olde schilden / boven die schade met recht te verhalen.

11.

Item en sal niemant gemeene velden /
Heeren wegen / Straten noch Stegen afgraven / noch benau-
wen / oock eenige eycken telgen paten / noch andere bomen
jonck of olt mogen afhouden / tot meybomen of anders
waertoe / desche niet quetsen of beschadigen / by een pene
van die schade dubbelt anden eygenaer te verbeteren / ende
daer boven arbitralicken gestraft te worden.

12.

Oock sal niemant mogen plaggen /
schadden noch turf steeken tegens jemants hof oft lant /
ten ware by vijf roede daervan bleve : Doende daertegens /
sal an die Drost / ende Schultes verbzoect hebben vooz
elck twee olde schilden / boven den Schaden met rechte.

Van

73
Van Thijntrecht / ende hoe men eenen
Thijntheeren eysschen sal.

Titulus XVII.

1.

Wanneer semant sijn cooyn of saet
an gasten op 't lant staen hadde / ende dattet tijt
is om intehalen of intetrecken / sal hy gehouden wesen den
Thijntheeren sulx te laten weten / om den Thijnden te co-
nen uptnemen / oock / ist noot / dyemaet op eenen dag / alcer
hy dat sijne sal mogen inboeren / Conit die Thijntheer dan
uet / so mag hy 't selfs verthijnden met twee van sijne Nabe-
ren / settende op den thienden galk een groen rijcken / ende het
sijne inhale / Hoedende die thiende aldan noch drie dagen
ende drie nachten vooz sijn selfs behe / ende vooz niemants
anders behe / noch have.

2.

Maer daer semant die garbe dede in-
boeren / sonder den Thijntheeren daer van vooz hen te ver-
wittigen / so sal die Thijntgeber boven den schaden / die den
Thijntheer daerby mogte liden / vervallen in drie olde schul-
den / half vooz den Thijntheer / ende half vooz den Schultes
of Richter daer sulx geboert.

l. Deerd. s. t. 36. **Van Injurien.**

t. 35. f. 47. t. 20.
nft. 4. t. 4.

Titulus XVIII.

1.

Woorts en sal niemant den anderen
over scheltwoorden / an niemants ere gaende / in rechte
mogen

22. April. 1669. Tot Dordrecht op dien
lantdag. Item op den 16. dach
van Maert. 1669. dat de besprekinge allen sal
glaet hebben, soe waer an de schelt
woorden voor de schelten niet aghen
kan sijn of groeten

mogen betrecken / die geinjurieerde hebbe eerst den injuriant
niet twee eerbaert ende breedsame mannen of getuygen be-
sonden / om te onderbragen / of hy by die injuriole woorden
wil volgharden. *vid. l. 4. d. 8. leg. 1. r. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.*

2.

Indien die injuriant vooz de mannen
alsdan verclaert / daer hy niet te persisteren / sal daermede mo-
gen bestaen / mits betalende ghden Heer die bzeucke / ende
dat hy anden geinjurieerden sijn eere sal wedergeven / niet
verclaringe andie afgesonden mannen / dat hy vanden Ge-
injurieerden niet en weet / als eere ende goet / ende dattet hem
leet zy die injuriole haestige woorden gesproken te hebben /
welckes dan oock die injuriant in sijn goeden naem of eere
niet sal hinderen. *cap. 1. p. 2. q. 94. n. 67. sum. seq.*

3.

Maer so die Injuriant sulc niet seg-
gen / dan by die scheldinge blijven wilde / mag men hem be-
clagen civilick oft criminelick : En kan hy alsdan den Glas-
ger die scheltwoorden bewijset / so wort hy van die anspra-
ke of anclachte geabsolveert / ende is die injurieerde schuldig
die bzeucke vooz den Verlaegden te betalen / ofte an hem we-
der te geven : Maer kan hy dat niet doen / so is hy infaem /
ende reparatie schuldig nae dat t Donnis dan medebrengt.

4.

So oock partven noch mogten ver-
bragen / aleer die sententie wort nuytgesproken / ende die in-
juriant die bzeucke betaelt hadde / sal hy daermede ten aller
uytersten oock noch ongequetst blijven / Onanghesien datter
criminelick mogt wesen geageert / dewyle dat alsdan in een
cibile actie wort verandert.

So

10-27-77
11-1-77
11-15-77
11-27-77
12-1-77
12-15-77
12-27-77
1-1-78
1-15-78
1-27-78
2-1-78
2-15-78
2-27-78
3-1-78
3-15-78
3-27-78
4-1-78
4-15-78
4-27-78
5-1-78
5-15-78
5-27-78
6-1-78
6-15-78
6-27-78
7-1-78
7-15-78
7-27-78
8-1-78
8-15-78
8-27-78
9-1-78
9-15-78
9-27-78
10-1-78
10-15-78
10-27-78
11-1-78
11-15-78
11-27-78
12-1-78
12-15-78
12-27-78
1-1-79
1-15-79
1-27-79
2-1-79
2-15-79
2-27-79
3-1-79
3-15-79
3-27-79
4-1-79
4-15-79
4-27-79
5-1-79
5-15-79
5-27-79
6-1-79
6-15-79
6-27-79
7-1-79
7-15-79
7-27-79
8-1-79
8-15-79
8-27-79
9-1-79
9-15-79
9-27-79
10-1-79
10-15-79
10-27-79
11-1-79
11-15-79
11-27-79
12-1-79
12-15-79
12-27-79
1-1-80
1-15-80
1-27-80
2-1-80
2-15-80
2-27-80
3-1-80
3-15-80
3-27-80
4-1-80
4-15-80
4-27-80
5-1-80
5-15-80
5-27-80
6-1-80
6-15-80
6-27-80
7-1-80
7-15-80
7-27-80
8-1-80
8-15-80
8-27-80
9-1-80
9-15-80
9-27-80
10-1-80
10-15-80
10-27-80
11-1-80
11-15-80
11-27-80
12-1-80
12-15-80
12-27-80
1-1-81
1-15-81
1-27-81
2-1-81
2-15-81
2-27-81
3-1-81
3-15-81
3-27-81
4-1-81
4-15-81
4-27-81
5-1-81
5-15-81
5-27-81
6-1-81
6-15-81
6-27-81
7-1-81
7-15-81
7-27-81
8-1-81
8-15-81
8-27-81
9-1-81
9-15-81
9-27-81
10-1-81
10-15-81
10-27-81
11-1-81
11-15-81
11-27-81
12-1-81
12-15-81
12-27-81
1-1-82
1-15-82
1-27-82
2-1-82
2-15-82
2-27-82
3-1-82
3-15-82
3-27-82
4-1-82
4-15-82
4-27-82
5-1-82
5-15-82
5-27-82
6-1-82
6-15-82
6-27-82
7-1-82
7-15-82
7-27-82
8-1-82
8-15-82
8-27-82
9-1-82
9-15-82
9-27-82
10-1-82
10-15-82
10-27-82
11-1-82
11-15-82
11-27-82
12-1-82
12-15-82
12-27-82
1-1-83
1-15-83
1-27-83
2-1-83
2-15-83
2-27-83
3-1-83
3-15-83
3-27-83
4-1-83
4-15-83
4-27-83
5-1-83
5-15-83
5-27-83
6-1-83
6-15-83
6-27-83
7-1-83
7-15-83
7-27-83
8-1-83
8-15-83
8-27-83
9-1-83
9-15-83
9-27-83
10-1-83
10-15-83
10-27-83
11-1-83
11-15-83
11-27-83
12-1-83
12-15-83
12-27-83
1-1-84
1-15-84
1-27-84
2-1-84
2-15-84
2-27-84
3-1-84
3-15-84
3-27-84
4-1-84
4-15-84
4-27-84
5-1-84
5-15-84
5-27-84
6-1-84
6-15-84
6-27-84
7-1-84
7-15-84
7-27-84
8-1-84
8-15-84
8-27-84
9-1-84
9-15-84
9-27-84
10-1-84
10-15-84
10-27-84
11-1-84
11-15-84
11-27-84
12-1-84
12-15-84
12-27-84
1-1-85
1-15-85
1-27-85
2-1-85
2-15-85
2-27-85
3-1-85
3-15-85
3-27-85
4-1-85
4-15-85
4-27-85
5-1-85
5-15-85
5-27-85
6-1-85
6-15-85
6-27-85
7-1-85
7-15-85
7-27-85
8-1-85
8-15-85
8-27-85
9-1-85
9-15-85
9-27-85
10-1-85
10-15-85
10-27-85
11-1-85
11-15-85
11-27-85
12-1-85
12-15-85
12-27-85
1-1-86
1-15-86
1-27-86
2-1-86
2-15-86
2-27-86
3-1-86
3-15-86
3-27-86
4-1-86
4-15-86
4-27-86
5-1-86
5-15-86
5-27-86
6-1-86
6-15-86
6-27-86
7-1-86
7-15-86
7-27-86
8-1-86
8-15-86
8-27-86
9-1-86
9-15-86
9-27-86
10-1-86
10-15-86
10-27-86
11-1-86
11-15-86
11-27-86
12-1-86
12-15-86
12-27-86
1-1-87
1-15-87
1-27-87
2-1-87
2-15-87
2-27-87
3-1-87
3-15-87
3-27-87
4-1-87
4-15-87
4-27-87
5-1-87
5-15-87
5-27-87
6-1-87
6-15-87
6-27-87
7-1-87
7-15-87
7-27-87
8-1-87
8-15-87
8-27-87
9-1-87
9-15-87
9-27-87
10-1-87
10-15-87
10-27-87
11-1-87
11-15-87
11-27-87
12-1-87
12-15-87
12-27-87
1-1-88
1-15-88
1-27-88
2-1-88
2-15-88
2-27-88
3-1-88
3-15-88
3-27-88
4-1-88
4-15-88
4-27-88
5-1-88
5-15-88
5-27-88
6-1-88
6-15-88
6-27-88
7-1-88
7-15-88
7-27-88
8-1-88
8-15-88
8-27-88
9-1-88
9-15-88
9-27-88
10-1-88
10-15-88
10-27-88
11-1-88
11-15-88
11-27-88
12-1-88
12-15-88
12-27-88
1-1-89
1-15-89
1-27-89
2-1-89
2-15-89
2-27-89
3-1-89
3-15-89
3-27-89
4-1-89
4-15-89
4-27-89
5-1-89
5-15-89
5-27-89
6-1-89
6-15-89
6-27-89
7-1-89
7-15-89
7-27-89
8-1-89
8-15-89
8-27-89
9-1-89
9-15-89
9-27-89
10-1-89
10-15-89
10-27-89
11-1-89
11-15-89
11-27-89
12-1-89
12-15-89
12-27-89
1-1-90
1-15-90
1-27-90
2-1-90
2-15-90
2-27-90
3-1-90
3-15-90
3-27-90
4-1-90
4-15-90
4-27-90
5-1-90
5-15-90
5-27-90
6-1-90
6-15-90
6-27-90
7-1-90
7-15-90
7

1000

1/ Vre ommino rubr
6. ptot. Stadtr. van li
toeft cum not. ~~St~~
rubri 1. 8. 15.

der fol-

1.

卷之五

staats van het regt
tot 1815. 104. 105
2 tot 100. 106. 107. 108.
in not. 109. 110.

Da

rechue

76
recht kan brengen / ten sy dat hy daer voor eerst mettet ge-
richte verwonnen waer/als recht is. *Matth 2. 1. 2. 3. ult. 18. 10.*

3.
Die niet / als voorschreven / gegoedet
5. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
is / sal borge stellen te rechte te comen / off borge blijven / ende
in des Heeren stock gesettet worden / in 't kerspel ofte Ampt
daer dat geschiet is / om hem binnen vier dagen daer naest
volgende te rechte te stellen / ende sijn Vantrecht onvertog-
gen voort te laten upstaen.

4.
Luyden / van die verpe of ander onda-
den beruchtigt / daer van het geruchte so openbaer waer /
dattet Vant-meer / strate-meer / en mollen-meer is / off dat die
Droste met twee of drie goede gelooffweerdige mannen dat
hybragte / magmen antaest / ende daermede voort varen /
als Vantrecht is / Ende sullen die ingesetenen gehouden zijn
op 't anborderen des Officiers / dieselve in die apprehensio-
van sodane misdaders te assisteren / ende hant te bieden / by
peene van vyff olde schilden.

5.
Item als die Drosten sodanigen ge-
vangen en neerstiglick hebben geeramineert / totte misdaet
te bekennen ten hooften vermaent / ende die informatien /
daer over beleyt / oock voorgelesen / sonder dat hy pets wil be-
kennen ; Sullen sy den selven gevangen / hebbende hem al-
bozens daermede gedrouwt / ter pijn stellen mogen / ende
sulx alles / in bywesen van twee ofte drie onberuchtigde goede
mannen / ende landtsaten / die haer dienaers niet en sijn / te
doene / om daerna den gevangen te laten geschieden na sijn
nu

77
misdact/ edoch vrouws personen/ swanger sijnde/ salmen niet
hingen/ aler sy verlost zijn.

6.

Ten eynde nochtans die gebangen/
onder wettelicke defencie/ door onnoselheyt/ of anders buy-
en schult ende genoegsame indicien/ niet ter pijn noch ter
recutien gestelt mag worden/ sullen die Drossen den geban-
gen op sijn versoek ende kosten/ indien hy die betalen can/ of
anders tot des Landes costen/ eenen Advocaet of Procureur
nemen/ om sijn woort ende verweringe te doen.

7.

In die Kerspelen/ daer't gebuyck-
ick is dat die Huyfluyden des Heeren gebangen moeten be-
vahren/ sullen sy sulcx niet langer doen als tot anden derden
dag/ ende daer na den gebangen voort brengen in des Dros-
sen hachten/ alles tot costen des gebangenen ofte Kerspels/
nae dattet dan gelegen is.

8.

Item sullen die Drossen ende Richte-
ren alle neerstigheyt anwenden/ dat hoerenhuylen/ cappel-
ers/ cappelerschen/ hoeren/ dieven/ ende ander diergelijcke
schuyt van volck/ uyt den lande gewehret mag worden/ en-
ne getregen/ nae hare misdact gestraft.

9.

Edoch om die eerste simpele dieberpe/
sonder huyf breking/ sal een dief niet hangen/ maer opent-
ick gegepsselt ende gebannen worden: Insghelijc niet/ om
die tweede simpele dieberpe/ dan ten tweeden gegepsselt mee-

F. iij.

165.

福

tet een ooz afgelneeden of gebrantmeret / uytter lant weder-
 om gebannen ende ten derdemaal getregen zijnde / sal hy ge-
 hangen worden / ten ware dat / om sijn jonckheyt of andere
 oozsake / sulx oock noch ten derdenmaal worde voozbygesten.

10.

Wanneer een getrouwt man in ober.

Car. 8. wilkes
bij. Trajen
Goris. 4. art.
4. 4. gl.
Goris 4. 3. fol.
Spel wort bebonden / met een bype vrouws persone / sal daer an
voor d' eerste reyse verbeuren een hondert goltgulden / ende
met een getrouwde vrouwe twee hondert goltgulden / bo-
ben die poene van infamie / ende dat hy incapabel geachtet
sal worden eenig eerlick offici te bedienen ; Ende voor die
tweede reyse daer inne bebonden / sal dubbelt so veel verbeu-
ren / ende wytten lande gebannen worden. Gelyckfals sal
oock een vrouwe met een ander getrouwt ende in overspel be-
bonden / gestraft worden : Ten ware dat een bype persone
van des genen echten staet / daer mede hy geconverseert / niet
gewooten hadde.

II.

Voorzbeholden dannoch die man ofte
vrouwe alsulcken recht / als hem tegen den overspeelder / so
tot schepdinge van 't houwelick / als andersins na gemeenen
beschreven Keyserlicke / ende hier vooz verhaelde rechten
toekomt.

124

Die een eerbare jonge dochter ofte
maegt / met schone woorden van trouw-beloften of ander-
sins / pet broet maect / dieselve verleydet / ende door byslaep
in haer eere krenckt / breuct daer door tot behoef deser Vant-
schap byftien olde schilden / boven 't gene daer van hier voor
Tit: 1. Articulo 6. is gestatueert / ingeballe tusschen beyden
geen ehelike t' samengevinge mag volgen.

28 loct.

13.

Bloetschande ende Sodompe/voor

schaecken van vrouwluyden/ deselve tegens haeren wille te
verboeren / ende te vercrachtigen / sal gestraffet worden met
die poenen / daer toe by Godtlike ende keiserlike rechten
gestatueert.

14.

So wte / het sy man of vrouwe / in

rechte hoererye bevonden wort / sal t' elcker reyse / als sulcx
gebeurt / voor breucke betalen vijf olde schilden / half voor
den Drosse / half voor den Richter.

Van Meyn-eedt ende Straffe van dien.

Titulus X X.

1.

Een Meyneediger/ die om gelt/ vrient-

schap/ of om eenigerley ander oorsaken/ jemant met eenē
valsche eedt wetentlic beswaert/ in schande of schade brengt/
sal metter daet eerloos wesen / ende hem sijne twee voozinsten
vingeren/ die hy daer by opgesteken / afgehouden worden/
so die niet/ na vereysch van die sake ende qualiteyt vande per-
sone/en mogen worden geredimeert.

2.

Item sal een Meyn-eediger den be-
schadigden in civile saken den schaden arbitralick beteren
ende indien hy so veele niet en hadde/an sijn lijff. In crimine-

le sa-

86
tesaken sal hy gestraft worden met deselve straffe / die de an-
der onschuldig geleden heeft / ende daer boven die schade
doeten / des hy so veel heeft.

3.

Die oock sodanige valsche getuyge-
nissen door inductie / giften of beloften te wege brengt / is me-
de eerloos / ende schuldig weder te geven wat hy daernede
gewonnen hadde / neffens alle interessen / ende boven dien
als een valsche beschuldiger noch die arbitrale straffe onder-
werpen.

Van dootslagen ende andere misdaden /

van dreygen te branden / van vangen / ende eenes
anderen vyant te worden / jemant in sijn
huys te vallen / Dootslagen / &c.

Titulus XXI.

I.

Wanneer een dootslag geschiet is /
sal die Richter of Schultes daer van dadelick
nemen een gerichtelick schijn / als van oldes gebruyclick /
ende daerna voorts goede geloofweerdige informaticien / al
eer dat doode lichaem ter aerden sal mogen bestadet worden /
Ende sulcke informaticien behoortlick genomen / oock schrif-
telick op 't spoedigste anden Drost oversenden / holdende niet
temin van alles een dubbelt / ende goede annotatie / om te
trecken tot goede naerichinge.

2.

Item sal oock / als semants onber-
siens

81
siens by ongeluck doot blijft/ met verdincken/ vallen/ of an-
ders/ dat doode licham niet verbragt noch begraven worde *nae si uillem
militiam rehet
for. c. 3. art. 9.
ad conf. velu*
aleer die Schultes of Richter die visite / het schijn ende beley-
dinge als vozen gedaen ende genomen heeft / ende die infoz-
matien daer af overgesonden. *for. c. 3. §. 10. ad conf. velu*

3.

Item wie van dootslagen eenen an-
deren beclagen wil/ of oock van onbekender keurbaer won-
dinge/ sal aleer hy die clachte doet/ met opgerichteden vinge-
ren sweren tot Godt Almachting/ dat die gene / daer over hy
gedenckt te clagen / na sijn beste wetenschap is handdadig of
schuldich/ rades/ dades/ weges ende veldes.

4.

Die gene so vanden dootslag of keur-
baer wondinge (sijnde in 't hooft boven 't ooge leedes lengte/ *Carpz. p. 2. ju.
99. n. 23. pract.
crim.*
ende in 't lijf leedes diepte / het eerste ofte nagel-lich van die
middelste vinger) beclaegt wort/ sonder dat daer toe genoeg-
sani bewijs wort bygebracht / ende nochtans mede opten *Proboz dntee
claret Hyzer. p.
1.5.2. m.*
weg/ in 't velt/ of anders waer / daer dat geschiet weere / ge-
weest hadde / die mag hem ontschuldigen met sijn eene hant/ *foris 2.9. gell.*
dat is/ met eede. *vd. Bernis 1. pr. conf. § 2.*

5.

Soo oock over een dootslag/ wondin-
ge/ of oock over eenig ander misdaet/ geen Clager voor han-
den ware/ of partijen onder haer mogten hebben verdragen
Sal alldan die Drost een Clager stellen/ om na genomen be-
hoorlicke informatie ende citatie voor 't Gerichte/ sodanigen
misdadiger te beclagen/ ende sijn recht te laten opstaen.

6.

Indien jemant van verscheyden per-
sonen

sonen gehouwen/ gesteecken/ gestoten of geslagen waer/ ende comt te sterben: Sal die/ die hem die dootwonde heeft angedaen/ alleen als een dootslager/ ende die andere wegen dieangedane keurbare quetsuren/ arbitralick gestraft worden: Maer so het onseker waer/ wie die dootwonde gedaen hadde/ so waer een ieder der wondinge schuldig/ ende niet des dootslags/ ten waer dat veele een met opset dootgeslagen hadden.

7.

So wie semant dreygt t' ontleggen/ te branden of te vangen/ dat bewijslik ware/ die sal by absentie vanden Richter oock vanden gedreyghden selfs/ ende by die hem solden willen helpen/ mogen angetastet/ ende boozts vanden Drost inde hachten gesettet worden/ ter tijt hy sulcke ontlegginge ofte dreyge menten as doet ende verbozgt/ boven die breucke van vijftig olde schilden.

8.

Woerde oock semant boozbluchtig en des anderen byant/ die oirbiedig ware/ inde schelinge/ daerom dat geschiede/ met recht te laten erkennen/ ende sijn byant des niet doen wilde; sal ten eeuwigen dage uyten Lande wesen gebannen. Boorzbeholden daerenboven die hoogheyt haer actie/ van wegen die breucke op des selfs banniten goederen. Ende geschiede hem hierentegens eenige hulpe of bystant van wijs/ kinderen/ of semant anders/ in hem te hupsen of te herbergen/ hoe dattet ware/ die sullen gelijckfals buyten lande gelecht worden/ of arbitralick gestraft na xpsch vande sake.

9.

Boozts/ quame semant in des anderen

ren hups/ of op sijn wehre/ om hem of niemant van sijn hups
gesinne te slaen/ te stoten/ te snijden/ of te steken/ of dat hy
oock een ander weg op Heeren straten of stegen hem waer
nam/ voozlagede/ ende anbochte: Wat sodanigen anvech
ter geschiet/ is tegens den Heere breuckeloos. *hoc est si tenendi non esse ad animum aggressus fuerit.*

10.

Item die eenen anderen also te hups/
of op sijn wehre soect/ of oock inder voozlage wondet; heeft
sijn lijf verbeurt. Sonder wondinge pets ongeboezlij an
doende/ verwonnen sijnde/ als recht is/ sal daer an gebreuck *vide confil*
hebben twintig olde schilden tot 's Lants behoef/ ende na ge
legentheyt daerenboven arbitralick gestraft wordē: Dē be
angstigten ofte angebochtenen sijn actie van injurie of an
ders voozbeholden. *141.*

Van Vredelosen ende Soeninge te doen.

Titulus X XII.

1.

Godts lasteraers/ verraders/ moorde
naers/ dootslagers/ met opsaete ofte voozlage/ kneve
lers/ Branstichters/ of moortbranders/ kerckenschenders/
vredebreuckers/ stratenchenders/ ende die eens tot eenigen
plaetsen vande doot vuygekoft zijn/ sullē vredeloos des Lants
des zijn/ ende geene lantwinnige noch soene genieten tot
eenigen tijden/ maer nae haer misdaet anderen tot een exem
pel gestraft worden/ als die rechten daer van mede brengen. *clar. lib. 5. §. 1. de iur. n. 1. et de go. mes. var. 2. 3. c. 3. 3. c. 3. art. 1. §. 2. ad ver. velar.*

¶

Item

*goris ad conf. Velau
cap. 2. art. 4.
Matth. 2. ind.
Dign. 14. 12. iud.* **I**tem en sal niemant sijn goet ende
lijft samen verbzeucken; oock niet de man door sijn misdaet
verwerckē die goederen vande vrouwe of sijn kinderen. Ins-
gelijck mede niet die vrouwe die goederen van haer man of
haer kinderen. *goris ibid. art. 5. et in adv. verb. lib. 1. c. 4.*

*3. vis. ad goris c. 3. art. 2. in conf. velau
vd tit. 8. d. receptator
et tit. c. 3. d. 3. q. 1. art. 1.
vel. al. crim. d. 3. q. 1. art. 1.
menor. arch. d. 3. q. 1. art. 1.
2. cent. 4. cas.
3. q. 1. n. 1. Pa.
g. 1. d. 3. q. 1. art. 1.
n. 5.* **W**ie een vzedeloos man ofte vrouwe/
jonck of olt/wetentlick hupset of hobet / breeft daer an voor
d' eerste mael tien olde schilden / voor die tweede mael twintig
olde schilden / ende ten derden mael dat doende / sal hy oock
vzedeloos zijn ende straf haer / als den hy / gelijk voorl3. ge-
hupset ofte gehobet heeft : Die het onwetelick dede / mag
hem ontschuldigen niet sijnen eedt.

*goris c. 3. art. 3.
ad conf. velau.
van Person v.
goris art. 3.
d. 3. 4. tot.* **W**ie bechtender hant / uyt hebigen
moede / sonder opset ofte voozlage jemant wondet / dat hy
daer an sterft / ende mettet lijf ontcomt : Die sal in 't Lant niet
weder wogen comen / noch by gelepde genieten / ten ware
dat hy mettet bloet gesoent hadde / ende twee jarē daer na ge-
erspireert sijnde / byde Staten deser Provincie daerom anhiel-
de / ende verworpe daer weder in te comen.

*goris c. 3. art. 3.
ad conf. velau.
Vw. Guil. 2.
obf. in Tru.
d. 1. q. 1. art. 1.
15. 4. art. 1.* **W**aer so jemant / uyt nootwehr / son-
der anders 't leven te kunnen beschermen / eenē anderen / hem
belspringende / van het leven ter doot bracht / ofte oock door
eenig schijnbaerlick ongeluck ; sal gelijkfals het Lant rup-
men / ende in Jaer ende dag niet weder daer in komen / noch
oock niet daer nae / aleer hy sich ontschuldigt sal hebben / off
sal

sal hem voort stellen in handen vande Justitie / ende purgeren na behoren. ⁸⁵

6.

Wie vzedeloos des landes is / sal we-
sen onbeplig sijnes lijves / danneroch veplich sijnes goedes / en-
de inden voorz. tijt in 't Lant niet weder comen / hem die
Heer oock niet soenen laten / so lange hy niet sijn partye / als ^{Goris. c. 3. art. 1.}
het naeste bloet / ende den erfgenamen des ontfijden niet is ^{6. gl. 2. v. 1.}
verdragen / off tot dat hy den selven eene redelicke soene gebo-
den hadde die hy willig waer te verborzen / om binnen jaers
voor die eene helfte anden langst levenden vande Gheluyden /
man off wijs / ende voor die andere an des geslagen erfgena-
men te betalen ; In welcken val denselven een Lantsoene ge-
schieden mag / ende 't lant / buyten die partye / weder gegunt ^{Goris. c. 3. art. 1.}
worden / Also dat hem darin geen letsel sal geschieden / tot dat
sijn wederpartye oerbiedig is tot een redelicke soene te ver-
staen / ende hy sich daer in dan te soecken maecte.

7.

Wie uyt vervolg vande Heer / alleen
vzedeloos des Landes gelegd is / den mag nae gelegenheyt
der sake niet een behoorlicke soene 't lant weder gegunt wor-
den om in te comen.

8.

Item niemant sal vzedeloos worden /
die niet al bevozens ^{Goris. 2. p. n. 2.} peremitoirlick tot sijn defensie geciteert / ^{Matt. 2. v. 1.}
ende sulcken persone te wesen niet sententie verclaert is / welcke ^{Spelt. 18. iii.}
ke cita ie an des delinquant's laetste woonplaets alleen ge-
daen sal worden.

9.

Ende waer 't sake dat eenig persoon

¶ iij

om

Aijzen. i. 5. 4. om gebecht / of omeening ander misdaet / diemen hem opleyde / voorbluchtig werde / bie voorblucht maect hem schuldig vander ticht / sulx datmen hem niet vorder niet getugen derf verwinnen.

Ar non eis multa arbitria C. 1. quare ergo per foris modum v. d. Gortz 2. 12. n. 9
Van civile/ende clepne breucken/ van
Hoensprake/Verhten/&c.

Titulus XXIII.

I.

Gortz 5. 10. gl. 1. **S**ote eenig Officier / hoog of leeg / Drost / Richter / Schultes / ofte haere Dienaren / in 't oefenen haerer officien / met woorden of niet wercken qualick bejegende / sonder dat sy daertoe ander oorsaken gegeven hadden / dat sal / na qualiteyt ende vereysch van saken / gestraft worden.

Gortz 5. 14. gl. 2. **W**ie in een Ershuys / ofte oock in ander huysen ende plaetsen / kofferen / kisten / kasten / ende der gelijcke / met 't gericht toegezegelt / opbreekt / of opendoet / buypen kennis / weeten of wille van die dat mede angaet / sal daeran breecken vijftig olde schilden / twee derdendeelen tot behoeff van de Lantschap / ende die reste / half voor den Richter / half voor de interesseerde partye / boven schaden niet rechte.

3.

P. alt. C. 7. ferij. 55 p. pin 2. prim. m. 3. **O**p Hoogtists dagen / **S**ondagen / **D**ast-ende Bededagen / sal een ieder sich onthouden van uytterlick werck / coophandel / venster-neringe / van bouwen / tuyt

tuyphen/dorsschen/ van graben en ander werken meer/ van
 vergaderinge ende geclagen inde herbergen om eenigerhande
 de saken wille by een peene van een olden schilt / so menig
 man so menig keur / die Weert dubbelt so veel als een gast te
 verbeuren / den byemdden reysenden man byten beschey-
 den/so verre hy in 't gelag niet gebonden wort.

4.

Maer daer op Sondagen / of op an-
 der Bede ende Vasteldagen/van hoger Overicheit ingestelt/
 jemant hoep/ofte cooyn hadde byten staen/ende dan wanc-
 kelbaerweder vooz handen waer/ so sal sulcke verderffelicke
 wahr / met kennis ende oorlof des Richters ofte Schultes/
 ingehaelt mogen worden.

5.

Die een ander in tooznigen gemoede

hiet liegen/ breekt daeran i. olden schilt.

Die jemant scheldet vooz een dieff/booswicht/schelm/mooz-
 denaer / off met andere dergelijcke scheltwoorden beje-
 gent iiij. olde schilden.

Die een ander also injurieert ende daer by den naem Godes
 misoruyt / sijn heylige wonden off Sacramenten/ ende
 den Injurieerden oock den bosen byant te wenschen
 iiij. olde schilden.

Onvermindert/ vermits dese boeten / den geïnjurieerden sijn
 ne actie/om die in tijts na Tanchte te institueren.

Ende by aldien een/ die eerst angesprengt is/ tot sijner oncla-
 stinge ende defensie voozts staendes voets / sonder tijt tuf-
 schen beyden / wederom gelijcke ofte ninder injuriose
 woorden/ retorquerde/ sal tot kennis van 't gericht van
 de byencke vry zijn.

Die

goris s. art. 2.
gl. i.

fi.

Die een ander niette buyst slaet ofte mette hant/ sonder daer
af te bloeden/ blont off blauw te wordē breekt j. olde schilt.

Dat hy bloet/ blont of blaew daer af wort j. olde schilt.

Die jemant uyt quaetheyt ter aerden werpt j. olde schilt.

Die een ander begiet met wijn/ bier/ water/ of anders waer
mede/in toornigen moede breekt daer an j. olde schilt.

Die niet topten/ potten/ kandelaers kannen/glasen/bekers/
off anders waer mede/ nae jemant werpt/ sonder te ra-
ken ————— j. olden schilt.

So hy daer mede jemāt rakede/breekt daer an v. olde schildē
Malcanderen mee buysten te slaen/ is elck j. olden schilt.

Jemant sijn baert een deels uyt te trecken/ wort daer aen ge-
broken ————— v. olde schilden.

Jemant te bijten ende daer mede te beseert/ is v. olde schildē.

roler. d. ec. 163.
Sefair d. ec. 229

Wie een mes/ poeck/ rappier/ roer/ off enig ander geweer/
stoken/ staken off dergelycken neemt off trekt/ off op je-
mant vellet/sonder te beschadigen — ij. olde schilden.

fi.

ind. s. v. l. n. 1.
goris s. 2. gl. i.
n. 2.

Die een ander daer mede blont of blaew stoot off slaet/ sonder
neder te vallen/ off sonder wondinge — iij. olde schilden.

Van daer aff neder te vallen/ off een gemeene slechte won-
dinge te ontfangen die niet keurbaer is -v. olde schilden.

Van een keurbare wondinge/ na gelegentheyt van saken
tot arbitrale corzectie.

Co

goris s. art. 6.

Welverstaende/ dat die bzeucken van injurien off hoenspra-
ke/ gieten/ smijten/ slaen ende wondingen voorsz/ daer in
jemant verhalt op hoogtijts dagē/ Sondagē/ende Be-
dedagen/ van hoger Overicheyt ingeset/ dubbelt betaelt
sullen worden/ als oock van dat geschiet na der Sonnen
onderganck by nachtslapender tijt/ als mede van dat be-
driegen wort op Heeren wegen.

ind. s. v. l. n. 1.
goris s. art. 5.

Item als het niet bewijslick is wie eerst oorsake tottet slaen/
smijten/ of tot die wondinge gegeven heeft/ sal die boete
halff ende halff betaelt worden/ also dat oock een gequet-
te per-

89

He persoon den handtdadiger melden sal / of die bzeucke dubbelt betalen.

Item also een Richter of Schultes gehouden is met twee goede mannen die wondinge van een Barbier te laten punten ende besien / of sy keurbaer is of niet : So sal die gewondede daer geen verwehringe tegen doen by de peene van ————— rr. olde schulden.

Item wie een ander gequetst/gewondet/ of geslagen hadde/ sal schuldig wesen sodanigen persoon wegen 't versuymen ^{volgens ommekeert} meysterloon/ cost ende schaden/ na sijn qualiteit / tot kennis van 't gerichte te betalen / by aldien partypen haer darinne onderling niet solden kunnen verdragen. ^{goris § 3. g. 2.}

Item die Herbergiers / so mans als vrouwen / sullen schuldig sijn het gebecht binnen haer huysen vallende / binnen xxiij. uren den Schultes of Richter antemelden/ by dubbelde boete / alsmede die Barbiers op gelijcke peene binnen den tyt voorszreven 't selve te denuncieren / om dat vande Schultes angeteeckent / ende den Drostten overgegeven te worden.

Voorts sullen oock die Schulten gehouden sijn / en worden daertoe wel expresse mits desen vermaent / als op haer eedt/binnen een maent alle bzeucken antegeven / ende gene vooz den Drostten te verdonckeren / ende selfs te beholden / wijders/ als daer toe sy van oldes sijn gerechtigd / by peene van daer over andersins arbitralicke gecorrigiert / ende daer vooz angesien te sullen worden.

Wanneer danner een bzeuckvellige comit afsterben / al eer hy vooz die bzeucke wort angesproken met rechte / so sal daermede die actie totte bzeucke oock wesen geperimeert of gedodet : Waer comende te sterben / na dat hy daer vooz/als verhaelt/angesproken is/ ende te rechte weder geantwoort / sijn die erfgenamen van hem gehouden die prozedure te vervolgen / ende 't gewijsde voltedoen/

Z

of

of anders afdragt te maken.

Die Drostten sullen / in cas van oppositie / geene groote noch
 cleyne breucke inboorden of executeren / dan by ordre en
 maniere van procedure / vooz des delinquants ordinaris
 gericht / of daer hy die misdaet sal hebben mogen begaen /
 ende verwachten daerover advijs van Rechtes gepromo-
 veerden : Also dat oock die opposant / indien hy bebonden
 wort onrechte tegenwehr voozgenomen te hebben / ge-
 condennmeert sal worden in allen costen / ende boven dien
 noch in een vierendeel meer / als die boete soude hebben
 connen bedragen : Maer en sal geen breuckachtige / we-
 gen eene ende deselve misdaet / twee wegen pumbel zijn.

Van bekende wondinge off misdaet / en sal die Drost of die
 Clagerniemant vooz recht behoeven antespreken / maer
 sal den handdadigen ende den genen / die met sijn selfs lijff
 daer toe hulper geweest ware / in 't gericht alleen dag leg-
 gen / ende seggen / datse binnen die naeste viertien dagen
 sull en moeten scheyden / of daer nae vzedeloos des landes
 zijn

Ende daermede alle ongeregeltheyden en delicten / so groot
 als cleyt / diemen van tijt tot tijt meer ende meer siet toe-
 nemen / te beter voozgebouwt / ende tegengestaen worden :
 So ordineren die Staten deser Provinci alnoch eynt-
 lick / dat alle / so hoge als leege Officier en / Drostten / Ricg-
 ters / ende / Schulten / mitsgaders die Ingesetenen deser
 Lantschap / haer na den inholt van desen wel scherpelick
 sullen hebben te dragen / sonder antesien eenige contrarie
 gewoonten / municipale of speciale geschreven rechten /
 daermede haer eenige heerlickheide / kerspelen of Schult-
 ampten in Sallandt / Twenthe / of oock in 't Quartier
 van Dollenhove / alleens waer dat zijn mag / in 't betalen
 vande breucken duylange mogen hebben beholpen : Also
 dat dieselve al te samen hiermede worden verclaert ende
 gehol-

91

geholden/voor nul/crachtelooſ/ en van geener weerden.
Daer oock deſer Lantſchaps Ingeſetenen buyten in ande-
re Provincien mogten comen te delinqueren / ende aldaer
meerder breucke moeſten betalen / als ſy hier binnen lan-
des ſchuldig zijn / ſullen alſdan die Ingeſetenen van ſoda-
nigen Quartier / hier in Over-ſſel breuckvellig ende
ſtrafbaer zijnde / gelijcke meerder breucke moeten beta-
len / als die Ingeſetenen van hier / daer optebrengen ge-
holden zijn.

Van Zehensaken ende hoe men in Zehensaken ſal procederen.

Titulus X X I V.

I.

Die coſten over Zehenproceſſen/
tot dienſt van partjen / te mitigeren / ende op die proce-
duren daerin / behoeſſicke ordze te ſtellen / ſullen voortaan die
proceſſen angevangen / beſchreven / ende geepndigt worden
in manieren als volgt.

2.

Anvanchlick ſal die Anlegger / na dat
hy beleent ſal weſen / eenen Man-dag anden Stadtholder
wiens plaetſe voor almoech die ordinariſ Gedeputeerde
Staten repzeſenteren / by requette verſoicken / waer in hy
mit kortſte ſijn actie grondelic nptdrucken ende claerlic ver-
halen ſal.

3.

Welcke requette copielick / neffens des

Z ij

Stat-

*Atque iudice pe-
tenda estatio et
prozequestu con-
tingens faciat
lib. 1. c. 1. et quod
quoniam vel quos
controv. lib. 1.
fend. lib. 1. got
Fred. Sand. 3. c. 1.
h. i. et seq. Conf.
6. dec. 20. affe
Gund. p. 6. c. 1.
Stat. Gronew. ad tit.
10. lib. 1. f. 1.*

Statholders brief/ daer in partpen een vrientlicken dag geprefigeert sal sijn/ doer den geswozen bode/ die alijt die weete moet dragen/ beclaegden toegeschijet sal worden: Ende sullen partpen op den voorszreuen dag/ ter plaetsen/ daert den Statholder ofte Onderlehenheer binnen Landes sal ordineren/ sich by malcanderen voegen/ ^{5. und 3. c. 4.} om so veel mogelick in vrientschap sich te vergelijcken ende accommoderen.

vid. Berl. prae
cond. 1. 7. n. 30
et seq. post

28. et text. ibi alleg.
Bart. in l. congruit n. 4. ff. d. offu. p. 10. Bal. in 4. l. 7. c. 7. sentent. Menois cons. 442. n. 2.

Tegens welcken dag die Statholder of Lehenheer vijf mannen van Lehen door sijn bode sal verschrijven/ of verdragen/ om te ondersoecken/ of hy/ ten overstaen van deselve Lehenmannen/ die partpen inder goede soude konnen verdragen.

5.

Indien aldan die vrientlicheit ont- stonde/ en die Anlegger evenseer tot een Mandag/ rechtens te plegen/ anhielde/ so sal die Statholder of Leenheer den Verweerder/ met een weete/ d' intentie des Anleggers inhoudende/ an sijn woonstede/ of oock voorszhoofs verdagen/ om over ses weecken ter gewoontlicker of gebeurlicker plaetsen te compareren/ om des Anleggers eysch ende conclusie te anhoren/ dewelcke ten dage dienende/ voozden Lehenheer/ hebbende die banck geheget met vier vasallen/ gedaen en overgegeven sal worden.

6.

Ende sal sulcke citatie ofte dages- brief/ neffens des Statholders/ nu des Griffiers/ upt name der Gedeputeerden/ ende in subalterne lehenen des onderlehenheeren/ noch by twee mannen versegelt ende onderteeckent

93.
kent zijn/ oock copielick / wie insgelijx het exploict van desel-
ve / na de relatie des bodens / byden Anlegger bygebracht/
ende ad acta geregistreert worden. *idem in Gelria, Sand. 3. c. 4. n. 72 in fin.*

7.

Ten dage van ansprake/ sal d' eyscher *vid. Sand. 3. c. 4. n. 20 ubi*
voor al/ voor onkosten des lehenprocesses / ende wes daer an *varias rationes*
dependeert / genoegsame borze stellen / ofte oock / so het na *in continetur*
der saken wichticheit ende importantie nodig sijn mogte/ die *per se*
kosten ende anders van tijt tot tijt namptiseren: Ten ware
die Lehenheer / op 't versoek van partjen / die kosten wilde
verschieten / ende drie penningen tegen twee / nae uptdrage
vande sake/ daer voor weder ontfangen.

8.

Borze gestelt/ of namptissement / als
voorschreven/ geschiet zijnde / sal d' Anlegger in persone / of
door sijnen volmachtigen / by twee Lehenmannen verze-
gelinghe ende onderteeckeninge geconstitueert / sijn schrifte-
cken eysch met by hebbenden schijn ende bescheyt voor den
Lehenheer ende anwesende vier Lehenmannen mogen in-
leggen. *Sand. 3. c. 4. n. 31. Feud. ad tit. 22. Sult. lib. 1. feudor.*

9.

Die verweerder sal vanden voorschre-
ven eysch copie / ende termijn van gelijcke ses wecken ge-
nieten/ ende gelijcvals/ indien d' Anlegger dat versochte/ voor *descendit ex*
ie inlage van sijn hebbende exceptien of antwoord / alles an *tit. 22. Sult.*
ijner sijde te verborzen gehouden wesen/ ende sulx ter presen-
tie van vier Lehenmannen.

Z iii

Ge

Gelijck van volgens alle termijnen
van Replijcq/Duplijcq/ Straffe / ende Contrastraffe / van
ses weecken tot ses weecken / sullen lopen / ten waer dat der
saken nooddruft ende wichticheit langer uytstel of verdinge
verepschede: Twelck sal staen tot discretie vanden Lehen-
heer ende twee mannen van lehene. *Sanct. d. c. 4. n. 26. d. 4. n. 37.*

II.

Tot vermindinge van costen salmen
tot die terminen van Replijcq/ Duplijcq / ende so volgens
niet meer als twee Lehenmannen verschrijven / die oock alle
incidenten voorvallende / totter sententien erclijps / alleen / of
te na gelegentheit der saken / niet advijs van rechtsgeleerde/
der Lehenen van Over-Justel ten besten kundig / sullen deci-
deren / Sonder op die van oldes gewoontliche solemnitei-
ten / ter saken niet doende / regard te nemen / als oock niet
op de complementen vande ordelen ende dergelycke forma-
liteiten meer.

*In fine Sect. 4. d. 3. c. 1. §. 1. tot et c. 4. n. 32. 39. Christ. 6. vol. 2. c. 90. d. d. Ait. 14.
atq. §. 1. c. 3. probat. C. 4. ad c. quoniam contra fals. X. c. 2.*

Het Proces in maten voorverhaelt

gefourniert welende / sullen sevé / of na gelegentheit der sake /
negen of twaelf onpartijdige Basallen pares curiae, of by ge-
breck derselver / eenige andere bequame en erbare Over-
Justelsche Lehenmannen / ter saken geciteert / en verschrijven
worden / om na prestatie des gewoontlicken eedes / tot nomi-
natie eenes ordcel dragers te treden / diewelcke sich op het
spoedigste binnen seckeren tijt met onpartijdige binnen-
lantsche Rechtsgeleerden sal beleren / om na weder inco-
minge desselven ordeels / door den Lehenheer ende Lehen-
man

13. 14. Cur. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100. 101. 102. 103. 104. 105. 106. 107. 108. 109. 110. 111. 112. 113. 114. 115. 116. 117. 118. 119. 120. 121. 122. 123. 124. 125. 126. 127. 128. 129. 130. 131. 132. 133. 134. 135. 136. 137. 138. 139. 140. 141. 142. 143. 144. 145. 146. 147. 148. 149. 150. 151. 152. 153. 154. 155. 156. 157. 158. 159. 160. 161. 162. 163. 164. 165. 166. 167. 168. 169. 170. 171. 172. 173. 174. 175. 176. 177. 178. 179. 180. 181. 182. 183. 184. 185. 186. 187. 188. 189. 190. 191. 192. 193. 194. 195. 196. 197. 198. 199. 200. 201. 202. 203. 204. 205. 206. 207. 208. 209. 210. 211. 212. 213. 214. 215. 216. 217. 218. 219. 220. 221. 222. 223. 224. 225. 226. 227. 228. 229. 230. 231. 232. 233. 234. 235. 236. 237. 238. 239. 240. 241. 242. 243. 244. 245. 246. 247. 248. 249. 250. 251. 252. 253. 254. 255. 256. 257. 258. 259. 260. 261. 262. 263. 264. 265. 266. 267. 268. 269. 270. 271. 272. 273. 274. 275. 276. 277. 278. 279. 280. 281. 282. 283. 284. 285. 286. 287. 288. 289. 290. 291. 292. 293. 294. 295. 296. 297. 298. 299. 300. 301. 302. 303. 304. 305. 306. 307. 308. 309. 310. 311. 312. 313. 314. 315. 316. 317. 318. 319. 320. 321. 322. 323. 324. 325. 326. 327. 328. 329. 330. 331. 332. 333. 334. 335. 336. 337. 338. 339. 340. 341. 342. 343. 344. 345. 346. 347. 348. 349. 350. 351. 352. 353. 354. 355. 356. 357. 358. 359. 360. 361. 362. 363. 364. 365. 366. 367. 368. 369. 370. 371. 372. 373. 374. 375. 376. 377. 378. 379. 380. 381. 382. 383. 384. 385. 386. 387. 388. 389. 390. 391. 392. 393. 394. 395. 396. 397. 398. 399. 400. 401. 402. 403. 404. 405. 406. 407. 408. 409. 410. 411. 412. 413. 414. 415. 416. 417. 418. 419. 420. 421. 422. 423. 424. 425. 426. 427. 428. 429. 430. 431. 432. 433. 434. 435. 436. 437. 438. 439. 440. 441. 442. 443. 444. 445. 446. 447. 448. 449. 450. 451. 452. 453. 454. 455. 456. 457. 458. 459. 460. 461. 462. 463. 464. 465. 466. 467. 468. 469. 470. 471. 472. 473. 474. 475. 476. 477. 478. 479. 480. 481. 482. 483. 484. 485. 486. 487. 488. 489. 490. 491. 492. 493. 494. 495. 496. 497. 498. 499. 500. 501. 502. 503. 504. 505. 506. 507. 508. 509. 510. 511. 512. 513. 514. 515. 516. 517. 518. 519. 520. 521. 522. 523. 524. 525. 526. 527. 528. 529. 530. 531. 532. 533. 534. 535. 536. 537. 538. 539. 540. 541. 542. 543. 544. 545. 546. 547. 548. 549. 550. 551. 552. 553. 554. 555. 556. 557. 558. 559. 560. 561. 562. 563. 564. 565. 566. 567. 568. 569. 570. 571. 572. 573. 574. 575. 576. 577. 578. 579. 580. 581. 582. 583. 584. 585. 586. 587. 588. 589. 590. 591. 592. 593. 594. 595. 596. 597. 598. 599. 600. 601. 602. 603. 604. 605. 606. 607. 608. 609. 610. 611. 612. 613. 614. 615. 616. 617. 618. 619. 620. 621. 622. 623. 624. 625. 626. 627. 628. 629. 630. 631. 632. 633. 634. 635. 636. 637. 638. 639. 640. 641. 642. 643. 644. 645. 646. 647. 648. 649. 650. 651. 652. 653. 654. 655. 656. 657. 658. 659. 660. 661. 662. 663. 664. 665. 666. 667. 668. 669. 670. 671. 672. 673. 674. 675. 676. 677. 678. 679. 680. 681. 682. 683. 684. 685. 686. 687. 688. 689. 690. 691. 692. 693. 694. 695. 696. 697. 698. 699. 700. 701. 702. 703. 704. 705. 706. 707. 708. 709. 710. 711. 712. 713. 714. 715. 716. 717. 718. 719. 720. 721. 722. 723. 724. 725. 726. 727. 728. 729. 730. 731. 732. 733. 734. 735. 736. 737. 738. 739. 740. 741. 742. 743. 744. 745. 746. 747. 748. 749. 750. 751. 752. 753. 754. 755. 756. 757. 758. 759. 760. 761. 762. 763. 764. 765. 766. 767. 768. 769. 770. 771. 772. 773. 774. 775. 776. 777. 778. 779. 780. 781. 782. 783. 784. 785. 786. 787. 788. 789. 790. 791. 792. 793. 794. 795. 796. 797. 798. 799. 800. 801. 802. 803. 804. 805. 806. 807. 808. 809. 810. 811. 812. 813. 814. 815. 816. 817. 818. 819. 820. 821. 822. 823. 824. 825. 826. 827. 828. 829. 830. 831. 832. 833. 834. 835. 836. 837. 838. 839. 840. 841. 842. 843. 844. 845. 846. 847. 848. 849. 850. 851. 852. 853. 854. 855. 856. 857. 858. 859. 860. 861. 862. 863. 864. 865. 866. 867. 868. 869. 870. 871. 872. 873. 874. 875. 876. 877. 878. 879. 880. 881. 882. 883. 884. 885. 886. 887. 888. 889. 890. 891. 892. 893. 894. 895. 896. 897. 898. 899. 900. 901. 902. 903. 904. 905. 906. 907. 908. 909. 910. 911. 912. 913. 914. 915. 916. 917. 918. 919. 920. 921. 922. 923. 924. 925. 926. 927. 928. 929. 930. 931. 932. 933. 934. 935. 936. 937. 938. 939. 940. 941. 942. 943. 944. 945. 946. 947. 948. 949. 950. 951. 952. 953. 954. 955. 956. 957. 958. 959. 960. 961. 962. 963. 964. 965. 966. 967. 968. 969. 970. 971. 972. 973. 974. 975. 976. 977. 978. 979. 980. 981. 982. 983. 984. 985. 986. 987. 988. 989. 990. 991. 992. 993. 994. 995. 996. 997. 998. 999. 1000.

mannen het proces in presentie van partypen geopent / ende
van deselve partypen geagnosceert te worden. Ende sal daer
na met goede orde getreden worden tot lecture aller Auc-
ten/schyncturen / ende bewijsdommen / als oock der gesche-
pen advijfen ende beleringen : Daeraan dan noch die Lehen-
mancke niet sal wesen verbonden / Maer sullen die Mannen
van Lehene / sulx inder saken adviseren / decreteren ende sen-
ticeren / als sy in goeder consciencie verstaen ende bebinden
sullen / nae den Lehenrechte van Over- Uffel te behozen.

13.

Ieder persoon / over 't proces besoigne.
ende / ende van buyten comende / sal 'sdaegs gemeten
acht Carolus guldens / en die in loco zijn / vier gelicke gul-
dens. Hierenboven te rekenen twee dagen voor uyt / ende
ieder t' huys te comen / sonder eenige meer of andere costen
an wegen dienaers / vrachten / peerden / of dergelycke te re-
kenen : Mits dat oock aldan die Vasallen het proces / daer
ver sy beroepen ende versocht zijn / sonder traineringe ende
ijder uytstel peremptoirlick sullen afdoen ende beslichten.

14.

De 8. novaris
Sand. 3. C. 5. n. 16.

Ende sal die Statholder / nu ter tijt
noch d' ordinaris Gedeputeerden / des daegs hebben dub-
belt gelt / tot seltien Carolus guldens / en een Onder-lehen-
eer acht Carolus guldens / den Lehenschrijver in loco vier
Carolus guldens / anders oock acht guldens / den Lehenbo-
re eenen daler addertig stup. sonder dat die Lehenschrijver /
Lehenbode / of Volmechtigers oock Lehenmannen behoe-
ven te zijn.

15.

**Die getuygen / so iemand in lehen sa-
ken**

ken wilde gebruiken / salmen / tot verhoeding van costen /
 voer derselver ordinaris Richter met dagleggen / ofte elders
 by arrest / mogen doen verhozen ende examineren / in forme
 ende maniere / als hier voer inden titul van condtschappen
 te beleyden is gestatueert ende verhaelt.

16.

Vande hoge Lehenbancke salmen

met mogen appelleren / ofte revisie genieten van sententien /
 so daer gewesen zijn / maer van sententië ofte boumissen van
 de onder-lehenheeren uytgesproken / salmen binnen tien da-
 gen beropen doen ofte appellatie interponeren mogen.

17.

Maer / daer van sulcke sententien / van
 die onder lehenheeren met haer Vasallen uytgesproken niet
 geappelleert worde / of die geinterponeerde appellatie desert
 viel / so sullen dieselve ordeelen voort dadelick ter executie ge-
 stelt worden.

18.

Indien het oock gebiel datter questie
 errese / ober een goet twelck d' een partye lehen / maer d' ander
 sustineerde eygelick te wesen : So sal sodanige questie eerst
 voer den dageliken Richter geventileert en beslichtet wor-
 den ; Ende so dan bevonden worde dattet goet lehenroerich
 ware / sal die sake ande Lehenbancke gerenboijert worden.

19.

Die saken / nopende die possessie van

lehengoederen inde Provinci sullen nergens anders als voer
 den Drost / daer onder / ofte in welckes anbevolen Drost-
 ampt

97

Item so lange eenige allodiale goederen voorhanden zijn/en te becomen / mag men niet op vlysc
 f op vrychten vande Lehengooderen/so lange die niet vande
 ront gesepareert zijn / veel weyniger opte Lehengooderen
 lfs procederen / voor eenig achterwelen; Ten ware dat je-
 rant behoorlick voor den Lehenheer upt een lehengoet ge-
 estet ware.

soctroy verleenen / om booz den dageliken Richter op
 sehengoederen te procederen / sonder eerst die partye adber
 aer toe geciteert / ende sommeerlic gehoozt te hebben.

Titulus XXV. in Chart. in fin. quid. 3. c. 5. n. 12.

So iemand vermeende tot een Lehen-
goet gerechtigd te wesen / sal sich niet den Lehengoede
moeten belemen laten: ende den gewontlicken redt p^{re}ste-
ren / ende sal die Lehenheer tot dese beleminge niemant h^u-
erlick wesen / Ende by so verre die Onder-lehenheer s^ult
erweygerde / sal sich byden Overlehen-heer vervolgen / en-
de behulpelick addresseren mogen.

n overstaen van twee Lehenmannen - voorbe jolt des Leen-
 zers ende enes jedenen gerechticheit / Ende moeten die ac-
 n by de respective Lehenheeren bezegelt ende on vertee-
 nt worden.

*Hodie minores, alij, qui ofitium animi, corporis, vel sexum domino servitio requirunt
fendi tamquam capaces sunt, modo fidelitatis juramentum, alij, obsequia per nos aut fidei
tutos praestant, Grot. intr. 2. 41. n. 47. Gud. d. feud. p. 2. c. 2. n. 9. Frider. Sand. d. feud.
tr. i. tit. 3. c. 1. §. 1. n. 4.*

98

3.

Alle wereltliche vrons personen / als
oock minderjarige mans personen / willende sich laten be-
lehen/mogen niet anders als onder die hulderschap van een
voljarige manspersone beleent worden/ter tijt die minderja-
rige tot sijn volle jaren sal zijn gecomen/die alsdan gylt ende
reedt met lediger hant doen sal

4.

Daer het gebeurde dat een hulder/ be-
lehent zijnde / ten behoef van een geestlick / armen / of gast-
huys / voorts van andere Collegien / Steden ende plaetsen /
quame te overlijden / so is men gehouden binnen jaer en dag
eenen anderen hulder te stellen / ende het lehen van nieuws
te recognosceren/ende te verheergewaden.

5.

Maer so die hulder der wereltliche
vrouwspersone te overlijden quame / sullen dieselbe in tijt
voorschreven wel eenen hulder mogen stellen/dannoch onge-
houden zijn haer lehen op 't nieuwe te verheergewaden.

6.

Vooz een ordinaris heergewade sal-
men betalen achtien Carolus guldens/achtien stuy: te ver-
deelen naer older gewoonte / vooz den Lehenheer / Segel/
Lehenmannen/Lehengriffier/Clercquen/en Deurwaerder.

7.

Ende sullen die gene/ die enige onder-
hoerige of achter lehenen van ons te lehen zijn hebbende/ha-
re Vasallen niet geen hoger heergewaden noch gerechtich-
heit beswaren / als wy of onse Statholder van sodane selfs
ontfangen.

Wanneer

8.

99

Wanneer een lehenman ſterft / ſo ſal
ie lehenvolger dat lehen binnen jaer ende dag ontfangen/
nder daertoe ſtaende hulde / heergewade en andere gerech-
theit: Dede hy binnen den voorszeyden tijt ſulx niet / ſal-
ien hem peremptoirlick by verlies van ſijn lehen / om ſulx
noch te doe / citeren / Bleve hy dan des evenwel in gebreke/
en tijt van ſes wecken / na d' inſinuatie vande verdaginge
fte citatie: So ſal hy verbeurt hebben een dubbelt heerge-
wade / Daer na hy ten anderdenmael ſal worden geciteert/
nde ſo hy dan weder in ſes weken nae die inſinuatie in ge-
zecke ofte ſupmachting bleve / ſo ſal hy ſijn lehen verbeurt/
nde verlozen hebben.

9.

Na Over-ſſelſchen lehenrechte / erft
nde ſuccedeert dat lehen op 't olſte kint / die ſoon voor de
ochter / mits dat d' olſte / daer op dat lehen verſterft / gehol-
en is het ander kint / ofte kinderen / den derden voer des
henggoedes te veroorzaten / of verſtoringe te doen niet gerede
enningen / ofte andere allodiale ende eygelicke goederen /
oor ſo veel het derdepart van 't Lehenggoet alldan weerdig
s / tot eltimatie ende priſatie des verſtant hebbende onpartij-
ige luyden / by partyn ten wederſyden te verkieſen / of tot
keur vander gerichte / daer onder 't ſelve is gelegen / ofte oock
iet belieben ende kennis des Lehenheeren / tot keur ende
ptie vande jonger kinderen / ſonder dat van deſe derde po-
e d' olſte pets mag participeren ofte gemeten.
Die veroorzattinge ſal bevoordert mo-
en worden actione personali opten Lehenvolger voor den
ageliken Richter.

Ma ij

Inde

Inde transfersael ofte sijdtlinie valt
 oock dat lehen opten naesten inden bloede / vander sijde her-
 comende / daer dat lehen afgecomen is / uytgesloten die op-
 stijgende olderlicke linie / ende die mans persone sal gaen voor
 die vrouwpersone.

Maer / waer daer oock een vrouws-
 persone / die naerder inden bloede ware dan eenig mansper-
 sone / die sal oock die naeste tottet lehen wesen / sonder dat in-
 de sijdtlinie eenige veroorzatinge plaetse hebben sal.

So wie een angecoft lehen met doode
 ontrupint / sal 't selve inde afdalende ende descendente linie /
 voor de eerste repse / deylbaer sijn : Staende niettemin tot
 keur des Lehenvolgers / het Lehengoet inde deilinge te laten
 comen / of so vele penningendaer voor uyttekeeren / als het
 dan / ten tijde der seheydinge / weerdig sijn mogte / sonder
 eenig voordel of prerogatif daer van te genieten.

Maer een Lehengoet inde collaterale
 ofte sijdtlinie angecoft / ofte by Testamente / donatie / inter vi-
 vos , of andersins geacquireert / sal succederen in solidum,
 sonder eenige verstoringe van penningen / opden naesten in-
 den bloede : Welteverstante / dat by gebreck van descenden-
 ten / sodanen angecoften ofte geacquireerden Lehengoet me-
 de sal mogen vererven ofte olveren / Vader ende Moeder /
 also dat / sy beyde levende / die Vader sal hebben dat Lehen-
 goet / ende daervan die Moeder genieten die halve weerdpe
 ofte andere goederen daer voor genoeg sijnde.

Van

Van angecofte Lehen by Raenden

ouwelick / daer geen geboorte naebleeff / salmen nae't over-
den des mans ofte vrouwen / derselver vrouwen of te haer
n Erfgemamen / an gelt / erfnisse of andere goederen daer
noz so veel uptkieren / als het lehen / ten tijde van des mans
te vrouwen overlijden / bevonden wort weerdig te sijn
Daer het Lehen sal byden man ofte sijnen erfgenamen ver-
lijden.

Een sohn mag sijnes Vaders lehen

met niet behouden / ende die eygelicke goederen verlaten / ge-
eck oock niet een dochter by gebreck van soons.

So mag oock een Baltaert ofte na

erlicke / van sijn moeder geen lehen-goet erven : dan wort
enemael na lehen-rechte daer van geercludeert

Een basal ofte Lehenman mag van

sine Lehengoederen wel disponeren / op den genen die't hem
biefte / met consent van sijnen Lehenheeren / ende anders

19.

Maer so het gebeurde dat sernant oc

erhouden hadde / om van sijn Lehengoederen te dispo-
neren / ofte testament te maken / ende in sijn dispositie / van
constituentien ofte fideicommissen verhaelde : So sal alsulcke
makinge / tot fauteur en erholdinge van deselve / so wel van
der eersten als vorderen graed gedaen / vooz bestendig ge-
hoien / ende geconfirmeert worden.

Na in

Die

200.

21.

treden ende concurreren. §. 22. Hoc feudum culpa vassalli amissum, ejusdemagratu, sed hisce cedit, quod p. S. C. A. n. 19. C. 181. 1. dec. 395 n. 7. S. 22. feud. 2. tit. 1. cap. ult. n. 9.

In fidei seru-
tibus alienatio
si potestatem
hodie ab ipso
fidei domino
impediri neg-
m. o. nove in
vestitura fidei
coram vicario
et paribz Curie
Grot. p. 9. c.
6. n. 10. f. 10.
Sant. tr. 2. h.
2. c. i. n. 7. 0.
Grot. lib. 2. p.
92. n. 7. 10.
Boer. ad con. f.
Bitur. tit. 4.
f. i. Christiani
i. du 2 6 d. n.
6. Quam in
vestituram fidei
i. p. h. f. f. f. f. f.
part. 43. n.

Een Vasal of Lehenman mag tegen
 men anderen het Lehengoet met een derdendeel van hon-
 dert jaren wel prescriberen / maer tegens den Lehenheer sal
 an nu voortan geen prescriptie vallen als van hondert
 jaren. *plurimum annorum spatium admittunt, Gor. adv. c. 29. n. 42. Late sup. ser. articulo
 Rosent. synops. feud. c. 6. concl. 2. quem omnino vide. Adde Sand. d. feud. tr.
 2. tit. 1. c. 1. n. 2. 3. 4. 24.*

Angesien oock inde verzegelingē van
 nten upt Leengoederen / gemeenlick den tijt van ses jaren
 stelt ende geoctropeert wort / Ende danmoch dickwijls
 beurt / dat die Gientgeber / nae onneganck ofte expiratie
 derselver jaren / geen nieuw consent ofte naerder approbatie
 quireert / dan des doer malitie ofte versupmenisse in gebre-
 ke blijft : So sal sulx den upthebber niet mogen prejudicie-
 ren / ende den transportant die sodane rente upt sijn Lehen-
 met verschreven ende vercoft heeft / dooz sijn versupmenisse
 den Leenheeren verboeren / van ieder hondert goltgul. hooft
 somme / drie goltgul. ende sulx alle ses jaren / so lange hy geen
 nieuw consent vanden Lehenheer impetreert.

Van Hoff-gerichte / Hoff-hozige

ende Chynsgoederen. *Vide Guidel. d. iur. nov. l. 5. v. 1. notand.
 Goris adv. 3. c. 13. Hypoth. Bon. al. et Fr.*

Ticulus XXV I. *Hufan. d. serv. et famul. Guid. Pap. dec.
 217. et 472.*

I.

Het hof-gerichte becledeet die Hoff-
 richter of Hoff-meyer / opten hof / ofte binnen landes
 plaetsen daer t hem best gelegen is / met twee Coornoten
 die gaves in de echte zijnde / oder alle sijn hof of huysgeno-
 ten / hof-hozige goederen ende saken. Die ordeelen worden
 beadeet an eenen hof-hozien desselven gaves. Dat appel
 gaet

gaet vande hoven inde Twenthe an den hof tot Oitmer-
sum/ende van daer anden hof van Colmeschate tot Deben-
ter/sonder eenige wijsdere provocatie of appellatie.

2.

In hof horige saken mag men vol-
staen met procuratien/gerichtlick op iemant gepasseert / son-
der dat gerequireert wort / dat sulx precise moet geschieden
voor den Hof-richter en hofgenoten / ofte dat oock die Vol-
machtiger mede een hof-genote of inde echte zy.

3.

Vol. 1 ad. 17/4. 23. **Alle hof-horige goederen / die buyten**
d' echte door eenen hulder worden gepossideert ende beseten/
sullen so wel in linea descendenti, als collateral, gelijckelick
gedeelt worden / ende als allodiael eygelick goet succederen/
ende sonder eenige prerogatif of voordeel byden olsten te ge-
nieten.

4.

Vol. 1 ad. 17/5. 25. **Gene hof-horige goederen sullen an-**
ders dan voor den Hof-richter en twee Hof-genoten ver-
aliencert / by testamente vergeven / opgedragen / off beswaert
mogen worden / sonder onderscheit te maken / off deselbe goe-
deren inde echte / of door eenen hulder beseten worden.

5.

Hofhorige luyden mogen oock haer
hofhorige goederen an geen anderen vercopen / als anden
naesten inden bloede tot inden derden graet.

6.

Hofhorige luyden / sy sijn dan Hof-
vrijen / Camerlingen / of Hofengen / mogen miltanderen niet
laden ofte bespreken voor eenig ander Gerichte / als voor
haeren gebeurlicken Hofmeijer / by verbeurte van een olden
schilt

105

hilt/tot proufijt des Hofmeijers/en daerenboven het recht
te doen ende te verlaten.

7.

Een Hofhorig S^r. Martens man
vrouwe / mag na older gewoonte byre goederen besitten/
naer sodanige goederen mogen van byre luyden ineygen-
om niet beheert worden.

8.

Van dese S^r. Martens goederen/
ichtet ter eerster instantie die Schultes/daer onder het selve
oet gelegen is/en wort vande sententien geappelleert anden
ientmeyster des Landes van Dollenhove / als Hofrichtter/
ie welcke daer in wijst ende clæert / niet toe doen van twaelf
eyen S^r. Martens Hoffhorige luyden en geerfden / acht
an Giethoozn / vier van Onna/ ende nyete Westwisch by
Steenwisch / sonder dat daerna wydere claringe ofte appel-
atie gestadet wort.

9.

In personele actien / ober die summa
van hondert goltgulden/ als oock in re-cle actien van renten
off peiningen/ behoorlick op S^r. Martens goederen gelecht/
ende daer nyt verschreven / sal die appellatie geschieden ter
Claringen van Ridderchap ende Steden/ Ende die Schul-
tes / off 't Gerichte / daer onder sy geseten zyn/ berichtet alle
haere schelingen : Wtbesondert pant-wezingen/ ende dat
an 't hoogste draegt/ sal gelegd worden tot Dollenhove voor
den Drost.

10

Belangende die alienationen van ver-
gevinge by Testamente / of ander nyterste wille / van ver-
copinge ende belwaernisse van Thins ende Hofhorige goe-
derem

B b

Deren/ dieselve sullen geschieden voorsz den genen / daer onder
 sy resorteren/ oft/ met desselvs speciael consent en octrop/ voorsz
 eenig ander gerichte; Sullende oock/ daer eenige dispositien
 sonder voorszgaende consent gemaect mogten zijn/ naderhant
 geratificeert mogen worden.

*I Hoff van Utrecht nomen
 allen konnisse van alle
 saaken ten voorsz. hofre valende
 al in maintainen, concluden
 & durgelycho, idq. private rubr. & president
 en Raden, art. 19.*

Van Marchengerichte.

Ticulus XXVII.

1.

MArcken gerichte sittet die Marchē-
 richter of Holtrichter in de Marcken / met den sampt-
 licken erfgenamen / ende bysitters / in Marchensaken ende
 ober die Bouren nae haer willekeuren.

2.

Maer so semant vermeende veron-
 rechtet / of beswaert te wesen tegens sijn olde possessie / die
 mag sijn clachte ofte actie by requeste anden Drost derselver
 plaetse institueren / ende vervolgen / ofte an Ons als Staten
 des Landes remonstreren ende int werck stellen.

Register

Register van de Titulen des eersten deels der Landtrechten van Over-Yffel.

- V**ande Dosten/ Richters of Schulten/ Coornoten/ Gerichte-
schrijvers/ Panders ende gerichtsdienaers. Tit.1. pag.1.
Van Advocaten/ Procureurs/ ende Volmachten. Tit.2. pag.5.
Van uytheimsche Gerichte en borje te stellen. Tit.3. pag.11.
Da inganc des Rechters/ hoe mē 't recht beginnē sal. Tit.4. pag.13.
Van Arrest ofte Besate. Tit.5. pag.15.
Van Pandinge. Tit.6. pag.20.
Van Aethmalinge ofte Pandinge anden gront. Tit.7. pag.24.
Van Inleidinge. Tit.8. pag.20.
Hoe/ ende op wat tijt men die Banckie sal spannen/ ende recht sit-
ten. Tit.9. pag.29.
Hoe men vorder vooz den Gerichte procederen sal/ ende exceptien
proponeren. Tit.10. pag.31.
Van Reconventie ende Compensatie. Tit.11. pag.36.
Van Contumacie ofte versteck. Tit.12. pag.36.
Van Condschappen te beleiden. Tit.13. pag.40.
Van bewijs doer brieven/ boecken/ registers/ extracten ende co-
pien. Tit.14. pag.45.
Van Possessoir saken. Tit.15. pag.46.
Van Rescripten ende Attentaten. Tit.16. pag.49.
Van in die Processen te concluderen/ ende van die beleeringe
der selver. Tit.17. pag.49.
Van Compromissen. Tit.18. pag.52.
Van Appel ende Beroep in des Landes Claringe. Tit.19. pag.55.
Van die hooge Banckie/ wie daer vooz geladet of verdagvaere
worden/ ende vande Claeringe. Tit.20. pag.60.
Van executie van sententien ende van Brieven Requisitoriael.
Tit.21. pag.63.
Van Gerichts costen/ declaratie/ diminutie ende taratie. Item
van ander Salaris/ Vacatien/ &c. Tit.22. pag.70.

Register vande Titulen des tweeden deels.

- Van den Houtwelicken Staet. Tit.1. pag.1.
Van Hyltborwaerden ende gemeenschap der goederen tusschen
Echteluyen. Tit.2. pag.7.

Van Lijfacht. Tit:3.pag.13.
 Van onmondigen ende Mombaren. Tit:4.pag.17.
 Van Testamenten. Tit:5.pag.23.
 Van Successien ofte Verervinge ab intestato. Tit:6.pag.28.
 Van Beneficte van inventaris. Tit:7.pag.32.
 Van Coop ende Verkoop/Opdragten/Waeringe ende Naercoop.
 Tit:8.pag.36.
 Van Huizinge ofte Pachttinge. Tit:9.pag.43.
 Van Praescriptie ofte Verjaringe. Tit:10.pag.50.
 Van Redemptie ende aflosse van botter/kooen/turff/renten/ &c.
 Tit:11.pag.52.
 Van Wozgtocht. Tit:12.pag.58.
 Van deposit/oste gebinge in bewahr en Nasschappie. Tit:13.pa.61.
 Van scheidinge van gemene goederen / ende hoe men deselve ge-
 bruicken sal. Tit:14.pag.64.
 Van een onrecht en anvanch/en van verbijskert goet. Tit:15.pag.67.
 Van Nootwege/Tynnen/Vredinge/Veltschade ende Lantschei-
 ding. Tit:16.pag.96.
 Van Thintrecht / ende hoemen eenen Thientheere eysschen sal.
 Tit:17.pag.73.
 Van Injurien. Tit:18.pag.73.
 Van wie men sal mogen gevangen nemen van Houren / Dieben
 Dieverpe/Overspel/Bloetschande ende deselve te straffen. Tit:
 19.pag.75.
 Van Meyn-cedt ende straffe van dien. Tit:20.pag.79.
 Van Dootslagen ende andere misdaden / van dreygen te branden/
 van vangen ende eenen anderen vrant te worden/ jemant in zijn
 huys te vallen/boozlagen/ &c. Tit:21.pag.80.
 Van Vredelosen/ende soeninge te doen. Tit:22.pag.83.
 Van Civile ende cleine breucken/van Hoonsprake/Vechten/ &c.
 Tit:23.pag.86.
 Van Lehensaken / ende hoemen in Lehensaken sal procederen.
 Tit:24.pag.91.
 Van Successie der Lehengoederen. Tit:25.pag.97.
 Van Hoff gericht/Hoff-horige en Thins goederen. Tit:26.pag.103.
 Van Marcken Gerichte. Tit:27.pag.106.

F I N I S

Ador. scilicet. foris rei. Hjer. p. 1. c. 1. ob. s. 5. qua inde.

Rafira, an reddat scripturam suspectam Hjer. 1. 3. ob. 1. 2. 20. 22.

Fuga quatenus quem suspectum reddat Hjer. 1. 5. 4.

Iudex an sem conscientiam, an verum allegata et probata iudicare
debeat, Hjer. 1. 1. 2.

Filius et quatenus una persona censeantur, et quatenus filius rerum
paternarum dicitur Hjer. 1. 9. 1.

Thesaurus inventus cui agra, Hjer. 1. 10. 6.

Renunciatio omni iuris ac legum auxilio quibus beneficiis renunciatio
illigatur Hjer. 1. 11. 3.

Princeps an obligetur ex contractu cum subdito inito, 2. 9. 1.

Sacra scriptura an, et quatenus ad decisionem causarum allegari
valeat 2. 10. 1.

Qui fauet iuris praesumptio, probatio
eo magis contra eum arcta et per
fecte requiritur. C. l. i. de i. conul.
36. num. 27 et 28.

Immo aget praesumitur esse liber, idcirco
asserenti fundum feudalem aut decimalem
esse incumbit probatio. Myns.
5. obs. 25. num. 1. Guil. 2. observ. 69.
num. 4. 3. Henrich. lib. 3. praesumpt. 5.
num. 2. Carpx. 3. P. T. part. i. cap.
29. num. 1. et seq.

De testibus multum variantibus
nulla fides sit attribuenda Carpx.
Prac. iur. tit. 3. art. 13. num. 4. et seq.
Quanto minus credendum est testibus
sibi invicem contrariis Perez. ad
tit. C. De testib. num. 3. Protus
Tract. De testib. num. 344. in ter
minis autem Wurmbger. tit. 10.
observ. 25. num. 3. et seq.

Non obstat Myns. 2. observ. 68. num.
4. et seq. Quia ibi agit de testimonio
in causis diversis, aliisq. in instanti
productis.

Ceteris huiusmodi quibus potius pacifetur,
et ad redimendam suam,
quam ad conficiendam criminis,
et qui redimunt uxorem non fatetur
sed tantum nititur evadere iudicium
Gail. observ. 103 num. 3. Brunnem.
ad C. 10 C. Ex quib. caus. infam.
Et Mer. part. i. decis. 223 in not.
ibidem alleg. In re iudicium extortum
Dactyl. p. 1. Th. cap. 1. p. 1. et D. de calumnia
Confessio extrajudicialis, duobus testib.
licet duncis probata, saltem pro
presumptiva seu semiplena proba-
tione habetur, quia ad condemnan-
dum non sufficit. Marant in
Specul. aur. part. 6. De confess.
num. 2.

Pacifecus ante coeptam seu inchoatam
iudicium nunquam habetur pro con-
fesso Wesenbee. ad tit. 2. de his qui no-
tantur infam. num. 5. Brun. De Tran-
act. cap. 7. num. 24. ibid. alleg.

Hae confessio ad condemnandum sit
sufficiens ind. Mascard. de prob. vol.
1. conel. 344 num. 7. et conel. 341 n. 24.
Trentanq. 2. var. resol. tit. De confess. num. 3.

ad hoc, ut confessio noceat, requiritur, ut
sit facta ex certa scientia, cum delibera-
tione et non perfunctorie Menoch. lib.
3. praesumpt. gi. num. 43. Sard. conf. 151
num. 41.

Simplex enim confessio non efficit, rem esse fe-
dalem aut decimalem Menoch. d. praes. gi. n. 2
et lib. 2. consil. 191 num. 52 et seqq.

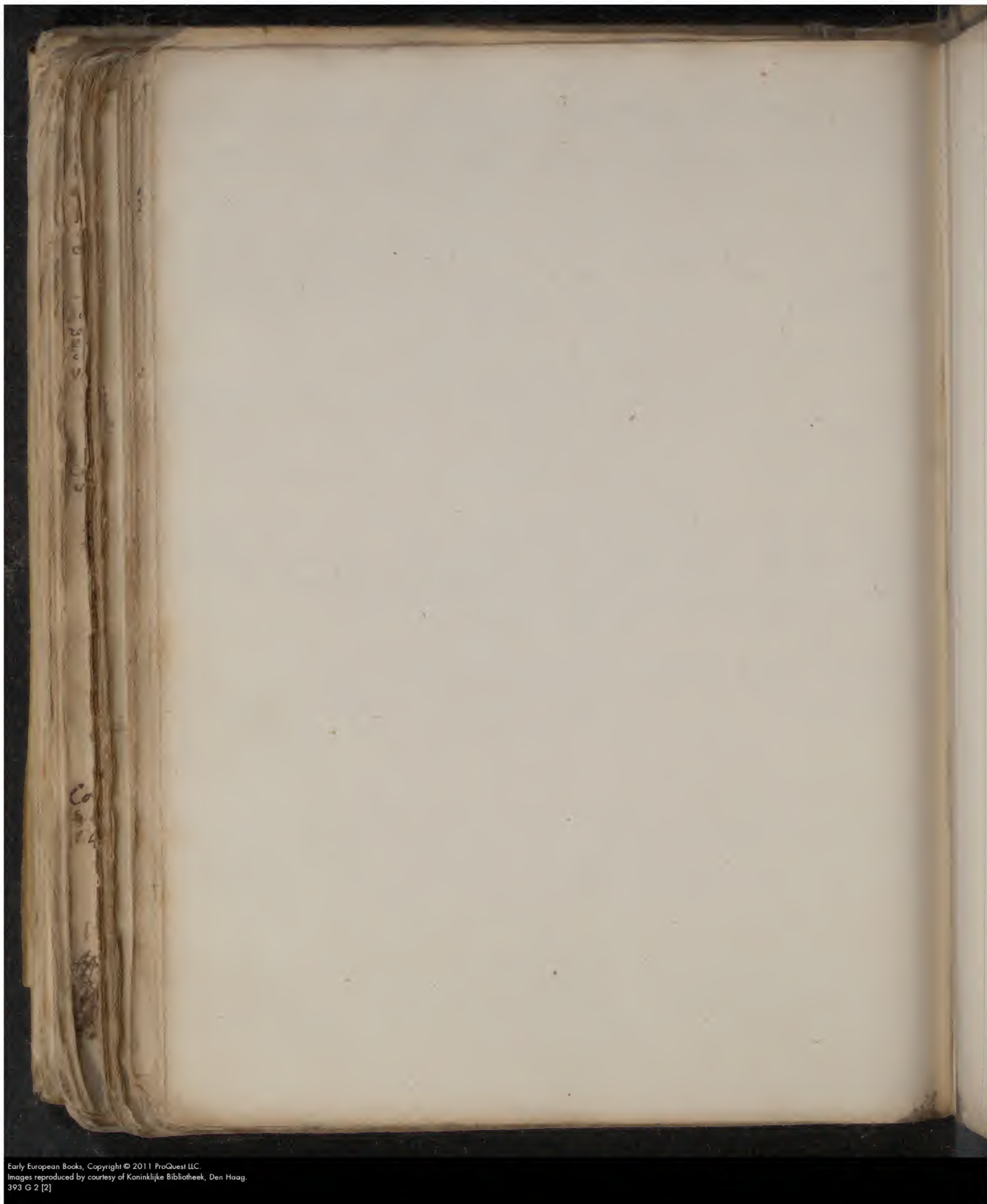
Pacta et conventiones stricti sunt iuris
et strictam recipiunt interpretationem,
debet ut ad alias res aut personas non exten-
dantur, quam quae pactis aut conventionibus sunt
comprehensa. Cum res inter alias acta, alius
nec prodesse nec nocere possit, etiamsi iura-
mento esset confirmata. C. 1. §. 1. D. De transac-
t. l. 3 C. Ind. l. 24 C. De pact. Consult. en adv. van
Holl. part. 1. consult. 229. num. 1 et seqq. Carpe-
z P. part. 2. consult. 29. num. 1 et 2. Et alleg.

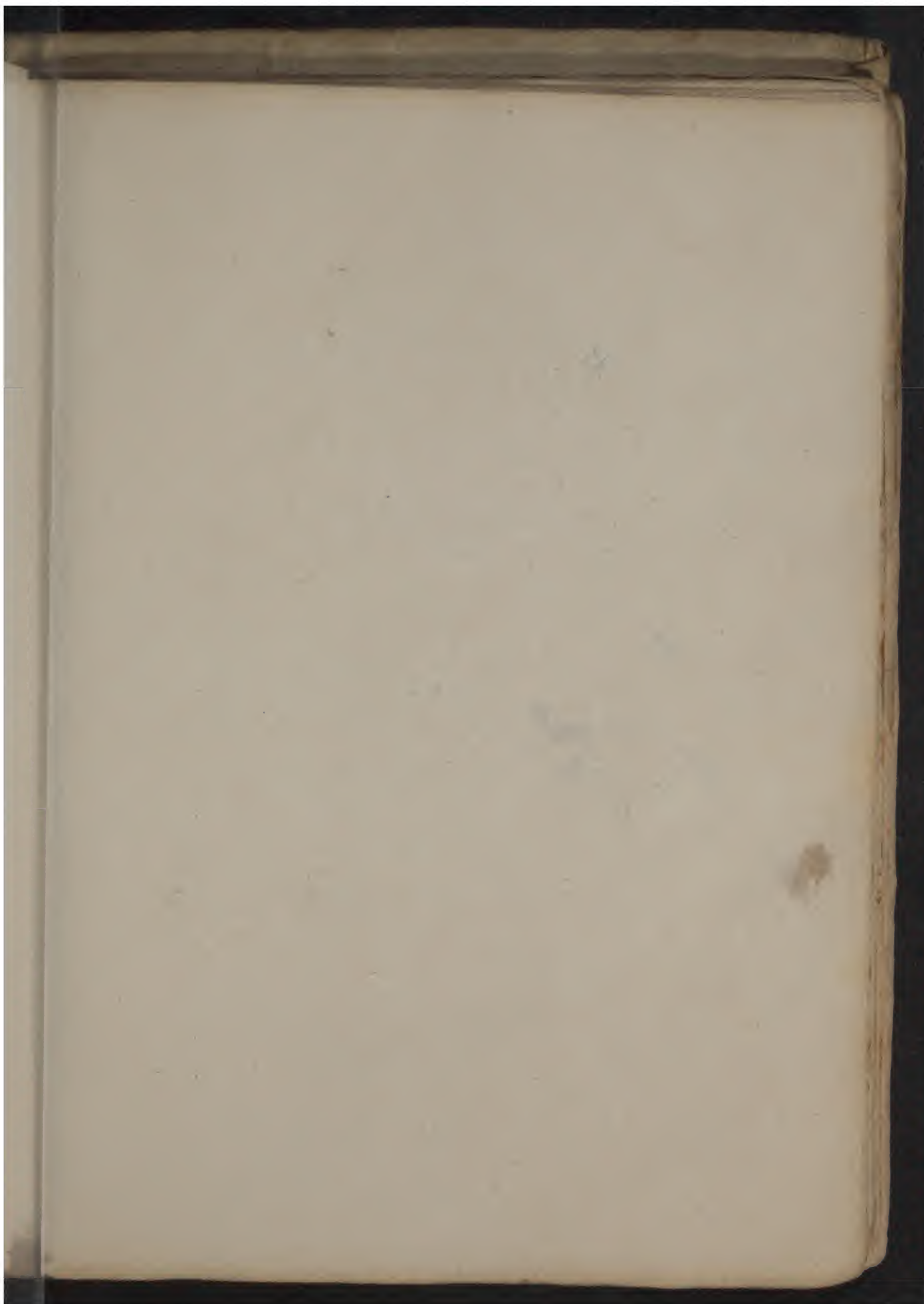
Dauid confessio semper in favorem confi-
tentis intelligi et interpretari debet. Deu-
Consil. 290 num. 10. et Conf. 493 num. 16
Ollaranta part. 6. de confessis num. 32. Olla-
riad. de Probat. vol. 1. coroll. 344. num. 12

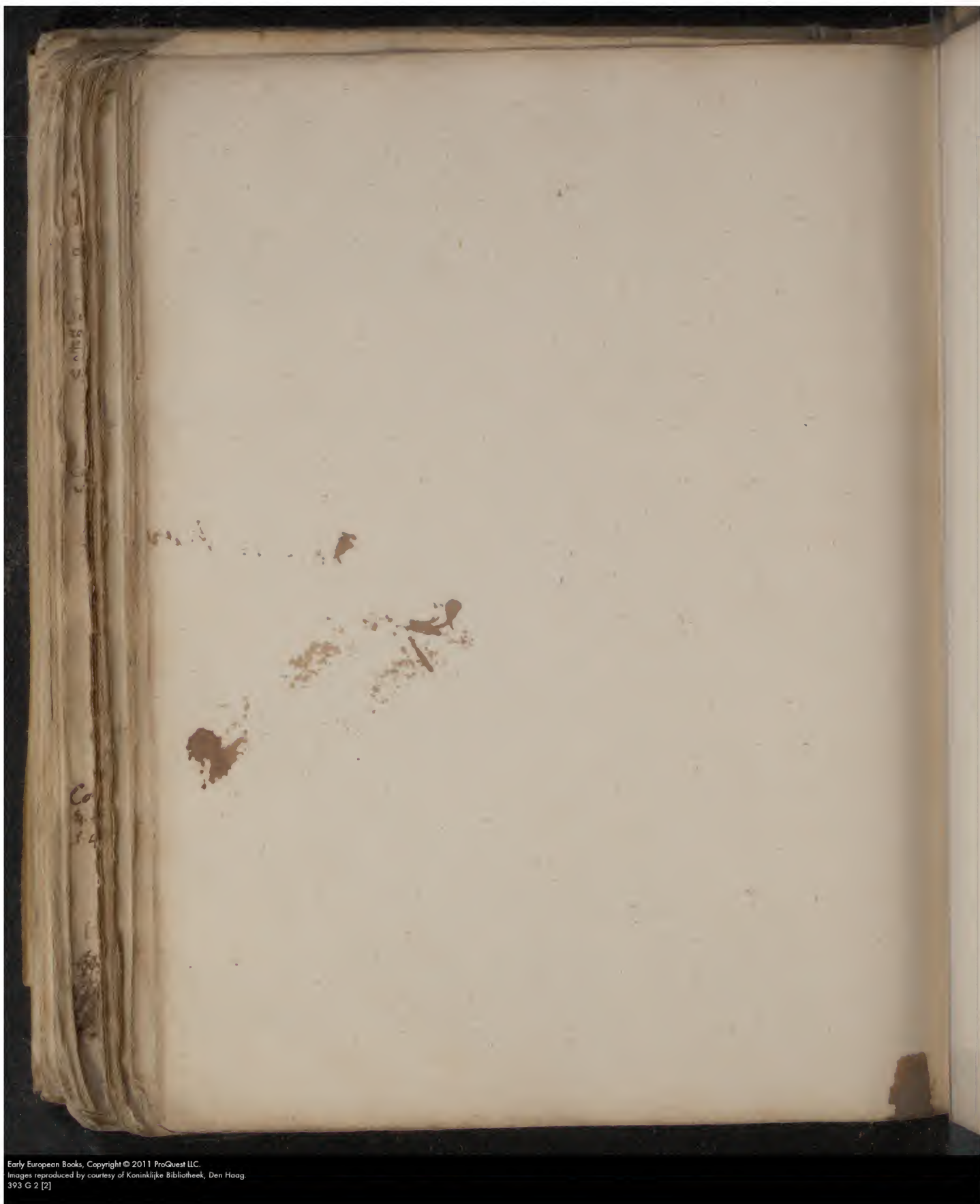
Quum reprodutiva sit species defensionis,
qua ipso iure competit, idcirco nemini
denegari potest aut debet. Carpzov.
Process. Jur. tit. 13. art. 2. num. 2.
et Jur. Pr. For. p. i. const. 16 num. 5
def. 13.

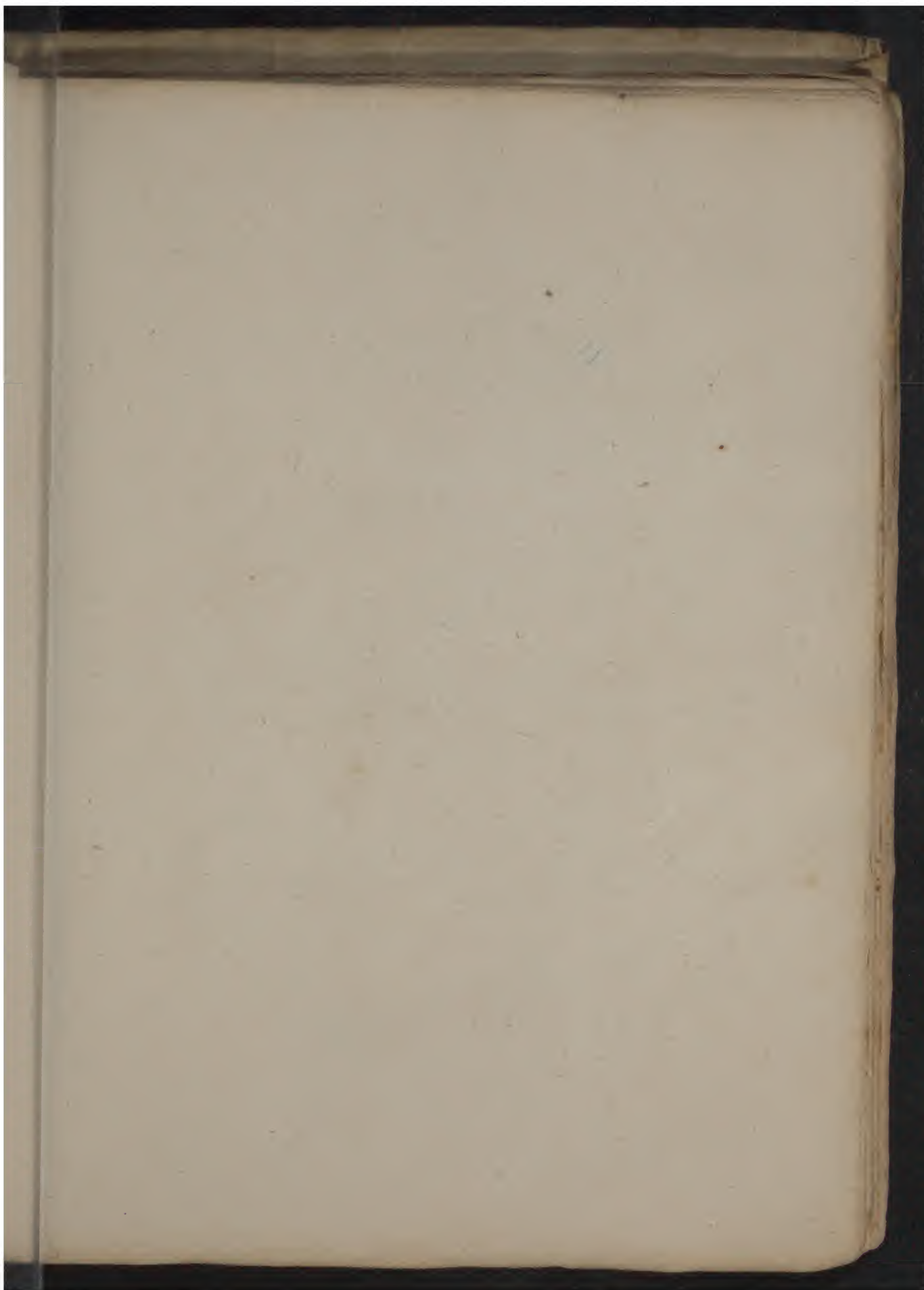
Contra Dominum non currit prescri-
ptio l. 6 C. de prescri. 30 vel 40 annis.
Glossa adversus tract. 3. part. i. cap. 9.
num. 25. Matth. Parocm. 9 num. 25.

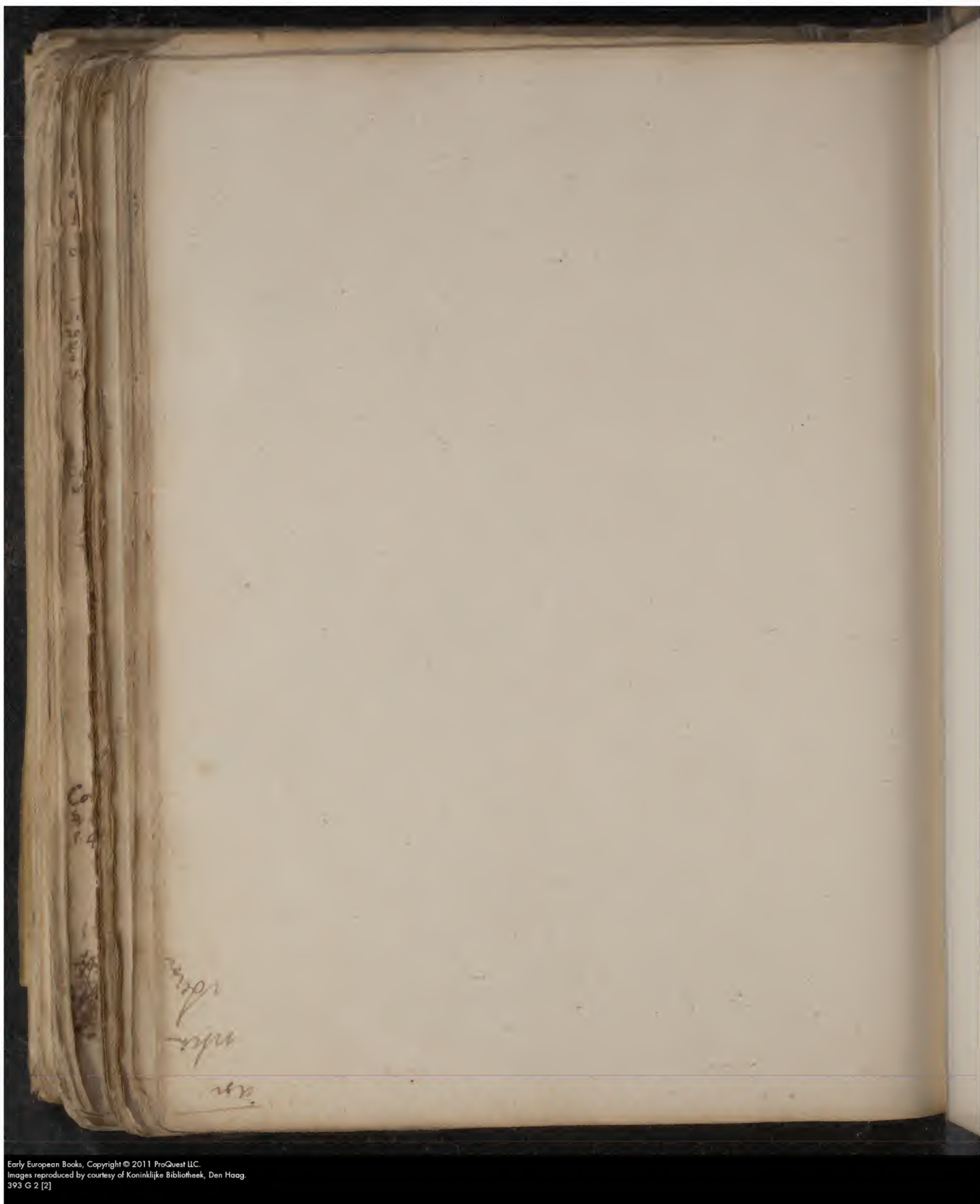
Quando specialiter fides et industria personae
est electa, non potest actus per alium adim-
pleri vel explicari. l. 3. D. de solut. l. un.
§. 9. C. de caduc. tollend. Gilhans. arbor Indici
Puil cap. i. part. i. num. 11 et seqq.

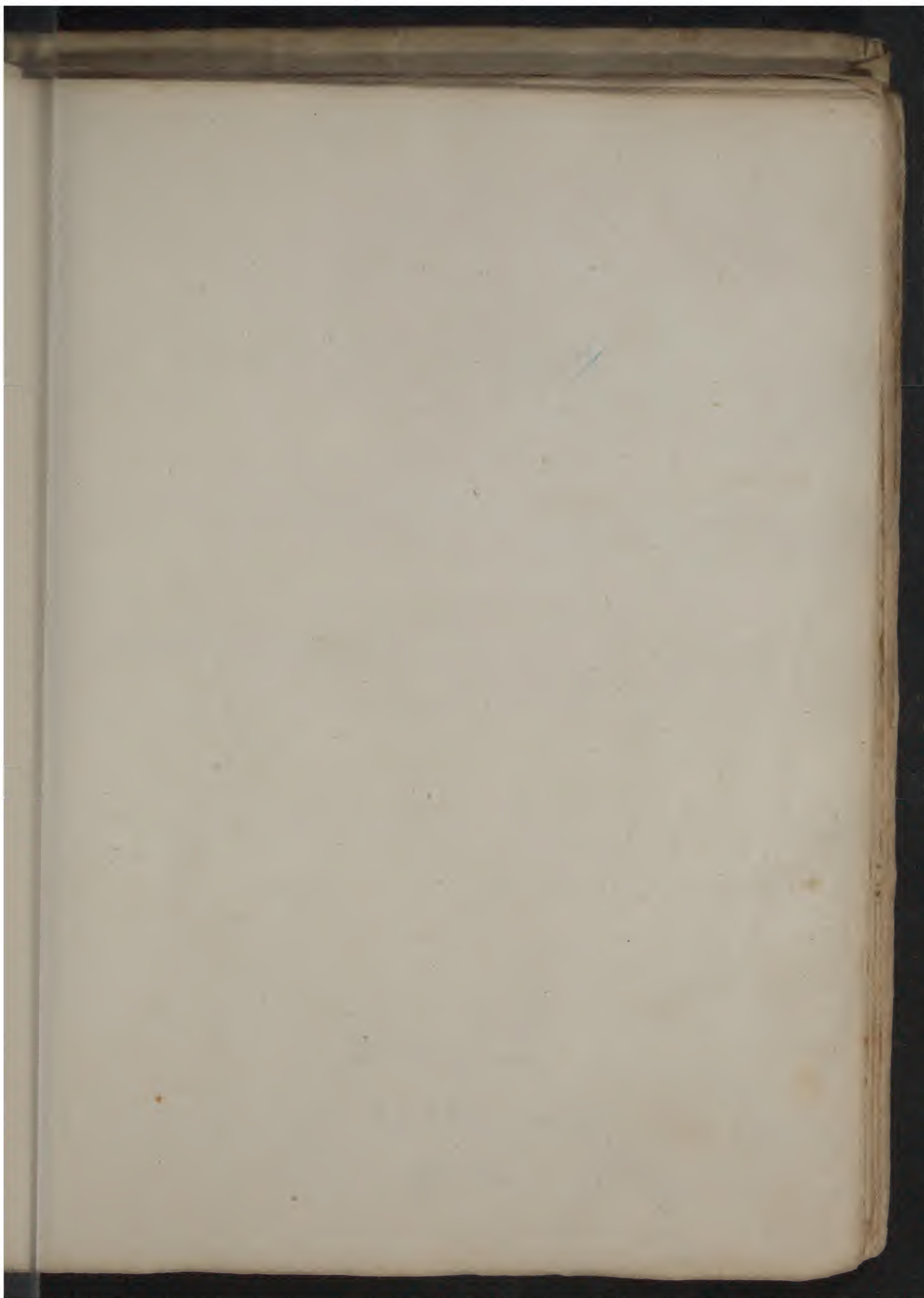

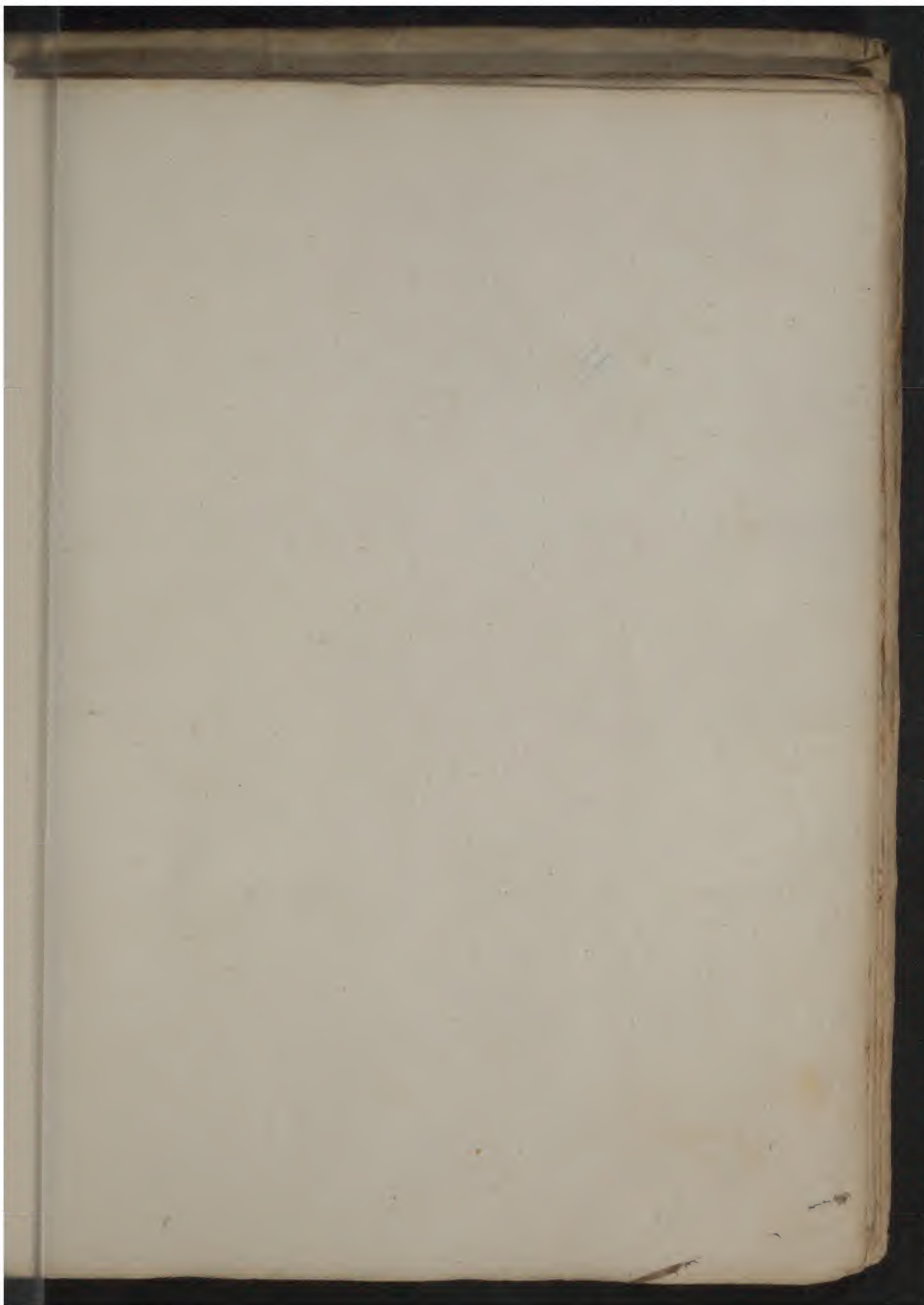

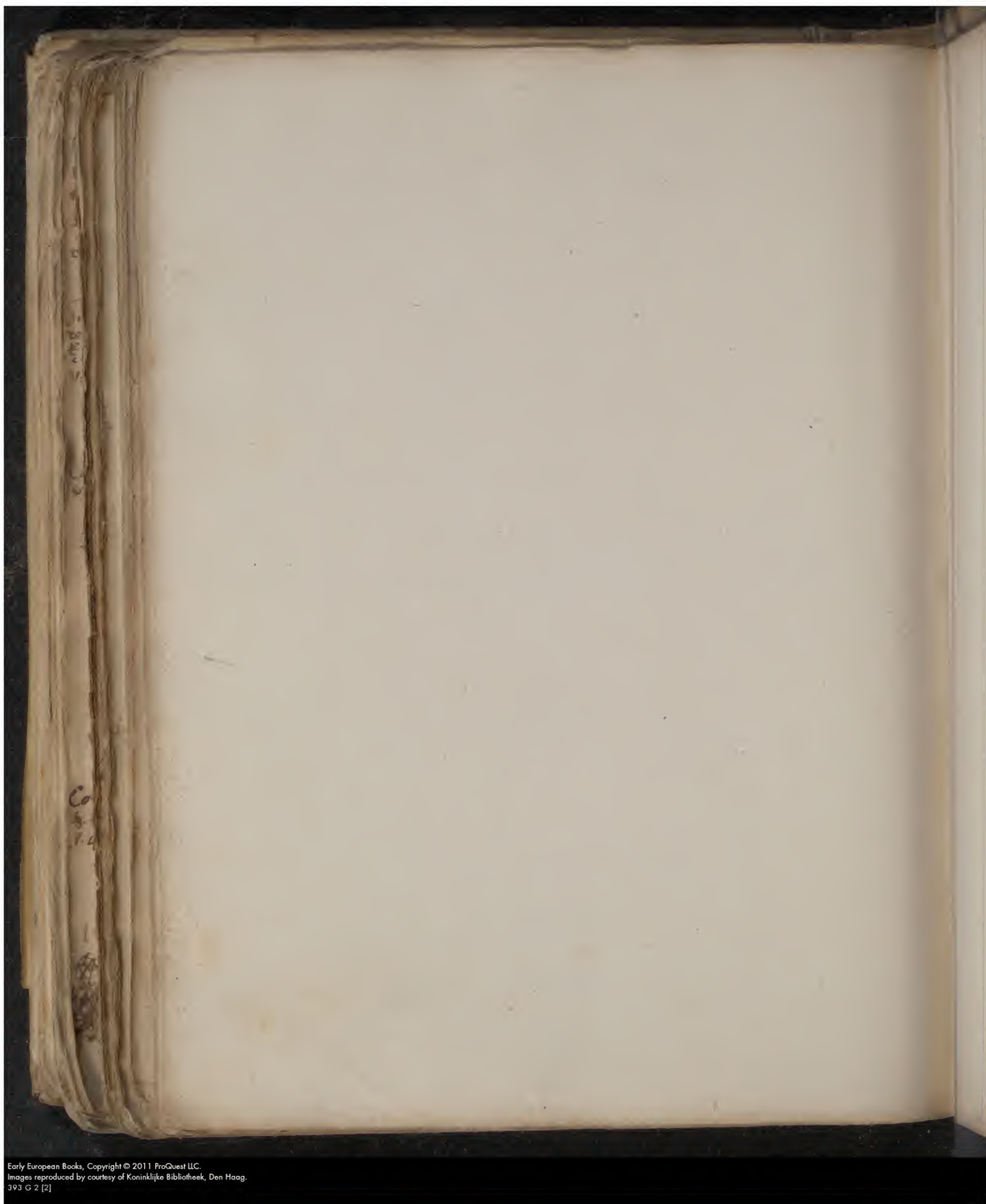

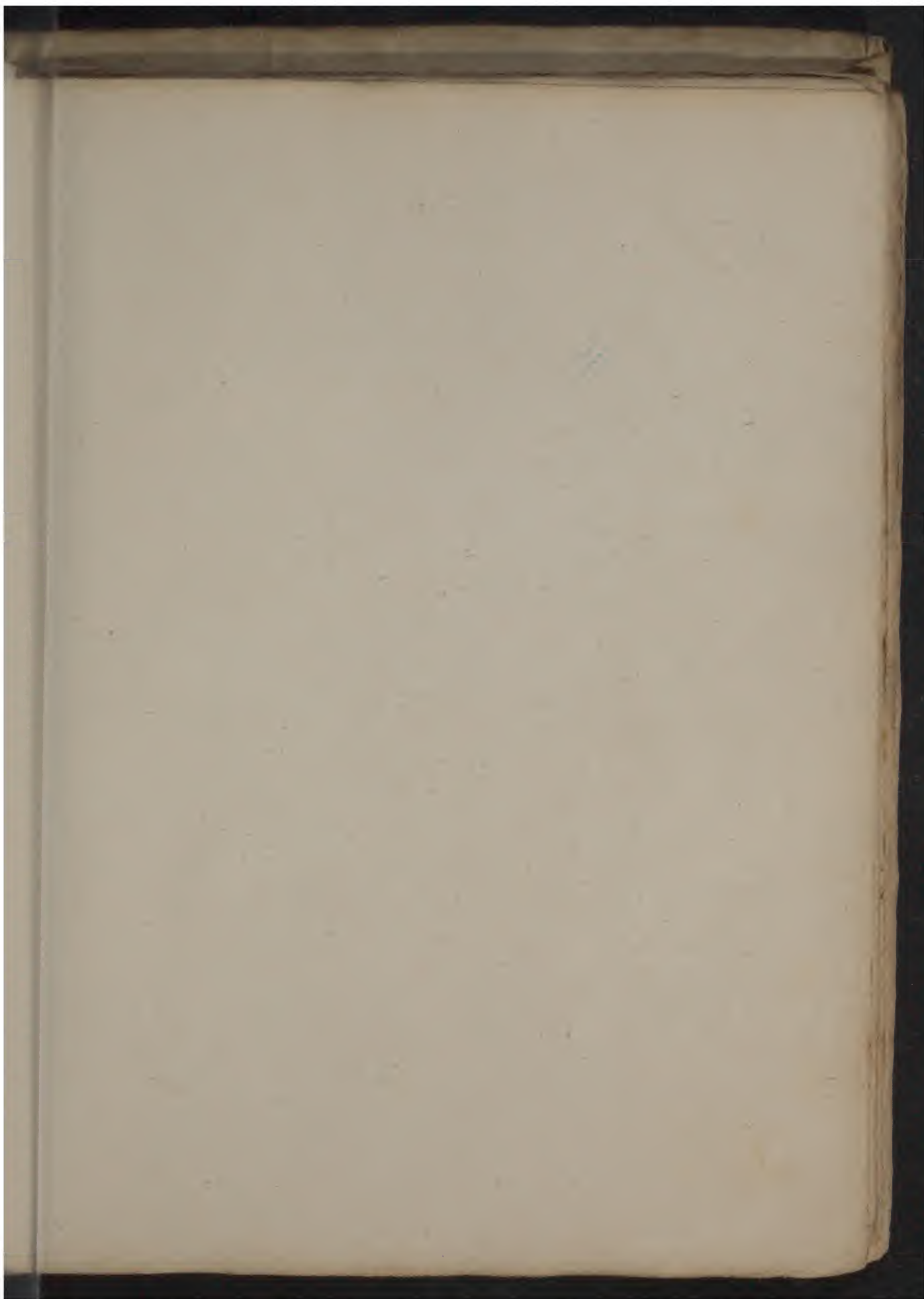

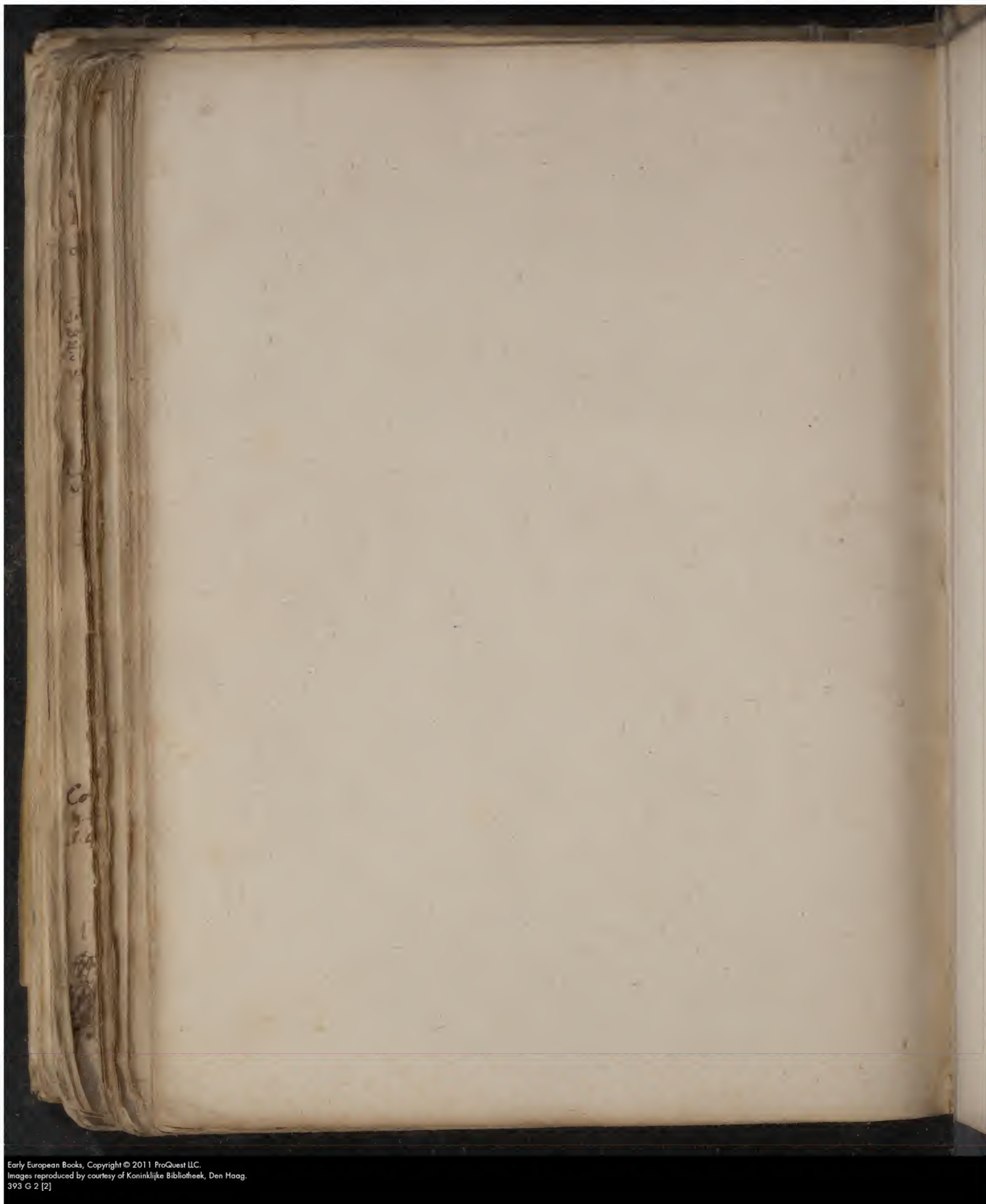

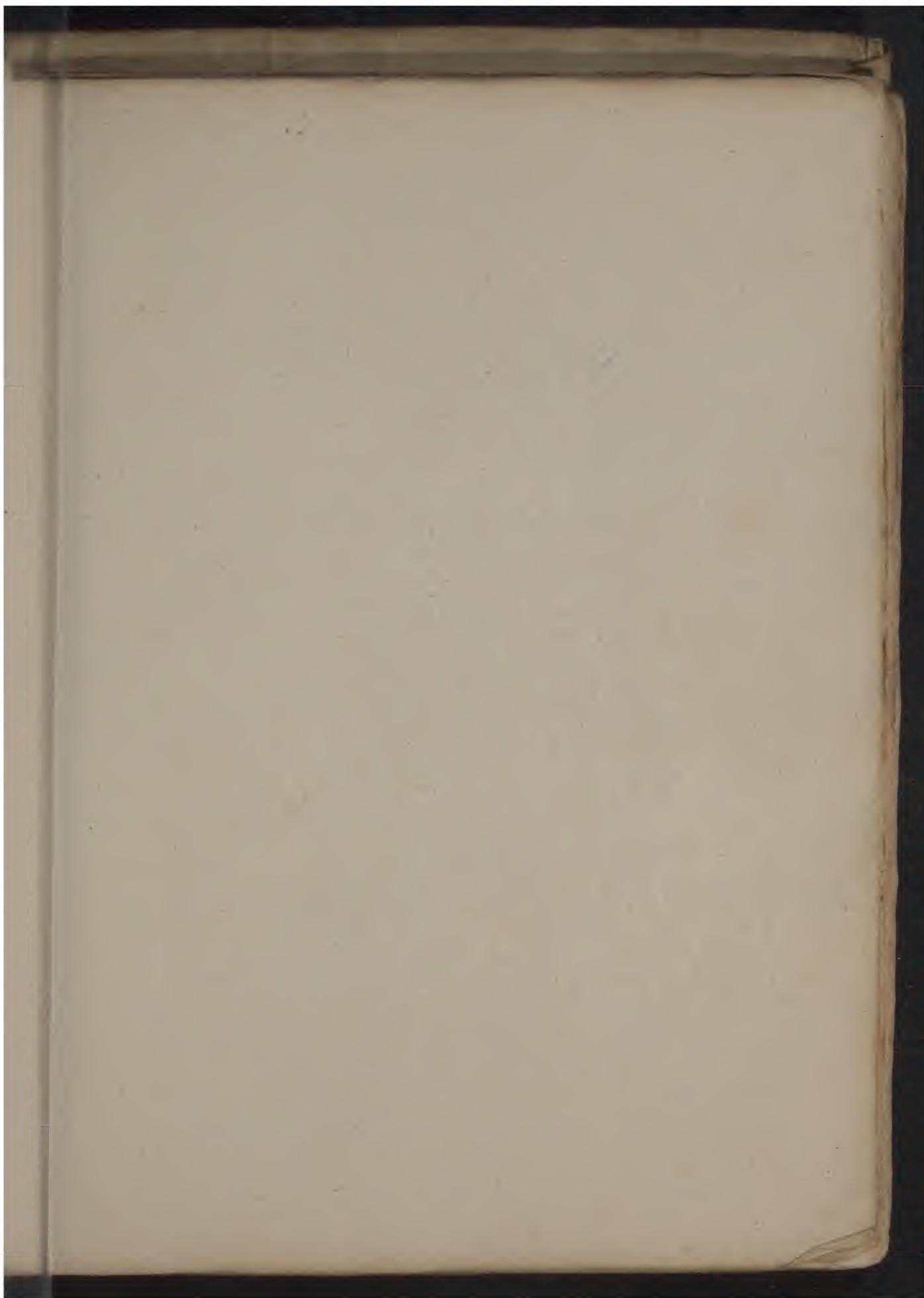
Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
393 G 2 [2]

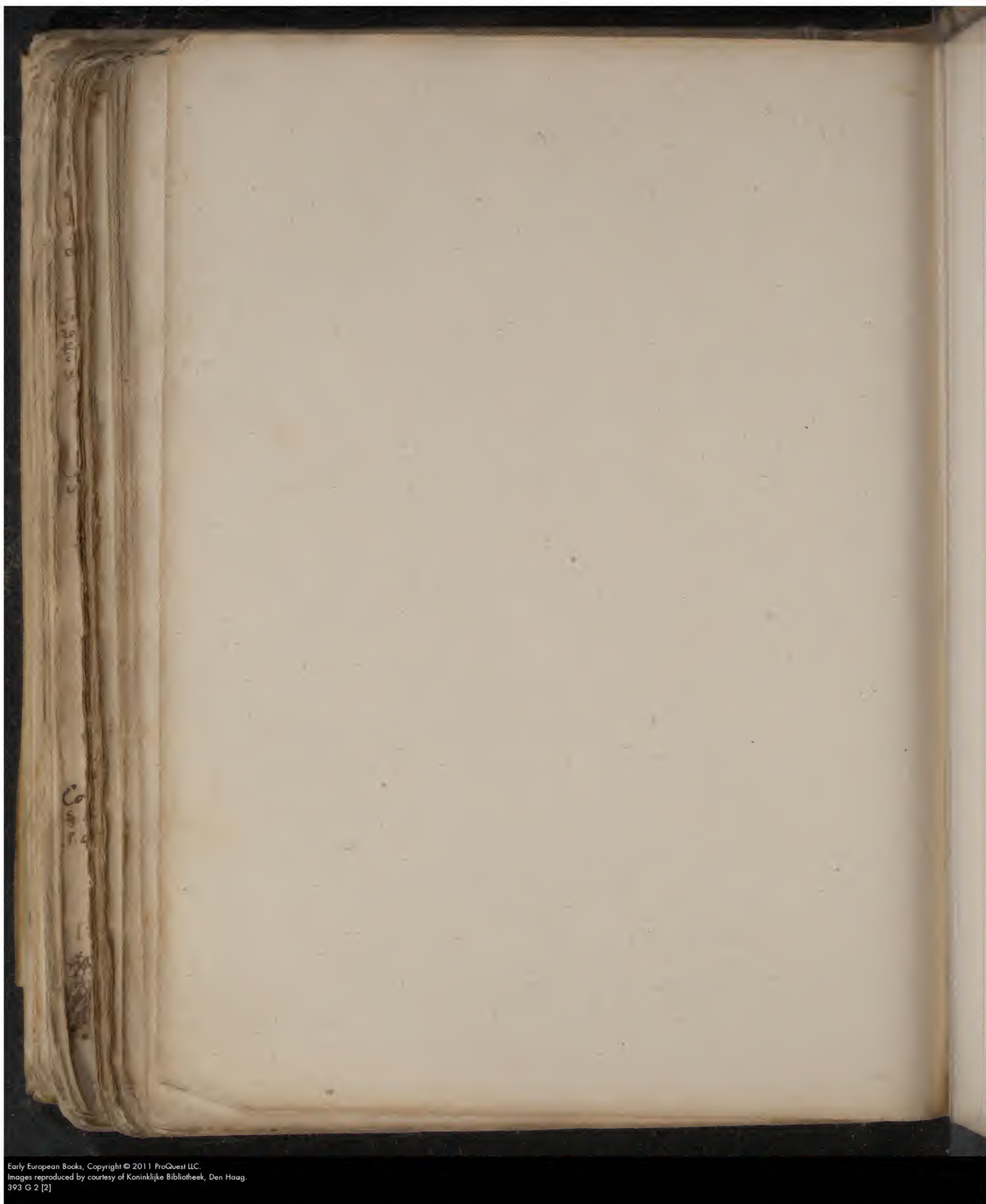

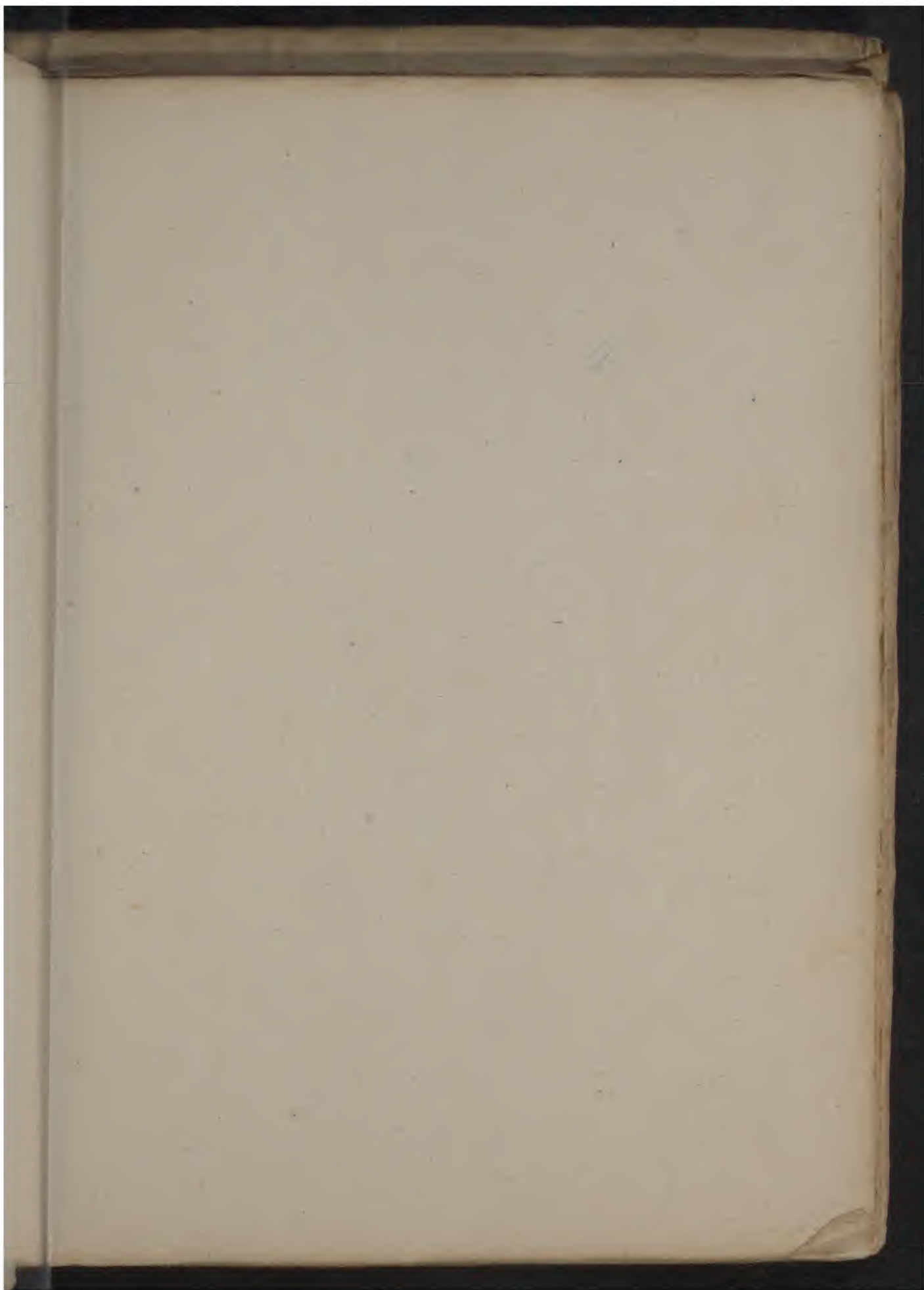

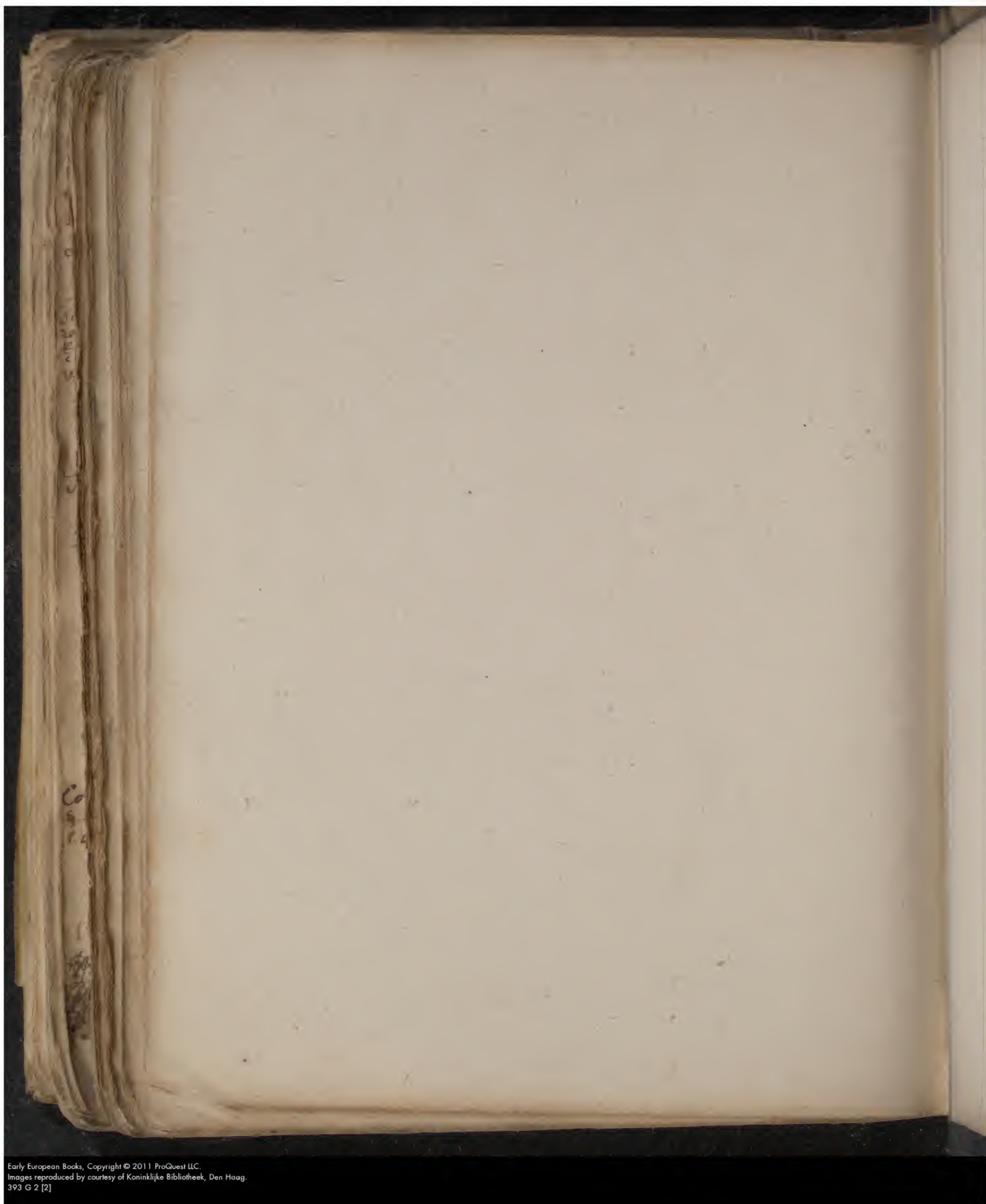

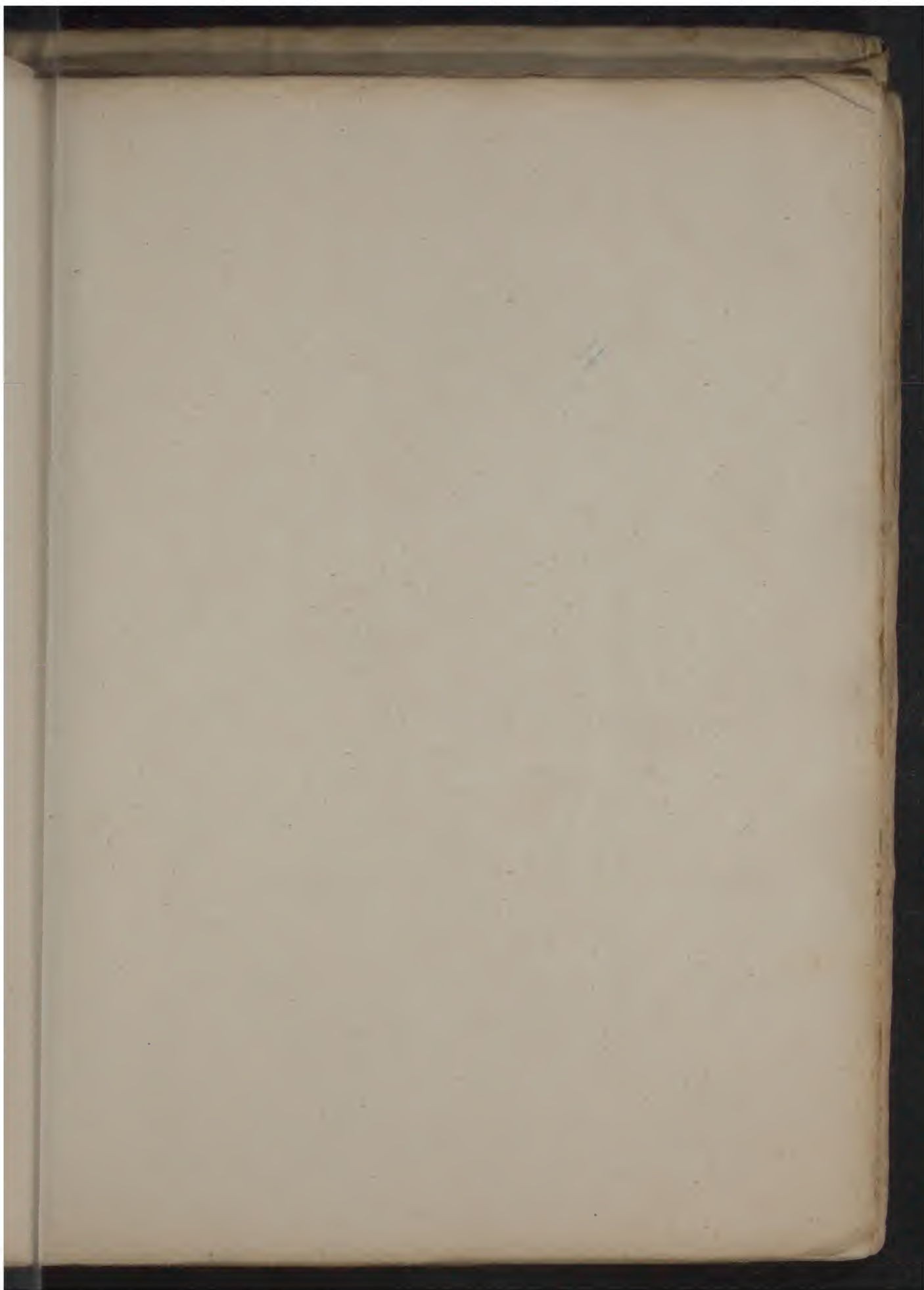

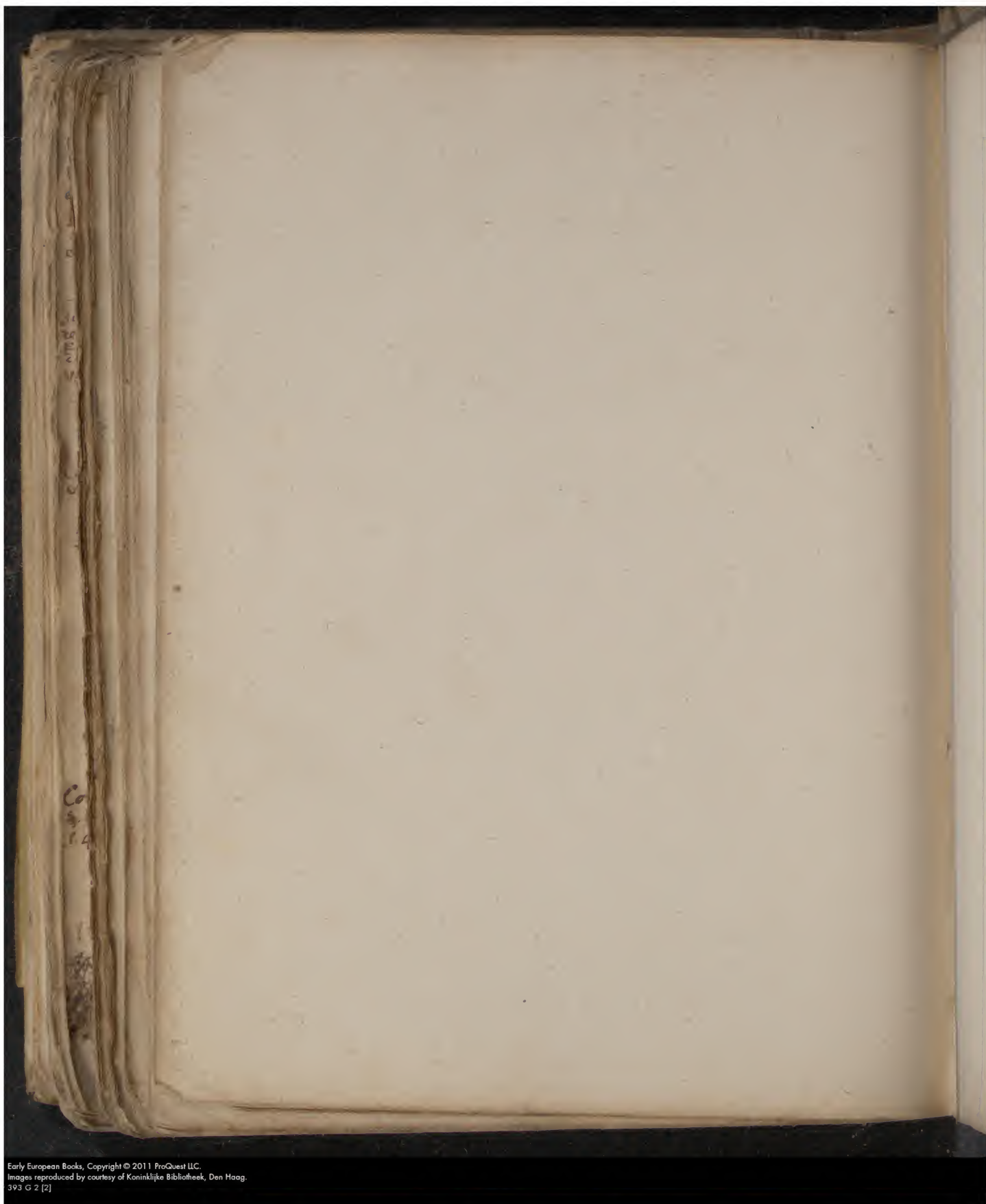

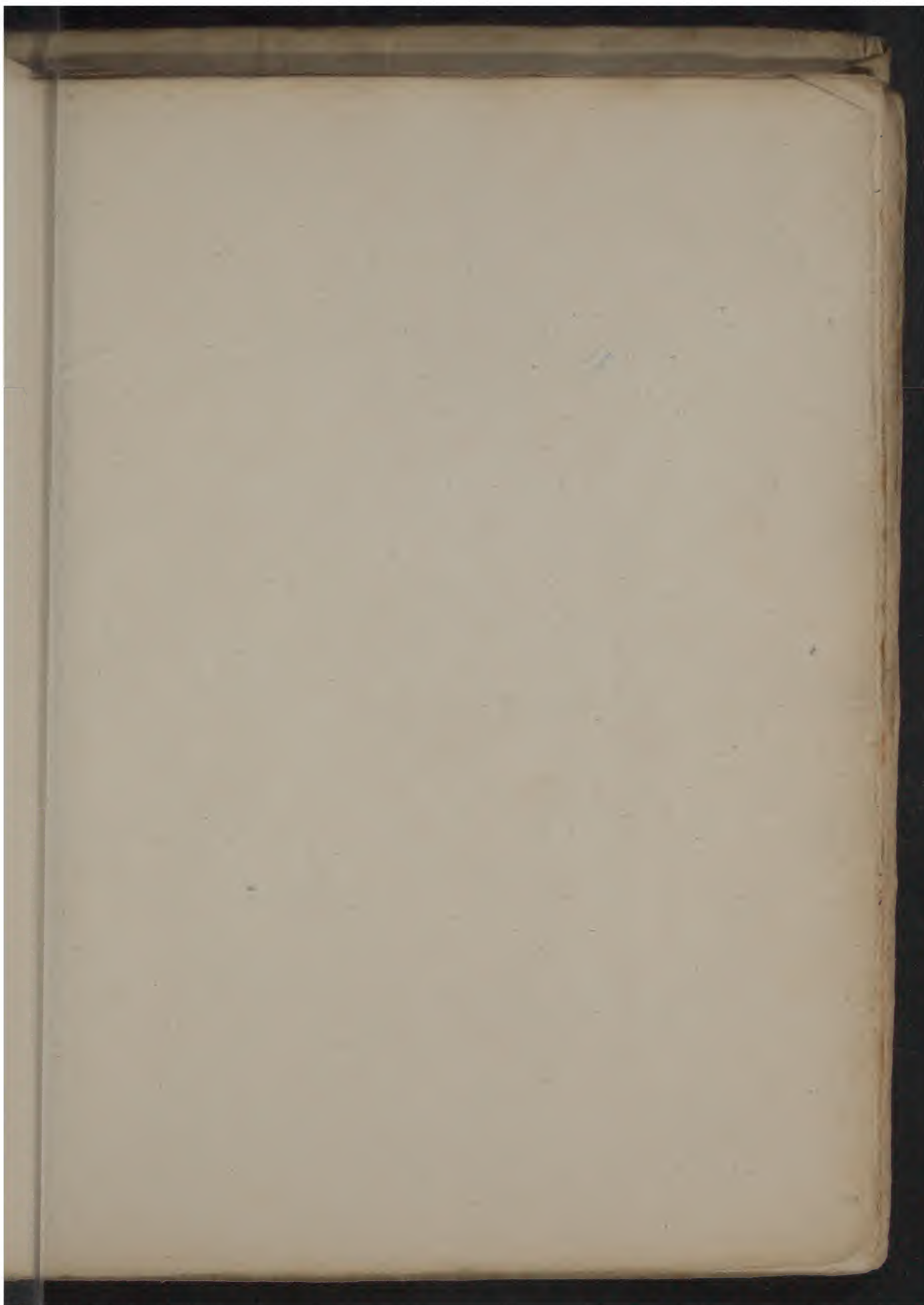

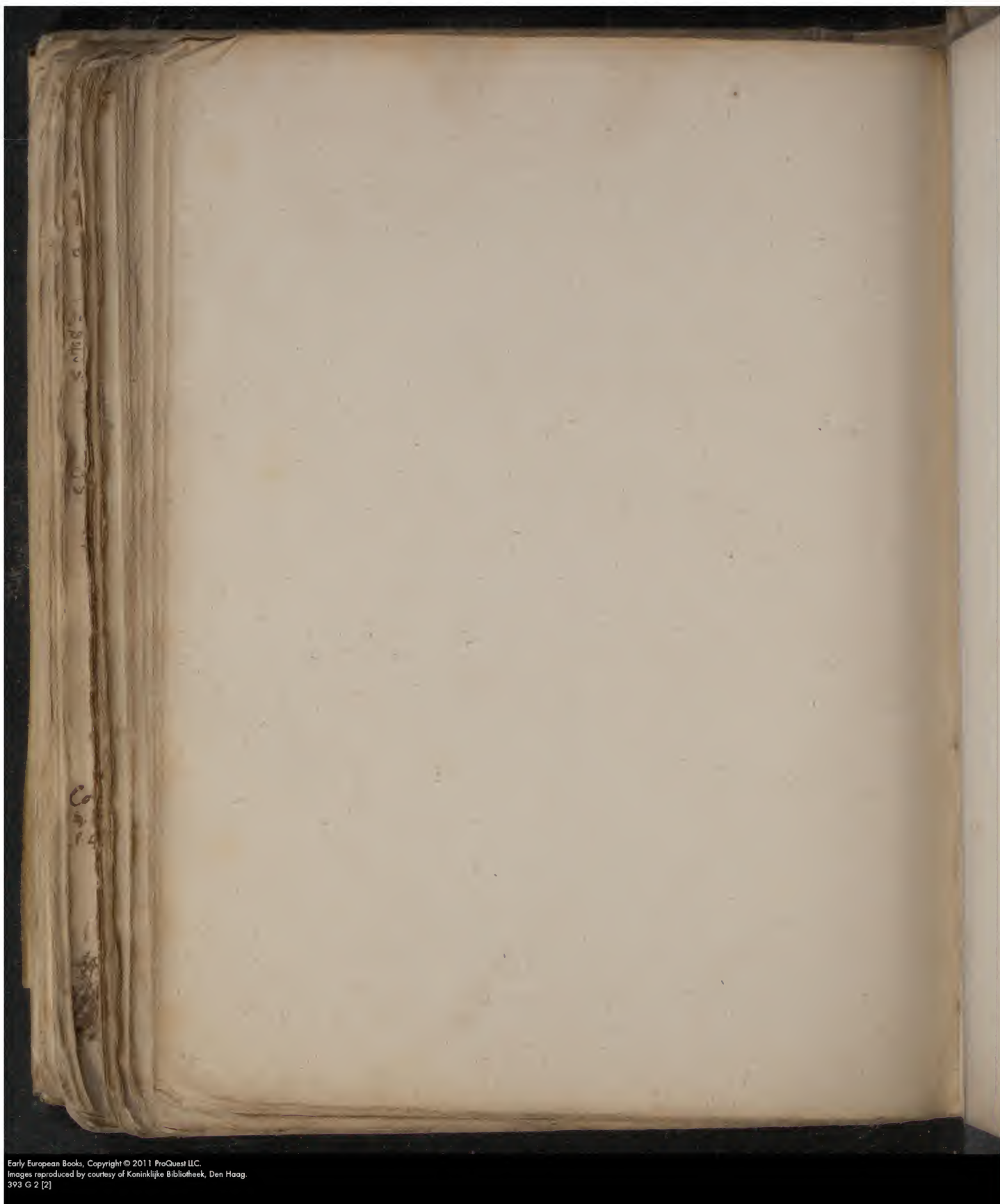

van syn amte
de beesthe afte
Ter anten opper
ver
Aanwete allen
7 Dincen

Paulen van Praefrent. Vd myn advy 7.
Alwaer goet fde. vromt is onderworpen n. 11. it n. 16. it n. 17.

Het woord Legat of Legatus van de fcriptie gedefiniert is
waer g'afhieldt tot de feggenen by testamentary institute. 1. 2. 3.
In de extranei gencent worden. 1. annu. 2. daga in g'nal. 3. p'entop
ofte repugnancia gevonden wort. Myndvryfen n. 42.

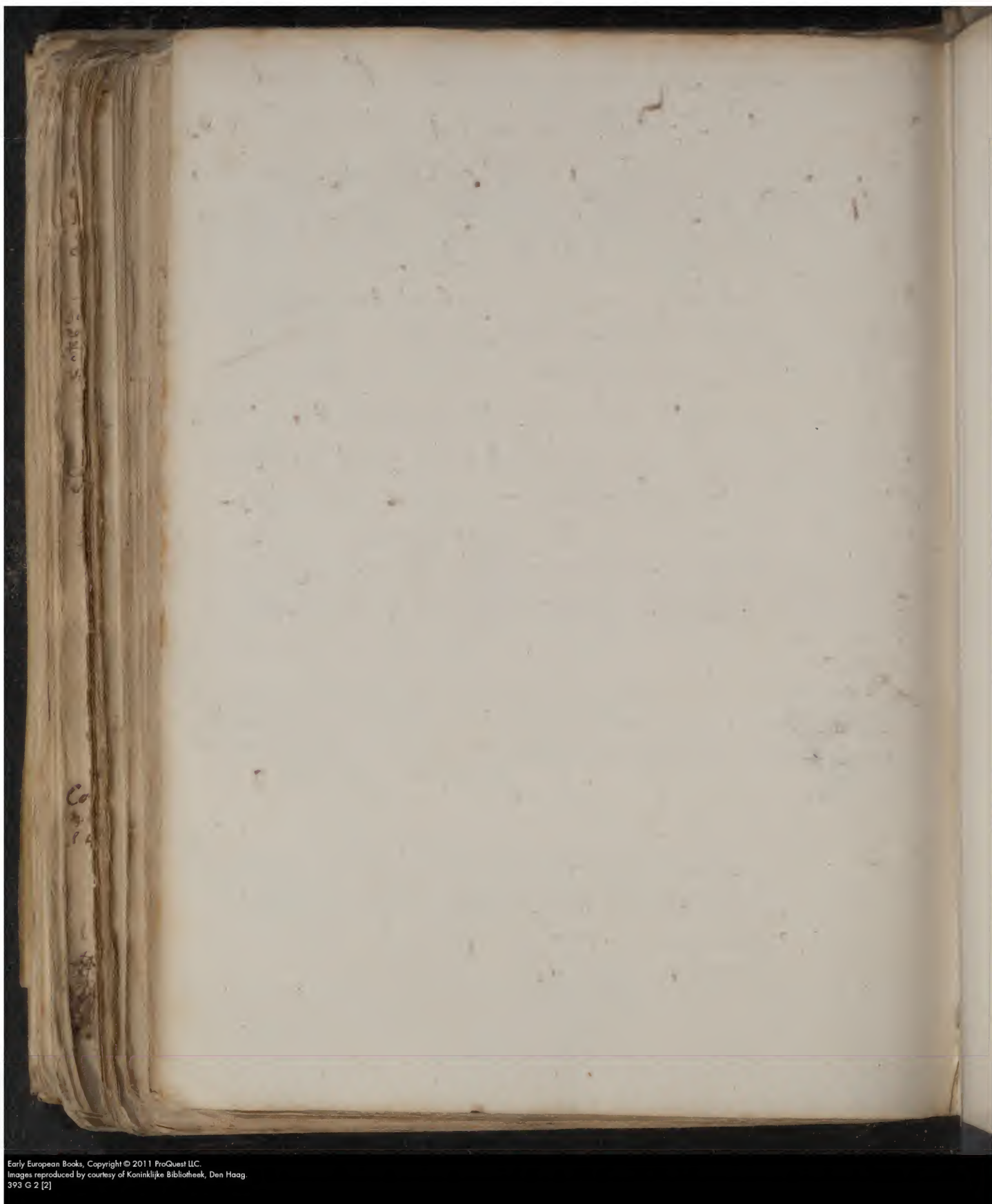
14 Jan

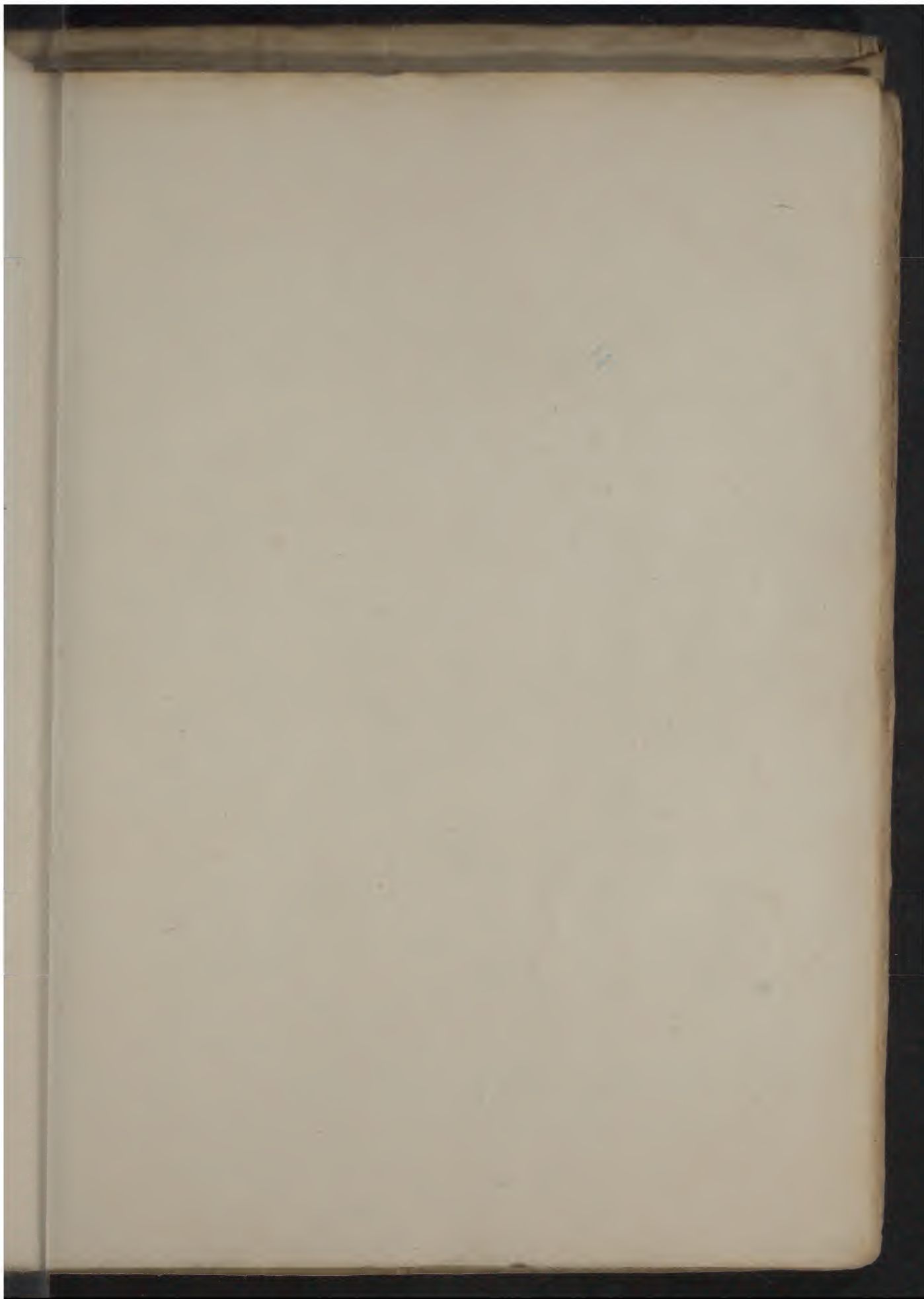
Diffamator sequitur forum Diffamati
clarer. Ad L. Diffam. cap. 4. Alexand. lib. 3.
b. 303. Garl. lib. 1. obs. 9. Carpr. part. 1.
inst. 7. Def. 27. Mynsing. 3. obs. 70. Matth.
leg. Jur. disput. 34. d. c. Diffam.

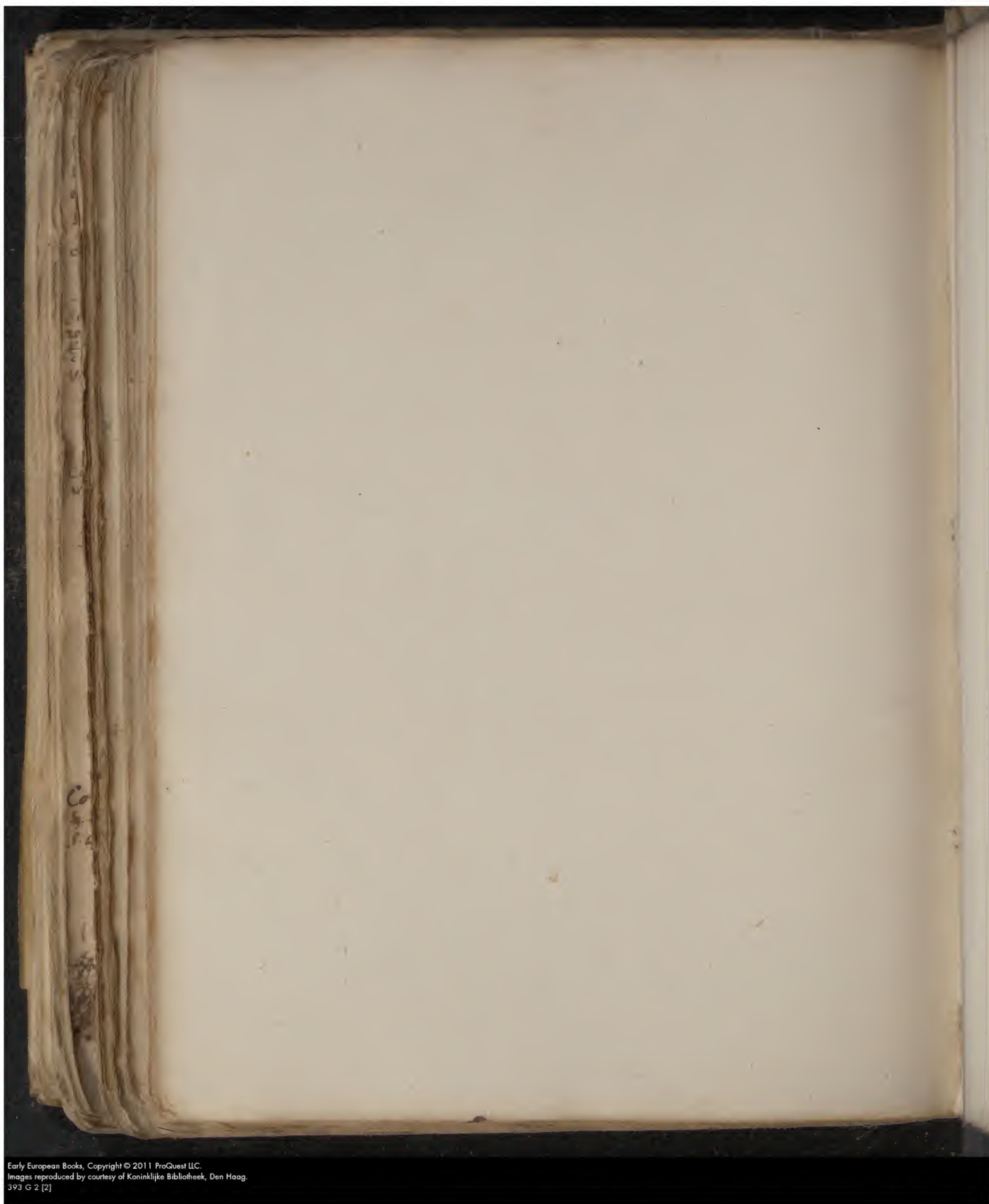
Non est actio sed potius imploratio officii
iudicis, ut ita admoneretur Diffamator ad
naturandam actionem, cum se diffamando
ad agendum adstrinxerit. Non obstat §. i. tit. 4.
latat. Transylvanica, Act 5. 5. ejusd. tit. Quia
per verba Civile Saken civiles actiones
verstantur. Ita post appellationem
pronunciatum à Scabinis et Consiliariis Zwolla
25 Mart. 1605. In causa Consulis Eilberti Alberti
revers. Contra Viduam Conf. Abrahami a Suchtelen.

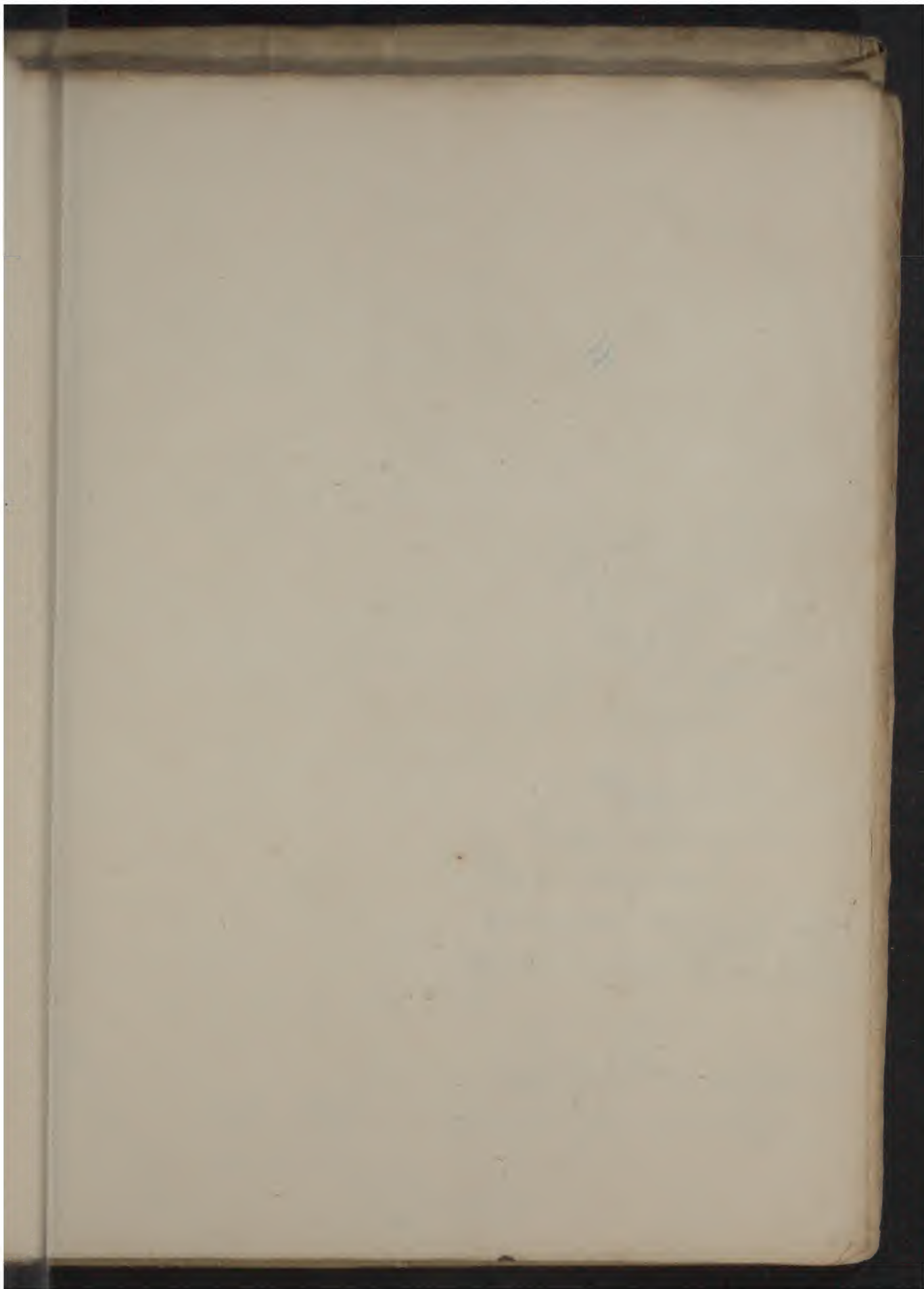
Reditus annui ad vitam emti, mortuo
antediē solutionis emtore, prorogā
temporis inter venditorem, et heredem
dividuntur. Carpr. B. P. For. part. 3. consp.
16. Definit. 5.

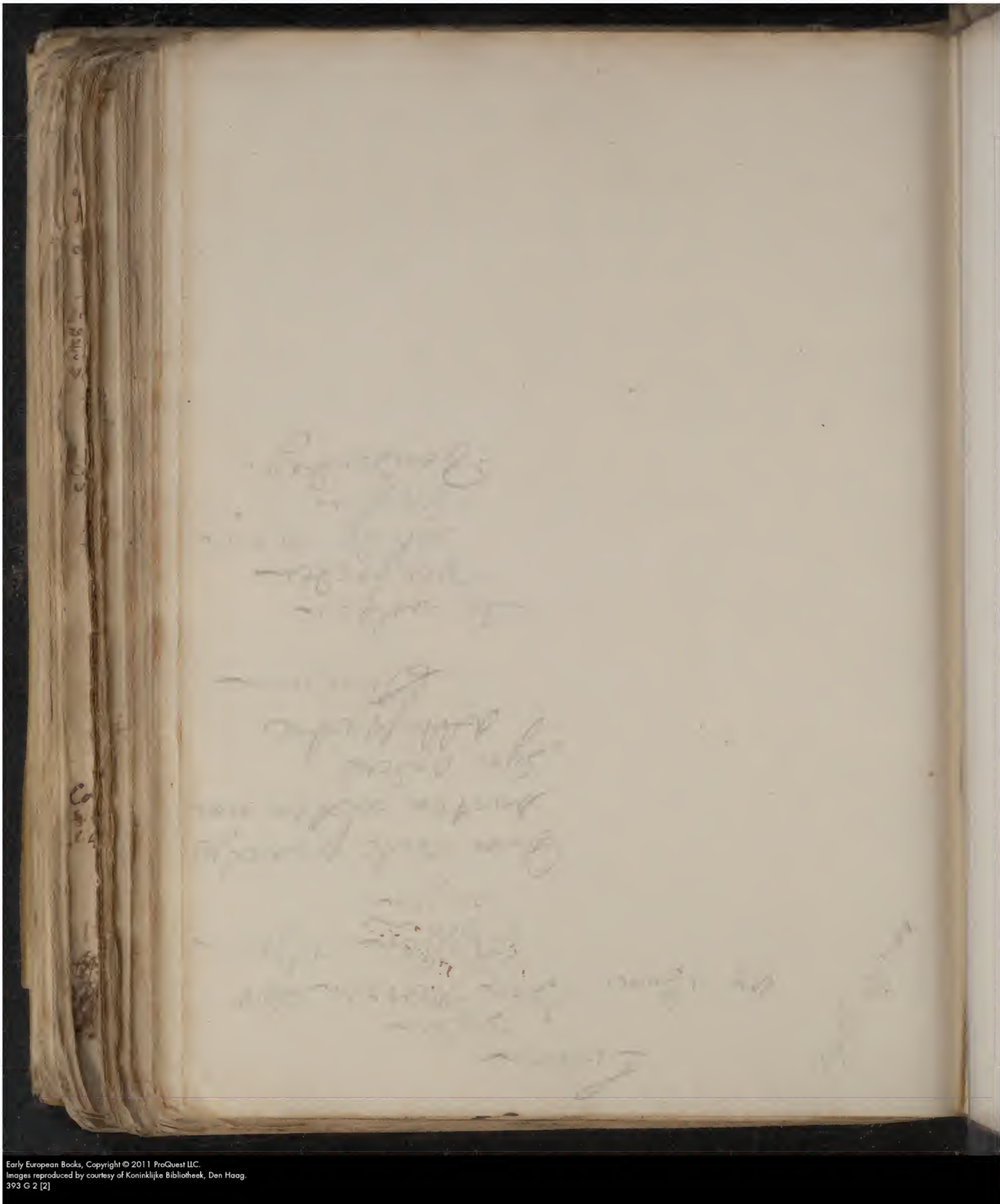
Prescriptio currit ex eo die, quo postre
ma merces tradita sunt. Blamf. Consil.
Canon. 146. num. i et 2. Cancer. Variar. Re-
solat part. 1. cap. 15. num. 19.

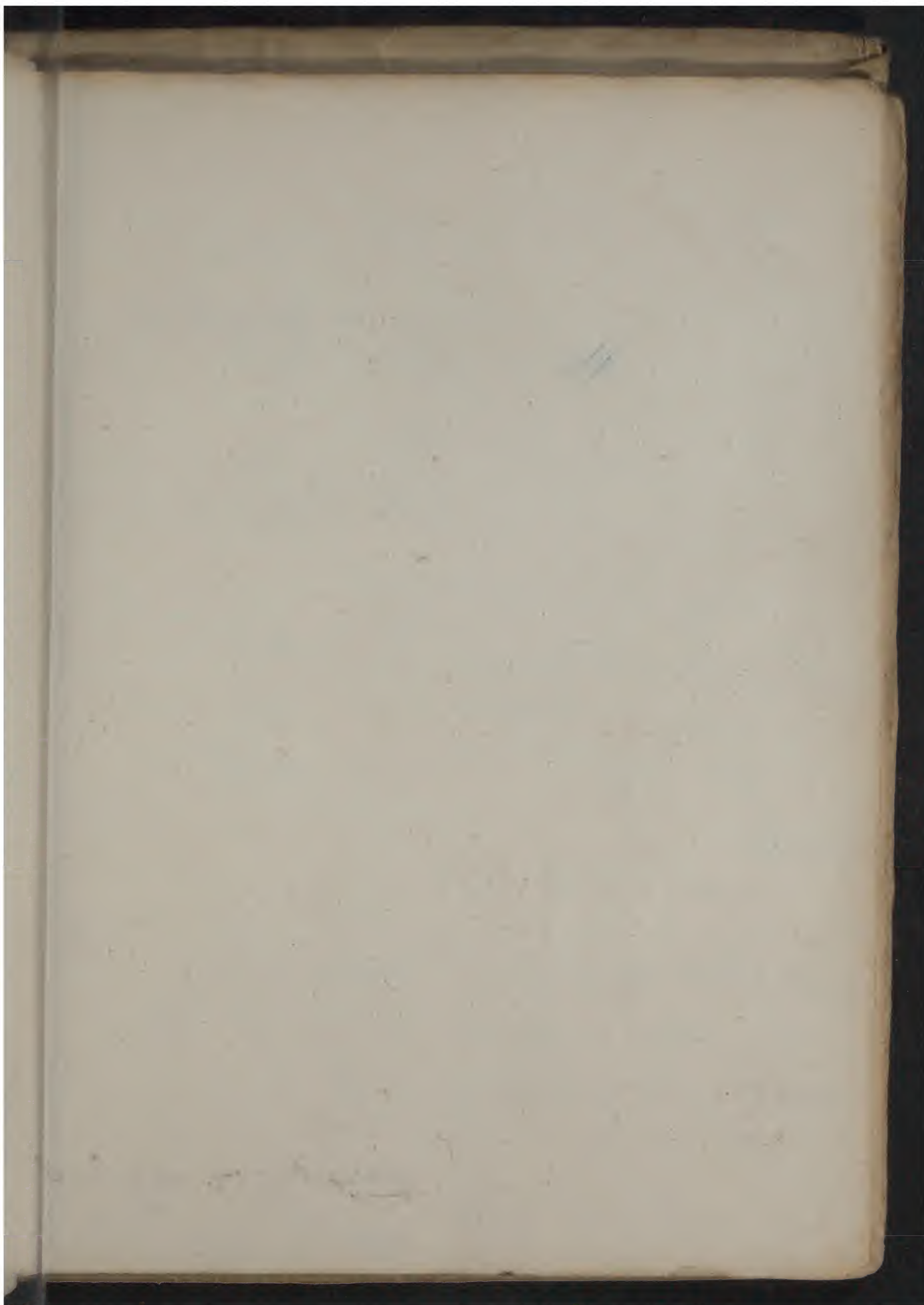

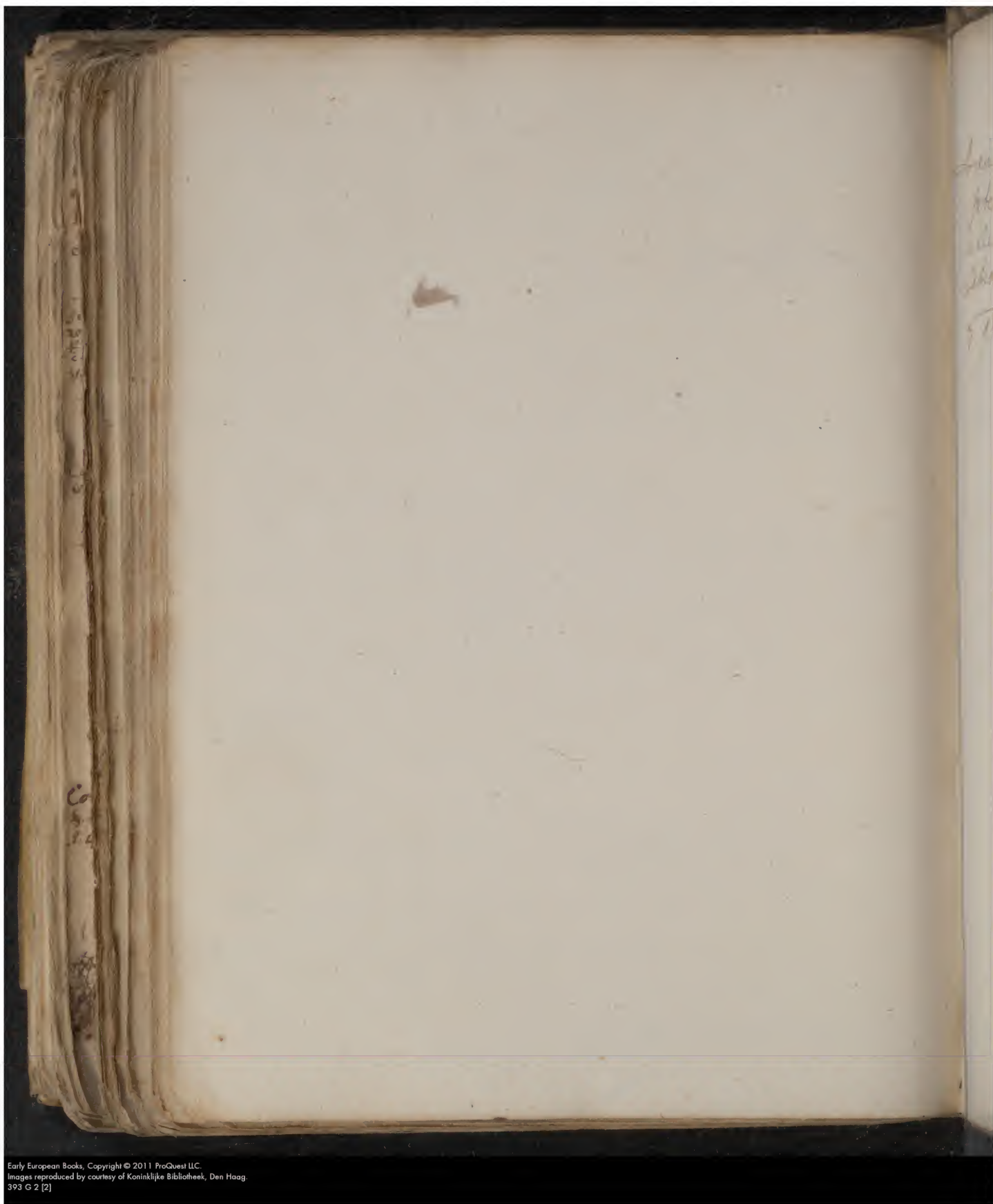

92 - 22
 105 01
 25 2
 11 - 1
 25 2

2112
 103
 100 100 000

1679 den 23 September

14th Jan

Brok

Aan zaden en gemeyn huis be-
geten.

Alle schuld kan van 4 geen de-
beten meer. Dus de moeder afgedaan was
7 gl. in 4 halve jaar

Willem Arnds

Der. Ca Metnorf

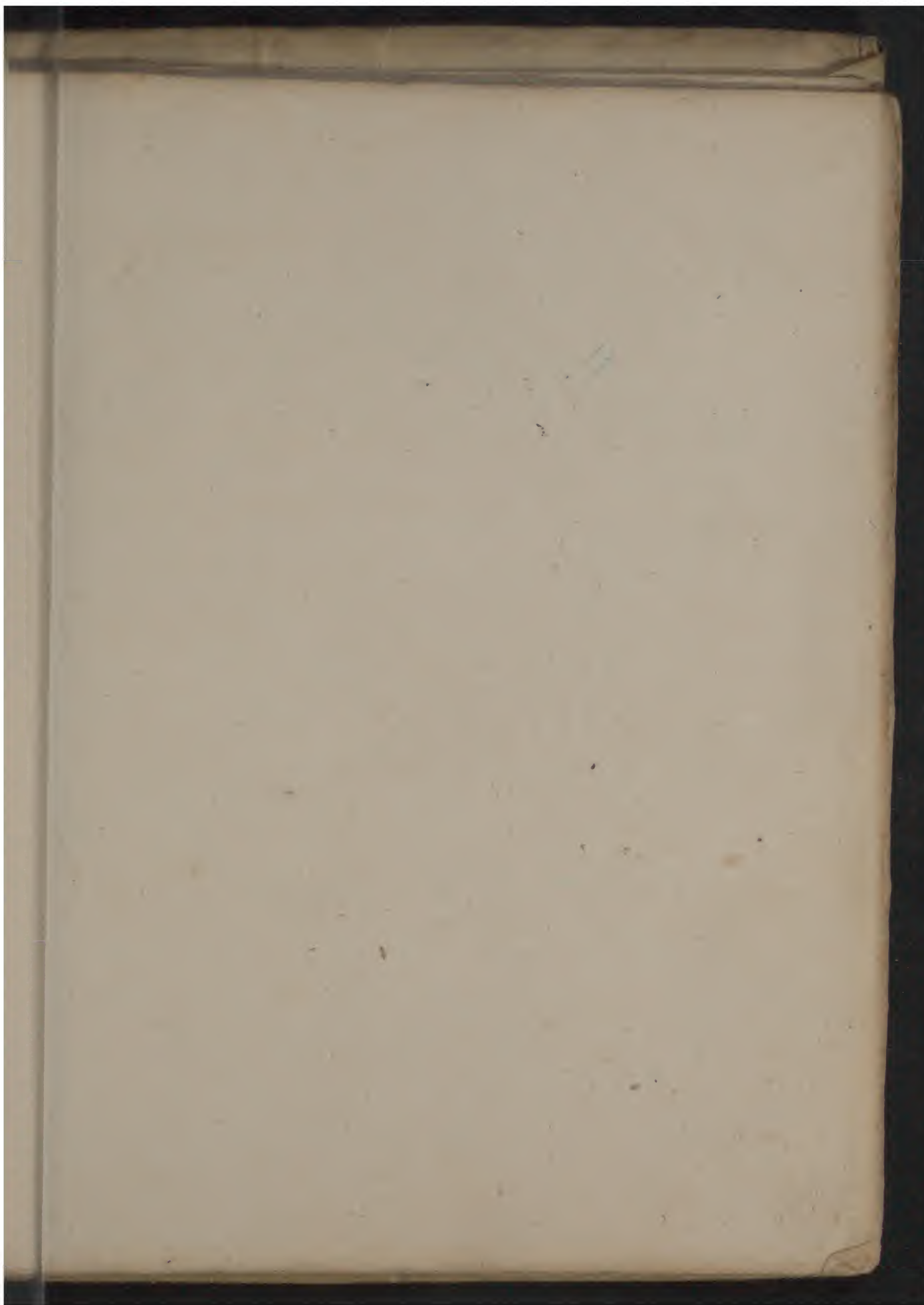
Expt 74-13-

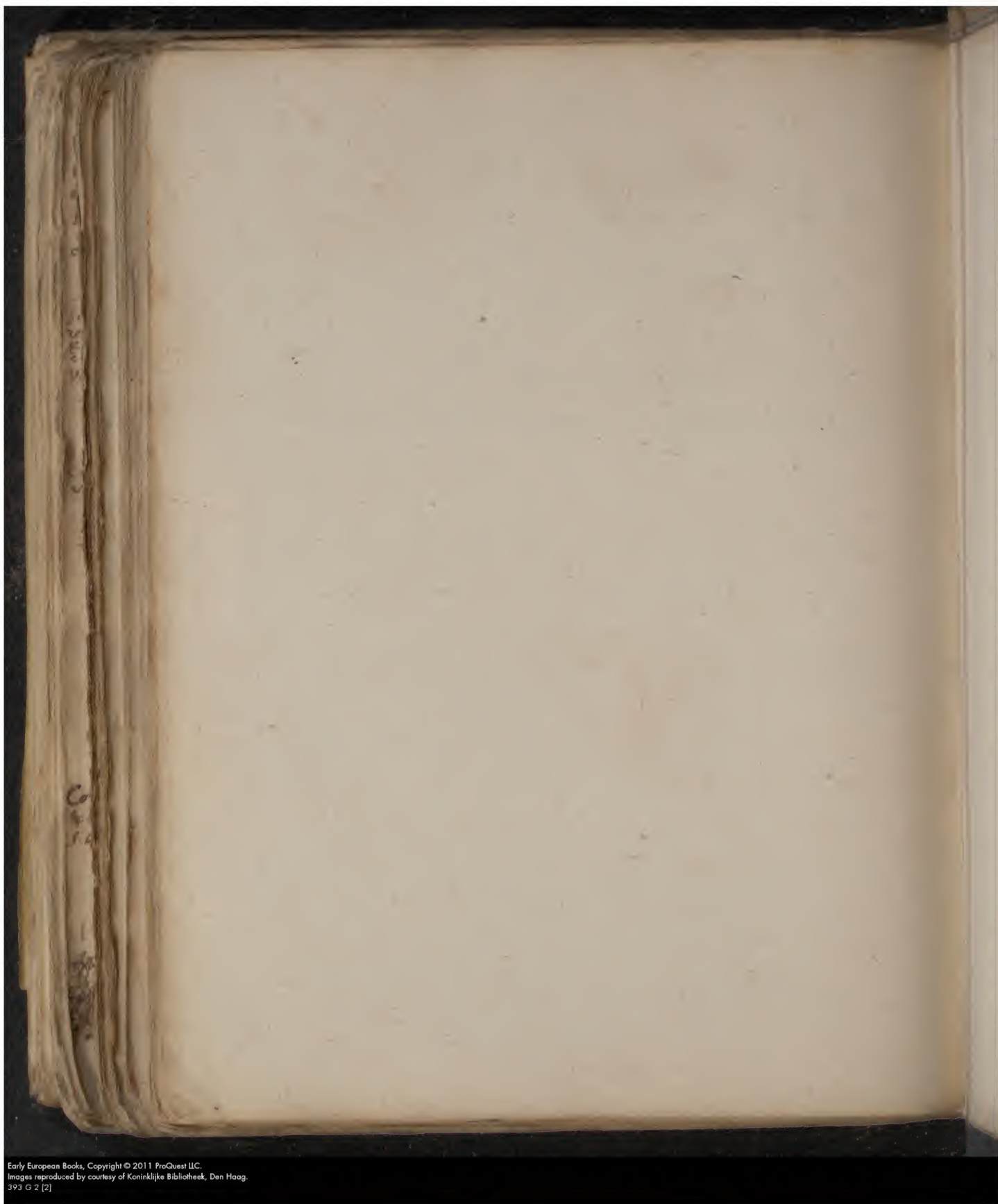
Mr. Duinker. de re^{de} tegens
Barthold Harms tegens Maand

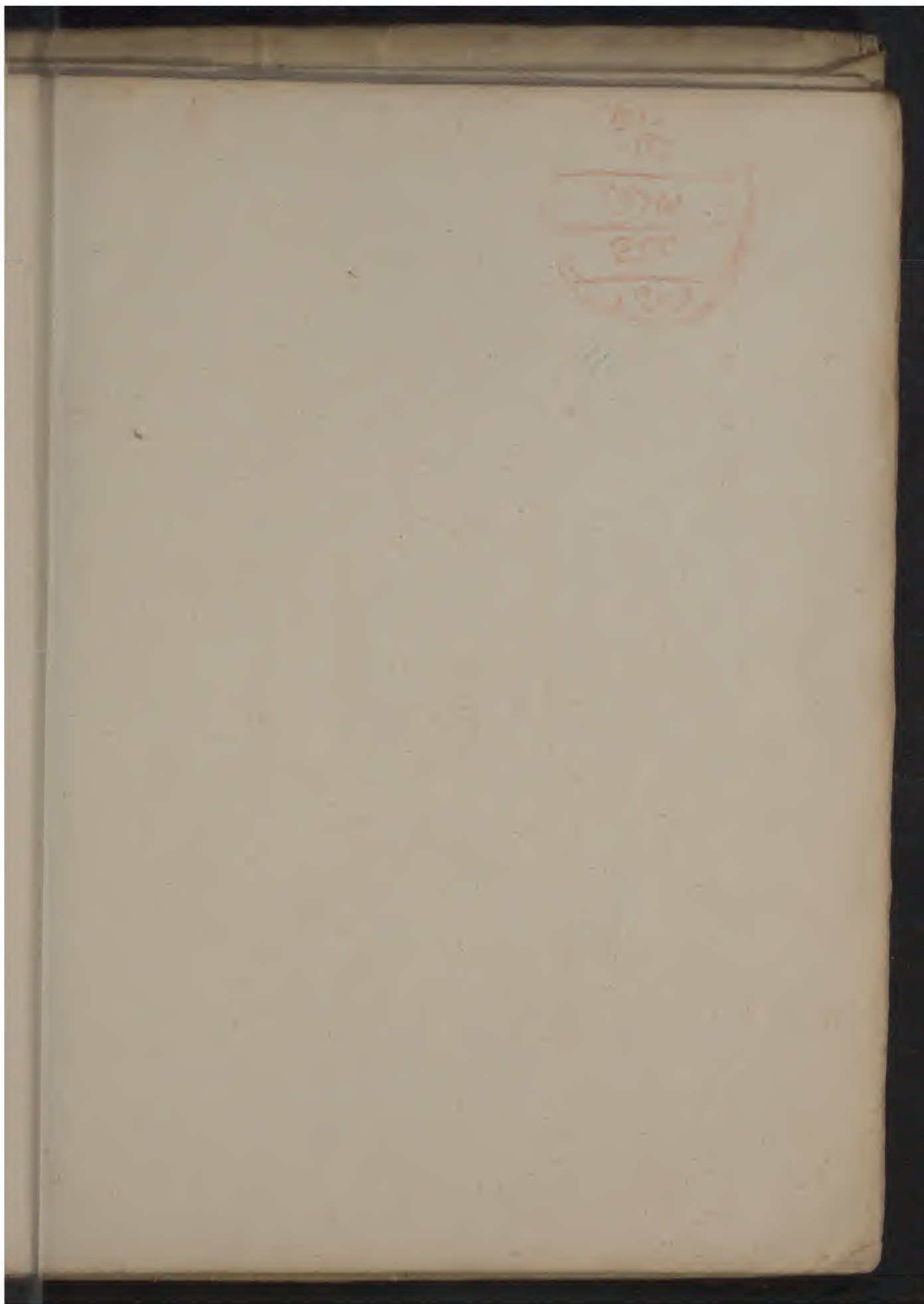
den Brief
sollte zu den Bräutern
angekommen ist, es sehr schnell
unterhandelt.

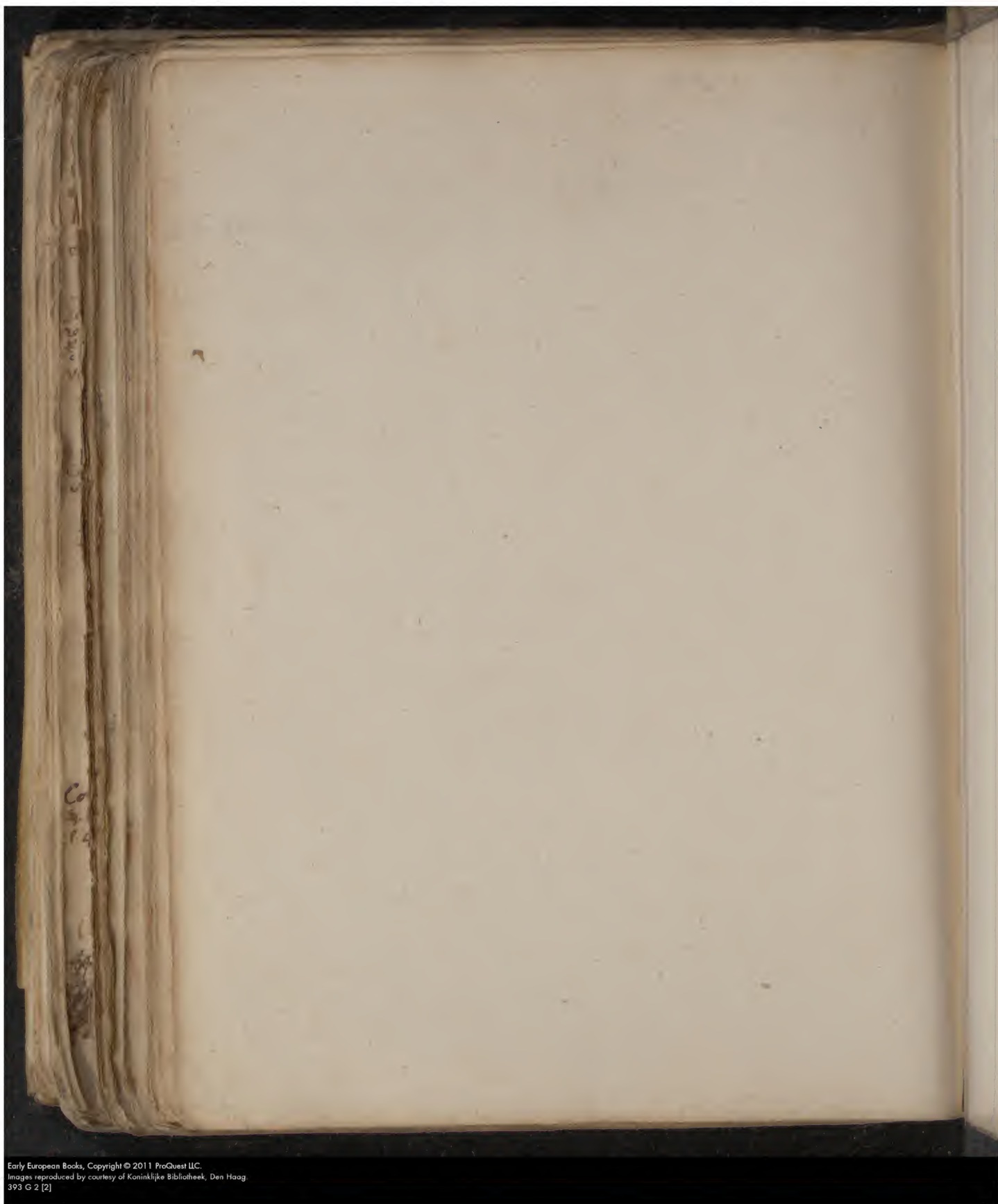
Arthur Longling

4 July 1894
Enderb's new eyes appear -
large blue, deepens over the
Ommatostriate.

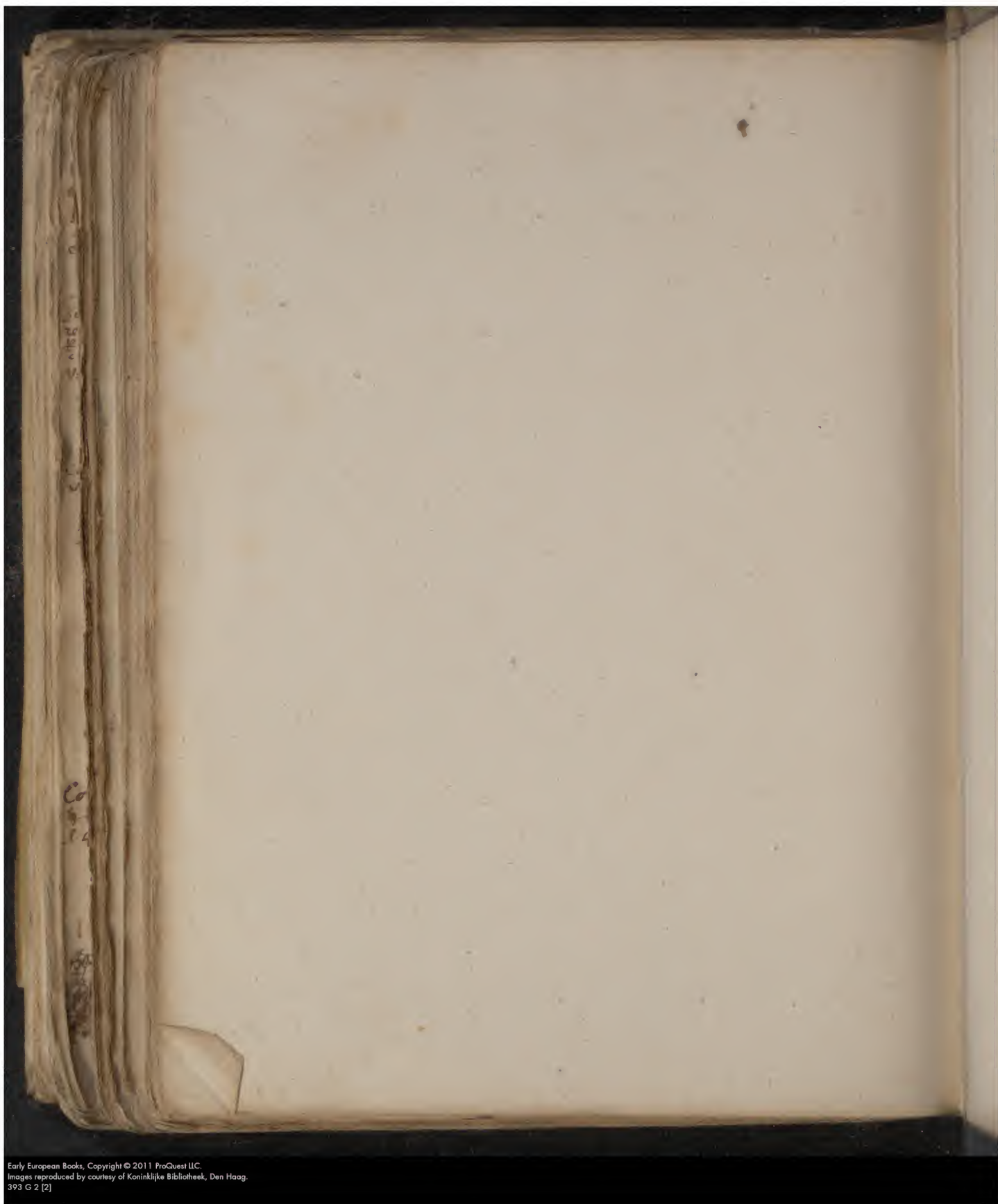

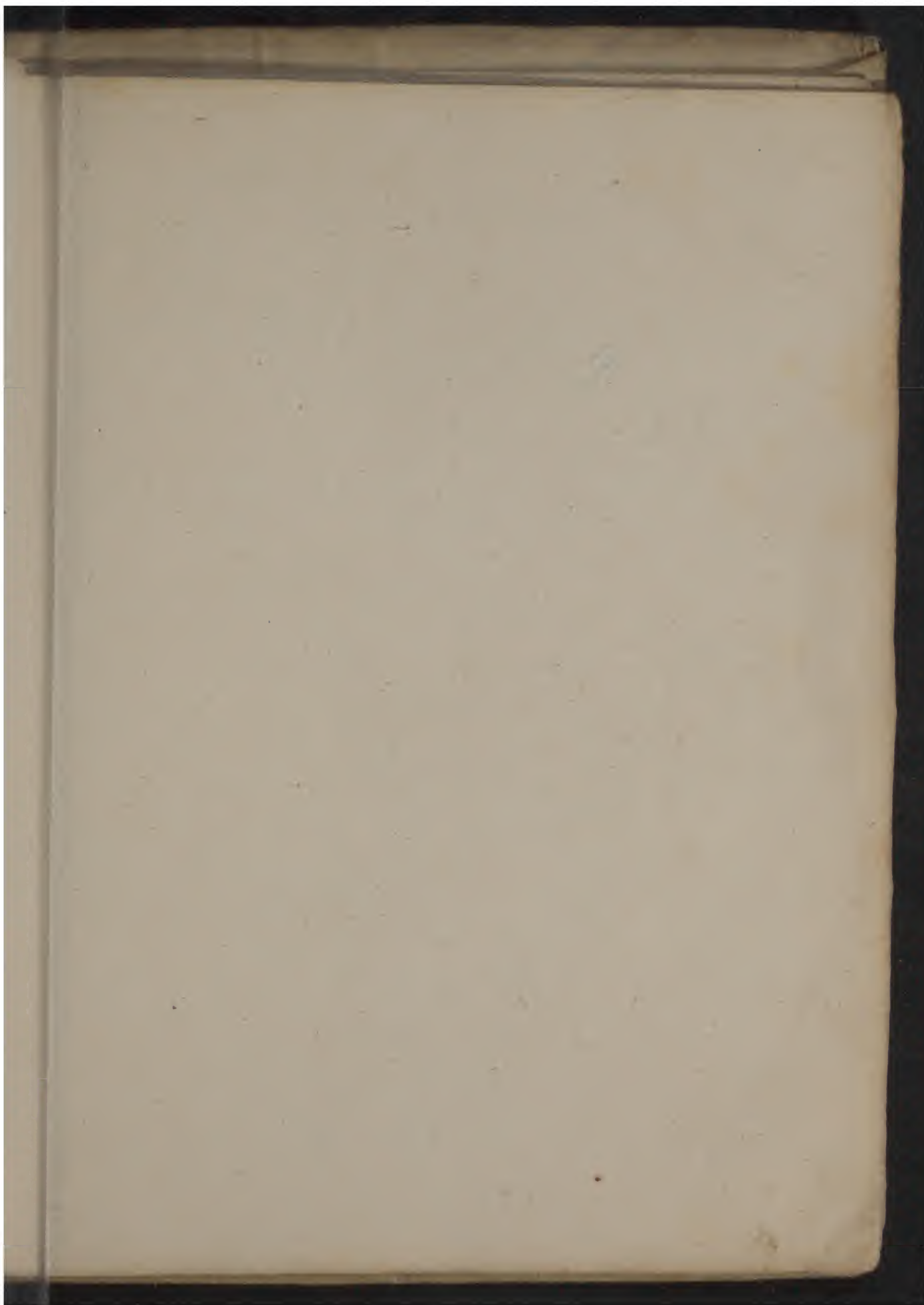

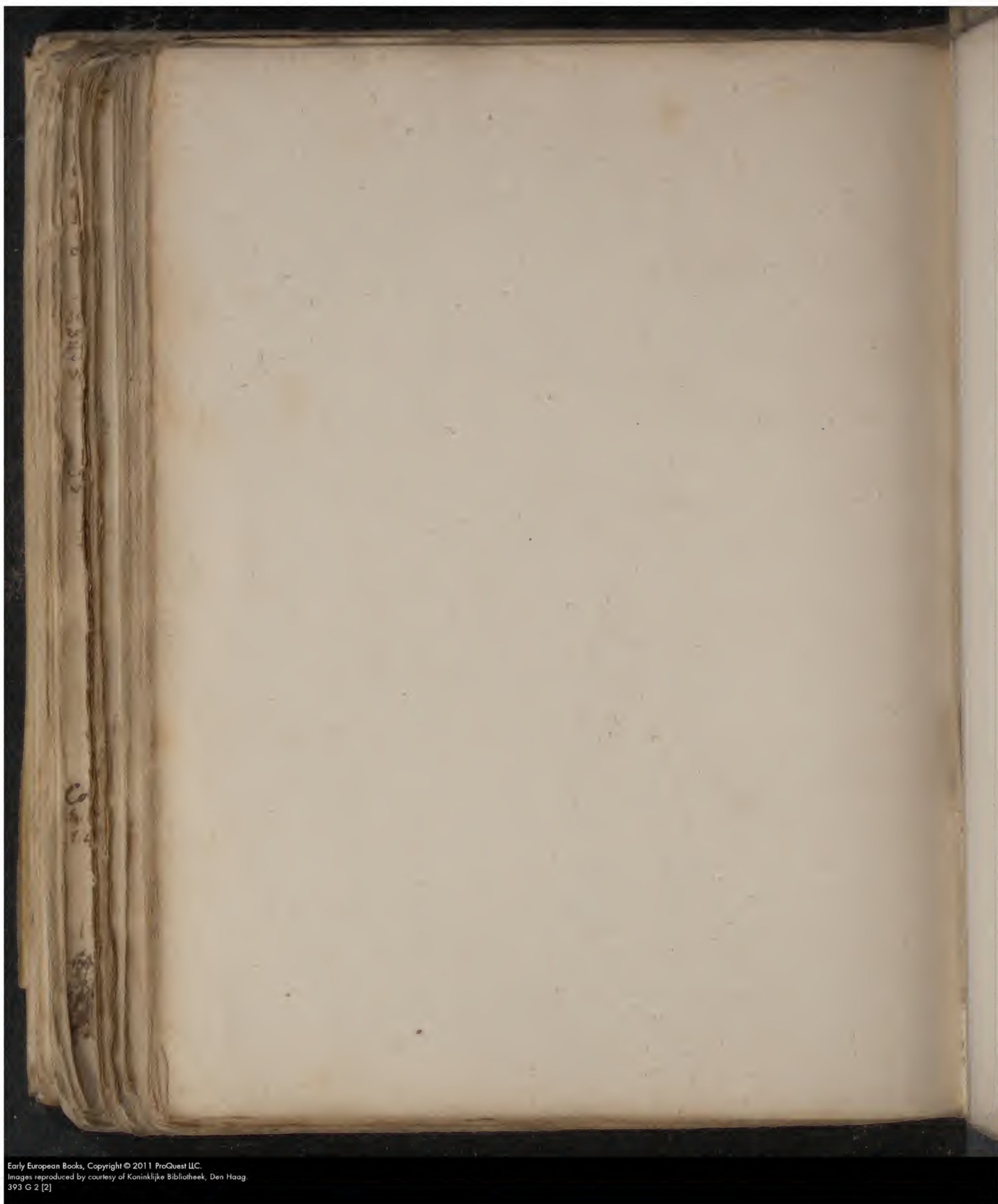

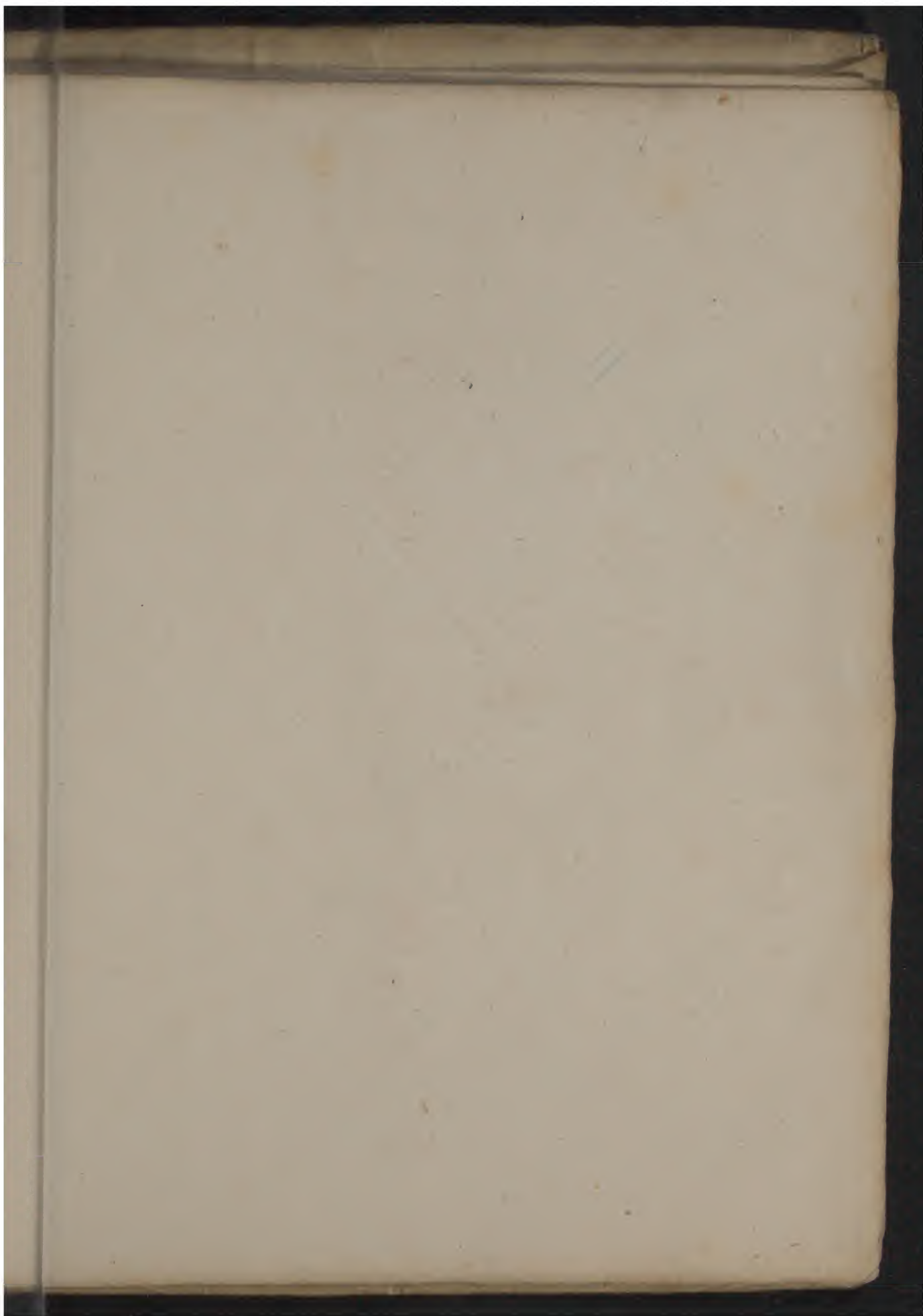
Wien Oefledeurp

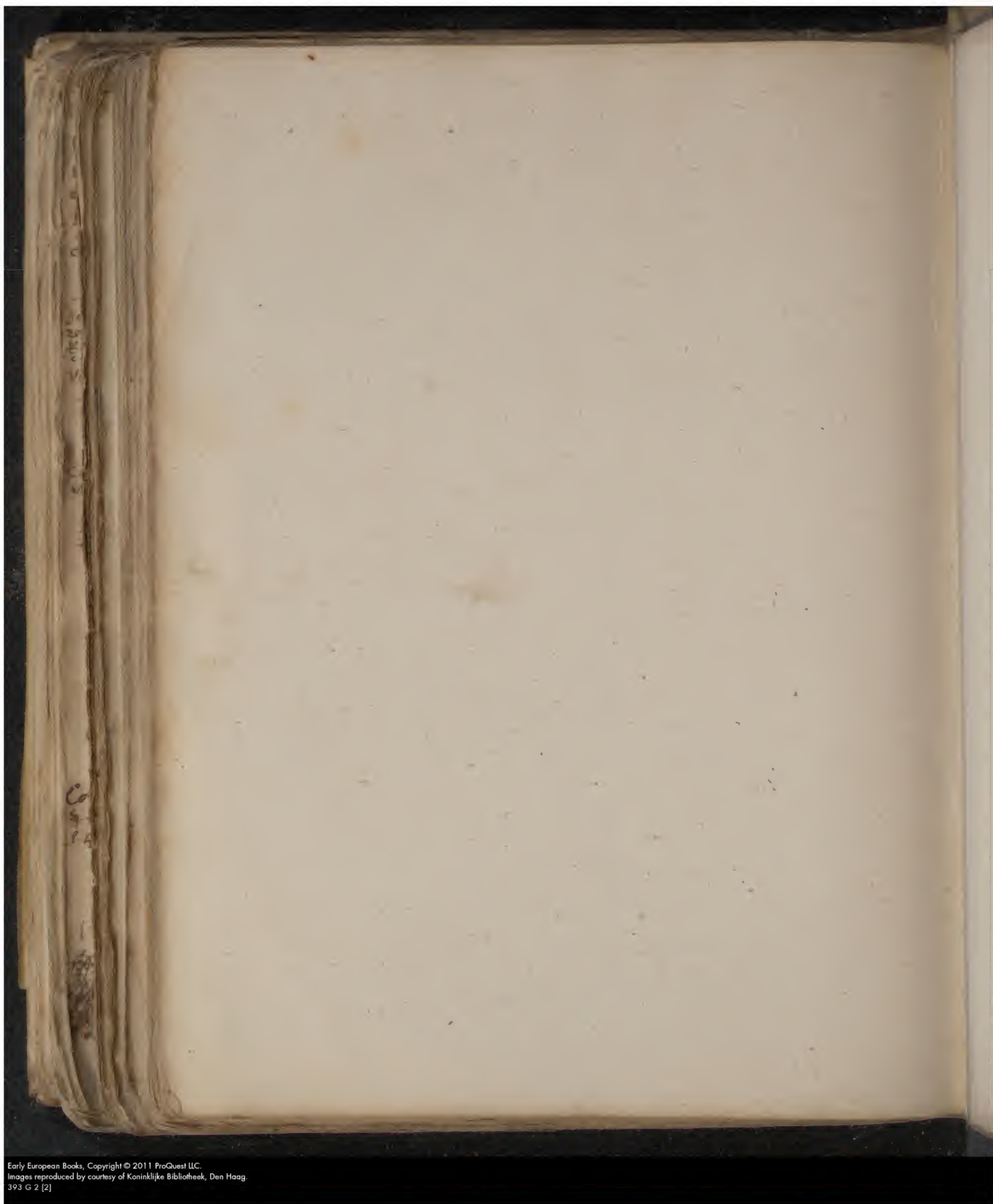
By enpdeurp pdeurp
pdeurp pdeurp pdeurp
en de pdeurp

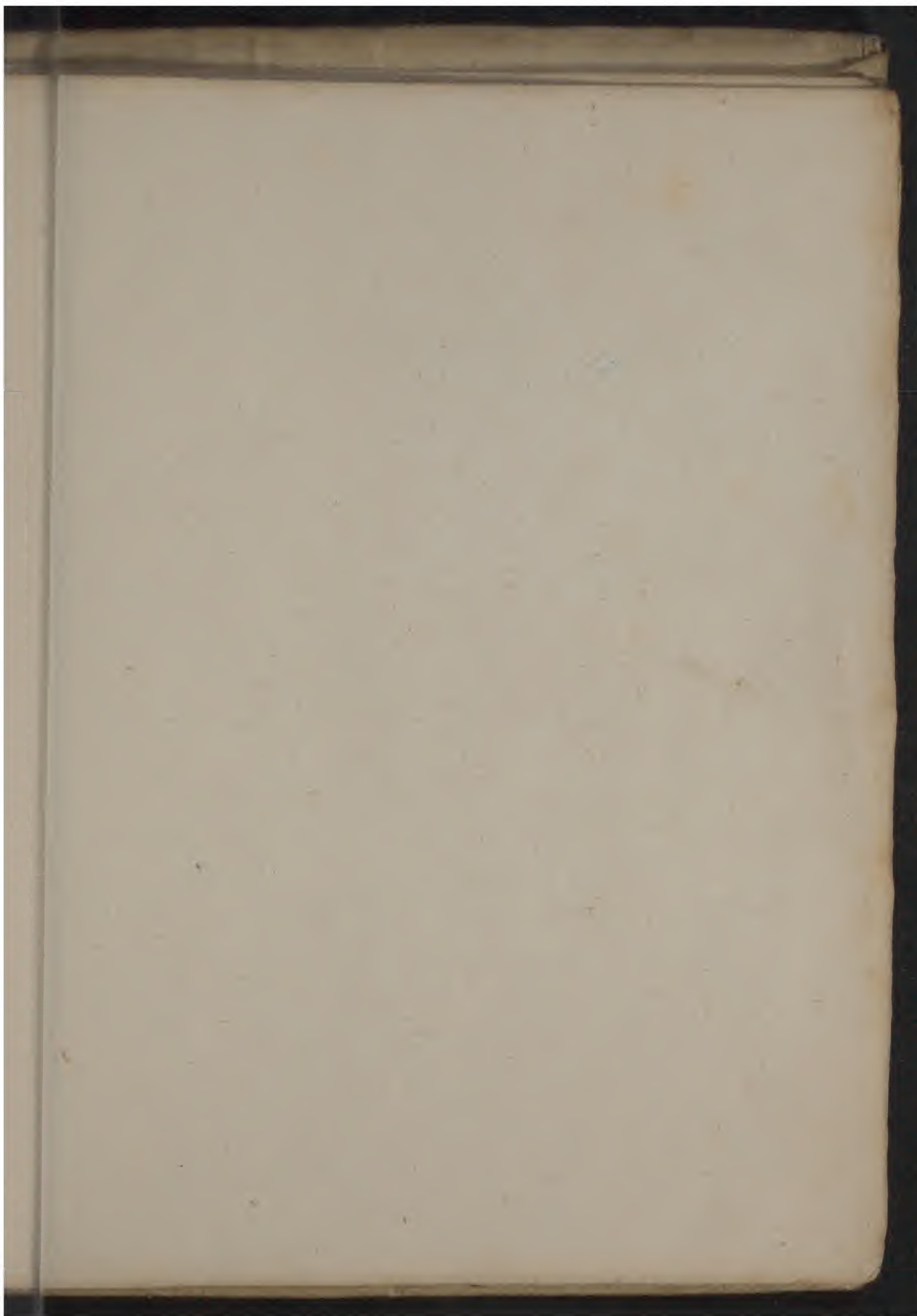

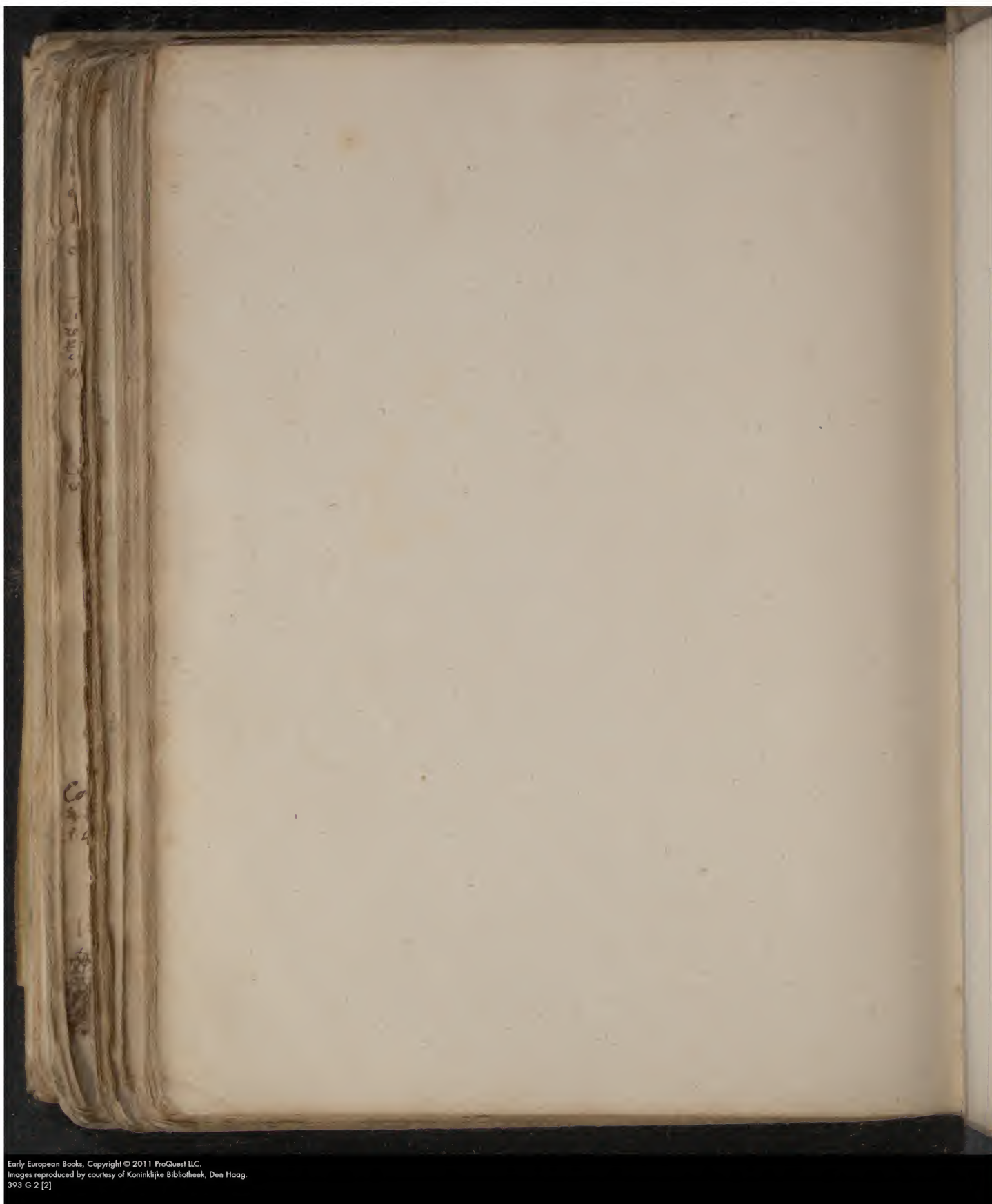

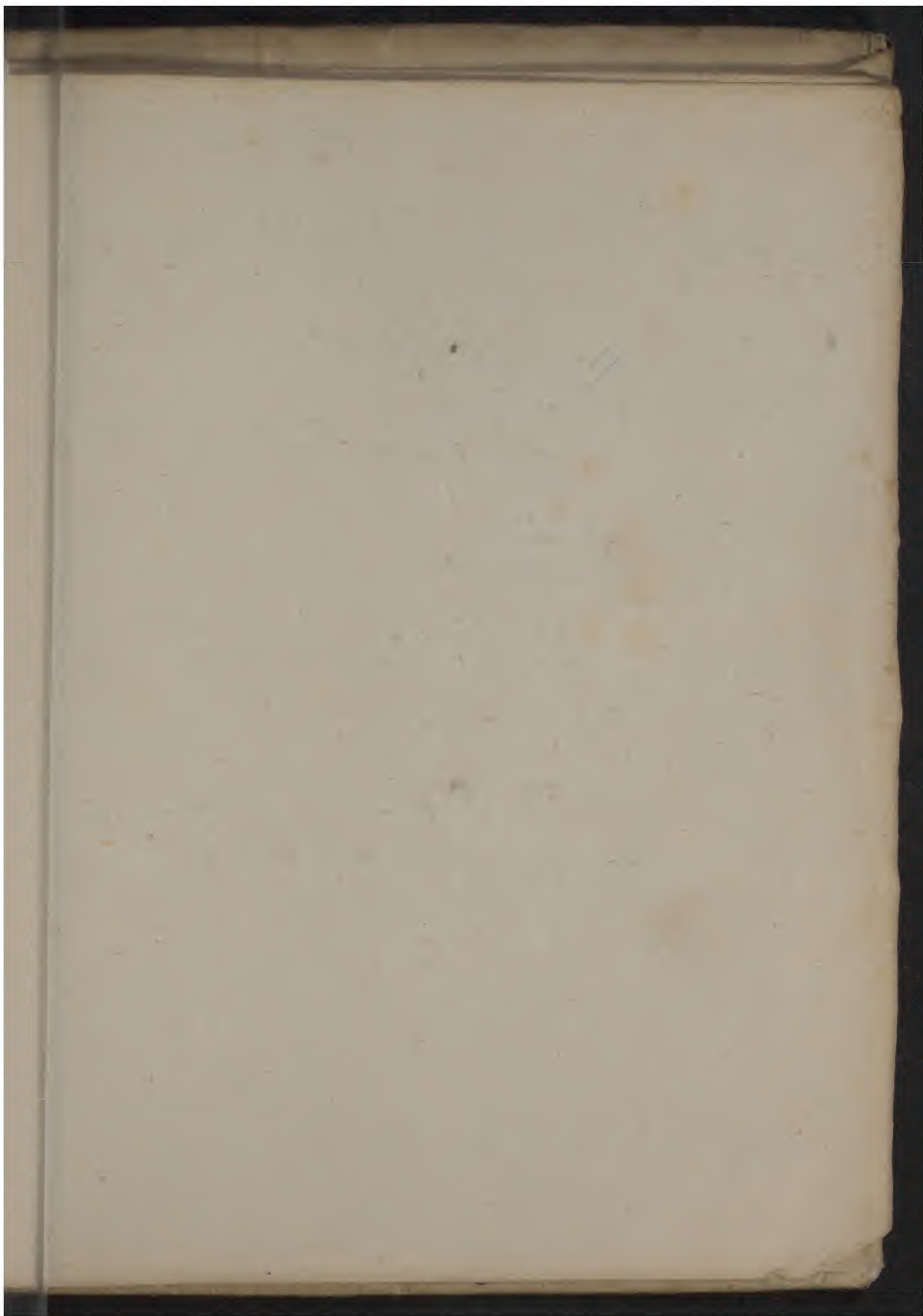

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag
393 G 2 [2]

Selfe tijt vacante
anfond te salen
vele daltioet
ruffen
2. f. 111